

Ymatebion/Responses: PG-251-PG-505

Cyfeirnod/Reference	Enw/Name	Tudalen/Page
PG-251	Grwp Hawl, Cymdeithas yr Iaith Gymraeg	8
PG-252	Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili / Caerphilly County Borough Council	76
PG-253	Severn Trent Water Limited	96
PG-254	Cyngor Sir y Fflint / Flintshire County Council	104
PG-255	Bwrdd Iechyd Addysgu Powys / Powys Teaching Health Board	120
PG-256	UK Regulators Network	137
PG-257	[Dyblygiad/Duplicate]	
PG-258	Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro / Cardiff and Vale University Health Board	139
PG-259	Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru / South Wales Fire and Rescue Service	152
PG-260	Dienw/Anonymous	168
PG-261	Dienw/Anonymous	169
PG-262	Nia	170
PG-263*	Glenys Davies	171
PG-264*	Dilwyn Edwards	172
PG-265	Alun Cox	173
PG-266	Gwenno Erin Ywain	179
PG-267	Lois Angharad Roberts	185
PG-268	Gus Mosorley	191
PG-269	C Franks	197
PG-270	Jeff Smith	203
PG-271	Mared Llywelyn	209
PG-272	Anna Mihangel	215
PG-273	Sian Thomas	221
PG-274	Marc Jones	227
PG-275	Brig Jones	233
PG-276	Twm Siôn Jones	240
PG-277	Gill Griffin	247
PG-278	Ceri Phillips	258
PG-279	Selwyn Jones	269
PG-280	Hedydd Ioan	281
PG-281	Aled Thomas	293
PG-282	Aled Morgan Hughes	305
PG-283	Rhodri Evans	316
PG-284	Carys Mai Lloyd	327
PG-285	Elwyn Vaughan	339
PG-286	Geraint Davies	345
PG-287	Elliw Siân	351
PG-288	Heledd Willams	364

PG-289	Steffan William	370
PG-290	Ianto Jones	367
PG-291	Mared Jarman	383
PG-292	Elyn Stephens	390
PG-293	Robin Gwyndaf	396
PG-294*	Meic Haines	
PG-295*	Gareth Jenkins	
PG-296*	Colin Nosworthy	
PG-297*	Steffan Webb	
PG-298*	Gwellian Llwyd	
PG-299*	Robin Farrar	
PG-300*	Eleri Roberts	
PG-301*	Llyr Davies	
PG-302*	Iwan Williams	
PG-303*	Angharad Tomos	
PG-304*	Iwan Williams	
PG-305*	D. Michael M. Jones	
PG-306*	Gwyn Llewelyn	
PG-307*	Stephen Taylor	
PG-308*	Mari Llywelyn	
PG-309*	Nia Lloyd	
PG-310*	Basil Thomas	
PG-311*	Jane Aaron	
PG-312*	Lleucu Meinir	
PG-313*	Jac Davies	
PG-314*	Owain Hughes	
PG-315*	Carly Gray	
PG-316*	Einir Young	
PG-317*	Dee Mc Carney	
PG-318*	Gethin Sugar	
PG-319*	Luke Thomas	
PG-320*	Phil Davies	
PG-321*	Bethan Roberts	
PG-322*	Avril Smith	
PG-323*	Teri Birch	
PG-324*	Llinos Griffin	
PG-325*	Eirian Conlon	
PG-326*	Janet Keefe	
PG-327*	Catrin Hampton	
PG-328*	Geriant Thomas	
PG-329*	Elizabeth Williams	
PG-330*	W. Thomas	

PG-331*	Dafydd Thomas	
PG-332*	Dafydd Williams	
PG-333*	Marika Fusser	
PG-334*	Rhian Bebb	
PG-335*	Clwyd Griffiths	
PG-336*	Jac Vaughan Llywelyn Solis	
PG-337*	Gareth Wood	
PG-338*	Nia Williams	
PG-339*	Lowri Gwenllian	
PG-340*	Branwen Chiltern	
PG-341*	Phil Evans	
PG-342*	E. J. Huws	
PG-343*	John Christopher Williams	
PG-344*	David Williams	
PG-345*	Cadi Lake	
PG-346*	Iestyn Phillips	
PG-347*	Gwenno Williams	
PG-348*	Lowri Jones	
PG-349*	Bedwyr Jones	
PG-350*	Rachel Mlynarczyk	
PG-351*	Manon Elin James	
PG-352*	Richard Nosworthy	
PG-353*	Rhian Medi	
PG-354*	Dylan Morgan	
PG-355*	Dyfan Graves	
PG-356*	Geraint Parri	
PG-357*	Rhys Jones	
PG-358*	Elan Fflur Evans	
PG-359*	Seiriol Tomos	
PG-360*	Cadi Dafydd	
PG-361*	Guto Jones	
PG-362*	Moth Foster	
PG-363*	Mabli Jones	
PG-364*	John Huws	
PG-365*	Nigel Hughes	
PG-366*	Nic Dafis	
PG-367*	Siôn Jones	
PG-368*	Siôn Pennant	
PG-369*	John Pritchard	
PG-370*	Gari Bevan	
PG-371*	Menna Elfyn	
PG-372*	Rhydwyn Ifan	

PG-373*	Siân Bevan	
PG-374*	Robat Idris	
PG-375*	Gwenfair Hawkins	
PG-376*	Mihangel Morgan	
PG-377*	Rhys Ifans	
PG-378*	Alison Jayne Hughes	
PG-379*	Maia Jones	
PG-380*	Ben Jones	
PG-381*	Bleddyn Griffiths	
PG-382*	Wynford James	
PG-383*	Enfys Llwyd	
PG-384*	Geraint Hughes	
PG-385*	Dai Davies	
PG-386*	Ronnie Roberts	
PG-387*	Vivian Harry Williams	
PG-388*	Hedydd Ioan	
PG-389*	Dafydd Frayling	
PG-390*	Patrick Soaper	
PG-391*	Siân Ellis-Jones	
PG-392*	Delyth Tomos	
PG-393*	Myrddin Williams	
PG-394*	Marc Nicolas	
PG-395*	Anita Jones	
PG-396*	Carys Warwick	
PG-397*	Angharad Gwilym	
PG-398*	Heather Tomos	
PG-399*	Hywel Davies	
PG-400*	Selwyn Williams	
PG-401*	Quentin Haymey	
PG-402*	Eleri Mai Owen	
PG-403*	Ieuan Davies	
PG-404*	Gareth Owendwqwg	
PG-405*	Rhiannon Williams	
PG-406*	Morwen Rowlands	
PG-407*	Alun Thomas	
PG-408*	Angharad Gerallt	
PG-409*	Rachael Jones	
PG-410*	Anwen Jones	
PG-411*	Alan Thomas	
PG-412*	Dafydd Henry	
PG-413*	Jacob Morris	
PG-414*	Angharad Willis	

PG-415*	Guto Hughes	
PG-416*	Wiliam Jac Rees	
PG-417*	Megan Thomas	
PG-418*	Delwyn Griffiths	
PG-419*	Alwyn Gruffydd	
PG-420*	Llyr Owain	
PG-421*	Sue Jones Davies	
PG-422*	Eluned Press	
PG-423*	Owain Gwynn	
PG-424*	Bryn Fôn	
PG-425*	Nerys Williams	
PG-426*	Llinos Roberts-Young	
PG-427*	Gwawr Williams	
PG-428*	Euros Lewis	
PG-429*	Lynne Jones	
PG-430*	Dyfrig Berry	
PG-431*	Hywel Davies	
PG-432*	Bethan Davies	
PG-433*	Ceri Clarke	
PG-434*	Iwan Thomas	
PG-435*	Irene Williams	
PG-436*	Karen Hughes	
PG-437*	Adrian Williams	
PG-438*	Rhiannon Armstrong	
PG-439*	Alun ac Eileen Davies	
PG-440*	Carwyn Hedd	
PG-441*	Steve Blundell	
PG-442*	Elen Berry	
PG-443*	Eirian Muse	
PG-444*	Richard Eifion Williams	
PG-445*	Russell Williams	
PG-446*	Meic Haines	
PG-447*	Lisa Burden	
PG-448*	Karli Stuart	
PG-449*	Elwyn Williams	
PG-450*	B Lewis	
PG-451*	Branwen Miles	
PG-452*	Sally Ellis	
PG-453*	Penny Jones	
PG-454*	Trystan Morris Davies	
PG-455*	Llyr James	
PG-456*	Heulwen James	

PG-457*	Ceridwen Williams	
PG-458*	Cadwyn Cyf	
PG-459*	Lowri Wyn Hughes	
PG-460*	John Rowlands	
PG-461*	Jasmin Thomas	
PG-462*	Chris Price	
PG-463*	Marc Williams	
PG-464*	Deiniol Carter	
PG-465*	Gwyn Jones	
PG-466*	Greg Lynn	
PG-467*	Annie Taylor	
PG-468*	Rhodri Mir Williams	
PG-469*	Geraint Williams	
PG-470*	Owain Gwent	
PG-471*	Ceri Hayes	
PG-472*	Paul Lloyd-Williams	
PG-473*	Eiri Sion	
PG-474*	Heledd Gwyndaf	
PG-475*	Malcolm Williams	
PG-476*	Thomas Jones	
PG-477*	Tim Webb	
PG-478*	Anthony Stewart	
PG-479*	Beth Emlyn	
PG-480*	Derec Stockley	
PG-481*	Sioned Hughes	
PG-482*	Catrin Edwards	
PG-483*	Berian Lewis	
PG-484*	Graham Edwards	
PG-485*	Dyfrig Gwent	
PG-486*	Iola Pryce	
PG-487*	Peter Gillard	
PG-488*	Elizabeth Morley	
PG-489*	Sian Cooper	
PG-490*	Anna Fôn	
PG-491*	Emyr Gibson	
PG-492*	Bethan Griffiths	
PG-493*	Colin Jones	
PG-494*	Ioan Talfryn	
PG-495*	Dewi Morris	
PG-496*	Llyr Evans	
PG-497*	Steffan Williams	
PG-498*	Hedd Ladd-Lewis	

PG-499*	Howard Huws	
PG-500*	Malcolm Williams	
PG-501*	Evie Wyn Jones	
PG-502*	Tegwen Parry	
PG-503*	Harold Jenkins	
PG-504*	Arwel Roberts	
PG-505*	Nick Thomas	

Mae'r seren '*' yn dynodi ymateb a ddaeth i law fel rhan o ymgyrch Cymdeithas yr Iaith Gymraeg. Ceir copi o'r ymateb ar ddiwedd pecyn ymatebion rhifau 251-505.

The asterisk '*' denotes a response which was received as part of a campaign by Cymdeithas yr Iaith Gymraeg. A copy of the response is available at the end of the bundle of responses numbered 251-505.

Dogfen Ymgynghori ar y Papur Gwyn: cynigion ar gyfer Bil y Gymraeg Ymateb Cymdeithas yr Iaith Gymraeg

1. Cyflwyniad

- 1.1. Mae Cymdeithas yr Iaith Gymraeg yn fudiad sydd wedi bod yn ymgyrchu'n ddi-drais dros y Gymraeg a holl gymunedau Cymru ers dros hanner canrif.
- 1.2. Cyn cyhoeddi papur gwyn y Llywodraeth, ym mis Gorffennaf 2016, cyhoeddodd Cymdeithas bapur trafod ynghylch cryfhau'r ddeddfwriaeth iaith bresennol "Cryfhau Hawliau i'r Gymraeg - Dogfen Ymgynghorol ynghylch Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011"¹ sydd wedi'i atodi i'r ymateb hwn.
- 1.3. Mae Cymdeithas yr Iaith wedi cynnal cyfres o gyfarfodydd gyda mudiadau a grwpiau diddordeb eraill gan gynnwys pedwar cyfarfod cyhoeddus i drafod ein cynigion ar gyfer deddfwriaeth iaith newydd.
- 1.4. Mae llai na dwy flynedd ers i gyfundrefn y Safonau, a reolir gan Gomisiynydd y Gymraeg, fod mewn grym. Croesawn gyhoeddiad y dystiolaeth gyntaf sy'n ymdrin ag effaith y Safonau ar ddefnydd y Gymraeg, a gyhoeddwyd ym mis Hydref 2017 yn adroddiad sicrwydd 2016-17 y Comisiynydd "Hawliau'n Gwreiddio"². Yn yr adroddiad, drwy gymharu ystadegau blwyddyn gyflawn dan y gyfundrefn Safonau a'r flwyddyn cyn iddynt ddod i rym, amlygir nifer o ddatblygiadau cadarnhaol, gan gynnwys:
 - Mae 76% o siaradwyr Cymraeg o'r farn bod gwasanaethau Cymraeg sefydliadau cyhoeddus yn gwella, a dim ond 10% yn anghytuno â hynny
 - Mae 57% yn credu bod cynnydd yn y cyfleoedd sydd ar gael i ddefnyddio'r Gymraeg
 - Roedd sgiliau Cymraeg yn hanfodol ar gyfer 25% o'r swyddi a hysbysebwyd – o gymharu â 16% yn 2015-16 – sy'n gynydd o 56%
 - Yn y sector iechyd (nad yw'n rhan o'r gyfundrefn Safonau eto) roedd canran y swyddi a hysbysebwyd lle roedd sgiliau Cymraeg yn hanfodol wedi aros yn ei hunfan (rhwng 2015-16 a 2016-17), a hynny ar ddim ond 1% o swyddi
 - Gwelwyd cynnydd, o 50% yn 2015-16, i 96% yn 2016-17, yn nifer y gwasanaethau ffôn lle cynigir dewis iaith yn ddiofyn
 - Gwelwyd cynnydd, o 32% yn 2015-16, i 45% yn 2016-17, yn nifer y cynghorau sy'n cynnig pob tudalen ar eu gwefan yn Gymraeg

¹ [http://cymdeithas.cymru/sites/default/files/CylG%20Cryfhau%20Mesur%20A4\(1\).pdf](http://cymdeithas.cymru/sites/default/files/CylG%20Cryfhau%20Mesur%20A4(1).pdf)

² <http://www.comisiynyddygymraeg.cymru/Cymraeg/Rhestr%20Cyhoeddiadau/20170926%20DG%20Adroddiad%20Sicrwydd%20terfynol%20Cymraeg.pdf>

1.5. Nodwn gyda chryn syndod absenoldeb unrhyw dystiolaeth ryngwladol na domestig gadarn ym mhapur gwyn y Llywodraeth. Nodwn yn enwedig absenoldeb unrhyw dystiolaeth ynghylch profiad pobl o geisio defnyddio gwasanaethau Cymraeg a'r rhwystrau sy'n eu hwynebu, er bod tystiolaeth ar gael megis Arolwg Defnydd Iaith Llywodraeth Cymru ac adroddiad Cyngor ar Bopeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg.

1.6. Nodwn ymhellach, a chyda chryn bryder, awgrym diweddar Gweinidog y bydd oedi pellach cyn pasio Safonau mewn sectorau eraill nes bod Bil y Gymraeg wedi ei basio³, er gwaetha'r dystiolaeth uchod am effaith gadarnhaol y Safonau ar ymddygiad cyrff.

2. Crynodeb

2.1. Gallwn ni grynhoi ein safbwynt ar y Bil fel a ganlyn:

- Dylai Llywodraeth Cymru ollwng cynigion y papur gwyn a dechrau eto gan eu bod wedi gwrando ar gyrff a busnesau ar draul hawliau cefnogwyr a defnyddwyr y Gymraeg.
- Bod cynigion y papur gwyn mor bell o ddeddfwriaeth gall a fyddai'n amddiffyn ac ymestyn hawliau i'r Gymraeg y byddai'n well peidio â deddfu o gwbl na phasio cynigion o'r fath, a bwrw ati i wneud y gwaith y gellir ei wneud, ond sydd heb ei wneud, o dan y Mesur presennol.
- Dylid estyn y Safonau i weddill y sector preifat drwy enwi sectorau ar wyneb y Mesur, gan ddechrau'n syth gydag archfarchnadoedd, banciau, cyrff y goron, mân-werthwyr a chwmnïau sydd â throsiant uwch na ffigwr penodol, gydag amserlen, a hawl i gynnwys rhagor o sectorau drwy is-ddeddfwriaeth. Os yw safbwynt y Llywodraeth bresennol yn parhau i fod fel y'i hamlinellir yn y Papur Gwyn, sef nad ydynt o blaid ymestyn Safonau i weddill y sector preifat, byddai'n fwy llesol gweithredu'r Mesur presennol yn llawn yn hytrach na deddfu o'r newydd.
- Dylid cadw Comisiynydd y Gymraeg fel corff rheoleiddio ar wahân gan ei fod yn fodel a ddefnyddir yn rhyngwladol a bod yna Gomisiynwyr Plant, Pobl Hŷn a Chenedlaethau'r Dyfodol. Byddai sefydlu Comisiwn yn lle Comisiynydd y Gymraeg yn gam mawr yn ôl ac yn gyfystyr ag ail-sefydlu Bwrdd yr Iaith – cyfundrefn a ddiddymwyd yn 2012 oherwydd ei methiannau.
- Mae angen hawliau cyffredinol i ddefnyddio'r Gymraeg ar wyneb y ddeddfwriaeth, i gyd-fynd â'r Safonau, er eglurder i'r cyhoedd ac er mwyn llywio'r Safonau i sicrhau eu bod yn esblygu ac yn gwella ac er mwyn llenwi'r manau gwan ynddynt.

2.2. Credwn y byddai'r papur gwyn yn cael yr effaith ganlynol ar y gyfundrefn bresennol:

- Byddai'n troi'r cloc yn ôl drwy ail-sefydlu nifer o elfennau aflwyddiannus cyfundrefn Deddf Iaith 1993
- Byddai'n gwanhau hawliau ac yn lleihau grym y defnyddiwr:
 - gan y byddai'n rhaid cwyno wrth gyrff unigol ac na fyddai modd mynd yn syth at y Comisiynydd;

³ "Rydwn i'n bwriadu gosod rheolau iechyd cyn diwedd y flwyddyn, ond, os oes cefnogaeth i'r cynigion yn y Papur Gwyn, bydd yn rhaid i ni gymryd hynny i mewn i ystyriaeth cyn gwneud mwy o reoliadau." - Alun Davies AC, Cofnod y Trafodion, 3ydd Hydref 2017

<http://www.cynulliad.cymru/cy/bus-home/pages/rop.aspx?meetingid=4646&language=cy&assembly=5&c=Record%20of%20Proceedings#C496037>

- gan mai dim ond ynghylch cwynion 'difrifol' y byddai modd cynnal ymchwiliadau;
- gan y byddai'n rhoi'r grym i osod Safonau ar gyrff i'r Llywodraeth yn lle'r Comisiynydd
- gan y byddai'n gwanhau rheoleiddio wrth gyfuno swyddogaethau rheoleiddio a hyrwyddo o fewn un corff a fydd yn gorfod aberthu ei waith rheoleiddio er mwyn canolbwyntio a llwyddo yn ei waith hybu a hyrwyddo
- Byddai'n cymhlethu'r system drwy ychwanegu haen ychwanegol, ond ddi-rym, o 'ddyletswyddau cynllunio ieithyddol', ar ben y Safonau a'r cynlluniau iaith (sy'n dal i fod yn weithredol mewn rhai sefydliadau).
- Byddai'n ei gwneud yn llai tebygol y bydd mwy o'r sector breifat yn gorfod darparu gwasanaethau Cymraeg gan na fyddai amserlen i osod Safonau ar restr benodol o gyrff ac oherwydd mai'r Llywodraeth, ac nid y Comisiynydd, fyddai'n gyfrifol am gychwyn y broses o ddod â mwy o sectorau o dan ddyletswyddau iaith
- Byddai'n blaenoriaethu buddiannau cyrff yn lle defnyddwyr, er enghraifft mae'r Papur Gwyn yn argymhell y dylai fod 'siop un stop' er hwylustod i gyrff, ond byddai'r cynigion yn gorfodi defnyddwyr i gwyno wrth gannoedd o gyrff unigol am ddiffyg gwasanaeth Cymraeg.
- Byddai'n canoli grym yn nwylo Llywodraeth Cymru gan mai nhw fyddai'n rheoli'n llwyr pwy sy'n dod o dan ddyletswydd iaith, pa rai, dan ba amodau ac erbyn pryd. Y Llywodraeth hefyd fyddai'n penodi prif swyddogion y cyrff fyddai'n rheoleiddio a hybu hawliau i'r Gymraeg

2.3 Rydyn ni'n credu bod gwallau dadansoddol sylfaenol yn y ddogfen:

- Mae'n brin iawn o dystiolaeth ryngwladol a chenedlaethol gymharol sy'n cyfiawnhau'r cynigion:
 - Mae'r cynigion yn seiliedig ar brofiad dim ond "naw mis ar ôl i'r Safonau cyntaf ddod i rym" (para 209, tud. 52)
 - Nid oes esboniad pam y byddai'r Llywodraeth yn gwyro oddi ar y model Comisiynydd a sefydlwyd yng Nghymru ar gyfer Plant, Pobl Hŷn a Chenedlaethau'r Dyfodol yn ogystal â'r Gymraeg.
 - Nid oes rhesymeg na thystiolaeth gymharol ryngwladol na domestig yn y Papur Gwyn sy'n ceisio cyfiawnhau pam y dylid diddymu Comisiynydd y Gymraeg wedi pum mlynedd o fodolaeth y swyddogaeth.
 - Nid yw'n cyfeirio at dystiolaeth adroddiadau sicrwydd Comisiynydd y Gymraeg sy'n amlygu nifer o welliannau sy'n ganlyniad i waith y Comisiynydd ar reoleiddio Safonau'r Gymraeg
- Mae'n anwybyddu profiad ugain mlynedd o Fwrdd yr Iaith gan ddangos anwybodaeth lwyr o fethiannau trefn Deddf Iaith 1993: nid oes sôn yn y papur am fethiannau'r gyfundrefn flaenorol na pham y'i diddymwyd.
- Mae'n canolbwyntio ar newidiadau biwrocrataidd yn lle cynigion i gryfhau ac ymestyn hawliau pobl gyffredin i'r iaith.

- Mae'n gwneud defnydd camarweiniol iawn o ystadegau:
 - drwy ddatgan bod defnydd o wasanaethau Cymraeg y DVLA yn isel, heb gydnabod nad yw'r corff yn dod o dan y Safonau eto;
 - drwy honni bod defnydd isel o wefan Gymraeg Cyngor Abertawe, er bod nifer yr ymweliadau â'r wefan ym mis Mehefin 2017 ar ei uchaf erioed (bron dair gwaith yn fwy (2.2%) nag ym mis Hydref 2014 (0.84%) ac yn gyson yn uwch ers i'r Safonau ddod i rym);
 - drwy ddyfynnu Cyngor Wrecsam bod "0.5% o'r galwadau i'r ganolfan gyswllt a'r ymweliadau â'r ganolfan yn Gymraeg", ond heb gydnabod bod hynny chwe gwaith yn uwch na'r lefelau cyn i'r Safonau ddod i rym.

2.4 Mae ein safbwynt cryno ar brif gynigion y papur gwyn fel a ganlyn:

Maes y Cynigion	Cynnig y Llywodraeth	Barn Cymdeithas yr Iaith	Cynigion Amgen Cymdeithas yr Iaith
Rheoleiddiwr	Diddymu Comisiynydd y Gymraeg, a sefydlu Comisiwn y Gymraeg sy'n cyfuno cyfrifoldebau am reoleiddio a hybu'r Gymraeg [para 77-80, tud 21-22 y papur gwyn]	<p>Anghytunwn gyda chynnig y Llywodraeth i ddiddymu Comisiynydd y Gymraeg gan y byddai'n troi'r cloc yn ôl, gan ail-greu Bwrdd yr Iaith, corff a fethodd ag amddiffyn hawliau pobl i'r Gymraeg.</p> <p>Byddai cyfuno dyletswyddau rheoleiddio a hybu o fewn yr un corff hefyd yn gam mawr yn ôl: byddai'n lleihau'r tebygolrwydd y bydd rheoleiddio effeithiol a chadarn, gyda'r corff yn gorfod blaenoriaethu un swyddogaeth dros y llall a chyda thyndra mewnol rhwng hybu a chosbi cyrff i ddefnyddio'r Gymraeg.</p> <p>Mae angen cadw Comisiynydd y Gymraeg gan ei fod yn unigolyn atebol sy'n eiriolwr dros y Gymraeg a'i siaradwyr ac yn cynnig 'stop un siop' i bobl ar lawr gwlad.</p> <p>Mae model y Comisiynydd Iaith yn ffordd gydnabyddedig o reoleiddio hawliau i ieithoedd lleiafrifedig yn rhyngwladol. Nid oes tystiolaeth ryngwladol nac empirig o Gymru yn y papur gwyn i gyfiawnhau dileu'r Comisiynydd a chreu Comisiwn.</p> <p>Mae Llywodraeth Cymru wedi bod yn cynyddu nifer y Comisiynwyr mewn meysydd polisi eraill (Mae pedwar Comisiynydd - Comisiynydd Plant, Pobl Hŷn, y Gymraeg a Chenedlaethau'r Dyfodol). Sefydlwyd Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol mor ddiweddar â mis Ebrill 2016.</p>	<p>Dylid cadw Comisiynydd y Gymraeg a chryfhau ei hannibyniaeth a'i phwerau drwy ei phenodi a'i hariannu drwy'r Cynulliad, yn hytrach na'r Llywodraeth.</p> <p>Dylid sefydlu corff annibynnol ar wahân i hybu'r Gymraeg. Manylion llawn ein cynigion yma: http://cymdeithas.cymru/dogfen/cyngor-y-gymraeg-corff-annibynnol-i-hyrwyddor-gymraeg</p>

<p>Safonau a Hawliau</p>	<p>Dileu pob categori o Safonau'r Gymraeg heblaw am y rhai ar gyfer derbyn gwasanaethau. [para 151-153, tud 40 y papur gwyn]</p>	<p>Anghytunwn gyda chynnig y Llywodraeth i ddiddymu rhai categorïau o Safonau gan fod adroddiad sicrwydd Comisiynydd y Gymraeg ar flwyddyn gyntaf gweithredu'r Safonau yn dangos bod y Safonau, o bob categori, yn cael effaith gadarnhaol, gan gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 76% o'r farn bod gwasanaethau Cymraeg sefydliadau cyhoeddus yn gwella, a dim ond 10% yn anghytuno â hynny • 57% yn credu bod cynnydd yn y cyfleoedd sydd ar gael i ddefnyddio'r Gymraeg • Sgiliau Cymraeg yn hanfodol ar gyfer chwarter y swyddi a hysbysebwyd – o gymharu â 16% yn 2015-16 – sy'n gynnydd o 56%. <p>Nid yw'r papur gwyn yn darparu tystiolaeth ddigonol i gyfiawnhau diddymu categorïau o Safonau, sydd, yn ôl adroddiad sicrwydd y Comisiynydd, wedi gwella darpariaeth.</p> <p>Credwn fod angen gallu gosod pob math o Safonau, yn enwedig y rhai sy'n ymwneud â chynllunio'r gweithlu, sy'n faes lle mae angen mwy o reoleiddio cadarn.</p>	<p>Credwn y dylid cadw'r Safonau. Er mwyn adeiladu ar y Safonau, dylid sefydlu hawliau cyffredinol i ddefnyddio'r Gymraeg ar wyneb y Mesur er mwyn llywio'r Safonau, llenwi mannau gwan a chaniatáu iddynt ddatblygu dros amser.</p> <p>Dylid newid y Mesur fel bod modd gosod pob categori o Safonau ar gyrff yn y sector breifat.</p>
	<p>Sefydlu system ychwanegol newydd o 'ddyletswyddau cynllunio ieithyddol' yn lle Safonau llunio polisi a rhai hawliau gweithwyr. [para 171-184, tud. 44-47 y papur gwyn]</p>	<p>Anghytunwn gyda'r cynnig gan y byddai'n creu haen arall o reoliadau gan achosi rhagor o gymhlethdod ac aneglurder.</p> <p>Ar ben hynny, mae'n gwbl annerbyniol y byddai'r cynigion yn lleihau grym y Comisiynydd i sicrhau cydymffurfiaeth drwy ddiddymu'r pwerau cosbi sydd ar gael iddo. Effaith y cynnig felly yw lleihau rheoleiddio a fydd yn arwain at lai o gydymffurfiaeth â'r gyfraith ac, o ganlyniad, at lai o ddefnydd o'r Gymraeg.</p>	<p>Yn lle diddymu'r Safonau Gweithredu a Llunio Polisi a chreu haen ychwanegol o reoliadau di-rym yn eu lle, gallai fod dyletswyddau ychwanegol ar wyneb y Bil, megis dyletswyddau i symud at weinyddiaeth fewnol Gymraeg fel sy'n bodoli yng Nghatalonia a Gwlad y Basg.</p>
	<p>Yn lle'r Comisiynydd, Llywodraeth Cymru fyddai'n</p>	<p>Anghytunwn yn gryf gyda'r cynigion hyn am nifer o resymau.</p>	<p>Dylai'r Comisiynydd barhau i fod yn gyfrifol am osod Safonau, ac ni</p>

	<p>gyfrifol am greu a gosod Safonau ar gyrff, ac am gyhoeddi canllawiau a chodau ymarfer.</p> <p>[para 186-196, tud. 48-49 y papur gwyn]</p>	<p>Yn gyntaf, nid oes gan y gwasanaeth sifil mo'r arbenigedd i allu cynnal y broses greu a gosod y Safonau'n iawn. Un o'r rhesymau pam fod gwallau, oedi a phroblemau gyda'r Safonau yw oherwydd diffyg capasiti ac arbenigedd o fewn y Llywodraeth i'w symud ymlaen. Nid yw'n gwneud synnwyr o gwbl felly rhoi mwy o reolaeth iddynt dros y broses.</p> <p>Gan ystyried polisi'r Llywodraeth bresennol, byddai'r cynigion hefyd yn ei gwneud yn llai tebygol y bydd y sector breifat yn gorfod darparu gwasanaethau Cymraeg, gan y bydd cynnwys rhagor o sectorau yn llwyr ddibynnol ar ewyllys Gweinidog y dydd.</p> <p>Yn ogystal, mae'n fwy tebygol y bydd y Safonau'n wannach gan mai'r Llywodraeth fyddai'n gyfrifol am osod hysbysiadau cydymffurfio ar gyrff. Mae gan y Comisiynydd brif nod statudol o sicrhau bod pobl yn cael byw drwy'r Gymraeg, nid yw'r fath ddyletswydd ar Lywodraeth Cymru wrth ddewis cynnwys cyrff dan y dyletswyddau ai peidio.</p>	<p>ddylid rhoi'r cyfrifoldeb i'r Llywodraeth.</p> <p>Y Comisiynydd ddylai fod yn gyfrifol am gyhoeddi canllawiau a chodau ymarfer.</p>
	<p>Diddymu Cynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg a gosod 'dyletswydd cynllunio ieithyddol' yn lle [para 182, tud 46 y papur gwyn]</p> <p>Fyddai yna ddim pwerau gorfodi o gwbl ynghlwm â'r 'dyletswyddau cynllunio ieithyddol':</p>	<p>Anghytunwn gyda'r cynigion. Er bod gwendidau gyda chyfundrefn bresennol Cynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg, ni chredwn y byddai cynllunio normaleiddio ac ehangu addysg cyfrwng Cymraeg yn gwella wrth symud i system arall heb bwerau cosbi na gorfodi yn gysylltiedig â nhw.</p> <p>Credwn fod lle i ddadlau y byddai rhoi grymoedd rheoleiddio i Gomisiynydd y Gymraeg dros y maes addysg yn llesol gan y byddai'n annibynnol. Fodd bynnag, mae cynigion y papur gwyn yn lleihau'r pwerau gorfodi o gymharu â'r sefyllfa bresennol, er</p>	<p>Yn lle creu haen ychwanegol o reoliadau di-rym, dylai'r hawl i addysg a gofal plant Cymraeg fod yn un o'r hawliau ar wyneb y ddeddfwriaeth.</p>

	<p><i>"Er y dylai fod yn ofynnol i gorff gydymffurfio â'i ddyletswyddau cynllunio ieithyddol statudol, rydym o'r farn ei bod yn bwysicach monitro a chefnogi cyrff i ddatblygu'r gallu sydd ei angen arnynt i gyflawni eu dyletswyddau'n effeithiol na'u gorfodi i gydymffurfio."</i></p> <p>[para 183, tud 47 y papur gwyn]</p>	<p>enghraifft, byddai grym Gweinidog i wrthod Cynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg nad ydynt yn foddhaol yn diflannu. Byddai gwanhau'r pwerau rheoleiddio yn y fath fodd yn debygol o wneud y sefyllfa hyd yn oed yn waeth nag ydyw ar hyn o bryd.</p>	
<p>Cyfundrefn Gwyno</p>	<p>Ni fyddai modd cwyno'n uniongyrchol wrth y Comisiynydd, byddai'n ofynnol i'r cyhoedd gwyno wrth gyrff unigol fel dan hen system y cynlluniau iaith.</p> <p>[para 213, tud. 53 y papur gwyn]</p> <p>Dim ond mewn achosion 'difrifol' y byddai ymchwiliad i gŵyn gan y Comisiynydd yn gallu arwain at y posibilïad o gamau gorfodi sylweddol.</p> <p>[para 218-222, tud. 55 y</p>	<p>Anghytunwn yn gryf gyda'r cynigion gan y bydden nhw i gyd yn lleihau grym siaradwyr Cymraeg o gymharu â chyrff ac yn arwain at lai o gydymffurfiaeth â'r gyfraith. Yn wir, mae'n ymosodiad ar rym pobl er lles sefydliadau.</p> <p>Anghytunwn yn gryf gyda chyfyngu ymchwiliadau i achosion 'difrifol' yn unig a fyddai'n troi'r cloc yn ôl i'r hen gyfundrefn cynlluniau iaith a fethodd ag amddiffyn hawliau pobl.</p> <p>Fel yn achos cyfundrefn Deddf Iaith 1993, bydd y cynigion yn arwain at fwy o dorri'r gyfraith gan gyrff achos bydd llai o rym gan Gomisiynydd y Gymraeg i ddefnyddio camau gorfodi.</p> <p>Yn aml, mae achosion nad ystyrir nhw'n rhai difrifol yn arwydd o ddiffyg cydymffurfiaeth yn fwy cyffredinol.</p> <p>Os yw rhywun wedi cwyno am rywbeth, mae'n amlwg yn fater difrifol iddyn nhw. Dadleuwn na ddylai fod disgresiwn ynghylch ai cynnal ymchwiliad ai peidio, ond parhau gyda disgresiwn y Comisiynydd ar ddiwedd yr ymchwiliad o ran defnyddio'r ystod o bwerau gorfodi sydd ganddo.</p>	<p>Credwn y dylai fod rhagor o bwerau cosbi gan Gomisiynydd y Gymraeg a bod angen un pwynt cyswllt clir ar gyfer y cyhoedd sy'n ceisio mynnu eu hawliau.</p> <p>Credwn y dylai pobl Cymru ddal i allu cwyno wrth y corff neu'r Comisiynydd.</p> <p>Gellid gwella'r broses gwyno drwy roi hyblygrwydd i'r Comisiynydd i leihau'r amser a nifer y camau yn ystod proses ymchwilio lle nad oes anghytuno ynghylch ffeithiau'r achos.</p> <p>Nid oes achos dros lacio'r Safonau na'r ffordd o'u dehongli: dylai cyrff gydymffurfio â'r gyfraith.</p>

	<p>papur gwyn]</p> <p>"Gellid dileu neu ddiwygio Safon sy'n ymwneud â gwasanaeth neu weithgaredd sy'n cael ei ddarparu'n uniongyrchol ar gyfer y cyhoedd os yw'n gostus i'w gweithredu ond sy'n arwain at ychydig iawn o fudd i'r cyhoedd. [e.e.] cyfieithu dogfennau corfforaethol a thechnegol maith ..."</p> <p>[para 151, tud. 40]</p> <p>"Gellid rhoi mwy o gyfle i'r cyrff ddefnyddio eu crebwyll yn rhesymol o safbwynt Safonau penodol, heb danseilio egwyddor gyffredinol y Safonau gorfodadwy."</p> <p>[para 151, tud. 40]</p>	<p>Am nifer o resymau, mae llawer o bobl, yn enwedig gweithwyr neu bobl gyda pherthynas grant neu gytundeb gyda chorff, angen gallu gwneud cwynion yn ddi-enw. Ni fyddai modd gwneud hynny pe bai'n rhaid cwyno wrth y corff yn gyntaf.</p> <p>Nid oes digon o dystiolaeth i gyfiawnhau'r cynigion. Mae'r cynigion yn seiliedig ar brofiad dim ond "naw mis ar ôl i'r Safonau cyntaf ddod i rym (Ebrill hyd Ragfyr 2016)"⁴. Nid oes unrhyw asesiad o effaith na gwerth y prosesau a fodolai dan Ddeddf Iaith 1993 sy'n debyg iawn i gynigion y papur gwyn.</p>	
	<p>Dylid cadw Tribiwnlys y Gymraeg. Dylai cyrff allu apelio i'r Tribiwnlys yn erbyn bwriad gan Lywodraeth Cymru i osod</p>	<p>Cytunwn y dylid cadw Tribiwnlys y Gymraeg. Fodd bynnag, mae'n adrodd cyfrolau bod y Llywodraeth yn blaenoriaethu cadw hawliau apelio cyrff yn lle ceisio cryfhau rhai pobl gyffredin sydd angen mwy o gyfle a grym i herio gan fod ganddynt lai o adnoddau i</p>	<p>Dylid cadw'r Tribiwnlys, ond dylai fod hawliau cyfartal gan achwynwyr a chyrff i apelio iddo. Ar hyn o bryd, mae gan gyrff fwy o hawliau i apelio i'r Tribiwnlys na phobl gyffredin.</p>

⁴ para 209, tud 52 y papur gwyn

	<p>Safon arnynt. [para 229, tud 58 y papur gwyn]</p>	<p>apelio.</p>	
<p>Ymestyn i weddill y sector breifat</p>	<p>"Nid ydym yn cynnig y dylai Llywodraeth Cymru osod Safonau'n fuan ar gyrff nad ydynt yn dod o fewn system y Safonau ar hyn o bryd. O ystyried yr ansicrwydd economaidd presennol yn sgil y penderfyniad i adael yr UE...."</p> <p>[para 245, tud 61 y papur gwyn]</p> <p>Dileu'r rhestr o gyrff y gellir gosod Safonau'r Gymraeg arnyn nhw. Yn lle, bydd system benagored, lle gellid gwneud unrhyw gorff yn ddarostyngedig i'r Safonau, cyn belled â bod y gofynion yn rhesymol ac yn gymesur ac o fewn pwerau'r Cynulliad.</p> <p>[para 241, tud 61 y papur gwyn]</p>	<p>Anghytunwn yn gryf gyda safbwynt y Llywodraeth na ddylid gosod Safonau ar gyrff sector preifat yn fuan.</p> <p>Mae cwmnïau sector preifat yn rhan ganolog o fywydau bob dydd pobl – yn defnyddio ffonau symudol, bancio a siopa. Os ydy'r Llywodraeth o ddifrif am normaleiddio'r Gymraeg ym mhob rhan o fywyd a chynyddu ei defnydd, yna mae'n amlwg bod angen ymestyn y Safonau i'r holl sector preifat.</p> <p>Credwn ei bod yn warthus bod y Llywodraeth yn gwrthod ymestyn y Safonau i weddill y sector preifat er mwyn amddiffyn buddiannau cwmnïau cyfoethog iawn ar draul hawliau pobl Cymru.</p> <p>Yn wir, mae'n groes i eiriau'r Gweinidog Alun Davies ei hunan mewn cyfarfod gyda Chymdeithas yr Iaith ym mis Mawrth 2017, pan ddywedodd ei fod yn bersonol o blaid estyn Safonau i archfarchnadoedd a banciau.</p> <p>Mewn cyfarfod gyda Chymdeithas yr Iaith Gymraeg ym mis Tachwedd 2015, dywedodd y Prif Weinidog, Carwyn Jones, wrth Gymdeithas yr Iaith Gymraeg bod banciau yn 'ddigon mawr' i'w cynnwys yng nghyfundrefn Safonau'r Gymraeg.</p> <p>Yn ogystal, credwn fod y cynigion i ddileu'r rhestr o gyrff yn atodlenni'r Mesur presennol, ynghyd â thynnu'r grym oddi ar Gomisiynydd y Gymraeg i gychwyn y broses o osod y Safonau, gyda'i gilydd yn ei gwneud yn llai tebygol y bydd rhagor o gyrff sector breifat yn dod yn ddarostyngedig i ddyletswydd iaith.</p> <p>Mae'n werth nodi bod Paragraff 239 yn nodi: "...Mae galw wedi bod gan rai rhanddeiliaid sydd â diddordeb yn y Gymraeg y dylai</p>	<p>Dylid ymestyn y Mesur i weddill y sector breifat er mwyn normaleiddio a chryfhau defnydd y Gymraeg ym mhob rhan o fywyd:</p> <ul style="list-style-type: none"> gan enwi ar wyneb y Mesur fanciau, archfarchnadoedd, mân-werthwyr a chwmnïau sydd â throsiant uwch na ffigwr penodol fel blaenoriaethau tymor byr gan sefydlu grym a dyletswydd ar wyneb y Mesur i ddod â holl gyrff y sector breifat o fewn y gyfundrefn Safonau <p>Dylai fod rhestr o gategorïau o gyrff ar wyneb y Mesur y gellid eu cynnwys dan y gyfundrefn Safonau gydag amserlen sy'n sicrhau y bydd Safonau yn dod i rym o fewn y sectorau hynny. Dylai fod pŵer drwy is-ddeddfwriaeth i ychwanegu at y categorïau hynny yn ogystal.</p>

		<p><i>banciau ac archfarchnadoedd, fel cyrff nad ydynt o fewn cwmpas y Mesur ar hyn o bryd, gael eu cynnwys yn y dyfodol. Fodd bynnag, mae rhanddeiliaid o'r gymuned fusnes wedi mynegi pryder ynghylch y posibilrwydd y bydd rhagor o fusnesau'r sector preifat yn cael eu cynnwys yn system y Safonau ac maent wedi dadlau dros wneud cynnydd ar sail wirfoddol, gan weithio gyda Llywodraeth Cymru ac eraill."</i></p> <p>Mae'n werth nodi hyn am ddau reswm:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mae felly'n glir, o ystyried y casgliad ym mharagraff 245, bod y Llywodraeth yn fwy tebygol (ac yn gwneud hynny) o ochri gyda "rhanddeiliaid o'r gymuned fusnes" na chyda "rhanddeiliaid sydd â diddordeb yn y Gymraeg". 2. Methodd "cynnydd ar sail wirfoddol" o dan Fwrdd yr Iaith Gymraeg, felly pam dychwelyd at rywbeth yr ydym yn gwybod ei fod wedi methu unwaith? 	
--	--	--	--

2.5. Gan ystyried nad oes consensws o blaid newidiadau arfaethedig y Llywodraeth yn y papur gwyn, fel ffordd ymlaen, credwn y dylai'r Llywodraeth:

- roi'r papur gwyn yn y bin a gwneud popeth posib i wella gweithrediad y system o fewn y fframwaith deddfwriaethol presennol gan fwrw ati i symud pethau ymlaen oddi mewn i'r fframwaith hwnnw yn lle'r oedi difrifol sy'n digwydd ar hyn o bryd; a
- dechrau o'r dechrau gyda'r papur gwyn, a dod yn ôl gyda phapur newydd pan fo rhywbeth gwerth chweil gan y Llywodraeth i'w gynnig sef:
 - Cryfhau'r Safonau drwy sefydlu hawliau cyffredinol i ddefnyddio'r Gymraeg ar wyneb y ddeddf
 - Gosod Safonau ar weddill y sector breifat, gan enwi ar wyneb y Mesur fanciau, archfarchnadoedd, mân-werthwyr, cyrff y 'goron' a chwmnïau sydd â throsiant uwch na ffigwr penodol fel blaenoriaethau tymor byr gan osod terfynau amser o ran gosod Safonau arnynt
 - Cryfhau pwerau ac annibyniaeth Comisiynydd y Gymraeg a sefydlu corff ar wahân i hyrwyddo a hybu'r Gymraeg

3.Sylwadau Cyffredinol

3.1. Cyflwyniad i'r ddogfen (paragraffau 1 i 46)

3.1.1. Mae'n destun tristwch gweld defnydd anghywir, anghytbwys a gwallus o ystadegau a'r canfyddiadau anwyddonol sy'n seiliedig ar y ffigyrau gwallus hynny. Ceir enghreifftiau di-ri o hyn ar ddechrau'r ddogfen ymgynghori sy'n rhan o batrwm yn y papur o beidio â gwneud defnydd cywir o ystadegau sy'n seiliedig ar dystiolaeth ryngwladol na domestig gadarn.

3.1.2. Ymddengys fod rhywfaint o'r adran hon yn ceisio dadansoddi'r sefyllfa bresennol o ran defnydd y Gymraeg. Nodwn gyda chryn syndod, felly, nad oes cyfeiriad at Arolwg Defnydd Iaith 2013-15 a gynhaliwyd gan Lywodraeth Cymru ar y cyd â Chomisiynydd y Gymraeg nac ychwaith gyfeiriad at adroddiad Cyngor ar Bopeth "Hefyd ar gael yn Gymraeg" a gyhoeddwyd yn 2015. Penderfynwyd cyhoeddi'r papur gwyn cyn cyhoeddi adroddiad sicrwydd Comisiynydd y Gymraeg; mae'n glir y byddai gweld tystiolaeth yr adroddiad yna wedi gwella'n sylweddol sylfaen dystiolaeth y papur gwyn ac, o ganlyniad, y cynigion deddfwriaethol.

3.1.2. Ym mharagraffau 15 i 19, rhoddir lluo o ddatganiadau anwybodus, gwallus a chamarweiniol fel tystiolaeth bod defnydd o'r Gymraeg yn isel ac nad yw'r gyfundrefn bresennol yn gweithio. Parthed Cyngor Sir Abertawe, mae'r papur yn defnyddio nifer yr ymweliadau â gwefan y Cyngor. Fodd bynnag, nid yw'r papur gwyn yn nodi mai mis Mehefin 2017 oedd y ganran uchaf erioed o ran defnydd o'r wefan Gymraeg ers iddynt lansio eu gwefan ym mis Hydref 2014. Ym mis Mehefin, roedd nifer yr ymweliadau Cymraeg ar y wefan bron dair gwaith yn fwy (2.2%) na mis Hydref 2014 (0.84%), gyda defnydd o'r Gymraeg ar y wefan yn sylweddol uwch yn gyson ers i'r Safonau ddod i rym⁵.

3.1.3. Parthed Cyngor Sir Wrecsam, adroddir ym mharagraff 15 y papur gwyn "roedd 0.5% o'r galwadau i'r ganolfan gyswllt a'r ymweliadau â'r ganolfan yn Gymraeg". Fodd bynnag, nid yw'r papur yn nodi bod y ffigwr hwnnw chwe gwaith yn fwy na'r nifer yn y flwyddyn flaenorol cyn i'r Safonau ddod i rym – 215 yn 2015/16 o gymharu â 1,307 yn 2016/17⁶. Mae'r methiant hwn i esbonio cyd-destun pwysig y ffigurau yn amhroffesiynol, ac yn tanseilio hygyrdd y papur gwyn. Disgwyliwn i'r Llywodraeth gyflwyno ffeithiau ac ystadegau'n gywir, ac mae methiant i wneud hynny yn rheswm arall dros roi'r papur hwn yn y bin.

3.1.4. Ym mharagraff 16, cyfeirir at y DVLA a'r Asiantaeth Safonau Gyrru a'r diffyg defnydd o'u gwasanaethau yn Gymraeg. Fodd bynnag, nid oes sôn yn y papur gwyn am y ffaith nad yw'r cyrff hyn yn dod o dan gyfundrefn y Safonau. Mae hynny'n amlygu'r ffaith bod y papur gwyn yn anwybodus, yn amhroffesiynol ac yn gamarweiniol. Pe byddai awduron y papur yn deall y gwirionedd, bydden nhw wedi sylweddoli mai methiant cynlluniau iaith a chyfundrefn reoleiddio lac Bwrdd yr Iaith sy'n bennaf gyfrifol am y defnydd isel. Mae diffyg difrifol o ran darparu profion gyrru ymarferol yn Gymraeg; rydym yn gwybod am wasanaethau yn cael eu canslo ar sawl achlysur. Does dim hyd yn oed deunyddiau dysgu Cymraeg ar gael ar gyfer y profion theori. Mae hynny'n ganlyniad diffyg rheoleiddio cadarn, nid gormod o reoleiddio fel mae'r papur gwyn yn ei honni, a hynny heb dystiolaeth i gefnogi'r honiad.

3.1.5. Credwn felly fod y casgliad ym mharagraff 17 bod angen '*annog pobl i ddefnyddio gwasanaethau cyhoeddus Cymraeg*' yn wallus am nifer o resymau:

- i) mae defnydd gwasanaethau Cymraeg wedi cynyddu lle mae gwasanaethau ar gael yn gyson, o'r un ansawdd â'r rhai Saesneg ac yn cael eu cynnig yn rhagweithiol
- ii) mae tystiolaeth gadarn, drwy adroddiad sicrwydd Comisiynydd y Gymraeg, bod y Safonau'n gwneud gwahaniaeth
- iii) nid oes tystiolaeth dros yr awgrym y dylai'r pwyslais fod ar annog unigolion i ddefnyddio gwasanaethau yn hytrach na rheoleiddio er mwyn normaleiddio defnydd o'r Gymraeg gan gyrrff a chwmnïau

⁵ <http://abertawe.gov.uk/article/8170/Ystadegaur-wefan>

⁶ http://www.wrexham.gov.uk/assets/pdfs/welsh_language_standards/welsh_annual_monitoring_report_2016_17w.pdf

- iv) mae'r papur yn anwybyddu hanes a thystiolaeth profiad bron i 20 mlynedd o gyfundrefn ffaeledig Bwrdd yr Iaith.
- v) Does dim cyfeiriad at y ffaith mai rheoleiddio ynddo'i hun yw'r hyrwyddiad pennaf ac mai dyma sy'n chwarae'r rhan fwyaf blaenllaw mewn newid agweddau. Dyma yw un o egwyddorion sylfaenol newid ymddygiad. Gweler 'Counseling in Psychological Services' gan Dr Dilys Davies 1997.

3.1.6. Synnwn yn fawr nad yw'r Llywodraeth wedi derbyn canlyniad Arolwg Omnibws Comisiynydd y Gymraeg⁷ sy'n rhestru'r canlynol fel ffactorau pwysig o ran cynyddu'r defnydd a wneir o wasanaethau Cymraeg. Er mwyn gwella'r rhan fwyaf o'r ffactorau hyn angen mwy, nid llai, o reoleiddio:

"Byddwn yn fwy tebygol o ddefnyddio gwasanaethau yn Gymraeg ...

- *pe bawn i'n gwybod bod y gwasanaethau Cymraeg ar gael bob tro*
- *pe bawn i'n gwybod eu bod ar gael*
- *pe bawn i'n cael dewis*
- *pe bai'r dewis yn cael ei wneud yn glir i mi*
- *pe baen nhw'n cychwyn y sgwrs yn Gymraeg*
- *ar ôl gwella fy hyder i siarad Cymraeg gan nad ydw i'n ddigon rhugl*
- *pe bai'r iaith yn llai ffurfiol a mwy naturiol*
- *pe na bawn i'n cael trafferth deall acen ogleddol/deheuol weithiau*
- *pe bai'n haws*
- *pe bai'r gwasanaeth ar gael yn gynt*
- *pe baent yn cael eu hysbysebu*
- *pe baent o safon well - dydi gwasanaethau Cymraeg sy'n cael eu cynnig ddim o safon uchel"*

3.1.7. Nid yw'r dadansoddiad ym mharagraff 19 felly yn seiliedig ar dystiolaeth gadarn. Honna'r papur gwyn mai'r her yw "sicrhau ein bod yn rhoi digon o sylw i gapasiti cyrff i addasu i'r cynnydd sylweddol yn lefel y ddarpariaeth gwasanaethau Cymraeg a fydd yn ofynnol ganddynt". Mae hynny'n anghofio ffaith amlwg i arbenigwyr yn y maes bod y cyrff sydd wedi dod dan y Safonau hyd yn hyn i gyd yn gyrff sydd wedi bod yn gweithredu cynllun iaith ers sawl blwyddyn. Yn hynny o beth, mae nifer fawr ohonynt wedi cael dros 15 mlynedd i roi sylw a chael cymorth gyda'u capasiti, a hynny dan gyfundrefn led-debyg

⁷ Tudalen 47, Adroddiad Sicrwydd Comisiynydd y Gymraeg 2016-17 <http://www.comisiynyddygymraeg.cymru/Cymraeg/Rhestr%20Cyhoeddiadau/20170926%20DG%20Adroddiad%20Sicrwydd%20terfynol%20Cymraeg.pdf>

i gynigion y papur gwyn. Hynny yw, roedd ffocws gwaith Bwrdd yr Iaith a chynlluniau iaith ar fonitro a chynnig gwelliannau mewn ffordd 'feddal' neu 'ysgafn'. Mae'n wirioneddol syfrdanol bod awduron y papur gwyn fel petaent wedi anghofio'r profiad hwnnw. Y realiti yw, gwrthododd nifer fawr o gyrff addasu eu hymddygiad, yn enwedig eu polisïau recriwtio a hyfforddi, er mwyn cyflawni gofynion y gyfraith. Mae dyletswyddau a geir yn y Safonau yn debyg iawn i ofynion y cynlluniau iaith. Felly, yn hanesyddol cyn dyfodiad y Comisiynydd, diffyg rheoleiddio, nid diffyg hybu, oedd un o brif wendidau'r gyfundrefn.

3.1.8. Ym mharagraff 32, honnir bod defnydd isel o wasanaethau Cymraeg ac yn ogystal *"nid yw'n glir eto a ydym wedi dod o hyd i ddulliau effeithiol o sicrhau newidiadau hirdymor o ran dewis iaith pobl wrth dderbyn gwasanaethau"*. Yn anffodus, nid yw'r papur gwyn yn cyfeirio at y dystiolaeth amlwg, sydd wedi ei chomisiynu gan y Llywodraeth ei hun, sef yr Arolwg Defnydd Iaith, sy'n darparu nifer o'r atebion. Mae'n rhaid dweud ei bod yn rhyfedd gweld bod y Llywodraeth yn taflu cwestiynau fel hyn o gwmpas pan fo nifer o'r atebion gennym yn barod.

3.1.9. Mae paragraff 34, yn honni "ar y lefel fwyaf sylfaenol, bydd angen inni:... penodi eiriolwr ar ran yr iaith", ond mae eiriolwr eisoes yn bodoli a hynny yw Comisiynydd y Gymraeg. Nid yw cynigion y Llywodraeth i ddiddymu Comisiynydd y Gymraeg yn dal dŵr - a dilyn rhesymeg y Llywodraeth ei hun yn y paragraff hwn, mae gyda ni eiriolwr ar ran y Gymraeg yn barod, felly pam ei ddiddymu?

3.1.10. Mae'r adran ynglŷn â lleihau biwrocratiaeth yn embaras gwirioneddol i unrhyw un sy'n deall rheoleiddio neu sut i amddiffyn hawliau sifil. Yn wir, ym mha faes cydraddoldeb arall y byddai'r Llywodraeth yn dadlau yn y fath fodd?

3.1.11. Ym mharagraff 36, ceir datganiad rhyfedd a di-sail ei bod yn *"anffodus bod rhai agweddau ar y Safonau a gyflwynwyd gan y Mesur wedi cael y prif sylw o ran polisi'r Gymraeg dros yr ychydig flynyddoedd diwethaf, gan effeithio ar ganfyddiad pobl ohono"*. Ble mae'r dystiolaeth bod hyn yn anffodus? Canfyddiad pwy yw hyn? Ac ar sail pa dystiolaeth? Nid yw'n ymddangos bod unrhyw sail gadarn i'r honiadau hyn; nid yw hynny'n ffordd broffesiynol o ddatblygu polisi.

3.1.12. Mae paragraff 37 yn datgan *"nid oes amheuaeth bod y ffordd y mae'r system yn gweithio yn gosod baich gweinyddol sylweddol ar wasanaethau cyhoeddus"*. Yn gyntaf, dim ond o bersbectif y cyrff mae'r adran yma yn edrych – nid oes ymdrech i ofyn y cwestiwn a ydy'r gyfundrefn yn fwy neu'n llai beichus o safbwynt y dinesydd. Diben cyfundrefn y Safonau yw gweithredu er lles defnydd y Gymraeg a defnyddwyr y Gymraeg; nid baich gweinyddol i gyrff ddylai fod yn brif brawf er mwyn asesu'r angen i ddiwygio neu newid y fframwaith deddfwriaethol. Dylid dechrau gyda phrofiad defnyddwyr, ond does dim yn y papur gwyn sy'n ceisio asesu agwedd pobl a defnyddwyr mewn unrhyw ffordd. Yn ffodus, mae gyda ni Gomisiynydd y Gymraeg sydd wedi gwneud ymchwil mewn Adroddiad Sicrwydd am agweddau a phrofiadau pobl llawr gwlad o'r system newydd. Mae'n amlygu'r gwendid cyffredinol yn y papur sef bod y ffocws bron â bod yn gyfan gwbl ar anghenion sefydliadau yn hytrach na phobl.

3.1.13. Nid yw paragraff 37 chwaith yn gwneud cymhariaeth o gwbl rhwng system y Safonau a'r gyfundrefn a fu dan Ddeddf Iaith 1993 o ran y baich gweinyddol. Er mwyn cloriannu'r gyfundrefn yn iawn, mae rhesymeg yn dweud y byddai'r rhaid pwyso a mesur ein system bresennol gyda'r system flaenorol. Nid oes diben gwneud datganiad syml ac ysgubol bod baich gweinyddol 'sylweddol' heb wneud ymdrech o unrhyw fath i ddadansoddi a chymharu'r gyfundrefn bresennol gyda'r un flaenorol. Byddai gan unrhyw gyfundrefn reoleiddio 'faich', ac, o bersbectif y defnyddiwr, gellid dadlau bod y Safonau'n llai beichus yn weinyddol na chyfundrefn Deddf 1993 am y rhesymau canlynol:

- roedd mwy o ymgynghori gyda chynlluniau iaith, gydag ymgynghoriad cyhoeddus ar bob cynllun unigol – er bod llai o ymwneud â'r ymgynghoriadau hynny oherwydd bod cymaint ohonyn nhw ac nad yw cynlluniau iaith unigol yn berthnasol iawn i gymaint o unigolion;
- roedd llawer iawn o ymrwymadau di-ystyr mewn cynlluniau iaith nad oedd modd eu gorfodi;
- roedd mwy o ddogfennau i'w darllen er mwyn deall dyletswyddau cyrff i ddarparu;
- roedd llawer iawn o waith drafftio a negodi rhwng cyrff a Bwrdd yr Iaith;
- roedd rhaid cwyno wrth gyrff yn unigol cyn troi at Fwrdd yr Iaith, gyda'r holl ohebu ychwanegol roedd rhaid i unigolyn ei wneud ynghylch cwyn;
- lleiafrif bach iawn o gwynion oedd yn arwain at ymchwiliad felly roedd yn rhaid i bobl bwysu ar gyrff mewn ffyrdd eraill i sicrhau gwasanaethau Cymraeg;
- roedd y gofynion adrodd a monitro yn debyg

Yn hynny o beth, dyna yw natur cyfundrefn reoleiddio sy'n gwneud gwahaniaeth – bydd baich sylweddol ar sefydliadau. Yr unig wahaniaeth yw bod y Safonau yn 'faich' sy'n effeithiol, yn dwyn ffrwyth ac yn cynnig 'gwerth am arian'.

3.1.14 Yn wir, adeg cyflwyno Deddf Iaith 1993, byddai rhai wedi dadlau y byddai'n well 'defnydd amser' ac 'ymdrech' gwella gwasanaethau neu hybu'r Gymraeg na chreu cynlluniau iaith. Mae profiad yn dangos yn glir nad yw'r cyrff yn gwneud hynny; yn wir, rhai o'r cynghorau gwaethaf am gydymffurfio hefyd yw'r rhai sydd hefyd y gwaethaf o ran tyfu addysg Gymraeg a chefnogi mentrau lleol i hybu'r Gymraeg. Wrth reswm, o ran nifer o gwmnïau mawrion, maent wedi dweud yn blwmp ac yn blaen na fydden nhw'n darparu oni bai bod y gyfraith yn eu gorfodi⁸⁹.

3.1.15. Mae'r honiadau ym mharagraff 38 yn chwerthinllyd. Dywed y papur gwyn bod *"yna risg wirioneddol hefyd fod geiriau fel 'gosod', 'cydymffurfio' a 'gorfodi' yn tanseilio ymdrechion i greu consensws ac ewyllys da tuag at y Gymraeg."* Ym mha faes polisi arall y byddech chi'n dadlau bod geiriau fel 'gorfodi' a 'chydymffurfio' yn peryglu cefnogaeth i hawliau? Ni fyddai Llywodraeth Cymru yn meddwl am eiliad ceisio gwneud sylwadau tebyg am feysydd fel hawliau gweithwyr neu eraill. Yn wir, o gymryd yr isafswm cyflog fel enghraifft, mae Llywodraeth Cymru yn cyhuddo Llywodraeth Prydain o beidio â rheoleiddio'n ddigonol yn yr achos yna. Nid yr ieithwedd yw asgwrn y gynnen o safbwynt y Llywodraeth, ond y maes: nid yw hawliau i'r Gymraeg yn ddigon pwysig i haeddu rheoleiddio cadarn. Eto, mae'r honiadau hyn yn anwybyddu profiad dyddiau Bwrdd yr Iaith a fu'n dilyn trywydd a fyddai at ddant awduron y papur gwyn, sef 'creu consensws' ac adeiladu 'ewyllys da', ond, mewn gwirionedd, mae diffyg datblygiad gwasanaethau Cymraeg heddiw yn dystiolaeth ddiamheuol o fethiant y rheoleiddio 'ysgafn' hwnnw.

⁸ Adolygiad o Wasanaethau Cymraeg Archfarchnadoedd, Grŵp Hawl, Cymdeithas yr Iaith (Awst 2015) http://cymdeithas.cymru/sites/default/files/Archfarchnadoedd_MEWN.pdf

⁹ Banciau – diffyg parch at y Gymraeg, Cymdeithas yr Iaith (Tachwedd 2014) <http://cymdeithas.cymru/sites/default/files/Banciau%20-%20Cymdeithas%20yr%20Iaith.pdf>

3.1.16 Eto ym mharagraff 38, nodir bod *"ymatebion i'r alwad am dystiolaeth yn awgrymu bod rhai siaradwyr Cymraeg yn poeni am gael gwaith ychwanegol am eu bod yn siarad Cymraeg ac yn ofni y bydd y Safonau yn eu 'dal' am nad yw eu Cymraeg yn ddigon da"*. Prin ein bod wedi gweld sylwadau mwy annoeth mewn ymgynghoriad erioed o'r blaen. Yn gyntaf, hoffem wybod faint o staff mae'r Llywodraeth wedi siarad â nhw; fel arall, mae'n debyg eu bod yn dibynnu ar honiad cyrff bod staff yn pryderu, yn hytrach na'r gweithwyr eu hunain. O ran y cyrff a fu ynghlwm â chynlluniau iaith, byddent yn llawn ymwybodol mai cyfrifoldeb y corff yw cynllunio'r gweithlu er mwyn sicrhau bod y sgiliau ganddynt i allu darparu gwasanaethau yn Gymraeg, nid cyfrifoldeb y gweithwyr unigol. Cafwyd dros 20 mlynedd o gynlluniau iaith a chyfundrefn reoleiddio 'feddal', a methwyd â newid patrymau cynllunio'r gweithlu. Cadarnhau hynny gwna'r ffaith bod cyrff nawr yn ceisio honni bod staff yn poeni am fwy o waith, yn lle cymryd cyfrifoldeb am eu methiant fel cyrff a chydnabod methiant cyfundrefn flaenorol Bwrdd yr Iaith a chynlluniau iaith. O ran cyrff sydd eisoes yn gweithredu dan y gyfundrefn Safonau, mae'n rhaid cofio bod y rhan fwyaf o ddyletswyddau ddim ond yn ail-adrodd yr hyn oedd yn eu cynlluniau iaith. Wedi dros 20 mlynedd o weithio tuag at drin y Gymraeg ar y sail ei bod yn gyfartal â'r Saesneg, onid annoeth yw gwrandao ar gwynion eu bod yn gorfod 'cydymffurfio' a bod 'gorfodi'? Faint o amser sydd angen arnyn nhw? 20 mlynedd arall?

3.1.17. Nid yw'r Llywodraeth wedi cynnal gweithdai gyda gweithwyr na'r cyhoedd cyn llunio'r papur gwyn; dim ond cyrff oedd yn cael cymryd rhan. Yn wir, penderfynodd Llywodraeth Cymru gau'r cyhoedd allan o'r gweithdai a gynhaliwyd cyn cyhoeddi'r papur gwyn.

3.1.18. Ym mharagraff 40, honnir bod y system bresennol yn 'cymryd amser hir i gywiro pethau'. Mae hynny'n amlygu diffyg dealltwriaeth o sawl mater. Yn gyntaf, nid yw'n ymdrin â hanes Bwrdd yr Iaith lle bu methiant i sicrhau cydymffurfiaeth oherwydd rheoleiddio 'ysgafn' oedd yn golygu nad oedd llawer o bethau yn cael eu cywiro o gwbl, gyda methiannau cyson yn arwain at ddim newid. Yn ail, rydym ar ddeall bod ymchwiliadau Bwrdd yr Iaith yn tueddu i gymryd amser llawer hirach (dros flwyddyn) nag ymchwiliadau o dan Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011. Yn olaf, mae'r honiad hefyd yn anwybyddu'r ffaith bod nifer o gwynion 'llai', er enghraifft arwyddion ffyrdd, yn aml yn symptom o broblemau dyfnach lle byddai unioni'r diffyg unigol yn methu â delio â phroblemau dyfnach o fewn y corff yn ehangach.

3.1.19. Mae'n adrodd cyfrolau bod pennawd 'tystiolaeth gan gyrff' ac nad oes yr un pennawd cyfatebol yn datgan 'tystiolaeth defnyddwyr y Gymraeg'. Mae'r diffyg blaenoriaeth i bobl ar lawr gwlad sydd am fyw eu bywydau yn Gymraeg, neu am i'w plant neu eu hwyrion fyw yn Gymraeg, yn syfrdanol. Ymddengys nad yw'r Llywodraeth, wrth lunio'r Papur Gwyn hwn, wedi ystyried defnyddwyr a'u profiadau nhw o gwbl. Mae hynny'n ddull sy'n groes i egwyddorion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol ac yn groes i amcanion llesiant y Llywodraeth sy'n nodi y dylid trin y cyhoedd fel partneriaid cydradd.

3.1.20. Ym mharagraff 44, honnir bod y ffordd yr ymdrinnir â chwynion yn 'rhy feichus' i gyrff, ond dadleuir nes ymlaen bod angen i fwy o gwynion fynd atyn nhw'n uniongyrchol. Ar yr wyneb, byddai system sy'n golygu bod Comisiynydd y Gymraeg yn delio â mwy o gwynion, yn lle cyrff, yn llai o faich ar y cyrff. Awgrymwn mai un o'r ychydig resymau pam na fyddai hynny'n wir yw arfer cyrff o ymdrin â'r un cwynion mewn llai o fanylder a chyda llai o ddifrifoldeb. Mae'n bwysig cofio ei bod yn haws, yn gliriach ac yn llai beichus o safbwynt y cyhoedd os ydynt yn gwybod y gallan nhw fynd yn syth at y Comisiynydd i gwyno. Ac, oni ddylen ni asesu sut mae trefniadaeth cwyno yn gweithio ar sail sut mae'r cyhoedd yn teimlo amdani yn hytrach na chyrff? Wedi'r cwbl, onid yw'r system gwyno yno i wasanaethu'r cyhoedd nid y cyrff?

3.2.. Rhan 1 (paragraffau 47 i 83) - Diddymu Comisiynydd y Gymraeg heb ymdrech i esbonio

3.2.1. Yn rhyfedd oll, yr unig gyfeiriad yn y papur gwyn at y ffaith bod y Llywodraeth yn cynnig diddymu Comisiynydd y Gymraeg yw'r rhestr o brif gynigion ym mharagraff 48. O feddwl ei fod yn brif gynnig, mae'r diffyg esboniad neu gyfiawnhad dros ddiddymu swydd mor bwysig yn frawychus. Heb fynd i'r afael â manteision ac anfanteision swydd Comisiynydd y Gymraeg nid oes modd ystyried cynigion y Llywodraeth yn rhesymegol. Nid oes tystiolaeth.

3.2.2. Credwn fod angen cadw Comisiynydd y Gymraeg er mwyn sicrhau:

- bod swyddogaethau rheoleiddio yn cael eu gwneud yn iawn heb eu llesteirio gan gyfrifoldebau hybu;
- bod rheoleiddiwr ac eiriolwr dros y Gymraeg yn atebol ac yn amlwg i'r cyhoedd;
- bod pencampwr clir i'r Gymraeg, nad yw'n cael ei lesteirio gan gyfrifoldebau i annog neu gyfaddawdu gyda chyrff;
- bod Cymru yn dilyn model rhyngwladol cydnabyddedig o ehangu hawliau i iaith leiafrifoledig;
- nad oes colli momentwm, wedi 18 mis yn unig o ddechrau cynnal cyfundrefn y Safonau;
- bod rheoleiddio'n broses a gynhelir yn annibynnol ar y Llywodraeth;
- bod rheoleiddiwr gyda'r arbenigedd i wneud y gwaith yn lle gweision sifil nad ydynt, oherwydd strwythur y gwasanaeth sifil, yn arbenigwyr ym maes rheoleiddio iaith

3.2.3. Credwn ei bod yn bwysig nodi gwendidau Bwrdd yr Iaith fel cyfundrefn a fodolai am tua ugain mlynedd, gan fod y Llywodraeth yn argymhell, i bob pwrpas, ail-sefydlu'r un corff. Ymysg y gwendidau hynny roedd:

- diffyg blaenoriaeth i amddiffyn hawliau iaith o fewn y sefydliad, gan ganolbwyntio adnoddau ar brosiectau hybu meddal ar draul rheoleiddio
- tyndra mewnol rhwng cyfrifoldebau hybu a rheoleiddio, gan arwain at gyfaddawdu â chyrff ar draul hawliau unigolion i'r Gymraeg;
- penderfyniad bwriadol y Bwrdd i beidio â defnyddio eu grymoedd gorfodi dan adran 20 Deddf Iaith 1993 (dim ond unwaith y defnyddiwyd y grym hwnnw gan Fwrdd yr Iaith, a hynny wedi'r penderfyniad i'w ddiddymu yn 2010)
- diffyg atebolrwydd i'r cyhoedd, gyda dim un pennaeth gweladwy i'r cyhoedd
- gormod o ddisgresiwn i beidio ag ymdrin â chwynion gan y cyhoedd a arweiniodd at golli ffydd y cyhoedd yn broses
- gormod o ddisgresiwn i gytuno ar gynlluniau iaith gwan iawn heb atebolrwydd i'r cyhoedd na gweithredu democrataidd

3.2.4. Credwn ei bod yn bwysig iawn nodi bod Comisiynwyr Iaith yn fodel cydnabyddedig yn rhyngwladol fel ffordd o amddiffyn ac ehangu hawliau iaith. Yn hynny o beth, mae'n werth nodi bod wyth aelod o Gymdeithas Rhyngwladol y Comisiynwyr Iaith¹⁰ yn y gwledydd canlynol:

- Kosovo
- Nunavut
- New Brunswick
- Cymru
- Catalonia
- Fflandrys
- Gwlad y Basg
- Ontario
- Canada
- Iwerddon

3.2.5. Gwelwn fod angen Comisiynydd y Gymraeg mor annibynnol o'r Llywodraeth â phosib, yn enwedig o ran ei benodi, ei atebolrwydd a'i ariannu, er mwyn sicrhau bod swyddogaethau rheoleiddio, ymchwil ac eirioli'n cael eu gwneud yn iawn. Nodwn y daeth adroddiad annibynnol a gomisiynwyd gan Lywodraeth Cymru i'r casgliad y dylai'r Cynulliad fod yn gyfrifol am benodi a chyllido'r Comisiynydd Plant:

*"Ceir egwyddorion eglur ynglŷn ag annibyniaeth cyrff cyhoeddus sy'n gweithio ym maes hawliau dynol. Dylai Llywodraeth Cymru eu cydnabod ac ymlynu wrthynt trwy drosglwyddo'r cyfrifoldeb am benodi a chyllido'r Comisiynydd Plant i'r Cynulliad Cenedlaethol."*¹¹

3.2.6. Argymhellwn felly y dylid cadw a chryfhau Comisiynydd y Gymraeg drwy'r newidiadau canlynol:

- **Dylai'r Cynulliad, nid y Llywodraeth, benodi ac ariannu Comisiynydd y Gymraeg er mwyn cryfhau'r annibyniaeth hynny gan fod y trefniadau presennol yn ei wneud yn rhy agored i bwysu gan Weinidogion sy'n rheoli ei chyllideb a'i phenodiad. Gresynwn fod y**

¹⁰ <http://languagecommissioners.org/welcome.php?lang=10>

¹¹ <http://gov.wales/docs/dsjlg/publications/cyp/141210-childrens-commissioner-reportv3-cy.pdf>

Llywodraeth, yn hytrach na chynnig rhagor o annibyniaeth i'r Comisiynydd am ganoli grym dros benodi a rheoleiddio'n fwyfwy o fewn y Llywodraeth.

- Dylid cryfhau pwerau cosbi'r Comisiynydd, gan gynnwys rhoi'r hawl i'r Comisiynydd osod dirwy sy'n uwch na £5,000 yn unig, yn enwedig gan ystyried maint ac elw cyrff yn y sector preifat y dylid ymestyn Safonau i'w cwmpasu.
- Sefydlu corff hyrwyddo ar wahân fel bod modd i'r Comisiynydd ganolbwyntio ar reoleiddio a sicrhau bod y gyfundrefn Safonau yn gweithio'n iawn.
- Gosod amserlen ar wyneb y Bil er mwyn sicrhau bod Safonau yn cael eu gosod ar gyrff o fewn hyn o hyn o amser ac nad oes modd i Weinidog atal ymestyn hawliau iaith i ragor o sectorau preifat.
- Sefydlu rhai hawliau sylfaenol a chyffredinol ar wyneb y Mesur er mwyn egluro i'r cyhoedd eu hawliau gan hwyluso gwaith y Comisiynydd o ehangu hawliau'r Gymraeg a'u defnydd.

Hybu'r Gymraeg

3.2.7 Credwn yn ogystal â sicrhau bod mwy o reoleiddio cadarn, bod angen mwy o hybu'r Gymraeg. Mae'n bwysig nodi nad 'cydbwysedd' rhwng rheoleiddio a hybu sydd ei angen, gan nad oes angen dewis rhwng y ddau. Mae'n anffodus iawn bod holl rethreg y Llywodraeth yn ategu'r syniad bod angen llai o reoleiddio er mwyn caniatáu mwy o hybu – os edrychwn ni at nifer o achosion hanesyddol

3.2.8. Un frawddeg yn unig y papur gwyn – ym mharagraff 58 - sy'n cydnabod bod y Safonau 'yn elfen hollbwysig o hybu'r Gymraeg', ond wedi cyfeirio unwaith at hynny, nid yw'r papur gwyn yn cynnig yr un syniad i ddatblygu hynny. Mewn cyfnod o lymder, nad yw'n gwneud synnwyr cyfyngu Safonau Hybu i awdurdodau lleol a pharciau cenedlaethol yn unig, gan y byddai mwy o adnoddau hybu ar gael drwy ledaenu'r cyfrifoldeb. Wedi'r cwbl, mae sicrhau bod cwmnïau mawrion, megis rhai telathrebu, trafnidiaeth, banciau ac archfarchnadoedd a siopau'r stryd fawr, yn hybu'r Gymraeg yn mynd i wneud gwahaniaeth fawr i ddefnydd y Gymraeg ym mywydau bob dydd – yn fwy na'r gyllideb y gall Llywodraeth Cymru ddosrannu ar ei phen ei hun. O wybod hynny, mae methiant y papur gwyn i gynnig ymestyn y Safonau, gan gynnwys y Safonau Hybu, i'r meysydd hyn yn bell o sicrhau'r 'gwerth am arian' bondigrybwyll.

3.2.9. Argymhellwn y dylid sicrhau bod modd gosod pob categori o Safonau, gan gynnwys Safonau Hybu, ar gyrff cyhoeddus, gwirfoddol a chwmnïau preifat a gwirfoddol, nid awdurdodau lleol, parciau cenedlaethol a Llywodraeth Cymru'n unig.

Cyngor y Gymraeg – corff hyrwyddo newydd ar wahân i'r Comisiynydd a'r Llywodraeth

3.2.10. Yn ogystal â'r uchod, credwn fod angen corff newydd i hyrwyddo'r Gymraeg er mwyn sicrhau bod mwy o hybu'n digwydd, ond ni ddylai hynny fod ar draul gwaith rheoleiddio. Mae hynny'n debyg i, ond nid yn union yr un cynnig ag, opsiwn 3 ym mhapur gwyn y Llywodraeth. Yn hynny o beth, mae'n bwysig nodi ein bod yn anghytuno'n llwyr gyda chynnig y Llywodraeth i gymryd dros y cyfrifoldeb am gynnal ymchwiliadau/ymgyngoriadau Safonau a'r grymoedd i osod y Safonau ar gyrff.

3.2.11. Argymhellwn felly y dylai fod corff hyrwyddo newydd, ar wahân i'r Comisiynydd a'r Llywodraeth, o'r enw Cyngor y Gymraeg.

3.2.8. Mae Comisiynydd y Gymraeg yn gorff rheoleiddio annibynnol pwysig iawn a dadleuwn fod angen corff hyrwyddo ar wahân i swyddfa'r Comisiynydd a'r Llywodraeth. Ni ddylai'r corff hyrwyddo newydd ddod ar draul annibyniaeth na gwaith Comisiynydd y Gymraeg.

3.2.9. Ein gweledigaeth ni yw corff hyrwyddo a elwir yn Cyngor y Gymraeg, a fydd yn arwain polisi, yn gyfrifol am orolwg strategol yn y maes, ac yn meddu ar statws uchel ymysg adrannau Llywodraeth Cymru ac asiantaethau eraill.

3.2.10. Credwn y dylai Cyngor y Gymraeg fod yn gyfrifol am strategaeth gynhwysfawr ar gyfer datblygiad y Gymraeg. Er mwyn gwneud hyn bydd angen iddo feddu ar arbenigedd mewn cynllunio ieithyddol, y gwyddorau sy'n sylfaen i gynllunio felly, a dealltwriaeth fanwl o sefyllfa'r Gymraeg a'r ffactorau sy'n dylanwadu ar ei hynt. Byddai'n tynnu ar waith Sefydliadau Addysg Uwch a sefydliadau eraill perthnasol, gan gynnwys esiamplau rhyngwladol megis Gwlad y Basg a Chatalonia. Yn y lle cyntaf bydd Cyngor y Gymraeg yn etifeddu ac yn gweithredu Strategaeth newydd Llywodraeth Cymru a gyhoeddir fis Mawrth 2017, ond dichon y bydd angen iddi ei hailwampio a'i haddasu. Rhan allweddol yn hyn fydd maes addysg. Bydd Cyngor y Gymraeg yn cydweithio ag Adran Addysg Llywodraeth Cymru ar gyfer twf addysg a hyfforddiant Cymraeg ar bob lefel, gan sicrhau ei bod yn unol â'r strategaeth gyffredinol sy'n cael ei ddatblygu. Cyfrifoldeb Adran Addysg Llywodraeth Cymru fydd gweithredu'r strategaeth addysg mewn cydweithrediad ag awdurdodau lleol drwy gyfrwng Cynlluniau Strategol Addysg Gymraeg.

3.2.11. Byddai Cyngor y Gymraeg yn gyfrifol am :

- Cynorthwyo sefydliadau a chyrrff gyda gwelliant yn eu polisiau ac ymarferion iaith gan fynd ymhellach na'i ddyletswyddau statudol;
- Rhedeg prosiectau marchnata a hyrwyddo penodol i hyrwyddo'r Gymraeg, gan ddosrannu a chomisiynu gwaith gan eraill lle bo'n briodol;
- Cynnig cyngor a chymorth i sefydliadau ac asiantaethau cyhoeddus ac i gymdeithas sifig, yn enwedig y sector gwirfoddol, ynghylch arfer da a chynyddu defnydd o'r Gymraeg wrth wasanaethu'r cyhoedd ac yn eu gweinyddiad mewnol. Bydd yn gweithredu'n rhagweithiol i gryfhau'r Gymraeg yn y sector breifat ac yn arbennig yn annog ac yn helpu i gynyddu'r defnydd o'r Gymraeg;
- Datblygu prosiectau blaengar i hyrwyddo defnydd o'r Gymraeg mewn amrywiol beuoedd, gyda phwyslais ar rai allweddol, yn enwedig y cartref, y teulu, y gymdogaeth ac ym meysydd technolegol o ran y cyfryngau cymdeithasol. Bydd hefyd yn ystyried ac yn comisiynu cynigion am brosiectau gan gyrff cyhoeddus, gwirfoddol a phreifat lle byddai hynny'n addas;
- Targedu adnoddau ar 6-10 o ardaloedd fel Ardaloedd Adfywio a Datblygu'r Gymraeg a llunio cynlluniau iaith cynhwysfawr i gynnal ac i ddatblygu twf ieithyddol, cymdeithasol ac economaidd gan gefnogi symud cymunedau i fyny'r continwrm ieithyddol;
- Rhoi Cyngor i Weinidogion Cymru o ran sut i hyrwyddo'r Gymraeg;
- Gweithredu dyletswyddau presennol Cyngor Partneriaeth y Gymraeg a sefydlwyd drwy adran 149 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011;

- Gweithredu dyletswyddau presennol Panel Ymgynghori Comisiynydd y Gymraeg a sefydlwyd drwy adran 23 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011;
- Dwyn ynghyd cynrychiolwyr o'r holl sectorau sydd eisoes yn gweithredu polisïau o blaid y Gymraeg;
- Darparu cyngor i bob adran o Lywodraeth Cymru ynghylch llunio a gweithredu polisïau;
- Ymgorffori'r wybodaeth a'r ymarfer gorau parthed datblygu gwasanaethau Gymraeg;
- Gweithredu uned Canolfan Safoni Termau Genedlaethol a Chorff Cynllunio Ieithyddol, gyda staff arbenigol i fod yn gyfrifol am lunio map sosio-ieithyddol o Gymru;
- Cynnal prosiectau er mwyn gwella mynediad lleiafrifoedd at y Gymraeg
- Paratoi cyngor am hybu a gwarchod y Gymraeg, a chynlluniau tymor hir ar gyfer yr iaith fyddai â mewnbwn i holl bwyllgorau a holl adrannau Llywodraeth Cymru a'r Cynulliad Cenedlaethol.
- Drwy gymryd gorolwg strategol ar y maes bydd modd i'r corff hyrwyddo sicrhau bod yr holl ymdrechion o blaid y Gymraeg yn atgyfnerthu'i gilydd ac nad yw egni creadigol nac adnoddau yn cael eu gwastraffu drwy ddyblygu dianghenraid.
- Bydd paratoi rhaglen gynhwysfawr o wybodaeth am bwysigrwydd y Gymraeg, dwyieithrwydd ac ymwybyddiaeth ieithyddol yn sylfaenol i'r agwedd hon o waith y corff.
- Rhan bwysig o waith Cyngor y Gymraeg fydd diffinio maes cyfrifoldeb y Mentrau Iaith, eu cynghori ynghylch eu gorchwylion a'u cyfleoedd a'u helpu i ddatblygu ym mhob dull a modd.
- Bydd angen i'r corff greu dulliau o ymgynghori â'r cyhoedd a thynnu ar arbenigedd yr holl ystod o gyrff sydd eisoes yn weithgar ym maes hyrwyddo'r Gymraeg.

3.2.11. Ceir rhagor o fanylion am strwythur ein Cyngor y Gymraeg arfaethedig yn ein papur trafod a gyhoeddwyd ym mis Chwefror 2017¹².

Fforddiadwyedd Comisiynydd y Gymraeg yn ogystal â chorff hybu ar wahân

3.2.12. Gwyddom fod y Llywodraeth yn rhoi llawer o bwyslais ar 'werth am arian' yn y papur gwyn. Wrth reswm, dadleuwn fod angen rheoleiddio cadarn er mwyn sicrhau bod gwerth iddo, a bod cyfuno dyletswyddau hybu a rheoleiddio yn golygu y bydd rhagor o hybu yn digwydd ar draul rheoleiddio. Gan ystyried pwysigrwydd y Safonau o ran newid patrymau defnydd, mae methiant i sicrhau rheoleiddio yn mynd i gynnig gwaeth gwerth am arian.

¹² <http://cymdeithas.cymru/sites/default/files/Corff%20Hyrwyddo%20Cenedlaethol-3.pdf>

3.2.13. Yn nhabl 1 y papur gwyn, mae'r Llywodraeth yn amlinellu cyllideb ei Chomisiwn arfaethedig, sy'n debyg iawn i Fwrdd yr Iaith Gymraeg a ddiddymwyd yn 2012. Dadleuwn fod y ffigyrau hynny yn profi bod modd fforddio dau gorff ar wahân, y Comisiynydd i reoleiddio a Chyngor y Gymraeg i hybu, gan ddefnyddio costau gweinyddu a chyllideb Bwrdd yr Iaith Gymraeg o flwyddyn 2011-12 fel tystiolaeth.

3.2.14. Yn 2011-12, roedd costau gweinyddu Bwrdd yr Iaith Gymraeg yn sylweddol uwch, mewn termau arian parod, na chyllideb gyfan Comisiynydd y Gymraeg eleni. Er bod paragraff 60 a thabl 1 y papur gwyn yn ei gwneud yn anodd cymharu rhwng y cyllidebau, gan eu bod yn eithrio rhai costau staffio, credwn ei bod dal yn glir bod hen gyllideb Bwrdd yr Iaith yn ddigonol i weinyddu dau gorff ar wahân.

3.2.15. Yn 2011-12, buodd Bwrdd yr Iaith yn gwario £4.427 miliwn¹³ ar gostau cynnal y sefydliad, o gymharu â £3.015 miliwn fel cyfanswm cyllideb Comisiynydd y Gymraeg heddiw. Felly, hyd yn oed pe bai ddim ond dychwelyd i gostau 2011-12 Bwrdd yr Iaith mewn arian parod, byddai oddeutu £1.4 miliwn y flwyddyn ar gyfer cynnal corff hyrwyddo ar wahân - ffigwr sy'n dal yn uwch na chyfanswm cyllideb Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol¹⁴. Wrth reswm, credwn fod angen llawer mwy o adnoddau na hynny i allu rheoleiddio a hyrwyddo'n iawn, ond ar y ffigyrau isel hynny, mae'n glir bod modd cynnal un corff hybu ac un corff rheoleiddio fel sefydliadau ar wahân. Mae'n werth nodi, er bod rhai manylion yn eu gwneud yn anodd cymharu, y buodd cyfanswm cyllideb Bwrdd yr Iaith yn 2011-12 yn llawer uwch na hynny, sef £13.673 miliwn.

Sylwadau eraill

3.2.16. Credwn ei fod yn eironig bod y Llywodraeth, mewn sawl man yn y papur gwyn, yn rhoi cymaint o bwyslais ar greu cyfundrefn sy'n 'glir i bawb' ac yn 'siop un stop' ar gyfer y Gymraeg, ac eto yn cynnig gorfodi unigolion i gwyno wrth gyrff yn unigol yn lle cadw'r opsiwn iddynt gwyno'n syth wrth y Comisiynydd.

3.2.17. Ceir cyfeiriad arall at 'reoleiddio mewn ffordd gefnogol' ym mharagraff 82. Eto, mae'r sylw hwnnw yn anghofio profiad Bwrdd yr Iaith o arddel yr un agwedd, a'r ffaith bod cannoedd o gyrff eisoes wedi derbyn y dull reoleiddio yna dan Deddf Iaith 1993. Nid oes tystiolaeth yn y papur y bydd hynny yn cynyddu defnydd na darpariaeth gwasanaethau Cymraeg. I'r gwrthwyneb, mae profiad a rhwystredigaeth ein haelodau ar lawr gwlad yn glir nad yw'r dull 'cefnogol' o reoleiddio yn mynd i weithio.

3.3. Rhan 2 (paragraffau 84 – 131) - Canoli grym yn nwylo'r Llywodraeth, tanseilio atebolrwydd ac ail-greu Bwrdd yr Iaith

3.3.1 Mae'r rhan hon o'r papur yn seiliedig ar gynnig y Llywodraeth i gyfuno rheoleiddio a hyrwyddo o fewn yr un corff. Am y rhesymau a esbonnir uchod, nid ydym yn cytuno gyda'r cynigion hynny a gwrthodwn yr opsiynau yn rhan hon y papur gwyn.

3.3.2. O ran llywodraethiant, credwn fod angen sicrhau bod y Comisiynydd mwy annibynnol oddi wrth y Llywodraeth gan newid i system penodi, ariannu ac atebolrwydd i'r Cynulliad yn hytrach na'r Llywodraeth.

¹³ Tudalen 5, Llythyr Cylich Gwaith Bwrdd yr Iaith 2011-12 <http://gov.wales/docs/drah/publications/20110414remitletterttoWLB2011cym.pdf>

¹⁴ sef £1.1 miliwn - Tudalen 43, Adroddiad Blynyddol Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol 2016-17 <https://futuregenerations.wales/wp-content/uploads/2017/08/2017-07-18-AR-and-Accounts-FINAL-in-Welsh.pdf>

3.3.2. O ran ein corff hybu arfaethedig, Cyngor y Gymraeg, rydym wedi cynnig syniadau o ran atebolrwydd yn ein papur ar wahân.

3.3.4. Ym mharagraff 84, honnir y bydd cyllideb 'ychwanegol sylweddol', mae'n bwysig nodi bod y gyllideb yn llai na chyllideb Bwrdd yr Iaith yn 2011-12. Hefyd, honnir, y byddai'n gorff 'pwerus' er byddai gyda'r corff llai o allu defnyddio pwerau cosbi na Chomisiynydd y Gymraeg oherwydd y cynigion i wanhau'r system gwyno a diddymu rhai mathau o Safonau.

3.3.5. Ym mharagraff 93, dywedir bydd angen i'r corff 'datblygu polisi' ar gyfer 'monitro a gorfodi'. Fodd bynnag, mae gan Gomisiynydd y Gymraeg bolisi gorfodi yn barod - pam fod angen creu polisi arall? Mae'r cynnig hwn naill ai'n dangos nad yw Llywodraeth Cymru yn deall y system bresennol neu ei bod yn bwriadu ychwanegu at fiwrocratiaeth drwy ail-ddyfeisio'r olwyn. Yn yr un modd, mae pwerau cyfarwyddo Comisiynydd y Gymraeg eisoes yn bodoli ym Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011, mae cynnwys cynnig i sefydlu'r pŵer naill ai'n dangos anwybodaeth y Llywodraeth neu fwriad i newid er mwyn newid.

3.3.6. Ym mharagraff 95, ceir geiriau gwag fel gorfodi ymgynghori'n eang – arfer na ddilynwyd gan y Llywodraeth ei hun wrth ddatblygu'r papur gwyn. Ac, mae'r gofyniad i gyhoeddi 'canlyniad unrhyw ymchwiliadau' eisoes yn bodoli ym Mesur y Gymraeg 2011 o ran cyhoeddi cofrestr, felly nid yw'n glir beth yw pwrpas crybwyll y cynigion hyn yn y papur. Awgrymwn efallai y dylai swyddogion y Llywodraeth ail-ddarllen y ddeddfwriaeth bresennol.

3.3.7. Fel dywedwyd yn flaenorol, credwn na ddylai fod terfyn ar y dirwyon mae'r Comisiynydd yn gallu gosod ar gyrff gan fod nifer o gyrff sydd gyda throsiant neu elw sylweddol iawn lle na fyddai dirwy cyn lleied â £5,000 yn ddigonol fel cosb neu gam ataliol.

3.3.8. Ym mharagraff 101, cynigir rhoi hyd yn oed rhagor o bwerau penodi i Lywodraeth Cymru. Mae'n siomedig, ond nid yn annisgwyl, i weld Llywodraeth Cymru eto'n awgrymu mai nhw ddylai cael rhagor o rymoedd dros brosesau a sefydliadau sydd i fod i weithredu'n annibynnol. Hyd y gwelwn ni, does neb wedi argymhell hyn, a does dim rheswm dros y cynnig, ond fel y rhan fwyaf o'r papur gwyn, nid yw'n ymddangos bod ots gan y Llywodraeth bod diffyg tystiolaeth tu ôl i'w gynigion.

3.4. Rhan 3 yn anghofio'r defnyddiwr

3.4.1. Pryderwn nad yw'r cynigion yn y rhan hon o'r papur gwyn yn llwyddo cynnig yr ymatebion cywir gan eu bod yn seiliedig ar anwybodaeth a chamddealltwriaeth o sawl mater sylfaenol. Mae'n debyg mai rhan fawr o'r broblem yw'r diffyg tystiolaeth am agweddau'r cyhoedd tuag at y system bresennol a ddarperir yn y papur gwyn. Drwy ffocysu ar hynny, byddai'r opsiynau a gynhigir yn y papur gwyn yn llawer iawn gwell a mwy datblygedig.

3.4.2. Honnir ym mharagraff 134 bod 'y system yn un anodd i'w deall, ei gweithredu a'i monitro', ond nid oes sylfaen tystiolaeth yn cael ei chynnig o safbwynt y defnyddiwr. Mae adroddiad sicrwydd Comisiynydd y Gymraeg yn awgrymu bod pobl yn teimlo bod cyfundrefn yn gwella darpariaeth gwasanaethau'n Gymraeg. Mae perygl mawr felly bod gwanhau rheoleiddio yn mynd i achosi llai o ddefnydd o, a darpariaeth yn, y Gymraeg.

3.4.3. Gwrthwynebwn yn gryf y ddadl a geir ym mharagraff 137. Dyw symud y system yn ôl o 'orfodi' i 'unioni' a 'gwella' ddim yn gwneud dim synnwyr ar gyfer cyrff sydd wedi bod â chynllun iaith dan system wirfoddol neu orfodol Deddf Iaith 1993 - ni fydd yn cymell unrhyw symud ymlaen. I'r gwrthwyneb, byddai cynnig o'r fath yn creu perygl difrifol y byddai camau mawr yn ôl o ran darpariaeth. Mae symud i system reoleiddio 'ysgafn' yn dychwelyd i system llawer yn debycach i Ddeddf Iaith 1993 sy'n gyfrifol am y defnydd isel o wasanaethau y mae'r cyflwyniad i'r papur gwyn yn cwyno amdano. Y prif reswm

mae nifer o gyrff eisiau system reoleiddio 'ysgafn' a gynhigir yn y papur gwyn yw er mwyn peidio gorfod darparu cymaint o wasanaethau Cymraeg a pheidio ag wynebu risg eu bod yn atebol am fethu â chydymffurfio.

3.4.4. Yn y rhestr o brif ystyriaethau ym mharagraff 139, nid oes sôn am brofiad pobl ar lawr gwlad. Yn ogystal, mae datganiad arall bod 'gweithdrefnau gorfodi presennol' yn 'drwm' ac 'yn araf'. Fodd bynnag, nid oes cymhariaeth gyda chfundrefn Deddf Iaith 1993 o ran cyflymder y broses. Ac, wrth reswm, dyw'r prosesau gorfodi ddim yn broblem os nad oes diffyg cydymffurfiaeth.

3.4.5. Mae paragraff 143 yn gwneud cyfeiriad prin at Deddf Iaith 1993, ond, yn ffeithiol anghywir. Nid yw'n wir i ddweud 'nad oedd unrhyw ffordd o orfodi cyrff i fodloni ymrwymadau' eu cynlluniau iaith. Roedd proses gorfodi yn bodoli dan adran 20 y Ddeddf. Fodd bynnag, dim ond unwaith a ddefnyddiwyd y grym hwnnw a hynny wedi i'r penderfyniad gael ei wneud i ddiddymu Bwrdd yr Iaith. Mae'r enghraifft yn ddefnyddiol gan eu bod yn dangos mai dewis y Bwrdd oedd peidio â defnyddio'r grym gorfodi. Dadleuwn mai rhai o'r rhesymau oedd:

- diffyg annibyniaeth y Bwrdd o'r Llywodraeth
- diffyg atebolrwydd y Bwrdd yn ddemocrataidd i ddeddfwriaeth
- cyfuno rheoleiddio a hybu o fewn un corff a olygodd nad oedd y gwaith rheoleiddio yn cael ei flaenoriaethu

3.4.6. Mae'r rhestr o broblemau gyda'r Safonau fel y maen nhw ym mharagraffau 145 a 146 yn eironig: gweithredu gwaeth gan Lywodraeth Cymru o'r ddeddfwriaeth gynradd bresennol sy'n gyfrifol am bron pob un o'r problemau a restrir, yn hytrach na geiriad y ddeddfwriaeth ei hunan.

Problem	Cyfrifoldeb	Datrysiaid(au)
Cynifer o Safonau	Ym mis Chwefror 2013, gwrthododd Llywodraeth Cymru dderbyn set o safonau arfaethedig a argymhellwyd gan Gomisiynydd y Gymraeg (cyfanswm o 37 Safon). Dywedodd y Llywodraeth ar y pryd: <i>"Deuthum i'r penderfyniad hwn am sawl rheswm, gan gynnwys fy mhryder fod y model ... y Comisiynydd yn rhy gymhleth...Credaf hefyd na [fyddant yn]...rhoi hawliau ieithyddol clir i ddinasyddion"</i> Hyd y gwyddom, penderfyniad y Llywodraeth oedd peidio â chydweithio ar eiriad y Safonau gyda'r Comisiynydd mewn ffordd ystyrlon wedi hynny. Ar 30ain Mawrth 2016, daeth Safonau'r Gymraeg (rhif 1) (cyfanswm o 176 Safon) i rym ar gyfer awdurdodau lleol, parciau cenedlaethol a Llywodraeth Cymru.	Llai o rym yn nwylo'r Llywodraeth a gweision sifil nad ydynt â'r arbenigedd i lunio a gosod Safonau Hawliau sylfaenol a/neu gyffredinol ar wyneb y Mesur i gyd-fynd â'r Safonau
Diffyg eglurder gan fod cynifer o Safonau	Ym mis Chwefror 2013, gwrthododd Llywodraeth Cymru dderbyn set o safonau arfaethedig a argymhellwyd gan Gomisiynydd y	Llai o rym yn nwylo'r Llywodraeth a gweision sifil nad ydynt â'r arbenigedd i lunio a gosod Safonau

	<p>Gymraeg (cyfanswm o 37 Safon). Dywedodd y Llywodraeth ar y pryd: <i>“Deuthum i'r penderfyniad hwn am sawl rheswm, gan gynnwys fy mhryder fod y model ... y Comisiynydd yn rhy gymhleth...Credaf hefyd na [fyddant yn]...rhoi hawliau ieithyddol clir i ddinasyddion”</i></p> <p>Hyd y gwyddom, penderfyniad y Llywodraeth oedd peidio â chydweithio ar eiriad y Safonau gyda'r Comisiynydd mewn ffordd ystyrlon wedi hynny.</p> <p>Ar 30ain Mawrth 2016, daeth Safonau'r Gymraeg (rhif 1) (cyfanswm o 176 Safon) i rym ar gyfer awdurdodau lleol, parciau cenedlaethol a Llywodraeth Cymru.</p>	<p>Hawliau sylfaenol a/neu gyffredinol ar wyneb y Mesur i gyd-fynd â'r Safonau</p>
Ansicrwydd am ddehongliad y Safonau	<p>Toriadau o 10% i gyllideb y Comisiynydd dros nifer o flynyddoedd yn ei gadael heb adnoddau i wneud y gwaith</p>	<p>Mwy o annibyniaeth ariannol gan y Comisiynydd</p> <p>Hawliau sylfaenol a/neu gyffredinol ar wyneb y Mesur i gyd-fynd â'r Safonau</p>
Cymhlethdod	<p>Ym mis Chwefror 2013, gwrthododd Llywodraeth Cymru dderbyn set o safonau arfaethedig a argymhellwyd gan Gomisiynydd y Gymraeg (cyfanswm o 37 Safon). Dywedodd y Llywodraeth ar y pryd: <i>“Deuthum i'r penderfyniad hwn am sawl rheswm, gan gynnwys fy mhryder fod y model ... y Comisiynydd yn rhy gymhleth...Credaf hefyd na [fyddant yn]...rhoi hawliau ieithyddol clir i ddinasyddion”</i></p> <p>Hyd y gwyddom, penderfyniad y Llywodraeth oedd i peidio â chydweithio ar eiriad y Safonau gyda'r Comisiynydd mewn ffordd ystyrlon wedi hynny.</p> <p>Ar 30ain Mawrth 2016, daeth Safonau'r Gymraeg (rhif 1) (cyfanswm o 176 Safon) i rym ar gyfer awdurdodau lleol, parciau cenedlaethol a Llywodraeth Cymru.</p>	<p>Llai o rym yn nwylo'r Llywodraeth a gweision sifil nad ydynt â'r arbenigedd i lunio a gosod Safonau</p> <p>Hawliau sylfaenol a/neu gyffredinol ar wyneb y Mesur i gyd-fynd â'r Safonau</p>

Gwrthwynebu cynigion i wanhau'r Safonau – paragraff 151

3.4.7. Ym mharagraff 152, rydym yn rhestru nifer o syniadau sydd yn peryglu cadernid y system bresennol. Gwrthwynebwn y syniadau hynny felly, ac yn benodol y cynigion i: ddileu neu ddiwygio Safon 'os yw'n gostus i weithredu'; a rhoi mwy o hyblygrwydd i gyrff ddehongli'r Safonau.

3.4.8. Nodwn nad oes angen deddfwriaeth i ddiwygio neu adolygu'r Safonau.

Hawliau i Gyd-fynd â Safonau

3.4.9. **Argymhellwn ddilyn opsiwn sy'n debyg i opsiwn 5 yn y papur gwyn o sefydlu hawliau ar wyneb y Mesur, ond i gyd-fynd â'r Safonau, nid yn eu lle.**

Eto, mae'n destun siom gweld cyn lleied o ystyriaeth a geir yn y papur gwyn o'r opsiwn, gan ystyried y gefnogaeth eang tu ôl y cysyniad gan fudiadau ac arbenigwyr, megis mudiadau Dathlu'r Gymraeg a'r bargyfreithiwr Gwion Lewis. Credwn y byddai hawliau ar wyneb y Mesur yn cynnig:

- Rhagor o eglurder i'r cyhoedd ac felly hyder i ddefnyddio'r Gymraeg
- Cymhelliant i gyrff wella gan y byddai'n gosod disgwyliadau uwch nad ydynt yn gyfyngedig i fanylion y Safonau yn unig
- Lleihau ansicrwydd gan y byddai gan ddefnyddwyr y sicrwydd bod hawl cyffredinol neu sylfaenol yn bodoli a threfn reoleiddio tu ôl iddynt

3.4.10. Rydym yn gosod allan yn llawer mwy helaeth yr opsiynau yn hyn o beth yn ein papur "Cryfhau Hawliau i'r Gymraeg"¹⁵ a gyhoeddwyd ym mis Gorffennaf 2016. Dadleuasom y canlynol yn adran 7 y ddogfen:

"Hawliau Cyffredinol i'r Gymraeg

Pwrpas hawl cyffredinol i'r Gymraeg, yn debyg i'r rhyddid cyffredinol i siarad yr iaith a sefydlwyd gan adran 111 y Mesur, fyddai:

- a. cynnig eglurder llawer iawn gwell i'r cyhoedd, ac o ganlyniad, hyder i ddefnyddio'r Gymraeg
- b. darparu egwyddor i yrru'r Safonau wrth eu llunio a'u datblygu
- c. llenwi'r manau gwan yn narpariaethau'r Safonau, megis cyfarfodydd wyneb yn wyneb, cyd-destunau newydd, technoleg newydd a ffurf darparu'r gwasanaethau, megis sefydlu is-gwmnïau neu allanoli
- d. gwrthbrys i'r adrannau am 'resymoldeb a chymesuredd' yn y Mesur er mwyn i'r Safonau gael eu llunio gyda defnydd o'r Gymraeg a hawliau'r cyhoedd fel canolbwynt iddynt
- e. caniatáu i hawliau iaith gryfhau ac esblygu heb fod angen deddfu neu basio rheoliadau'n barhaus
- f. adeiladu ar y rhyddid i siarad yn adran 111 y ddeddfwriaeth bresennol
- g. sicrhau nad yw hawliau iaith yn cael eu gwadu mewn cyd-destun yn anfwriadol oherwydd nad yw'r sector neu'r corff wedi eu henwi
- h. darparu egwyddor a fyddai'n gyrru gwelliant parhaus sefydliadau i ddarparu gwasanaethau yn Gymraeg – rhywbeth sydd wedi'i golli o'r hyn oedd mewn cynlluniau iaith
- i. cynorthwyo cyrff, Comisiynydd y Gymraeg, Tribiwnlys y Gymraeg a'r cyhoedd wrth ddehongli'r Safonau

Mae nifer o fodelau posib er mwyn datgan hyn a chryfhau'r sefyllfa. Gweler isod rai ohonynt:

¹⁵ [http://cymdeithas.cymru/sites/default/files/CyIG%20Cryfhau%20Mesur%20A4\(1\).pdf](http://cymdeithas.cymru/sites/default/files/CyIG%20Cryfhau%20Mesur%20A4(1).pdf)

Mesur Iaith 2007 Cymdeithas yr Iaith Gymraeg¹⁰

"Yr hawl i Gael Gwasanaethau yn Gymraeg

(1) Mae gan bob person yng Nghymru yr hawl i gael gwasanaethau drwy'r Gymraeg boed y gwasanaethau hynny am dâl ai peidio.

(2) Yn unol ag adran (1) uchod rhaid i ddarparwyr gwasanaethau gymryd pob cam priodol i ddarparu'u gwasanaethau yn Gymraeg.

..."

Gwelliant a gyflwynwyd i Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011

"I ychwanegu Adran newydd—

"[]Sefydlu hawliau cyffredinol i fynd gyda'r safonau

(1) Mae gan bawb yr hawl i ddefnyddio'r Gymraeg yng Nghymru cyn belled ag y bo hynny'n rhesymol ac yn gymesur o dan yr amgylchiadau.

(2) Nid yw is-adran (1) uchod yn gosod dyletswyddau ar bersonau ac eithrio'r dyletswyddau hynny o dan Ran 4 o'r Mesur hwn"

Gwlad y Basg: Erthygl 5 a 6, Cyfraith Sylfaenol rhif 10, 24ain Tachwedd 1982

<p>1. Mae gan holl ddinasyddion Gwlad y Basg yr hawl i fedru ac i ddefnyddio'r [Fasgeg], ar lafar ac yn ysgrifenedig.</p>	<p>1. Euskal Herritar guztiek dute hizkuntza ofizialak hitzez nahiz idatziz ezagutzeko eta erabiltzeko eskubide.</p>
<p>2. Mae'r hawliau ieithyddol sylfaenol canlynol sydd gan ddinasyddion Gwlad y Basg yn cael eu cydnabod:</p>	<p>2. Euskal Herritarrei honako funtsezko hizkuntza-eskubide hauek aitortzen zaizkie:</p>
<p>Mewn perthynas â'r Weinyddiaeth a Sefydliadau Eraill,</p>	
<p>a) Yr hawl i gynnal cysylltiadau yn y Fasgeg ... ar lafar a/neu yn ysgrifenedig â'r Weinyddiaeth ac unrhyw gorff neu sefydliad swyddogol sydd wedi'i leoli yn y Gymuned Ymreolaethol.</p>	<p>a) Ardulararitzarekin eta Autonomia-Elkartean kokatutako edozein lhardutze-Sail edo Erakunderekin harremanak hitzez eta/edo idatziz euskeraz edo gaztelaniaz izateko eskubidea.</p>
	<p>b) Ikasketak bi hizkuntza ofizialetan egiteko eskubidea.</p>
	<p>c) Aldizkariak, irrati eta telebista eta beste adierazpideetako emankizunak euskeraz jasotzeko eskubidea.</p>
	<p>d) Lanbidezko, lanezko, politikazko eta sindikaritzazko ekintzetan</p>

<p>b) Yr hawl i dderbyn neu'r hawl i gael eu dysgu yn [y Fasgeg]</p> <p>c) Yr hawl i dderbyn cyhoeddiadau, rhaglenni radio a theledu a ffurfiau eraill o gyfathrebu yn y Fasgeg.</p> <p>d) Yr hawl i ddatblygu gweithgareddau undebol, proffesiynol, gwaith a gwleidyddol yn y Fasgeg.</p> <p>e) Yr hawl i fynegi eich hun yn y Fasgeg mewn unrhyw gyfarfod.</p> <p>3. Bydd yr awdurdodau cyhoeddus yn gwarantu y caiff yr hawliau hyn eu gweithredu, yn ardaloedd tiriogaethol y Gymuned Ymreolaethol, er mwyn sicrhau eu bod yn effeithiol ac yn weithredol.</p> <p><i>Erthygl 6</i></p> <p>1. Bydd hawl pob dinesydd i ddefnyddio'r [Fasgeg] wrth ymwneud o fewn ardaloedd y Gymuned Ymreolaethol, ac i gael eu trin yn [y Fasgeg], yn cael ei gydnabod. I'r perwyl hwn, cymerir mesurau perthnasol a darperir y dulliau angenrheidiol er mwyn sicrhau y gweithredir yr hawl hwn yn gynyddol.</p>	<p>euskeraz aritzeko eskubidea.</p> <p>e) Edozein bilkuratan euskeraz egiteko eskubidea.</p> <p>3. Eskubide hauek eraginkorrek eta benetakoak izan daitezen, herri-agintesailek beroien erabilpena bermatuko dute.</p> <p>ATALA 6</p> <p>Herritar guztiei, Autonomia Elkarteko lur-eremuan Herri-Arduralaritzarekin izan ditzaten harremanetan euskera nahiz gaztelania erabiltzeko eta bakoitzak aukera dezan hizkuntza ofizialean harrera egin dakioneko eskubidea aitortzen zaie. Horretarako, behar daitezen neurriak hartuko dira eta eskubide honen erabilpena arian-arian bermatzeko beharrezko gerta daitezen eskuarteak ebatziko.</p>
--	---

Catalonia: Erthyglau 3 a 4, Deddf Polisi Iaith, Rhif 1, 1998

<p>Gellir defnyddio'r Gatalaneg ... [fel iaith swyddogol] yn ddiwahân gan ddinasyddion ym mhob gweithgaredd preifat a chyhoeddus yn ddieithriad. Mae gan weithdrefnau cyfreithiol a gynhelir yn [y Gatalaneg] cyn belled ag y mae'r iaith a ddefnyddir yn y cwestiwn,</p>	<p>El català és l' llengua oficial de Catalunya ... a llengües oficials, poden ésser emprades indistintament pels ciutadans i ciutadanes en totes les activitats públiques i privades sense discriminació. Els actes jurídics fets en</p>
--	---

<p>ddilysrwydd ac effaith llawn.</p> <p>Mae gan bawb yng Nghatalonia'r hawl:</p> <p>A) i fod yn rhugl yn [y Gatalaneg]</p> <p>B) i fynegi eu hunain yn [y Gatalaneg], ar lafar neu yn ysgrifenedig, yn eu cysylltiadau yn ogystal ag mewn gweithdrefnau preifat a chyhoeddus</p> <p>C) i gael eu gwasanaethau yn [y Gatalaneg] yn y modd a bennir gan y Ddeddf hon</p> <p>Ch) i ddefnyddio'r [Gatalaneg] yn rhydd ym mhob maes</p> <p>D) i beidio â dioddef camwahaniaethu ar sail yr iaith swyddogol a ddefnyddiant</p>	<p>qualsevoldeles dues llengües</p> <p>oficials tenen, pel que fa a la llengua, plena validesa i eficàcia.</p> <p>A Catalunya tothom té dret a :</p> <p>a) Conèixer lesdues [el català].</p> <p>b) Expressar-se enqualsevol de [el català], oralment i perescrit, en les relacions i els actes públics i privats.</p> <p>c) Ésser atès en qualsevol de [el català] en els termes que aquesta Llei estableix.</p> <p>d) Emprar lliurement qualsevol [el català] tots els àmbits.</p> <p>e) No ésser discriminat per raó de la llengua oficial que empra.</p>
--	---

Hawliau Addysg

Mae'n werth nodi bod yr un ddeddfwriaeth iaith yng Ngwlad y Basg a Chatalonia yn delio â hawliau i addysg yn yr iaith frodorol yn ogystal â'r hawl cyffredinol i ddefnyddio'r iaith frodorol.

<p><i>Erthygl 20 – deddf addysg Catalonia:</i></p> <p>1.Mae'r Gatalaneg, fel priod iaith Catalonia, hefyd yn iaith addysg, ar bob lefel ac ym mhob math o addysgu.</p> <p>2.Bydd sefydliadau addysg ar bob lefel yn peri mai'r Gatalaneg yw'r cyfrwng arferol i fynegi gweithgareddau addysgu a gweinyddol, yn fewnol ac yn allanol.</p>	<p>1. El català, com a llengua pròpia de Catalunya, ho és també de l'ensenyament, en tots els nivells i les modalitats educatius.</p> <p>2. Els centres d'ensenyament de qualsevol grau han de fer del català el vehicle d'expressió normal en llurs activitats docents i administratives, tant les internes com les externes.</p>
--	--

Erthygl 21 – Catalonia

1. Y Gatalaneg ddylai gael ei defnyddio fel y cyfrwng addysgu a dysgu fel arfer mewn addysg nad yw'n addysg prifysgol

Erthygl 22 – addysg uwch Catalonia

Mewn colegau addysg bellach a phrifysgolion, mae gan y staff a'r myfyrwyr yr hawl i fynegi eu hunain, ar lafar ac yn ysgrifenedig, yn yr iaith swyddogol o'u dewis

Erthygl 15 – Gwlad y Basg

Cydnabyddir hawl yr holl fyfyrwyr i gael eu haddysgu...yn y Fasgeg...ar y lefelau addysgol gwahanol

I'r perwyl hwn bydd y Senedd a'r Llywodraeth yn mabwysiadu'r mesurau angenrheidiol hynny a fydd yn gogwyddo tuag at ehangu cynyddol yn nwyieithrwydd system addysg Cymuned Ymreolaethol Gwlad y Basg.

1. El català s'ha d'utilitzar normalment com a llengua vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament no universitari.

En els centres d'ensenyament superior i universitari, el professorat i l'alumnat tenen dret a expressar-se en cada cas, oralment o per escrit, en la llengua oficial que prefereixin.

Ikasle guztiei, hezkuntza maila ezberdinetan, irakaskuntza euskeraz eta gaztelaniaz hartzeko eskubidea aitortzen zaie.

Horretarako Legebiltzarrak, edo hala badagokio Jaurlaritzak, elebitasuna arian-arian Euskal Herriko Autonomia-Elkarteko hezkuntza-erapidetza osora hedatu dedineko xedezko neurri egokiak hartuko ditu.

3.4.11. Argymhellwn felly bod gwerth i'r Llywodraeth ystyried sut gellid ychwanegu hawliau cyffredinol neu sylfaenol i'r ddeddfwriaeth bresennol fel bod modd iddynt gyd-fynd â'r Safonau.

3.4.12. Ym mharagraff 160 a 161, ceir rhesymeg y Llywodraeth dros wrthod y syniad o osod rhai hawliau ar wyneb y Mesur. Credwn fod y rhesymau a roddir yn y papur yn seiliedig ar gamddealltwriaeth o'r syniad:

- Mae'r papur gwyn yn awgrymu nad oes modd i hawliau o'r fath gynnwys unrhyw gydnabyddiaeth o resymoldeb neu gymesuredd, ond mae'n hynny'n gamddealltwriaeth o'r cysyniad, fel y gwelir uchod mae'n bosib ystyried hynny fel rhan o unrhyw welliant i'r Mesur presennol
- Ni fyddai'n rhaid gwneud eithriadau o reidrwydd, mae popeth yn dibynnu ar eiriad a strwythur
- Honnir y byddai system o fath yn gymhleth, ond o bersectif y cyhoedd gallai fe fod yn llawer symlach ei deall ac nid oes tystiolaeth bod ystyriaeth go iawn wedi bod o'r cysyniad yn y papur

Dyletswyddau Cynllunio Ieithyddol

3.4.13. Credwn fod cynigion y Llywodraeth ym mharagraff 180 i ddiddymu rhai Safonau a chreu dyletswyddau cynllunio ieithyddol yn anghywir oherwydd ei bod yn:

- Cymhlethu'r system bresennol drwy ychwanegu haen arall o is-reoliadau
- Lleihau'r pwerau cosbi i sicrhau cydymffurfiaeth ar gyfer dyletswyddau pwysig megis cynllunio'r gweithlu
- Creu system llai eglur gan y byddai'n golygu y byddai 3 chfundrefn yn bodoli sef cynlluniau iaith, Safonau a dyletswyddau cynllunio ieithyddol

Gwneud, gosod, gweithredu a gorfodi Safonau

3.4.14. Anghytunwn yn llwyr gyda chynnig y Llywodraeth i ganoli grym o ran ymgynghori ar, gwneud a gosod Safonau. Credwn y dylai Comisiynydd y Gymraeg barhau i osod y Safonau a chael mwy o rôl wrth eu llunio am sawl rheswm:

- Nid yw'r arbenigedd na chapasiti gan y gwasanaeth sifil i gyflawni'r dyletswyddau hynny;
- Mae rhan helaeth o'r problemau gyda'r system bresennol yn deillio o gamgymeriadau gweision sifil, megis gwrthod Safonau drafft Comisiynydd y Gymraeg yn 2013 a drafftio sy'n methu â deall yr angen am Safonau sy'n adlewyrchu anghenion cyrff sy'n gweinyddu'n fewnol drwy'r Gymraeg;
- Gan ystyried bod diffygion wedi eu hachosi gan weision sifil, mwy o ymwneud gan y Comisiynydd wrth lunio a gosod y Safonau sydd ei angen nid llai
- Mae ansicrwydd y Llywodraeth ym mharagraffau 200 i 202 o ran gosod Safonau arnoch chi eich hunain yn amlygu gwallgofrwydd y cynnig bod y Llywodraeth yn cymryd cyfrifoldebau dros osod y Safonau

3.4.15. Fodd bynnag, hoffem bwysleisio ein bod yn cytuno y dylai'r Cynulliad basio'r Safonau drwy brosesau democrataidd ein deddfwrfa genedlaethol, gan fod hynny'n osgoi un o wendidau Bwrdd yr Iaith oedd yn gallu llunio a chytuno â chynlluniau iaith tu ôl i ddrysau caeedig.

Y System Gwyno

3.4.16. Ceir cynifer o honiadau di-sail a sylwadau diwerth yn adran hon y papur y byddai'n ormodol i ni geisio cywiro bob un. Ond mae'n rhaid dweud mai nawddoglyd a sarhaus yw honni, ar sail profiad 9 mis o'r system bresennol, nad yw'r un ymchwiliad gan y Comisiynydd yn 'ddifrifol'. O ystyried y gŵyn a

wnaethom ynghylch diffyg gwersi nofio Cymraeg, a gyfeirir ati yn yr adran hon, mae'n rhaid dweud ei fod yn anodd credu bod Llywodraeth Cymru yn credu bod methiant cyrff i ddarparu gwersi nofio i blant yn bwysig. Mae'n codi cwestiynau eto am broffesiynoldeb awduron y papur gwyn.

3.4.17. Rydym yn gwrthwynebu'n gryf holl gynigion ar gyfer y system gwyno, ond yn enwedig y cynigion i: gynnal ymchwiliadau i mewn i achosion 'difrifol' yn unig; a diddymu'r hawl i bobl gwyno'n syth at Gomisiynydd y Gymraeg. Gwrthwynebwn y cynigion oherwydd bod trefn gyda hawl i gwyno'n uniongyrchol ymhob achos:

- Yn well o ran yr angen am system mor hwylus â phosibl i'r defnyddiwr ddefnyddio, gan ystyried y diffyg grym sydd gan bobl gyffredin o gymharu â chyrff a chwmnïau;
- Yn llawer mwy hygyrch na'r hen gyfundrefn gan fod modd gwneud cwynion yn syth at y Comisiynydd drwy nifer o ddulliau megis y cyfryngau cymdeithasol ac e-bost;
- Bod cwyno wrth y Comisiynydd yn gyntaf yn golygu bod 'stop un siop' ar gyfer achwynwyr sy'n syml ei ddeall;
- Yn golygu llawer llai o faich ar yr unigolyn, gan fod modd iddynt ddibynnu ar waith y Comisiynydd;
- Llawer llai o gyfleodd i gyrff ddrysu pobl drwy, er enghraifft, addo bod cwyn yn mynd i gael ei ddatrys, heb lygad barcud rheoleiddiwr annibynnol;
- Yn sicrhau bod pob cwyn dilys yn cael ei thrin o ddifrif yn wahanol iawn i'r gyfundrefn dan Ddeddf Iaith 1993;
- Yn cydnabod y ffaith bod pob cwyn yn ddifrifol os yw rhywun wedi cymryd yr amser a'r ymdrech i gwyno yn y lle cyntaf;
- Yn galluogi'r Comisiynydd ystyried yr holl ystod o gamau gorfodi ar gyfer pob cwyn ddilys;
- Yn galluogi'r Comisiynydd i ddefnyddio ei ddisgresiwn wedi ymchwilio i'r ffeithiau yn lle gorfod gwneud penderfyniad o ran p'un ai i ymchwilio ai peidio fel dan system Deddf Iaith 1993;
- Y system yn fwy tebygol o sicrhau cydymffurfiaeth gan fod cyrff yn agored i gamau gorfodi ar gyfer rhagor o gwynion;
- Nifer fawr o sefyllfaoedd, megis yn y gweithle neu berthynas agos gyda chorff, lle mae cwyno'n ddienw yn bwysig;
- Rhoi'r opsiwn i'r defnyddiwr gwyno wrth y corff neu'r Comisiynydd yn golygu grymuso nhw i allu sy'n penderfynu ar sut i ddelio â'r gwyn gan ddibynnu ar eu hamgylchiadau.

3.4.18. Rydym ar ddeall bod y Llywodraeth yn pryderu am hyd a baich y system gwyno, **argymhellwn felly y dylid, yn lle symud ymlaen gyda chynigion annoeth y papur gwyn, sefydlu'r hawl i'r Comisiynydd gynnal ymchwiliad byrrach mewn achosion lle nad oes anghytundeb rhwng partïon ynglŷn â ffeithiau'r achos.**

3.4.20. O ran ymchwiliadau a gynhelir gan y Comisiynydd a'r pwerau gorfodi, credwn y dylid cadw'r drefn fel y mae heblaw am ddiddymu'r terfyn ar lefel y ddirwy y gall y Comisiynydd eu gosod

Rhan 4 - ymgais i guddio bwriad i beidio ymestyn Safonau i'r sector preifat

3.5.1. Mae cynigion a chwestiynau'r Llywodraeth yn y rhan hon o'r papur gwyn yn anonest ac yn gamarweiniol – maen nhw'n ceisio ymddangos fel pe bai bwriad i ymestyn y Safonau i ragor o gyrff a chwmnïau, ond mewn gwirionedd effaith y cynigion byddai gwneud hynny'n llai tebygol.

3.5.2. Credwn fod y cynigion yn ei gwneud yn llai tebygol y caiff y Safonau eu hymestyn oherwydd bod:

- Rhoi rheolaeth llwyr i'r Llywodraeth dros bryd i gychwyn y broses o lunio Safonau ar gyfer sector o gyrff, sydd wedi yn dibynnu'n llwyr ar fympwy Gweinidog unigol yn lle anghenion defnyddwyr y Gymraeg;
- Dileu bodolaeth unrhyw restr o gategoriâu o gyrff ar wyneb y Mesur fel nad oes sicrwydd neu ddisgwyliad y caiff rhagor o gyrff eu cynnwys o dan y Safonau

3.5.3. Gwrthwynebwn yn gryf polisi'r Llywodraeth fel yr amlinellir ym mharagraff 245 o'r papur gwyn. Yn wir, os yw'r Llywodraeth o ddifrif am hybu'r Gymraeg ym mhob maes bywyd, dylai fod yn flaenoriaeth i osod Safonau ar gyrff megis banciau, archfarchnadoedd, cwmnïau ffôn symudol a siopau'r stryd fawr. Mae methiant i gymryd safiad clir o blaid hynny yn dystiolaeth ddiamheuol mai geiriau gwag yw'r rhethreg hynny yn y papur gwyn

3.5.4. Argymhellwn felly yn lle cynigion y Llywodraeth yn y papur gwyn y dylid ymestyn y Mesur i weddill y sector breifat er mwyn normaleiddio a chryfhau defnydd y Gymraeg ym mhob rhan o fywyd:

- **gan enwi ar wyneb y Mesur banciau, archfarchnadoedd, mân-werthwyr a chwmnïau sydd â throsiant uwch na ffigwr penodol fel blaenoriaethau tymor byr**
- **gan sefydlu grym a dyletswydd ar wyneb y Mesur i ddod â holl gyrff y sector breifat o fewn y gyfundrefn Safonau**

Dylai fod rhestr o gategoriâu o gyrff ar wyneb y Mesur y gellid eu cynnwys dan y gyfundrefn Safonau gydag amserlen sy'n sicrhau y bydd Safonau yn dod i rym o fewn y sectorau hynny. Dylai fod pŵer drwy is-ddeddfwriaeth i ychwanegu at y categorïau hynny yn ogystal.

3.5.5. Rydym hefyd yn credu y dylai'r Llywodraeth ystyried gosod, fel blaenoriaeth tymor byr, Safonau ar gyff a chwmnïau darlledu, megis gorsafoedd radio a theledu masnachol, er mwyn cynyddu eu darpariaeth Gymraeg. Byddai rhaid dileu'r adran yn y Mesur presennol i alluogi hyn ond rydym ar ddeall y bydd hynny'n bosib wedi i Deddf Cymru 2017 ddod i rym.

4.Cynigion i'r Llywodraeth ar y ffordd ymlaen

4.1. Gan ystyried ei bod yn amlwg nad oes consensws ynghylch cynigion y papur gwyn, hoffem gynnig dwy ffordd ymarferol ymlaen i'r Llywodraeth o ran ei ddeddfwriaeth iaith: rhoi'r papur gwyn yn y bin a gwneud popeth posib i wella gweithrediad y system o fewn y fframwaith deddfwriaethol presennol; a dechrau o'r dechrau gyda'r papur gwyn, a dod yn ôl gyda phapur newydd pan fo rhywbeth gwerth chweil gan y Llywodraeth i'w gynnig.

4.3. Rhoi'r papur gwyn yn y bin a gwella gweithredu ar y system bresennol

4.3.1. O ran gweithredu o fewn y system bresennol, **hoffem argymhell nifer o opsiynau o ran gwella'r sefyllfa heb ddeddfu:**

- i) **Gwella a chyflymu'r broses gosod Safonau, drwy lunio rheoliadau ar y cyd rhwng Llywodraeth Cymru a swyddfa Comisiynydd y Gymraeg**, gyda memorandwm dealltwriaeth sy'n sail ar gyfer gweithredu mewn partneriaeth ar lunio'r rheoliadau. Byddai hyn yn golygu bod mwy o arbenigedd ac adnoddau ynghlwm â'r broses o lunio'r Safonau, a byddai'n osgoi oedi.
- ii) **Cydweithio gwell rhwng y Llywodraeth a Chomisiynydd y Gymraeg drwy gynnal Ymchwiliad Safonau sydd hefyd yn ymgynghoriad cyhoeddus** ar reoliadau drafft ar gyfer y sector dan sylw, er mwyn osgoi ymgynghori dwywaith.
- iii) **Gwella gweithrediad y gyfundrefn gwyno drwy sefydlu protocol newydd** rhwng Comisiynydd y Gymraeg a chyrff ynghylch y system gwyno. Dylai'r protocol (i) osgoi dyblygu gwaith, (ii) anelu at roi gwybod i gyrff am gwynion yn gynnar, a (ii) ei gwneud yn gliriach i'r cyhoedd bod hawl i gwyno wrth y corff neu'r Comisiynydd.

4.4. Dechrau o'r Dechrau – Cynigion gwerth chweil

4.4.1. Wrth gynigion gwerth chweil mewn papur gwyn, golygwn mabwysiadu'r cynigion canlynol:

- i. Sefydlu hawliau cyffredinol i ddefnyddio'r Gymraeg i gyd-fynd â'r Safonau er mwyn sicrhau bod cyrff yn gwella yn barhaus o ran darparu gwasanaethau, llenwi'r manau gwan anochel a ddaw yn sgil y Safonau, a sicrhau bod hawliau pobl i'r Gymraeg yn ddealladwy
- ii. Ymestyn y Mesur i weddill y sector breifat er mwyn normaleiddio a chryfhau defnydd y Gymraeg ym mhob rhan o fywyd
 - a. gan enwi ar wyneb y Mesur banciau, archfarchnadoedd, mân-werthwyr a chwmnïau sydd â throsiant uwch na ffigwr penodol fel blaenoriaethau tymor byr
 - b. sefydlu grym a dyletswydd ar wyneb y Mesur i ychwanegu holl gyrff y sector breifat fel categorïau o berson y gellid eu hychwanegu at Atodlen 8 y ddeddfwriaeth
- iii. Sicrhau mai penodiad annibynnol, dan ofal y Cynulliad, yw'r Comisiynydd; a sicrhau bod ganddo annibyniaeth cyllidol oddi wrth y Llywodraeth
- iv. Sefydlu Cyngor y Gymraeg a chanddo gyllideb a chyfrifoldeb i hyrwyddo a hybu'r Gymraeg fel corff annibynnol o'r Llywodraeth a'r Comisiynydd
- v. Mesurau i sicrhau mwy o swyddi lle mae'r Gymraeg yn hanfodol a chynllunio'r gweithlu'n llawer iawn yn well
- vi. Mesurau i amddiffyn a hybu gweithredu mewnol uniaith Gymraeg a gofodau eraill uniaith Gymraeg
- vii. Dyletswydd i enwi adeiladau, tai, lleoedd a strydoedd yn Gymraeg mewn datblygiadau, ynghyd â diogelu enwau Cymraeg sy'n bodoli eisoes

5. Atebion i gwestiynau'r ymgynghoriad

Cwestiwn	Ateb (a sylwadau ategol)
Cwestiwn 1 – Ym mharagraffau 49–54, rydym wedi amlinellu'r rôl yr ydym yn cynnig y dylai Llywodraeth Cymru ei chwarae i hybu'r Gymraeg, h.y. swyddogaethau'r Llywodraeth i hybu'r Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?	<p>Anghytuno.</p> <p>Ni ddylai'r Llywodraeth fod yn gyfrifol am osod Safonau. Mae profiad blaenorol yn dangos bod gweision sifil yn ffafrio gwanhau'r Safonau er mwyn plesio cyrff, yn hytrach na chanolbwyntio ar amddiffyn hawliau iaith. Nid ydym yn ymddiried ynddynt i gymryd cyfrifoldebau pellach.</p> <p>Ni ddylid diddymu Comisiynydd y Gymraeg.</p>
Cwestiwn 2 – Yn Nhabl 1, rydym wedi amlinellu'r adnoddau mewn perthynas â'r swyddogaethau cyffredinol i hybu'r Gymraeg yr ydym o'r farn y dylent fod ar gael i unrhyw gorff neu gyrff sy'n helpu yn y gwaith o hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?	<p>Anghytuno, dylai fod mwy o adnoddau, ac anghytunwn yn gryf gyda'r cynnig i ddiddymu Comisiynydd y Gymraeg am y rhesymau a amlinellir uchod.</p> <p>Nodwn y bu gan Fwrdd yr Iaith Gymraeg yn 2011-12 grant o £13.7 miliwn y flwyddyn¹⁶, gyda £4.4 miliwn ar gyfer costau cynnal y sefydliad a chyfrifoldeb dros grantiau penodol gwerth £9 miliwn¹⁷.</p> <p>Awgrymir yn y papur gwyn darparu £7.75 miliwn ar gyfer corff arfaethedig a fyddai'n cyfuno'r cyfrifoldebau hyn.</p> <p>Mae'r Llywodraeth felly yn cynnig bron i £6 miliwn yn llai i'r corff newydd mewn termau arian parod nag oedd gan Fwrdd yr Iaith.</p> <p>Hyd yn oed pe bai'r Llywodraeth ddim ond i adfer y gyllideb i lefelau oedd gan Fwrdd yr Iaith yn 2011-12, byddai modd parhau i wario dros £3 miliwn y flwyddyn ar Gomisiynydd y Gymraeg yn ogystal â chlustnodi £1.4 miliwn ar gyfer corff hybu ar ychwanegol ar wahân.</p>
<p>Cwestiwn 3 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffeifrir gennym (Opsiwn 4), sef un corff i fod yn gyfrifol am hybu'r Gymraeg ac am fonitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?</p> <p>Os ydych yn anghytuno, nodwch pa opsiwn (gan gynnwys opsiynau nad ydym wedi'u trafod yn y Papur Gwyn) y dylem ei ystyried yn eich barn chi.</p>	<p>Anghytuno.</p> <p>Anghytunwn yn gryf gydag opsiwn 4 gan ei fod yn cynnig diddymu Comisiynydd y Gymraeg gan droi'r cloc yn ôl i ddyddiau Bwrdd yr Iaith – corff a fethodd amddiffyn hawliau pobl i'r Gymraeg yn effeithiol am nifer o resymau.</p> <p>Cefnogwn opsiwn sy'n debyg iawn i opsiwn 3 yn lle, sef corff hyrwyddo ar wahân i Gomisiynydd y Gymraeg a Llywodraeth Cymru. Ond nid ydym yn cytuno gyda rhoi grymoedd i Lywodraeth Cymru ymgynghori ar y Safonau a'u gosod. Nid ydym yn cytuno gyda chreu</p>

¹⁶ <http://gov.wales/docs/drah/publications/20110414remitletterttoWLB2011cym.pdf>

¹⁷ <http://www.senedd.cynulliad.cymru/documents/s3234/CELG4-06-11%20p2.pdf>

	'dyletswyddau cynllunio ieithyddol' ychwaith.
Cwestiwn 4 – Rydym wedi seilio ein dewis, sef un corff, ar sail eglurder, cydnawsedd a gwerth am arian. A ydych chi'n cytuno â'n sail resymegol?	Anghytuno.
Cwestiwn 5 – Pa faterion perthnasol eraill y dylem eu hystyried wrth wneud ein cynnig terfynol ynghylch pa gorff neu gyrff ddylai hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?	<p>Anghytunwn gyda chyfuno rheoleiddio a hybu o fewn un corff.</p> <p>Mae problemau gwrthdaro difrifol rhwng y ddwy swyddogaeth, a byddai eu cyfuno dan un to yn gwanhau rheoleiddio ac yn rhwystr rhag hybu'r iaith yn effeithiol.</p> <p>Credwn mai 'lles defnyddwyr y Gymraeg' ac 'eglurder i'r cyhoedd' yw'r meini prawf pwysicaf o ran ystyried newid.</p> <p>Dylid ystyried y ffaith mai dim ond pytiau o dystiolaeth anghyflawn, ar sail ychydig fisoedd o brofiad gyda Safonau dan oruchwyliaeth Gomisiynydd y Gymraeg, yr ydych wedi eu defnyddio yn y papur gwyn.</p> <p>Mae'r papur yn cynnig creu 'siop un stop' ar gyfer cyrff, ond o safbwynt y cyhoedd mae'r cynigion yn mynd i arwain at gannoedd o bwyntiau cyswllt i achwynwyr sy'n anfodlon gyda gwasanaethau Cymraeg, yn hytrach nag un pwynt cyswllt. Petaech yn defnyddio'r un rhesymeg ar gyfer cwynion, dim ond un corff ddylai fod yn delio â chwynion y cyhoedd, sef Comisiynydd y Gymraeg.</p>
Cwestiwn 6 – A oes gennych unrhyw sylwadau pellach ar Ran 1 y Papur Gwyn?	Ni ddylid diddymu Comisiynydd y Gymraeg am y rhesymau a nodir uchod.
Cwestiwn 7 – Ym mharagraffau 93–95, rydym wedi nodi rhai gofynion cyffredinol yn ymwneud â threfniadau llywodraethu ac atebolrwydd y corff. Beth yw eich barn chi am y gofynion cyffredinol hyn, ac a oes yna fesurau monitro a ffrwyno eraill a ddylai fod yn weithredol ar y corff arfaethedig?	<p>Anghytunwn gyda'r cynigion sy'n anobeithiol am nad oes consensws na thystiolaeth o'u plaid.</p> <p>Mae Llywodraeth Cymru yn credu y dylid cadw Comisiynydd Plant a'r Comisiynydd Pobl Hŷn, ac mae newydd sefydlu Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol, felly dylid cadw Comisiynydd y Gymraeg.</p> <p>Methodd Bwrdd yr Iaith a does dim diben troi'r cloc yn ôl i'r un model.</p>
Cwestiwn 8 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefrir gennym (Opsiwn 3), sef i sefydlu Comisiwn y Gymraeg i hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?	Anghytuno. Dylai Comisiynydd y Gymraeg barhau i fod yn gyfrifol am lunio, ymgynghori, gosod, monitro a gorfodi cydymffurfio â'r Safonau.
Cwestiwn 9 – Beth yw eich barn chi am y dadansoddiad rydym wedi'i ddarparu sy'n cefnogi ein dewis ni, sef Opsiwn 3? A oes unrhyw ystyriaethau eraill y dylem eu hystyried wrth wneud unrhyw gynnig terfynol?	Anghytunwn , gan fod profiad ugain mlynedd Bwrdd yr Iaith yn dangos nad yw cyfuno swyddogaethau rheoleiddio a hybu'r iaith o fewn yr un corff yn gweithio. Nid oes galw am y newid rydych yn ei gynnig na thystiolaeth ddomestig na rhyngwladol i'w gyfiawnhau.

<p>Cwestiwn 10 – A ydych chi'n credu bod Opsiwn 3 yn diogelu annibyniaeth y Comisiwn arfaethedig yn ddigonol yng nghyd-destun arfer swyddogaethau ar gyfer monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?</p>	<p>Nac ydyn.</p> <p>Credwn y dylid cadw Comisiynydd y Gymraeg a chryfhau ei hannibyniaeth a'i phwerau drwy ei phenodi a'i hariannu drwy'r Cynulliad yn hytrach na'r Llywodraeth. Ni ddylai'r Llywodraeth benodi prif swyddogion y cyrff hyn ychwaith. Credwn fod nifer o gynigion gwael yn y papur fyddai'n canoli grym o fewn y Llywodraeth, sydd heb yr arbenigedd i wneud y gwaith o lunio a gosod y Safonau'n iawn.</p>
<p>Cwestiwn 11 – A oes unrhyw faterion ychwanegol i'r rhai a restrir ym mharagraffau 121–122 y dylem eu hystyried wrth ystyried trefniadau i sefydlu'r Comisiwn arfaethedig?</p>	<p>Dylid ystyried profiad cyfnod Bwrdd yr Iaith a'r ffaith i'r Llywodraeth Lafur flaenorol weithredu yn gwbl groes i'r cynigion hyn drwy drosglwyddo staff i'r Llywodraeth - bum mlynedd yn ôl trosglwyddwyd yr union un staff o'r bwrdd i'r Llywodraeth.</p> <p>Mae'r cynigion hyn yn amlygu'r ffaith mai newid biwrocraidaidd sy'n gyfystyr â symud y cadeiriau ar y Titanic sydd dan sylw yn y papur gwyn fel y'i drafftwyd.</p>
<p>Cwestiwn 12 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i symud y gofyniad ar Lywodraeth Cymru i lunio strategaeth ar gyfer y Gymraeg o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 i'r Bil y Gymraeg newydd?</p>	<p>Ddim yn cytuno nac yn anghytuno</p> <p>Nid ydym yn gweld mantais o symud y gofyniad, ac mae'n edrych fel cynnig di-weledigaeth sy'n cynnig newid er mwyn newid. Nid oes esboniad go iawn yn y papur gwyn o sut y byddai hyn yn gwella hawliau i'r Gymraeg na'i defnydd.</p>
<p>Cwestiwn 13 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru adrodd i'r Cynulliad ar strategaeth y Gymraeg bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?</p>	<p>Anghytuno.</p> <p>Dylai fod mwy, nid llai, o graffu ar waith y Llywodraeth. Felly, dylid cadw dyletswydd i adrodd yn flynyddol. Dyma gynnig, unwaith eto, er lles biwrocraidaidd yn lle cynnig er lles siaradwyr y Gymraeg.</p>
<p>Cwestiwn 14 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi cynllun yn nodi sut y bydd yn gweithredu'r strategaeth bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?</p>	<p>Anghytuno.</p>
<p>Cwestiwn 15 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Cyngor Partneriaeth y Gymraeg a rhoi'r pŵer i Lywodraeth Cymru geisio cyngor gan y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg?</p>	<p>Anghytuno</p> <p>Ni ddylid diddymu Comisiynydd y Gymraeg. Dylid sefydlu corff hyrwyddo ar wahân. Dim ond os sefydlir corff hyrwyddo ar wahân i Gomisiynydd y Gymraeg a'r Llywodraeth y dylid dileu Cyngor Partneriaeth y Gymraeg.</p>
<p>Cwestiwn 16 – A oes gennych unrhyw sylwadau eraill ar Ran 2 y Papur Gwyn?</p>	<p>Mae'r rhan hon o'r papur yn amlygu diffyg dealltwriaeth a diffyg sail tystiolaeth tu ôl i gynigion y papur gwyn. Yn benodol, mae'n amlygu anwybodaeth lwyr yr awduron o'r profiad</p>

	20 mlynedd o Fwrdd yr Iaith a methiannau difrifol y system honno.
Cwestiwn 17 – Rydym yn cynnig y dylid mabwysiadu model diwygiedig o'r Safonau (Opswn 2) fel y ffordd orau o sicrhau hawliau pobl i dderbyn gwasanaethau Cymraeg. A ydych chi'n cytuno â'r cynnig hwn?	<p>Anghytuno</p> <p>Rydym yn cefnogi cadw'r Safonau ynghyd â dilyn opsiwn tebyg i opsiwn 5, sef nodi hawliau cyffredinol ar wyneb y Bil.</p> <p>Dylid cadw'r Safonau ac adeiladu arnynt drwy sefydlu hawliau cyffredinol i ddefnyddio'r Gymraeg ar wyneb y Mesur er mwyn llywio'r Safonau, llenwi mannau gwan a chaniatáu iddynt ddatblygu dros amser.</p> <p>Anghytunwn yn gryf gyda'ch cynigion i wanhau'r Safonau, yn enwedig y cynigion i (i) beidio gorfodi cyrff i <i>'gyfieithu dogfennau corfforaethol a thechnegol'</i> a (ii) <i>'rhoi mwy o gyfle i'r cyrff ddefnyddio eu crebwyll yn rhesymol o safbwynt Safonau penodol'</i>.</p> <p>Nid ydym yn credu mewn rheoleiddio ysgafn neo-ryddfrydol fel y cynigir gennych – mae diffyg defnydd y Gymraeg yn gysylltiedig â diffyg rheoleiddio. Dylai fod mwy o reoleiddio cadarn, nid llai.</p>
Cwestiwn 18 – Rydym wedi seilio'r cynnig rydym yn ei ffafrio i ddiwygio'r Safonau (Opswn 2) ar sail yr eglurder, y capasiti ar gyfer gwella a'r costau newid sy'n gysylltiedig â phob opsiwn (paragraffau 163–165). A ydych chi'n cytuno â'n dadansoddiad?	<p>Anghytuno.</p> <p>Mae'n rhaid i les, profiad a buddiannau defnyddwyr y Gymraeg fod wrth wraidd y cynigion. Mae sefydlu hawliau cyffredinol ar wyneb y ddeddfwriaeth yn ogystal â chadw'r Safonau yn cynnig yr opsiwn gorau o ran gwella defnydd y Gymraeg ac amddiffyn ac ehangu hawliau i'r iaith.</p>
Cwestiwn 19 – A ydych chi'n cytuno â'r cynnig i ddiddymu'r dosbarthiadau presennol o Safonau, a gwahaniaethu rhwng 'Safonau' (a fyddai'n berthnasol i wasanaethau) a 'dyletswyddau cynllunio ieithyddol' (a fyddai'n berthnasol i ddyletswyddau corfforaethol)?	<p>Anghytuno.</p> <p>Byddai hyn yn gam yn ôl gan leihau'r pwerau gorfodi a rheoleiddio gan arwain at lai fyth o gydymffurfiaeth â'r Safonau. Yn lle diddymu'r Safonau Gweithredu a Llundio Polisi a chreu haen ychwanegol o reoliadau yn eu lle, gall fod dyletswyddau ychwanegol ar wyneb y Bil, megis dyletswyddau i symud at weinyddiaeth fewnol Gymraeg fel sy'n bodoli yng Nghatalonia a Gwlad y Basg.</p>
Cwestiwn 20 – A ydych chi o'r farn y dylid cynnwys darpariaethau sy'n ymwneud â Chynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?	<p>Nac ydw.</p> <p>Gan na fydd unrhyw bwerau gorfodi ynghlwm â'r dyletswyddau ychwanegol hyn, nid ydym yn gweld dim mantais o'i greu. Credwn ei fod yn enghraifft arall o newid er mwyn newid. Wedi dweud hynny, gwelwn fantais o sicrhau bod rheoleiddiwr annibynnol gyda rôl benodol i chwarae ym maes addysg. Byddai creu hawl gyffredinol i addysg a gofal cyfrwng Cymraeg yn ffordd well ymlaen.</p>
Cwestiwn 21 – Oes yna unrhyw faterion eraill y dylid, yn eich barn chi, eu cynnwys yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?	Ni ddylid creu'r haen ychwanegol hon o fiwrocratiaeth.

<p>Cwestiwn 22 – A ydych chi'n cytuno y dylai fod gan y Comisiwn arfaethedig bwerau cyffredinol i gynnal ymchwiliadau i sut mae cyrff yn cyflawni eu dyletswyddau o ran y Gymraeg, a fyddai'n cynnwys y Safonau a'r dyletswyddau cynllunio ieithyddol?</p>	<p>Anghytuno Mae gan Gomisiynydd y Gymraeg y pwerau hyn eisoes – nid ydym yn gweld diben newid er mwyn newid.</p>
<p>Cwestiwn 23 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Comisiwn arfaethedig fonitro a chefnogi cyrff mewn perthynas â'u dyletswyddau cynllunio ieithyddol, yn hytrach na'u gorfodi?</p>	<p>Anghytuno. Ni fydd newid ymddygiad gwirioneddol a pharhaol heb bwerau gorfodi.</p>
<p>Cwestiwn 24 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i roi cyfrifoldeb am osod Safonau ar gyrff i Lywodraeth Cymru, p'un ai drwy hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall?</p>	<p>Anghytuno. Byddai hyn yn gam mawr yn ôl, gan wanhau'r Safonau. Dylai'r Comisiynydd barhau i fod yn gyfrifol am osod Safonau, nid y Llywodraeth. Nid ydym yn ymwybodol o unrhyw dystiolaeth gan academydd, sylwebydd neu fudiad sy'n wybodus ym maes polisi iaith sy'n ffafrio'r cynnig hwn.</p>
<p>Cwestiwn 25 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai pob un o'r rheoliadau i wneud Safonau fod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus llawn cyn gofyn am gymeradwyaeth y Cynulliad?</p>	<p>Anghytuno Credwn y dylai fod un ymgynghoriad cyhoeddus a gynhelir gan Gomisiynydd y Gymraeg, nid Llywodraeth Cymru, ar bob un set o Safonau.</p>
<p>Cwestiwn 26 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Ymchwiliadau Safonau?</p>	<p>Anghytuno Credwn y dylai fod un ymgynghoriad cyhoeddus gan Gomisiynydd y Gymraeg, nid Llywodraeth Cymru, ar bob un set o Safonau.</p>
<p>Cwestiwn 27 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid rhoi pwerau i gyhoeddi codau ymarfer neu ganllawiau mewn perthynas â'r Safonau i Lywodraeth Cymru?</p>	<p>Anghytuno. Nid oes gan weision sifil y profiad na'r arbenigedd i wneud y gwaith. Diffyg adnoddau oherwydd toriadau i Gomisiynydd y Gymraeg yw'r prif reswm nad ydynt wedi eu llunio hyd yn hyn. Nid ydym yn ymwybodol o unrhyw dystiolaeth gan academydd, sylwebydd neu fudiad sy'n wybodus ym maes polisi iaith sy'n ffafrio'r cynnig hwn.</p>
<p>Cwestiwn 28 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gael pŵer i osod Safonau ar yr holl gyrff mewn sector yn uniongyrchol drwy reoliadau, heb fod angen hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall gyffelyb?</p>	<p>Anghytuno Comisiynydd y Gymraeg, nid Llywodraeth Cymru, ddylai fod â'r pŵer hwnnw.</p>

<p>Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ar y materion y dylem eu hystyried wrth lunio Safonau i'w gosod yn uniongyrchol ar gyrff o fewn sector, p'un a ddylai gyrff unigol barhau â'r hawl i herio Safon sydd wedi'i gosod arnynt, a ph'un a ddylid cael proses ymgynghori fwy trwyadl.</p>	<p>Dylai fod grym gan Gomisiynydd y Gymraeg, corff sydd â'r arbenigedd i allu gwneud y gwaith, i allu gosod Safonau yn uniongyrchol ar yr holl gyrff mewn sector. Ni ddylai fod hawl gan gyrff i herio penderfyniad Comisiynydd y Gymraeg o ran defnyddio'r grym hwnnw oni bai bod yr un hawliau herio gan y cyhoedd.</p>
<p>Cwestiwn 29 – Pa ffactorau y dylid eu cymryd i ystyriaeth neu pa weithdrefn y dylid ei dilyn er mwyn sicrhau bod y broses o osod Safonau ar Lywodraeth Cymru yn deg a thryloyw?</p>	<p>Cysondeb y broses â chyrff eraill – mae'n rheswm arall y dylid dilyn yr un broses sy'n bodoli nawr ar gyfer pob corff arall, sef Comisiynydd y Gymraeg yn gosod Safonau ar gyrff. Mae'r cynnig hwn yn amlygu ffolineb rhoi'r cyfrifoldeb o osod Safonau ar gyrff i Lywodraeth Cymru yn lle rheoleiddiwr annibynnol, sef Comisiynydd y Gymraeg.</p>
<p>Cwestiwn 30 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid gorfod delio â chwynion drwy weithdrefn gwyno'r corff perthnasol cyn y caiff y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg, ymchwilio i fethiant honedig?</p>	<p>Anghytuno. Dylid parhau â'r system gwyno bresennol sy'n golygu bod pobl yn gallu troi at un corff, Comisiynydd y Gymraeg, er mwyn datrys cwyn. Mae hynny llawer yn fwy eglur i'r cyhoedd. Byddai'r cynnig hwn yn arwain at fwy o achosion ble mae gyrff yn gweithredu'n groes i'r Safonau, achos bydd camau gorfodi gan Gomisiynydd y Gymraeg yn llai tebygol. Mae profiad Bwrdd yr Iaith yn dangos hynny. Mae'n warthus bod y Llywodraeth yn cynnig hyn, dyma ymdrech amlwg i rymuso sefydliadau ar draul grym pobl gyffredin sydd am ddefnyddio'r Gymraeg.</p>
<p>Cwestiwn 31 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig fod yn rhaid i gyrff gadw at weithdrefn gwyno sydd wedi'i chymeradwyo, fel y Polisi Pryderon a Chwynion Enghreifftiol?</p>	<p>Anghytuno. Ni ddylid gorfod cwyno i'r corff yn gyntaf. Dylid parhau i allu cwyno'n syth at y Comisiynydd. Mae gorfodi gweithdrefn gwyno sydd wedi'i chymeradwyo, fel y Polisi Pryderon a Chwynion Enghreifftiol, yn debygol o wneud y broses cwyno yn hirach ac yn fwy cymhleth nag y mae nawr.</p>
<p>Cwestiwn 32 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond os yw o'r farn fod yr achos honedig o dorri Safon neu weithdrefn gwyno yn un ddifrifol y dylai'r Comisiwn arfaethedig gael cymryd camau gweithredu pellach mewn perthynas â chwyn? Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ar ein diffiniad o 'achos difrifol' ym mharagraff 219.</p>	<p>Anghytuno. Dylid parhau â'r system gwyno bresennol sy'n golygu bod ymchwiliad i'r rhan fwyaf o gwynion dilys. Dilysrwydd y gwyn ddylai fod yr unig ystyriaeth wrth benderfynu a ddylid ymchwilio ai peidio. Mae hynny'n llawer mwy tebygol o sicrhau cydymffurfiaeth â'r Safonau. Bydd y cynnig hwn yn arwain at lai o gydymffurfiaeth â'r Safonau achos bydd camau gorfodi gan Gomisiynydd y Gymraeg yn llai tebygol. Mae profiad Bwrdd yr Iaith yn dangos bod caniatáu i gorff beidio ag ymchwilio oni bai ei fod yn 'achos difrifol' yn dangos hynny.</p>

	<p>Mae'n warthus bod y Llywodraeth yn cynnig hyn, dyma ymdrech amlwg i rymuso sefydliadau ar draul grym pobl gyffredin sydd am ddefnyddio'r Gymraeg.</p> <p>Credwn y dylid defnyddio ffordd arall o gyflymu'r broses o ddelio â chwynion drwy roi'r hyblygrwydd i'r Comisiynydd leihau'r amser a nifer o gamau yn ystod proses ymchwilio lle nad oes anghytuno rhwng y partïon ynghylch ffeithiau'r achos.</p>
<p>Cwestiwn 33 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ganiatáu i'r Comisiwn arfaethedig gynnal ymchwiliad ar ei liwt ei hun?</p>	<p>Anghytuno</p> <p>Dylid parhau â'r system gwyno bresennol sy'n golygu bod y grym gan y Comisiynydd i allu cynnal ymchwiliad ar ei liwt ei hun.</p>
<p>Cwestiwn 34 – A ydych chi'n cytuno fod y camau gweithredu a ddisgrifir ym mharagraff 225 yn darparu amrywiaeth effeithiol o gamau gorfodi?</p>	<p>Anghytuno.</p> <p>Nid ydym yn gweld yr opsiynau hyn yn well na'r hyn sy'n bodoli yn barod.</p> <p>Nid yw £5,000 yn ddigon uchel fel dirwy sifil ar gyfer nifer o achosion a'r cyrff cyfoethocaf – ni ddylai fod terfyn ar y swm y gallai Comisiynydd y Gymraeg osod fel dirwy sifil ar gyrff.</p>
<p>Cwestiwn 35 – Ar hyn o bryd, mae gan y Comisiynydd bwerau i osod dirwy sifil o hyd at £5,000 ac, mewn rhai amgylchiadau, i ofyn am orchymyn llys i'w gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid cadw'r pwerau hyn?</p> <p>Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ynghylch y ddirwy sifil uchaf y dylai'r Comisiwn arfaethedig allu ei gosod (os o gwbl).</p>	<p>Cytuno, ond anghytunwn gyda'ch cynnig i ddiddymu Comisiynydd y Gymraeg</p> <p>Nid yw £5,000 yn ddigon uchel fel dirwy sifil ar gyfer nifer o achosion nag ar gyfer cyrff cyfoethog felly ni ddylai fod terfyn ar y swm y gallai Comisiynydd y Gymraeg osod fel dirwy sifil ar gyrff.</p>
<p>Cwestiwn 36 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i gadw rôl y Tribiwnlys mewn perthynas â phenderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?</p>	<p>Ddim yn cytuno nac yn anghytuno</p> <p>Nid ydym yn cytuno gyda diddymu Comisiynydd y Gymraeg.</p> <p>Dylai fod gan y cyhoedd yr un hawliau i apelio at y Tribiwnlys â chyrff.</p> <p>Dylai'r Tribiwnlys fod â swyddogaeth ychwanegol o ddehongli'r hawliau cyffredinol ar wyneb y Bil a sicrhau cydymffurfiaeth â nhw. Yn ogystal â'i bwerau presennol, dylai fod hawl gan y Tribiwnlys i ddiwygio'r Safonau er mwyn sicrhau bod y Safonau yn esblygu dros amser, adlewyrchu'r hawliau cyffredinol ac er mwyn llenwi manau gwan yn y rheoliadau.</p>
<p>Cwestiwn 37 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Tribiwnlys hefyd ymdrin ag apeliadau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?</p>	<p>Ddim yn cytuno nac yn anghytuno</p> <p>Nid y Llywodraeth y dylai fod yn gosod Safonau ar gyrff, ond Comisiynydd y Gymraeg.</p> <p>Dylai fod gan y cyhoedd yr un hawliau i apelio at y Tribiwnlys â chyrff.</p>

<p>Cwestiwn 38 – Rydyn ni’n cynnig cyflwyno cam cyntaf gorfodol ar gyfer y Tribiwnlys mewn perthynas ag apelau yn erbyn penderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi Safonau. Byddai'r cam cyntaf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Tribiwnlys roi caniatâd ar y sail bod siawns rhesymol y bydd y cais yn llwyddo neu pan fo rheswm cryf arall pam y dylai'r cais gael ei glywed. A ydych chi’n cytuno â’n cynnig?</p>	<p>Anghytuno.</p> <p>Mae'r rheolau'r Tribiwnlys eisoes yn gwneud hyn yn ofyniad (gweler rheol 16, Rheolau Tribiwnlys y Gymraeg 2015), nid ydym yn gweld y byddai newid y ddeddfwriaeth gynradd yn gwneud unrhyw wahaniaeth felly.</p>
<p>Cwestiwn 39 – A ydych chi o'r farn y dylai'r cam cyntaf gorfodol arfaethedig fod yn gymwys i apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?</p>	<p>Ddim yn gwybod.</p> <p>Mae'r rheolau'r Tribiwnlys eisoes yn gwneud hyn yn ofyniad (gweler rheol 16, Rheolau Tribiwnlys y Gymraeg 2015).</p>
<p>Cwestiwn 40 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 3 y Papur Gwyn?</p>	<p>Oes. Diben y Mesur yw amddiffyn ac ymestyn hawliau pobl i'r Gymraeg. Felly, diben y system gwyno yw gwasanaethau pobl, nid cyrff. Mae pobl yn gyndyn o gwyno, yn enwedig yn Gymraeg ac am y Gymraeg, felly dylid gwneud y broses mor rhwydd a hygyrch i'r cyhoedd â phosibl. Mae'r cynigion yn y papur gwyn yn mynd i'r cyfeiriad cwbl anghywir gan eu bod wedi colli ffocws ar ddiben deddfwriaeth iaith.</p>
<p>Cwestiwn 41 – A ydych chi'n cytuno â’n cynnig i ddileu'r cyfyngiadau yn y Mesur fel bod Llywodraeth Cymru'n meddu ar y pŵer i wneud Safonau'n gymwys i unrhyw gorff o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad?</p>	<p>Dylid ymestyn y Mesur i weddill y sector breifat er mwyn normaleiddio a chryfhau defnydd y Gymraeg ym mhob rhan o fywyd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gan enwi ar wyneb y Mesur banciau, archfarchnadoedd, mân-werthwyr a chwmnïau sydd â throsiant uwch na ffigwr penodol fel blaenoriaethau tymor byr • sefydlu grym a dyletswydd ar wyneb y Mesur i ddod â holl gyrff y sector breifat o fewn y gyfundrefn Safonau <p>Ni ddylid dileu'r rhestr o gategorïau cyrff ar wyneb y Mesur y gellid eu cynnwys dan y gyfundrefn Safonau gan ei fod yn cynnig sicrwydd di-amau ynghylch cymhwysedd y Cynulliad i basio Safonau.</p> <p>Dylai Comisiynydd y Gymraeg barhau â'r cyfrifoldeb o gychwyn y broses o osod Safonau ar gyrff, ni ddylid rhoi'r swyddogaeth i Lywodraeth Cymru.</p>
<p>Cwestiwn 42 – A ydych chi'n cytuno â’n cynnig mai dim ond mewn perthynas â'r gwasanaethau y maent yn eu cyflenwi i'w cwsmeriaid y dylai busnesau yn y sector preifat fod yn agored i orfod cydymffurfio â Safonau?</p>	<p>Anghytuno</p>

<p>Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ynghylch unrhyw gyfyngiadau y dylid eu rhoi ar y pwerau i osod Safonau ar fusnesau preifat.</p>	<p>Mae'n bwysig bod modd gosod pob math o Safon ar y sector breifat, ni ddylai fod unrhyw gyfyngiad ar rym Comisiynydd y Gymraeg i osod Safonau ar gyrff o fewn y sector.</p>
<p>Cwestiwn 43 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond fel rhan o becyn ehangach o weithgarwch sy'n hybu'r Gymraeg ac yn cynyddu ymwybyddiaeth ohoni y dylid gosod Safonau ar fusnesau preifat?</p>	<p>Anghytuno</p> <p>Eto, mae'r cynnig yn anwybyddu hanes a phrofiad 20 mlynedd ble'r oedd Bwrdd yr Iaith yn ceisio hybu'r Gymraeg ymysg busnesau. Nid diffyg hybu sydd wrth wraidd y ffaith nad yw'r un banc yn darparu bancio ar-lein yn Gymraeg, ond diffyg deddfu a rheoleiddio cadarn.</p>
<p>Cwestiwn 44 – Os rhoddir pwerau i Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar unrhyw gorff o fewn cymhwysedd y Cynulliad, a ydych chi o'r farn y dylai Safonau gael eu gosod ar unrhyw gorff neu sector nad yw ar hyn o bryd o fewn cwrmpas deddfwriaeth ynghylch y Gymraeg?</p>	<p>Ydw</p> <p>Dylid ymestyn y Mesur i weddill y sector breifat er mwyn normaleiddio a chryfhau defnydd y Gymraeg ym mhob rhan o fywyd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gan enwi ar wyneb y Mesur fanciau, archfarchnadoedd, mân-werthwyr a chwmnïau sydd â throsiant uwch na ffigwr penodol fel blaenoriaethau tymor byr • sefydlu grym a dyletswydd ar wyneb y Mesur i ddod â holl gyrff y sector breifat o fewn y gyfundrefn Safonau <p>Dylid ystyried cynnwys darlledwyr yn y gyfundrefn Safonau yn ogystal.</p>
<p>Cwestiwn 45 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 4 y Papur Gwyn?</p>	<p>Oes, mae'r cynigion yn yr adran hon yn dwyllodrus ac yn gamarweiniol.</p> <p>Rydych chi'n ceisio rhoi'r argraff bod y newidiadau arfaethedig yn gam ymlaen o ran dod â gweddill y sector breifat o dan Safonau'r Gymraeg. Fodd bynnag, mewn gwirionedd, mae'r cynigion yn ei gwneud yn llai tebygol y bydd rhagor o gwmnïau yn cael eu cynnwys yn y gyfundrefn.</p>
<p>Cwestiwn 46 – Rydym wedi asesu effaith ein cynigion ar gydraddoldeb, plant, pobl ifanc a'u teuluoedd, a'r Gymraeg. A oes gennych chi sylwadau ar unrhyw un o'r asesiadau hyn?</p>	<p>Bydd y newidiadau arfaethedig i'r system gwyno yn gwneud y broses yn llai eglur i grwpiau llai pwerus a mwy bregus gan y bydd rhaid cwyno wrth gannoedd o gyrff unigol yn lle Comisiynydd y Gymraeg, sef y 'siop un stop' ar gyfer cwynion.</p> <p>Yn ogystal, bydd gwneud ymchwiliadau'n llai tebygol yn arwain at fwy o dorri'r Safonau ac, o ganlyniad, llai o debygrwydd y bydd y grwpiau bregus hyn yn derbyn gwasanaethau yn Gymraeg. Bydd lleihau'r tebygrwydd y caiff ymchwiliad annibynnol ei gynnal gan y Comisiynydd yn golygu y bydd mwy o bobl, yn enwedig grwpiau bregus, yn colli ffydd yng ngallu'r system gwyno i sicrhau eu hawlau i'r Gymraeg.</p> <p>Byddai'r cynigion felly yn gwanhau hawlau iaith, yn enwedig i grwpiau bregus a phobl ifanc sydd angen y broses fwyaf syml gyda chefnogaeth gref, annibynnol rheoleiddiwr pur annibynnol sef Comisiynydd y Gymraeg.</p>

	<p>Pe byddech yn diddymu Comisiynydd y Gymraeg a chyfuno rheoleiddio a hybu o fewn un corff, bydd gwrthdaro buddiannau yn golygu na fydd rheoleiddiwr yr un mor gryf gan y grwpiau bregus a llai pwerus hyn.</p>
<p>Cwestiwn 47 – Hoffem wybod eich barn ar yr effeithiau y byddai'r cynigion yn ein Papur Gwyn yn eu cael ar y Gymraeg, yn benodol ar:</p> <p>i) gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.</p> <p>Pa effeithiau fyddai, yn eich barn chi? Sut mae cynyddu effeithiau cadarnhaol neu liniaru effeithiau negyddol?</p>	<p>Byddai diddymu'r Comisiynydd y Gymraeg, gwanhau'r Safonau, cymhlethu'r system gwyno, diddymu rhai Safonau, creu haen arall o fiwrocratiaeth, sef 'dyletswyddau cynllunio ieithyddol' yn gwneud ymchwiliadau i gwynion yn llai tebygol i gyd yn golygu mwy o gyrff yn darparu llai o wasanaethau yn Gymraeg neu wasanaethau Cymraeg eilradd i'r rhai Saesneg.</p> <p>Byddai peidio â newid Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 yn lliniaru'r effeithiau negyddol hyn. Yn wir, byddai'n well i'r Gymraeg pe bai'r Llywodraeth yn rhoi'r gorau i'r broses hon o ddiwygio'r Mesur.</p> <p>Byddai'n well rhoi'r papur gwyn hwn yn y bin a dechrau. Yn lle mabwysiadu eich cynigion, rydym yn credu y dylai'r Llywodraeth:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cryfhau Safonau'r Gymraeg drwy greu hawliau cyffredinol i ddefnyddio'r Gymraeg ar wyneb y ddeddf • Cynnwys gweddill y sector breifat yn y ddeddfwriaeth • Cryfhau pwerau ac annibyniaeth Comisiynydd y Gymraeg a sefydlu corff ar wahân i hyrwyddo a hybu'r Gymraeg <p>Yn ogystal, byddai dileu rhai mathau o Safonau yn gam mawr yn ôl o ran cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg, megis yn y gweithle.</p>
<p>Cwestiwn 48 – Eglurwch hefyd sut gellid ffurfio neu newid yr opsiynau arfaethedig:</p> <p>i. fel eu bod yn cael effeithiau cadarnhaol neu fwy o effeithiau cadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg</p> <p>ii. fel nad ydynt yn cael effeithiau andwyol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.</p>	<p>Byddai estyn y ddeddfwriaeth i'r holl sector breifat yn cynyddu cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg yn sylweddol, mewn mwy o sefyllfaoedd bob dydd megis mewn archfarchnad neu wrth fancio ar-lein neu mewn banc.</p> <p>Byddai creu hawliau cyffredinol i'r Gymraeg ar wyneb y ddeddfwriaeth yn cryfhau'r Safonau gan greu mwy o gyd-destunau lle mae'r hawl i'w defnyddio.</p> <p>Byddai cadw'r system gwyno bresennol yn golygu mwy o reoleiddio a mwy o gydymffurfiaeth gyda'r Safonau ac felly yn cael effeithiau cadarnhaol neu fwy o effeithiau cadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.</p> <p>Byddai peidio mabwysiadu cynigion i (i) beidio gorfodi cyrff i 'gyfieithu dogfennau</p>

	<i>corfforaethol a thechnegol' na (ii) 'rhoi mwy o gyfle i'r cyrff ddefnyddio eu crebwyll yn rhesymol o safbwynt Safonau penodol' yn golygu nad ydynt yn cael effeithiau andwyol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.</i>
Cwestiwn 49 – Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych chi faterion perthnasol nad ydym wedi rhoi sylw penodol iddynt, defnyddiwch y blwch isod i roi gwybod i ni amdanynt.	<p>Oes, rhowch y papur gwyn hwn yn y bin a dechreuwch eto.</p> <p>Yn lle mabwysiadu eich cynigion, rydym yn credu y dylai'r Llywodraeth:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cryfhau Safonau'r Gymraeg drwy greu hawliau cyffredinol i ddefnyddio'r Gymraeg ar wyneb y ddeddf i gyd-fynd â'r Safonau; • Sicrhau proses gadarn ac amserlen ar gyfer cynnwys gweddill y sector breifat dan y gyfundrefn Safonau • Cryfhau pwerau ac annibyniaeth Comisiynydd y Gymraeg a sefydlu corff ar wahân i hyrwyddo a hybu'r Gymraeg

Grŵp Hawl

Cymdeithas yr Iaith Gymraeg

Hydref 2017

Cryfhau Hawliau i'r Gymraeg - drwy Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011

Dogfen Ymgynghorol 'Deddf i'w Defnyddio, nid Bil Biwrocrataidd'

1. Cyflwyniad	2
2. Cefndir – Hanes Deddfwriaeth Iaith	3
3. Datblygiadau ers Mesur y Gymraeg 2011	4
4. Pam newid?	5
5. Asesu'r Gyfundrefn Bresennol – Meysydd i'w Gwella	6
6. Asesu'r Gyfundrefn Bresennol – Cryfderau i adeiladu arnynt	12
7. Beth sydd angen newid? Crynodeb	14
8. Hawliau Cyffredinol i'r Gymraeg	15
9. Y Gweithlu	19
10. Ymestyn Mesur y Gymraeg 2011 i weddill y sector breifat	20
11. Gweinyddu'n fewnol yn Gymraeg	21
12. Diogelu a hyrwyddo enwau Cymraeg a statws y Gymraeg ym mhob maes	22
13. Casgliadau	23
14. Ymateb i'r Ymgynghoriad	24

1. Cyflwyniad

1.1. Cefnogwyd ein gweledigaeth ar gyfer y Gymraeg dros y blynyddoedd nesaf gan y prif bleidiau yn y Cynulliad a bu nifer fawr iawn o ymgeiswyr o bob plaid yn ei chefnogi ynghyd â nifer fawr o bobl ar hyd a lled y wlad. Dywed y weledigaeth:

“Dwi eisiau bod yn un mewn miliwn!

Dwi eisiau:

- *cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg i filiwn*
- *atal yr allfudiad a chynnal cymunedau ynghyd â sicrhau llwybrau i ddod â Chymry Cymraeg yn ôl i'w cymunedau*
- ***defnyddio'r Gymraeg ymhob rhan o fywyd er mwyn sicrhau mai'r Gymraeg yw'r iaith naturiol o'r crud i'r bedd***

1.2. Y trydydd pwynt bwled yw'r un mwyaf perthnasol i gynnwys y ddogfen hon. Mae'n bwysig nodi yn ogystal bod hawliau iaith cryfach yn helpu i atal yr allfudiad a chynyddu nifer siaradwyr y Gymraeg.

2. Cefndir – Hanes Deddfwriaeth Iaith

2.1. Pasiwyd deddfwriaeth ynghylch yr iaith Gymraeg yn 1536, 1967 a 1993 yn Senedd San Steffan.

Deddf Uno 1536 – Datganai'r Ddeddf bod “*The people of the same dominion have and do daily use a speche nothing like ne (nor) consonant to the naturall mother tonge used within this Realme*”, ac felly deddfwyd er mwyn “*utterly to etirpe alle and singular the sinister usages and customs differing from the same... to an amiable concord and unity*”, ac felly “*From henceforth no person or persons that use the Welsh speech or language shall have or enjoy any office or fees.... unless he or they use and excercis the speech or language of English*”.

Deddf Iaith 1967 - Rhoddodd y Ddeddf ryddid i siarad Cymraeg gerbron y llysoedd a rhyddid i Weinidogion gyhoeddi dogfennau yn Gymraeg.

Deddf Iaith 1993 - Sefydlwyd Bwrdd yr Iaith Gymraeg, cyfundrefn cynlluniau iaith Gymraeg a'r egwyddor y dylid trin y Gymraeg ar y sail ei bod yn gyfartal â'r Saesneg.

2.2. Mae'r Cynulliad Cenedlaethol wedi pasio dau ddarn o ddeddfwriaeth sy'n ymwneud â hawliau i'r Gymraeg yn benodol:

Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 - Ymrwymiad Llywodraeth Cymru'n Un a arweiniodd at ddeddfwriaeth iaith ddatganoledig am y tro cyntaf yn hanes ein gwlad. Pasiwyd Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 ar 7 Rhagfyr 2010 a daeth i rym ar 9 Chwefror 2011. Sefydlwyd statws swyddogol y Gymraeg, Comisiynydd y Gymraeg a chyfundrefn Safonau'r Gymraeg. O dan y setliad datganoli ar y pryd, bu rhaid pasio Gorchymyn Cymhwysedd Deddfwriaethol cyn i'r Cynulliad Cenedlaethol allu pasio'r ddeddfwriaeth. Gosodwyd nifer o gyfyngiadau ar bwerau deddfu'r Cynulliad o'i herwydd.

Deddf Ieithoedd Swyddogol 2012 - sy'n sefydlu'r hawl i ddefnyddio'r Gymraeg yn y Cynulliad ac sy'n galluogi Comisiwn y Cynulliad i fabwysiadu cynllun iaith sy'n wahanol i gyfundrefn Safonau'r Gymraeg a weithredir gan holl gyrff eraill Cymru.

3. Datblygiadau ers Mesur y Gymraeg 2011

3.1. Ymysg y datblygiadau mwyaf diweddar mae'r canlynol:

- Pasiwyd Mesur y Gymraeg (2011) ym mis Rhagfyr 2010
- Penodwyd Comisiynydd y Gymraeg ar 2 Ebrill 2012
- Dechreuodd Comisiynydd y Gymraeg ymgynghoriad ar y set gyntaf o Safonau 'r Gymraeg ar 16 Mai 2012
- Gwrthododd Llywodraeth Cymru dderbyn y set o Safonau a argymhellwyd gan y Comisiynydd ar 25 Chwefror 2013
- Daeth cylch cyntaf Safonau'r Gymraeg, sy'n effeithio ar Lywodraeth Cymru, awdurdodau lleol a pharciau cenedlaethol, yn weithredol ar 30 Mawrth 2016.

4. Pam newid?

4.1. Ymrwymïadau manifesto

4.1.1. Gwnaed ymrwymïad ym manifesto Llafur Cymru yn etholiadau'r Cynullïad i gryfhau Mesur 2011. Dywedai'r manifesto: *"Byddwn yn diwygio Mesur y Gymraeg er mwyn i fusnesau a phobl eraill allu buddsoddi mwy yn annog y defnydd o'r Gymraeg."*

4.1.2. Roedd manifesto Plaid Cymru yn datgan: *"Mi gryfhawn y Safonau a ddisgwylir gan y sector cyhoeddus a sefydliadau sector-preifat mawr wrth ddelio â'r cyhoedd, yn cynnwys bancïau ac archfarchnadoedd, a sefydliadau y tu hwnt i Gymru sy'n gwasanaethu cyhoedd Cymru."*

4.1.3. Felly, cafwyd ymrwymïad mewn dogfen a gytunwyd rhwng Llafur Cymru a Phlaid Cymru i 'gryfhau' Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011, ond ni chafwyd manylion pellach. Dywedodd y Prif Weinidog mewn datganiad yn rhestru ei flaenoriaethau ar gyfer 100 diwrnod cyntaf y Llywodraeth newydd y *"byddwn hefyd yn ceisio diwygio Mesur y Gymraeg."*

5. Asesu'r Gyfundrefn Bresennol – Meysydd i'w Gwella

5.1.1. Dros bum mlynedd ers pasio Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011, mae'n briodol edrych i gryfhau hawliau i'r Gymraeg yn sgil profiad gweithredu'r ddeddfwriaeth newydd.

Canolbwyntio ar y defnyddiwr a defnydd

5.1.2. Credwn ei bod yn hanfodol bod y drafodaeth yn canolbwyntio ar safbwynt y defnyddiwr yn hytrach na phrosesau biwrocrataidd a'r hyn sy'n gyfleus i swyddogion. Felly, dyma grynoded o rai o anafteision a manteision y gyfundrefn bresennol o bersbectif y defnyddiwr ac o ran hybu defnydd yr iaith.

5.2. Angen i'r cyhoedd ddeall yr hawliau

5.2.1. Mae 176 o Safonau yn y set gyntaf a basiwyd gan y Cynulliad y llynedd gydag amrywiaeth rhwng y pedair set sydd wedi gwanhau wrth i'r setiau fynd yn eu blaen. Sut all y cyhoedd gofio cymaint o hawliau? Nid yw'n bosib, ac nid oes ymdrech wirioneddol wedi'i gwneud i godi ymwybyddiaeth y cyhoedd o'u hawliau.

5.2.3. Er ei bod yn bwysig cofio bod y gyfundrefn yn symlach ac yn fwy cyson na'r gyfundrefn cynlluniau iaith, mae angen gwelliant sylweddol ar y gwaith o hyrwyddo a chodi ymwybyddiaeth o hawliau newydd y cyhoedd.

5.3. Angen am egwyddor sy'n gyrru'r Safonau

5.3.1. Er bod egwyddorion, neu brif nod, yn gyrru gwaith Comisiynydd y Gymraeg, nid oes egwyddor sy'n gyrru gwaith fframio'r Safonau, sy'n golygu nad yw cyfreithwyr Llywodraeth Cymru yn gorfod llunio hawliau cryf a chlir. Fodd bynnag, mae egwyddor sy'n gweithio er budd y cyrff, sef 'rhesymoldeb a chymesuredd', sy'n golygu bod pwysau arnynt i'w gwanhau.

5.3.2. Er na fydden ni am fynd yn ôl at gyfundrefn cynlluniau iaith, un o gryfderau'r gyfundrefn honno oedd y cymal safonol ynddynt sef 'trin y ddwy iaith ar y sail eu bod yn gyfartal'. Roedd hyn yn creu disgwyliad y byddai gan bob corff gynllun iaith statudol i wella eu darpariaeth Gymraeg dros amser.

5.4. Hawliau coll - natur benodol y Safonau a drafftio gwael

5.4.1. O ganlyniad i'r ffordd mae gweision sifil a Llywodraeth Cymru wedi llunio'r Safonau, maent yn niferus ac yn benodol iawn i rai sefyllfaoedd yn unig. Yn anorfod felly, mae rhai sefyllfaoedd lle y byddai'n rhesymol i rywun ddisgwyl gwasanaeth Cymraeg er nad oes gofyniad statudol i'w ddarparu yn ôl y Safonau.

5.4.2. Cymerer, er enghraifft, sefyllfa lle mae rhywun yn gofyn am wasanaeth Cymraeg gan gorff dros gownter nad yw'n dderbynfia. Tra bod hysbysiadau cydymffurfio rhai cyrff yn gofyn iddynt ddarparu gwasanaeth wyneb yn wyneb yn y brif dderbynfia, nid oes disgwyliad i wneud hynny dros gownter. Yn yr un modd, tra bod gofyniad i rai cyrff ddarparu gwasanaeth wyneb yn wyneb mewn prif dderbynfeydd, nid yw'r un disgwyliad yn bodoli wrth ddelio â staff diogelwch. Ble mae cymhelliant corff i wella'r sefyllfa? Pam nad oes hawl gan y cyhoedd i ddisgwyl gwasanaeth Cymraeg ym mhob un sefyllfa?

5.4.3. Ymhellach, yn achos yr heddlu, dim ond pan fo rhywun yn "cynorthwyo gydag ymholiad" neu "os yw un neu ragor o'r personau hynny wedi ei arestio" y mae gofyniad i ddarparu gwasanaethau wyneb yn wyneb yn Gymraeg. Mae cyfyngu hawliau i'r sefyllfaoedd hynny yn

golygu, er y gallai fod disgwyliad rhesymol i gael gwasanaeth wyneb yn wyneb yn Gymraeg, na fydd dyletswydd i ddarparu hynny.

5.5. Arafwch ac oedi o ran cryfhau hawliau iaith

5.5.1 Yn sicr, mae newid i'r gyfundrefn Safonau wedi cymryd amser hirfaith. Dim ond un sector sy'n gorfod cydymffurfio â'r Safonau ar hyn o bryd – awdurdodau lleol, Llywodraeth Cymru a pharciau cenedlaethol, a hynny dros bum mlynedd ers i Fesur y Gymraeg ddod i rym.

5.5.2. Dros bum mlynedd ers pasio'r Mesur, nid oes amserlen hyd yn oed ar gyfer cychwyn y broses ymchwilio er mwyn gosod Safonau ar y sector telathrebu. Gwrthodwyd gwelliant i Fesur y Gymraeg 2011 wrth iddo fynd drwy'r Senedd fyddai wedi gorfodi'r Llywodraeth i basio rheoliadau o fewn hyn a hyn o flynyddoedd.

5.6. Gwanhau hawliau wrth eu llunio - proses sy'n ffafrio'r sefydliad

5.6.1. Mae gweision sifil wedi gwanhau'r Safonau oherwydd lobïo gan gyrff a cheidwadaeth naturiol cyfreithwyr y Llywodraeth. Nid oes gan y rhai sy'n dymuno defnyddio'r Gymraeg hawliau na chyfleoedd cyfartal o dan y Mesur i gryfhau geiriad y Safonau. Yn wir, yn hytrach na dilyn casgliadau annibynnol Comisiynydd y Gymraeg, mae gweision sifil wedi cyfyngu hawliau iaith oherwydd lobïo unigol gan gyrff sy'n dod o dan y Safonau. Mewn nifer o achosion, ymddengys bod y gweision sifil a'r cyfreithwyr yn anghofio bod modd amrywio'r Safonau drwy hysbysiad cydymffurfio'r Comisiynydd os oes angen, yn hytrach nag yn y rheoliadau eu hunain.

5.6.2. Mae eithriad ar gyfer gwasanaethau 999, 112, 0800 405040 ac ymholiadau'r heddlu ar fyr rybudd (er enghraifft, pan fydd corff yn gwneud ymholiadau o ddrws i ddrws) yn y Safonau (Rhif 5) yn hytrach nag amrywio'r gofyniadau drwy'r hysbysiadau cydymffurfio. Mae hyn yn dangos bod gwanhau parhaus o hawliau'r cyhoedd i'r Gymraeg yn digwydd yn y rheoliadau, a hynny heb ymgynghori â'r cyhoedd.

5.7. Angen am eglurder am gyfrifoldeb dros hyrwyddo'r Gymraeg

5.7.1. Mae nifer o broblemau wedi deillio o'r ffaith nad oes eglurder am bwy sy'n gyfrifol am hyrwyddo'r Gymraeg. Mae nifer o benderfyniadau wedi dangos diffyg meddwl strategol, er enghraifft, y penderfyniad i dorri prosiect Twf. Hefyd nid oedd eglurder ynglŷn â lle pwy oedd hyrwyddo bodolaeth y Safonau a'r newidiadau yn y gyfraith. Mae cyfrifoldeb am ddosrannu rhai bathodynau sy'n dangos eich bod yn siarad Cymraeg ar Gomisiynydd y Gymraeg, ond y rhan fwyaf o'r gwaith hyrwyddo yn gyfrifoldeb ar y Llywodraeth.

5.7.2. Rydym yn parhau i ddadlau dros sefydlu corff ar wahân i'r Comisiynydd a'r Llywodraeth, i gymryd cyfrifoldeb am hyrwyddo'r Gymraeg, sef Cyngor y Gymraeg, fyddai'n gallu defnyddio cyllid a strategaeth i hyrwyddo defnydd yr iaith.

5.8. Materion statws sylfaenol heb eu diogelu

5.8.1. Er bod y Safonau yn ymdrin ag ymddygiad nifer o gyrff, nid ydynt yn diogelu materion statws sylfaenol, megis enwau Cymraeg ar ddatblygiadau, enwau stryd, enwau lleoedd a thai. Mae nifer o ddatblygiadau heb enw nag arwyddion Cymraeg megis Friars' Walk yng Nghasnewydd ac One Central Square yng Nghaerdydd.

5.9. Hawliau yn gyfyngedig i rai sectorau yn unig

5.9.1. Rydym wedi gweld sawl adroddiad yn cyfeirio at ddiffygion nifer o sectorau preifat sy'n

dangos nad oes modd sicrhau darpariaeth Gymraeg ddigonol ar draws y sector breifat heb orfodaeth gyfreithiol.

5.9.2. Does dim un banc yn cynnig gwasanaeth bancio ar-lein ar eu gwefan na thrwy gyfrwng 'ap' yn Gymraeg, a hynny er gwaethaf y ffaith bod symudiad sylweddol tuag at y dull hwnnw o fancio dros bapurau a changhennau. Gan fod pob un o'r prif fanciau yn prysur ddisodli'r gwasanaethau Cymraeg prin a geir yn eu canghennau â darpariaeth ddigidol uniaith Saesneg, deddfu yw'r unig ffordd i sicrhau fod y gwasanaethau Cymraeg yn cael eu diogelu a'u datblygu.

5.9.3. Mae hyd yn oed rhai banciau yn cytuno â'r syniad hwn. Mewn llythyr oddi wrth Nationwide, dywed y banc eu bod yn cefnogi'r syniad o ddeddf iaith a fyddai'n gorfodi'r sector breifat, gan gynnwys banciau, i ddarparu gwasanaeth Cymraeg cyflawn.

5.9.4. Cynhaliwyd adolygiad o'r sector bancio gan Gomisiynydd y Gymraeg yn 2015 a ddaeth i'r casgliad: *"Camu yn ôl yn hytrach nag ymlaen wnaeth banciau o safbwynt eu defnydd o'r Gymraeg yn ystod y blynyddoedd diwethaf; a ni wnaed lle i'r Gymraeg yn y datblygiadau arloesol sy'n prysur ddisodli'r dulliau traddodiadol o fancio ... Mae defnyddwyr y gwasanaethau yn sicr wedi sylwi ar hyn, ac rwyf wedi gweld cynnydd sylweddol yn y cwynion sydd wedi dod i law gan unigolion a mudiadau sy'n siomedig â diffyg darpariaeth Gymraeg y banciau yng Nghymru."*

5.9.5. Ym mis Awst y llynedd, cyhoeddodd Grŵp Hawl Cymdeithas yr Iaith adolygiad o archfarchnadoedd, a ddangosodd yn glir nad yw nifer o'r prif gwmnïau yn y maes yn mynd i ddarparu gwasanaethau Cymraeg o sylwedd heb orfodaeth gyfreithiol. Dywedodd Asda wrthym mai cydymffurfio â gofynion cyfreithiol oedd y brif ystyriaeth iddynt. Datganodd Morrisons y byddai cael gormod o arwyddion yn drysu cwsmeriaid: "Mae cost sylweddol ynghlwm wrth ail-osod yr holl arwyddion tu fewn i'n siopau. Yn nifer o'r ardaloedd mae hefyd angen ystyried faint o le sydd – a gall ychwanegu ail iaith ei wneud yn anodd i gwsmeriaid ddeall yr arwydd". Mae Sainsbury's yn esbonio bod rhai arwyddion yn uniaith Saesneg oherwydd "...mae angen i ni sicrhau eu bod yn glir i'n holl gwsmeriaid a'n cydweithwyr. Oherwydd hyn, mae pob arwydd ynglŷn ag iechyd a diogelwch a thaliadau yn uniaith Saesneg"

5.9.6. Mae swyddogion Cymdeithas yr Iaith wedi cwrdd â chymaint o gwmnïau, megis Morrisons a Marks & Spencer, dros y blynyddoedd diwethaf. Er i ni lwyddo i argyhoeddi rhai unigolion o fewn y cyrff i fabwysiadu polisi, pan fo'r swyddogion hynny yn symud ymlaen mae'r polisi yn mynd yn angof. Yn ogystal, mae diffygion yn rhannol yn deillio o'r ffaith nad yw'r cwmnïau hyn yn trin Cymru fel un uned – mae nifer ohonynt yn rheoli gogledd a de'r wlad o leoedd gwahanol er enghraifft. Felly, er bod gan rai unigolion mewn nifer o gwmnïau gydymdeimlad, mae diffyg statud i sicrhau darpariaeth barhaol yn arwain at wasanaethau tameidiog, anghyson a gwan.

5.9.7. Nid oes yr un banc nac archfarchnad yn darparu gwasanaeth Cymraeg cyflawn, ac nid yw datblygu gwasanaethau Cymraeg yn flaenoriaeth i'r un ohonynt. Nid yw cwmnïau'r sector breifat yn ymateb i'r ddyletswydd foesol sydd arnynt, felly mae'n rhaid rhoi dyletswydd gyfreithiol arnynt.

5.10. Yr angen am fesurau i amddiffyn a hybu gweithredu'n fewnol yn Gymraeg

5.10.1 Nid yw'r gyfraith bresennol yn gwarantu'n ddiamod hawl cyrff i weithio'n fewnol ac yn allanol yn Gymraeg yn unig. Mae bodolaeth sefyllfaoedd o'r fath yn hanfodol os yw'r Gymraeg i ffynnu ar lefel gymunedol ac yn y gweithle.

5.10.2. Yn sgil penderfyniad yr Ombwdsmon i orfodi Cyngor Cymuned Cynwyd i gyhoeddi dogfennau yn Saesneg, codwyd pryderon cynyddol gyda ni y byddai rhaid i ragor o'r cynghorau cymuned prin sy'n gweithredu'n fewnol yn Gymraeg beidio â gweithredu'n fewnol yn Gymraeg.

Mae Comisiynydd y Gymraeg yn glir nad oes amddiffyniad statudol clir drwy'r Safonau sy'n rhoi sicrwydd i'r cyrff hyn. Yn ystod helynt Cartrefi Gwynedd yn ogystal, daeth yn glir nad oedd dull drwy'r Safonau i amddiffyn polisi o weithredu'n fewnol yn Gymraeg gan i'r corff benderfynu gollwng yr angen i allu gweithio drwy'r Gymraeg mewn hysbysebion swyddi nifer o uwch swyddogion.

5.11. Ymestyn hawliau gweithwyr i'r Gymraeg i bob sector

5.11.1 Mae Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 yn cyfyngu 'Safonau Gweithredu', sef y Safonau sy'n rhoi hawliau iaith i weithwyr ac sy'n ymwneud â pholisïau recriwtio, i gyrff y sector gyhoeddus yn unig, felly nid oes hawl gan weithwyr cwmnïau, megis rhai bws, trên ac ynni, i ddysgu Cymraeg, na gorfodaeth ar y cyrff i roi polisïau yn eu lle er mwyn cynllunio'r gweithlu'n iawn.

5.12. Cynllunio'r gweithlu – angen rhagor o weithredu

5.12.1. Mae llawer o feirniadaeth wedi bod dros y degawdau am fethiant cyrff i gynllunio'r gweithlu fel bod capasiti cyflenwi gwasanaethau Cymraeg yn iawn ac i sicrhau defnydd cynyddol o'r Gymraeg. Mae Safonau'r Gymraeg yn gadael i gyrff benodi gweithwyr sydd heb unrhyw sgiliau Cymraeg ar gyfer eu holl swyddi heb unrhyw ddisgwyliad i ddysgu'r iaith ychwaith. Mae gweision sifil wedi dweud bod problemau o ran gosod mesurau fel sydd eisoes wedi bod yn bolisi gan Heddlu Gogledd Cymru ac eraill, i sicrhau bod pob gweithiwr newydd â sgiliau Cymraeg, a hynny gan nad oes darpariaeth mewn deddfwriaeth gynradd.

5.12.2 Tynnodd asesiad blynyddol Comisiynydd y Gymraeg o berfformiad sefydliadau sylw at ddiffygion difrifol o ran cynllunio'r gweithlu:

"Yn y sector iechyd, chwech o'r 659 hysbyseb a wiriwyd (0.9%) oedd yn cynnwys gofynion ieithyddol statws hanfodol. O'r 595 hysbyseb gan gynghorau, 2% (12) oedd yn cynnwys gofynion ieithyddol statws hanfodol."

"O'r holl fanylebau person a wiriwyd, roedd 4.3% (64 swydd) yn nodi bod sgiliau Cymraeg yn statws hanfodol..."

"Ymhlith y sectorau oedd yn llai tebygol o gynnwys gofynion sgiliau Cymraeg yn y manylebau person oedd y cynghorau (31%), heddluoedd (28%) a'r darparwyr tai cymdeithasol (18%)."

Ac yn ei nodyn briffio am etholiadau'r Cynulliad 2016, dywed Comisiynydd y Gymraeg:

"Her 8 - Bydd angen i lywodraeth nesaf Cymru gymryd camau pwrpasol er mwyn sicrhau bod y newidiadau a ddaw yn sgil diwygio llywodraeth leol yn cynnal a chynyddu'r defnydd o'r Gymraeg ymhob rhan o Gymru. Mae hynny'n cynnwys ... cymryd camau i sicrhau mwy o weinyddu mewnol trwy gyfrwng y Gymraeg o fewn awdurdodau lleol yn y dyfodol gan adeiladu ar yr arfer da sy'n bodoli eisoes."

5.12.3. Heb fesurau cadarn er mwyn cynllunio'r gweithlu nid oes modd gwneud y Gymraeg yn un o brif ieithoedd y gweithle, na chynyddu defnydd y Gymraeg, nac ychwaith ei normaleiddio ledled y wlad. Pwysleisiodd 'Adroddiad y Gweithgor ar yr Iaith Gymraeg a Llywodraeth Leol' a gyhoeddwyd ym mis Mehefin 2016 bwysigrwydd y maes hwn:

"Eto i gyd, cyflwynodd Comisiynydd yr Iaith dystiolaeth mai allan o 595 hysbyseb swydd o 9 Awdurdod Lleol a wiriwyd, dim ond 12 swydd oedd yn cynnwys gofynion ieithyddol statws hanfodol (2%) a dim ond 10 (1.7%) oedd yn cynnwys gofynion ieithyddol statws dymunol."

“Rhaid gofyn y cwestiwn yn blwmp ac yn blaen: beth yw diben addysgu cenedlaethau o bobl ifanc drwy'r Gymraeg neu i siarad Cymraeg oni gwneir defnydd o'r sgiliau hynny mewn gwasanaethau cyhoeddus sydd â gofynion statudol dwy iaith arnyn nhw?”

5.13. Pryder am adnoddau ac annibyniaeth Comisiynydd y Gymraeg

5.13.1. Mae Comisiynydd y Gymraeg wedi mynegi pryderon cynyddol am ei gallu i gyflawni ei swyddogaethau'n iawn gyda thoriadau sylweddol cyson dros y blyneddau diwethaf. Mewn llythyr at y pwyllgor cyllideb ym mis Ionawr 2016, dywedodd Comisiynydd y Gymraeg:

“Rwyf wedi derbyn toriadau ariannol i'm cyllideb dros y 2 flynedd diwethaf, gyda thoriad pellach ar gyfer y flwyddyn ariannol nesaf. I'w chymharu â chyllideb o £4,100,000 ar gyfer 2013-14, derbyniwyd toriad o £410,000 (10%) ar gyfer 2014-15 a thoriad o £300,000 (8%) ar gyfer 2015-16.

“Er nad yw cyllideb drafft Llywodraeth Cymru yn nodi'n benodol beth fydd y gyllideb ar gyfer 2016-17, derbyniais llythyr gan y Prif Weinidog ar 23 Rhagfyr yn fy hysbysu o doriad arall o 10%. Byddai hyn yn doriad pellach o £339,000, gan adael cyllideb flynyddol o £3,051,000. Golyga hynny bydd y sefydliad wedi derbyn toriadau mewn termau ariannol o 26% mewn 3 blynedd (32% mewn termau real ar ôl ystyried effaith chwyddiant).”

5.13.2. Mae cyrff cyfatebol eraill yn derbyn arian yn syth o Gronfa Gyfunol Cymru ac felly yn rhydd o unrhyw bwysau anuniongyrchol gan Lywodraeth Cymru. Caiff yr Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ei benodi gan y Frenhines yn dilyn argymhellad gan y Cynulliad, a'i ariannu gan Gronfa Gyfunol Cymru. Caiff y Comisiynydd Safonau, sy'n ymwneud â safonau yn y Cynulliad, ei benodi gan y Cynulliad a'i dalu o Gronfa Gyfunol Cymru. Gellid dadlau bod annibyniaeth ariannol y Comisiynydd yn bwysicach neu, fan lleiaf, cyn bwysiced â'r cyrff hyn o ystyried ei bod yn gyfrifol am reoleiddio Llywodraeth Cymru gyda phwerau cosbi sifil. Yn wir, dyna yw barn y Comisiynydd ei hun:

“Bydd llwyddiant y gyfundrefn safonau yn ddibynnol i raddau ar allu'r Comisiynydd i ddefnyddio'i phwerau i sicrhau cydymffurfiaeth yn ôl yr angen, ac heb deimlo dylanwad gwleidyddol neu ymyrraeth gan eraill. Un o'r sefydliadau cyntaf ddaw yn ddarostyngedig i ofynion safonau yw Llywodraeth Cymru. Wrth i swyddogaethau rheoleiddio'r Comisiynydd ddod i rym mae bod yn annibynnol oddi ar y Llywodraeth yn dod yn fwyfwy pwysig. Mae Comisiynydd y Gymraeg yn gorff annibynnol, ond Gweinidogion Cymru sydd yn ariannu a phenodi'r swydd. Bydd angen i lywodraeth nesaf Cymru sicrhau mai i'r Cynulliad Cenedlaethol fydd y Comisiynydd yn atebol yn y dyfodol ac nid i Lywodraeth Cymru. Dyma linell atebolrwydd yr Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus, a chred y Comisiynydd mai dyma'r llinell atebolrwydd mwyaf priodol ar gyfer Comisiynydd y Gymraeg.”

5.13.3. Yn 2014, comisiynodd Llywodraeth Cymru Dr Mike Shooter i gynnal adolygiad annibynnol o rôl a swyddogaethau Comisiynydd Plant Cymru. Argymhellodd yr adolygiad mai'r Cynulliad yn hytrach na Llywodraeth Cymru ddylai benodi ac ariannu'r Comisiynydd Plant yn y dyfodol. Anghytunodd Llywodraeth ddiwethaf Cymru, er mawr siom i Bwyllgor Plant a Phobl Ifanc y Pedwerydd Cynulliad. Argymhellodd y Pwyllgor y dylai unrhyw bwyllgor olynol yn y Pumed Cynulliad bwysu'n gryf dros ailystyried y penderfyniad hwn.

5.14. Anghysondeb rhwng cyrff datganoledig a chyrff Llywodraeth Prydain

5.14.1. O dan Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011, nid oes modd gorfodi cyrff y goron, megis yr Asiantaeth Safonau Gyrwyr a Cherbydau (DVSA) a'r Swyddfa Pasbort, i gydymffurfio â'r Safonau heb ganiatâd Ysgrifennydd Cymru. Nid yw Ysgrifennydd Cymru wedi caniatáu i'r un o gyrff y

goron fod yn ddarostyngedig i'r Safonau ers i'r Mesur ddod i rym yn 2011.

5.14.2. Yn ogystal, mae Mesur Cymru fel y'i draftiwyd yn debygol o waethygu'r sefyllfa gan y bydd holl adrannau Llywodraeth Prydain yn ogystal â chyrff y goron yn cael eu heithrio o ddarpariaethau datganoledig.

5.14.3. Yn hynny o beth, mae pwerau presennol y Cynulliad yn gliriach ac yn gryfach na'r sefyllfa pan fydd Mesur Cymru wedi dod i rym. Mae cwestiwn yn codi ynghylch a ddylai'r Cynulliad ystyried deddfu cyn mis Ebrill nesaf felly.

5.14.4. Pan ddaw hi at rai ffurflenni a dogfennau, mae ffurf rhai wedi ei ragnodi gan ddeddfwriaeth Senedd San Steffan a hynny'n uniaith Saesneg, ac nid oes modd i'r Safonau, gan eu bod yn is-reoliadau, sicrhau eu bod yn Gymraeg. Er mwyn unioni'r sefyllfa, byddai rhaid cael cymal ar wyneb Mesur y Gymraeg diwygiedig sy'n debyg i erthygl 13 yng nghyfraith sylfaenol Gwlad y Basg.

5.15. Sectorau Coll – enwi cyrff a rhyddid ar-lein

5.15.1. Mae nifer o feysydd bywyd sydd wedi eu heithrio heb unrhyw benderfyniad na bwriad i'w heithrio. Er enghraifft, rydym ar ddeall nad yw Maes Awyr Caerdydd yn ddarostyngedig i'r Safonau er ei fod yn gwmni mae Llywodraeth Cymru yn berchen arno. Mae hynny er gwaethaf y ffaith bod cwmnïau bysiau a threnau yn cael eu henwi yn y Mesur presennol.

5.15.2. Yn yr un modd, ymddengys bod rhyddid i ddefnyddio'r Gymraeg yn adran 111 y Mesur yn gyfyngedig. Ym marn Comisiynydd y Gymraeg, nid yw'n ymestyn i sefyllfaoedd ar-lein megis gwefannau fel *Gumtree* sy'n gwahardd postio yn Gymraeg, *Twitter* sy'n gwahardd aelodau'r cyhoedd rhag hysbysebu trydariau Cymraeg, a *TripAdvisor* sydd ddim yn caniatáu adolygiadau Cymraeg.

6. Asesu'r Gyfundrefn Bresennol – Cryfderau i adeiladu arnynt

6.1. Serch nifer o'r pwyntiau uchod, mae nifer o gryfderau i'r gyfundrefn bresennol, yn enwedig wrth ystyried y gyfundrefn a fu o dan Ddeddf Iaith 1993. Mae'n cynnwys sawl elfen ac egwyddor y dylid eu diogelu wrth i'r Mesur gael ei ddiwygio. Fodd bynnag, mae'r adroddiad hwn yn ei ddangos, mae'n bryd mynd â'r egwyddorion uchod ymhellach.

6.2. Mwy o gysondeb rhwng sectorau

6.2.1. Yn wahanol i'r gyfundrefn cynlluniau iaith, mae gan y gyfundrefn safonau botensial i fod yn fwy cyson rhwng cyrff a sectorau. Fodd bynnag, mae perygl wrth i'r broses symud yn ei blaen y bydd llai a llai o gysondeb yn enwedig gyda thueddiad y gwasanaeth sifil i ychwanegu rhagor o eithriadau ac o ganlyniad i'r diffyg grym i greu hawliau i weithwyr yn y sector breifat. Credwn y byddai hawliau cyffredinol ar wyneb y Mesur yn gwneud hawliau pobl yn gliriach ar draws holl feysydd bywyd. Ymhellach, gallai fanteisio yn fwy ar y cysondeb a gynigir gan y gyfundrefn Safonau drwy orfodi gweddill y sector breifat i gydymffurfio â'r Ddeddf.

6.3. Y potensial i ymestyn dyletswyddau i gwmnïau telathrebu, megis cwmnïau ffonau symudol

6.3.1. Mae Mesur y Gymraeg yn caniatáu i Weinidogion osod Safonau ar gwmnïau ffonau symudol nad oedd modd gwneud o dan Ddeddf Iaith 1993. Fodd bynnag, nid yw Comisiynydd y Gymraeg na Llywodraeth Cymru wedi gwneud hynny.

6.4. Dulliau gorfodi mwy pwerus na'r hen gynlluniau iaith, megis y gallu i ddirwyo hyd at £5,000

7.4.1. Mae'r gyfundrefn orfodi, er yn ei dyddiau cynnar, yn sicr yn fwy grymus na'r gyfundrefn cynlluniau iaith. Fodd bynnag, credwn fod lle i gynyddu'r trothwy dirwyo mewn rhai achosion.

6.5. Rhai dyletswyddau ychwanegol megis yr hawl i wersi nofio Cymraeg

6.5.1. Mae rhai o'r Safonau yn cynnig gwasanaethau gwell na'r hyn a gafwyd mewn cynlluniau iaith mewn nifer o ardaloedd, megis Safon 84, sy'n golygu bod cyrsiau addysg i'r cyhoedd, megis gwersi nofio i blant, yn gorfod cael eu cynnig yn Gymraeg

6.6. Sefydlu Comisiynydd y Gymraeg, sy'n gallu canolbwyntio ar reoleiddio

6.6.1. Cyn sefydlu Comisiynydd y Gymraeg, cafwyd un corff, Bwrdd yr Iaith Gymraeg, oedd yn gyfrifol am sicrhau cydymffurfiaeth â'r gyfraith ac, ar yr un pryd, hybu a hyrwyddo defnydd gyda'r un cyrff. Gosodwyd Bwrdd yr Iaith Gymraeg mewn sefyllfa anodd dros ben wrth geisio gorfodi a hyrwyddo ar yr un pryd. Mae sefydlu Comisiynydd y Gymraeg fel corff rheoleiddio yn fantais wrth sicrhau gwell darpariaeth gan gyrff. Fodd bynnag, mae'n codi cwestiwn am bwy sy'n gyfrifol am hyrwyddo'r Gymraeg – nid yw'n eglur ar hyn o bryd. Credwn felly y dylid sefydlu Cyngor y Gymraeg a dileu Cyngor Partneriaeth y Gymraeg a Phanel Cyngori'r Comisiynydd.

6.7. Rhyddid i siarad Cymraeg

6.7.1. Mae'r egwyddor gyffredinol hon wedi cynyddu defnydd y Gymraeg yn uniongyrchol mewn nifer o achosion, er bod ymwybyddiaeth o'r rhyddid yn parhau i fod yn llawer rhy isel. Mae wedi golygu bod gan gwmni *Admiral* bolisi iaith a bod rhyddid gan staff y cwmni i siarad Cymraeg gyda chwsmeriaid.

6.8. Egwyddor 'peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg'

6.8.1. Credwn fod rhaid cael camwahaniaethu cadarnhaol er mwyn i'r Gymraeg ffynnu, ac mae'r egwyddor newydd yn y Mesur yn cynnig y potensial bod modd i ragor o ofodau a chyrff ddefnyddio'r Gymraeg fel eu prif iaith.

7. Beth sydd angen newid? Crynodeb

7.1. Yn wyneb yr uchod, credwn fod y canlynol ymysg rhai o'r blaenoriaethau ar gyfer cryfhau defnydd, ynghyd â normaleiddio'r Gymraeg:

- i. Sefydlu hawliau cyffredinol i ddefnyddio'r Gymraeg er mwyn sicrhau bod cyrff yn gwella yn barhaus o ran darparu gwasanaethau, llenwi'r manau gwan anochel a ddaw yn sgil y Safonau, a sicrhau bod hawliau pobl i'r Gymraeg yn ddealladwy
- ii. Ymestyn y Mesur i weddill y sector breifat er mwyn normaleiddio a chryfhau defnydd y Gymraeg ym mhob rhan o fywyd
 - gan enwi ar wyneb y Mesur fanciau, archfarchnadoedd, mân-werthwyr a chwmnïau sydd â throsiant uwch na ffigwr penodol fel blaenoriaethau tymor byr
 - sefydlu grym a dyletswydd ar wyneb y Mesur i ychwanegu holl gyrff y sector breifat fel categorïau o berson y gellid eu hychwanegu at Atodlen 8 y ddeddfwriaeth
- iii. Annibyniaeth penodiad y Comisiynydd gan y Cynulliad ac annibyniaeth cyllido oddi wrth y Llywodraeth
- iv. Sefydlu Cyngor y Gymraeg a chanddo gyllideb a chyfrifoldeb i hyrwyddo a hybu'r Gymraeg, gan ddiddymu Cyngor Partneriaeth y Gymraeg a Phanel Cynghori'r Comisiynydd
- v. Mesurau i sicrhau mwy o swyddi lle mae'r Gymraeg yn hanfodol a chynllunio'r gweithlu'n llawer iawn gwell
- vi. Mesurau i amddiffyn a hybu gweithredu mewnol uniaith Gymraeg a gofodau eraill uniaith Gymraeg
- vii. Dyletswydd i enwi adeiladau, tai, lleoedd a strydoedd yn Gymraeg mewn datblygiadau, ynghyd â diogelu enwau Cymraeg sy'n bodoli eisoes

8. Hawliau Cyffredinol i'r Gymraeg

8.1. Pwrpas hawl cyffredinol i'r Gymraeg, yn debyg i'r rhyddid cyffredinol i siarad yr iaith a sefydlwyd gan adran 111 y Mesur, fyddai:

- i. cynnig eglurder llawer iawn gwell i'r cyhoedd o'u hawliau i'r Gymraeg, ac o ganlyniad, hyder i'w defnyddio
- ii. darparu egwyddor i yrru'r Safonau wrth eu llunio a'u datblygu
- iii. llenwi'r manau gwan yn narpariaethau'r Safonau, megis cyfarfodydd wyneb yn wyneb, cyd-destunau newydd, technoleg newydd a ffurf darparu'r gwasanaethau, megis sefydlu is-gwmnïau neu allanoli
- iv. gwrthbws i'r adrannau am 'resymoldeb a chymesuredd' yn y Mesur er mwyn i'r Safonau gael eu llunio gyda defnydd o'r Gymraeg a hawliau'r cyhoedd fel canolbwynt iddynt
- v. caniatáu i hawliau iaith gryfhau ac esblygu heb fod angen deddfu neu basio rheoliadau'n barhaus
- vi. adeiladu ar y rhyddid i siarad yn adran 111 y ddeddfwriaeth bresennol
- vii. sicrhau nad yw hawliau iaith yn cael eu gwadu mewn cyd-destun yn anfwriadol oherwydd nad yw'r sector neu'r corff wedi eu henwi
- viii. darparu egwyddor a fyddai'n gyrru gwelliant parhaus sefydliadau i ddarparu gwasanaethau yn Gymraeg – rhywbeth sydd wedi'i golli o'r hyn oedd mewn cynlluniau iaith
- ix. cynorthwyo cyrff, Comisiynydd y Gymraeg, Tribiwnlys y Gymraeg a'r cyhoedd wrth ddehongli'r Safonau

8.2. Mae nifer o fodelau posib er mwyn datgan hyn a chryfhau'r sefyllfa. Gweler isod rai ohonynt:

8.3. Mesur Iaith 2007 Cymdeithas yr Iaith Gymraeg

"Yr hawl i Gael Gwasanaethau yn Gymraeg

(1) Mae gan bob person yng Nghymru yr hawl i gael gwasanaethau drwy'r Gymraeg boed y gwasanaethau hynny am dâl ai peidio.

(2) Yn unol ag adran (1) uchod rhaid i ddarparwyr gwasanaethau gymryd pob cam priodol i ddarparu'u gwasanaethau yn Gymraeg.

..."

8.4. Gwelliant a gyflwynwyd i Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011

"I ychwanegu Adran newydd—

"[] Sefydlu hawliau cyffredinol i fynd gyda'r safonau

(1) Mae gan bawb yr hawl i ddefnyddio'r Gymraeg yng Nghymru cyn belled ag y bo hynny'n rhesymol ac yn gymesur o dan yr amgylchiadau.

(2) Nid yw is-adran (1) uchod yn gosod dyletswyddau ar bersonau ac eithrio'r dyletswyddau hynny o dan Ran 4 'r Mesur hwn"

8.5. Gwlad y Basg: Erthygl 5 a 6, Cyfraith Sylfaenol rhif 10, 24ain Tachwedd 1982

1. Mae gan holl ddinasyddion Wlad y Basg yr hawl i fedru ac i ddefnyddio 'r [Fasgeg], ar lafar ac yn ysgrifenedig.

2. Mae'r hawliau ieithyddol sylfaenol canlynol dinasyddion Gwlad y Basg yn cael eu cydnabod:

Mewn perthynas â'r Weinyddiaeth a Sefydliadau Eraill,

a) Yr hawl i gynnal cysylltiadau yn y Fasgeg ... ar lafar ac/neu yn ysgrifenedig â'r Weinyddiaeth ac unrhyw gorff neu sefydliad swyddogol sydd wedi ei leoli yn y Gymuned Ymreolaethol.

b) Yr hawl i dderbyn neu'r hawl i gael eu dysgu yn [y Fasgeg]

c) Yr hawl i dderbyn cyhoeddiadau, rhaglenni radio a theledu a ffurfiau eraill o gyfathrebu yn y Fasgeg.

d) Yr hawl i ddatblygu gweithgareddau undebol, proffesiynol, gwaith a gwleidyddol yn y Fasgeg.

e) Yr hawl i fynegi eich hun yn y Fasgeg mewn unrhyw gyfarfod.

3. Bydd yr awdurdodau cyhoeddus yn gwarantu y caiff yr hawliau hyn eu gweithredu, yn ardaloedd tiriogaethol y Gymuned Ymreolaethol, er mwyn sicrhau eu bod yn effeithiol ac yn weithredol.

Erthygl 6

1. Bydd hawl pob dinesydd i ddefnyddio'r [Fasgeg] wrth ymwneud o fewn ardaloedd y Gymuned Ymreolaethol, ac i gael eu trin yn [y Fasgeg], yn cael ei gydnabod. I'r perwyl hwn, cymerir mesurau perthnasol a darperir y dulliau angenrheidiol er mwyn sicrhau y gweithredir yr hawl hwn yn gynyddol.

1. Euskal Herritar guztiek dute hizkuntza ofizialak hitzez nahiz idatziz ezagutzeko eta erabiltzeko eskubide.

2. Euskal Herritarrei honako funtsezko hizkuntza-eskubide hauek aitortzen zaizkie:

a) Arduralaritzarekin eta Autonomia-Elkartean kokatutako edozein Ihardutze-Sail edo Erakunderekin harremanak hitzez eta/edo idatziz euskeraz edo gaztelaniaz izateko eskubidea.

b) Ikasketak bi hizkuntza ofizialetan egiteko eskubidea.

c) Aldizkariak, irrati eta telebista eta beste adierazpideetako emankizunak euskeraz jasotzeko eskubidea.

d) Lanbidezko, lanezko, politikazko eta sindikaritzazko ekintzetan euskeraz aritzeko eskubidea.

e) Edozein bilkuratan euskeraz egiteko eskubidea.

3. Eskubide hauek eraginkorrek eta benetakoak izan daitezen, herri-agintesailek beroien erabilpena bermatuko dute.

Atala 6

Herritar guztiei, Autonomia Elkarteko lur-eremuan Herri-Arduralaritzarekin izan ditzaten harremanetan euskera nahiz gaztelania erabiltzeko eta bakoitzak aukera dezan hizkuntza ofizialean harrera egin dakioneko eskubidea aitortzen zaie. Horretarako, behar daitezen neurriak hartuko dira eta eskubide honen erabilpena arian-arian bermatzeko beharrezko gerta daitezen eskuarteak ebatziko.

[Ffynhonell: http://www.legebiltzarra.eus/pdfdocs/leyes/ley19820010_f_eus.html
<http://www.baikara.org/wp-content/uploads/2011/01/Ley-normalizacion-Euskera.pdf>

8.6. Catalonia: Erthyglau 3 a 4, Deddf Polisi Iaith, Rhif 1, 1998

Gellir defnyddio'r Gatalaneg ... [fel iaith swyddogol] yn ddiwahân gan ddinasyddion ym mhob gweithgaredd preifat a chyhoeddus yn ddieithriad. Mae gan weithdrefnau cyfreithiol a gynhelir yn [y Gatalaneg] ... cyn belled ag y mae'r iaith a ddefnyddir yn y cwestiwn, ddilysrwydd ac effaith llawn.

El català és lllengua oficial de Catalunya ... a llengües oficials, poden ésser emprades indistintament pels ciutadans i ciutadanes en totes les activitats públiques i privades sense discriminació. Els actes jurídics fets en qualsevol de les dues llengües oficials tenen, pel que fa a la llengua, plena validesa i eficàcia.

Mae gan bawb yng Nghatalonia'r hawl:**A Catalunya tothom té dret a :**

A) I fod yn rhugl yn [y Gatalaneg]

a) Conèixer lesdues [el català].

B) I fynegi eu hunain yn [y Gatalaneg], ar lafar neu yn ysgrifenedig, â'u cysylltiadau yn ogystal â mewn gweithdrefnau preifat a chyhoeddus

b) Expressar-se en qualsevol de [el català], oralment i perescrit, en les relacions i els actes públics i privats.

C) I gael eu gwasanaethau yn [y Gatalaneg] yn y modd a bennir gan y Ddeddf hon

c) Ésser atès en qualsevol de [el català] en els termes que aquesta Llei estableix.

Ch) I ddefnyddio'r [Gatalaneg] yn rhydd ym mhob maes

d) Emprar lliurement qualsevol [el català] tots els àmbits.

D) I beidio â dioddef camwahaniaethu ar sail yr iaith swyddogol a ddefnyddiant

e) No ésser discriminat per raó de la llengua oficial que empra.

8.7. Hawliau Addysg

8.8. Mae'n werth nodi bod yr un ddeddfwriaeth iaith yng Ngwlad y Basg a Chatalonia yn delio ag hawliau i addysg yn yr iaith frodorol yn ogystal â'r hawl cyffredinol i ddefnyddio'r iaith frodorol.

Erthygl 20 – deddf addysg Catalonia:

1. Mae'r Gatalaneg, fel priod iaith Catalonia, hefyd yn iaith addysg, ar bob lefel ac ym mhob math o addysgu.

2. Bydd sefydliadau addysg ar bob lefel yn peri mai'r Gatalaneg yw'r cyfrwng arferol i fynegi gweithgareddau addysgu a gweinyddol, yn fewnol ac yn allanol.

1. El català, com a llengua pròpia de Catalunya, ho és també de l'ensenyament, en tots els nivells i les modalitats educatius.

2. Els centres d'ensenyament de qualsevol grau han de fer del català el vehicle d'expressió normal en llurs activitats docents i administratives, tant les internes com les externes.

Erthygl 21 – Catalonia

1. Dylai'r Gatalaneg fel arfer gael ei defnyddio fel y cyfrwng addysgu a dysgu mewn addysg nad yw'n addysg Prifysgol

1. El català s'ha d'utilitzar normalment com a llengua vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament no universitari.

Erthygl 22 – addysg uwch Catalonia

Mewn coleg addysg bellach a phrifysgolion, mae gan y staff a'r myfyrwyr yr hawl i fynegi eu hunain, ar lafar ac yn ysgrifenedig, yn yr iaith swyddogol o'u dewis

En els centres d'ensenyament superior i universitari, el professorat i l'alumnat tenen dret a expressar-se en cada cas, oralment o per escrit, en la llengua oficial que prefereixin.

Erthygl 15 – Gwlad y Basg

Cydnabyddir hawl yr holl fyfyrwyr i gael eu haddysgu... yn y Fasgeg...ar y lefelau addysgol gwahanol

I'r perwyl hwn bydd y Senedd a'r Llywodraeth yn mabwysiadu'r mesurau angenrheidiol hynny a fydd yn gogwyddo tuag at ehangu cynyddol yn nwyieithrwydd system addysg Cymuned Ymreolaethol Gwlad y Basg.

Ikasle guztiei, hezkuntza maila ezberdinetan, irakaskuntza euskeraz eta gaztelaniaz hartzeko eskubidea aitortzen zaie.

Horretarako Legebiltzarrak, edo hala badagokio Jauraritzak, elebitasuna arian-arian Euskal Herriko Autonomia-Elkarteko hezkuntza-erapidetza osora hedatu dedineko xedezko neurri egokiak hartuko ditu.

[<http://llengua.gencat.cat/en/details/article/Capitol-III-00001>]

9. Y Gweithlu

9.1. Yn ogystal, mae deddfwriaeth yng Ngwlad y Basg a Chatalonia yn cydnabod pwysigrwydd cynllunio'r gweithlu ar wyneb eu deddfau hwythau – maes, yn ôl nifer o adroddiadau gan Gomisiynydd y Gymraeg a gweithgorau'r Llywodraeth, y mae angen canolbwyntio arno er mwyn i'r Gymraeg ffynnu. Mae deddfwriaeth y gwledydd hynny yn datgan y canlynol:

Erthygl 14 – Gwlad y Basg

1. Er mwyn gwneud yr hawliau a gydnabyddir yn Erthygl 6 y gyfraith hon yn effeithiol, bydd yr awdurdodau cyhoeddus yn mabwysiadu'r mesurau hynny a fydd yn gogwyddo'n gynyddol tuag at y Fasgeg fel iaith y gweithlu sy'n ymwneud â gweinyddiaeth gyhoeddus yng Nghymuned Ymreolaethol Gwlad.

1. Lege honen 6garren atalean aitortzen diren eskubideak egiteratu daitezen, herri-agintariek Euskal Herriko Autonomia-Elkarteko Herri-Ardularitzari atxikitako lanariak arian-arian euskalduntzeko xedezko neurriak hartuko dituzte.

Erthygl 24 – Staff Addysgu – Catalonia

Bydd y staff addysgu yn sefydliadau addysg Catalonia, ar unrhyw lefel o addysg nad yw'n addysg prifysgol yn medru'r ddwy iaith ac yn medru eu defnyddio yn eu tasgau dysgu.

Article 24

El professorat dels centres docents de Catalunya de qualsevol nivell de l'ensenyament no universitari ha de conèixer les dues llengües oficials i ha d'estar en condicions de poder fer-ne ús en la tasca docent.

Erthygl 19 a 20 - Gwlad y Basg

Bydd Ysgolion Hyfforddi Athrawon y Brifysgol yn addasu eu cynlluniau addysgu er mwyn sicrhau bod yr holl staff yn hollol rugl yn y Fasgeg a'r Sbaeneg, yn unol â gofynion eu harbenigedd

Atala 19 & 20

Irakasleen gaikuntzarako unibersitate-eskolek irakasleak bere berarizkotasunak eskatzen duenaren arauera euskeraz eta gazteleraz erabat gai izan daitezela lortzeko egokituko dituzte bere ikasketa-egitarauak.

1. Bydd y Llywodraeth, er mwyn gwneud yr hawl i dderbyn addysg yn y Fasgeg yn weithredol, yn sefydlu'r dulliau hynny a fydd yn gogwyddo tuag at wneud y gweithlu addysgu yn gynyddol Basgeg ei iaith.

1. Jaurlaritzak, irakaskuntza euskeraz hartzeko eskubidea egiteratzeko, irakasleak arian-arian gehiago euskalduntzeko bideak jarriko ditu.

2. Yn yr un modd, bydd yn penderfynu pa swyddi y bydd medru'r Fasgeg yn hanfodol ar eu cyfer, er mwyn cydymffurfio â'r hyn a bennir yn Erthyglau 15 ac 16 y gyfraith hon.

2. Halaber, eta Lege honen 15garren eta 16garren ataletan ohartemandakoa betetzeko, euskeraz jakitea nahitaezko izango duten lantoki edo irakaskuntza-gelak zehaztuko ditu.

10. Ymestyn Mesur y Gymraeg 2011 i weddill y sector breifat

9.1. Fel y nodir uchod, roedd Maniffesto Llafur yn etholiadau'r Cynulliad 2016 yn datgan: “*Yn ystod y tymor nesaf byddwn: ... Yn diwygio Mesur y Gymraeg er mwyn bod busnes ac eraill yn gallu buddsoddi i hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg*”

9.2. Mae Llywodraeth Cymru wedi, ac yn cefnogi, ymestyn Mesur y Gymraeg i ragor o'r sector breifat. Er enghraifft, dywedodd Y Prif Weinidog *Carwyn Jones* gerbron y Senedd: “*Mae'r Llywodraeth wrth gwrs yn gefnogol o'r syniad o osod dyletswyddau ar gwmnïau yn y sector preifat...Rwy'n ffyddiog y byddwn yn gosod safonau pellach ar y sector breifat wrth i'r broses fynd yn ei flaen.*”

9.3. Ymhellach, mewn cyfarfod gyda Chymdeithas yr Iaith Gymraeg ym mis Tachwedd 2015, dywedodd y Prif Weinidog, *Carwyn Jones*, wrth Gymdeithas yr Iaith Gymraeg bod banciau yn ‘*ddigon mawr*’ i’w cynnwys yng nghyfundrefn Safonau'r Gymraeg.

9.4. Mewn ymateb i'n deiseb i ymestyn y Mesur i weddill y sector breifat, dywedodd y Prif Weinidog *Carwyn Jones* mewn llythyr at y pwyllgor deisebau ar 11fed Ionawr 2016 y byddai'n: “*... awyddus i ystyried ffyrdd o hwyluso'r broses o wneud safonau ac ystyried os oes angen ymestyn sgôp y Mesur i alluogi Comisiynydd y Gymraeg i osod safonau ar sectorau eraill.*”

9.5. Mae cryn dystiolaeth nad oes modd sicrhau gwelliant parhaus ar draws sector lawn yr economi heb ddeddfwriaeth. Er enghraifft, ym mis Ebrill 2015, cyhoeddwyd adroddiad bancio gan Gomisiynydd y Gymraeg a ddywedodd:

“... yn ystod y misoedd a'r blynyddoedd diwethaf mae'r gwasanaethau Cymraeg fel pe baent wedi eu diraddio. Camu yn ôl yn hytrach nag ymlaen wnaeth banciau o safbwynt eu defnydd o'r Gymraeg yn ystod y blynyddoedd diwethaf; a ni wnaed lle i'r Gymraeg yn y datblygiadau arloesol sy'n prysur ddisodli'r dulliau traddodiadol o fancio.”

9.6. Ymhellach, mae adolygiad Cymdeithas yr Iaith Gymraeg o archfarchnadoedd hefyd yn egluro nad oes modd gwella hawliau iaith ar draws y sector heb ddeddfwriaeth.

11. Gweinyddu'n fewnol yn Gymraeg

11.1. Fel y nodir uchod, mae gofodau lle mae'r Gymraeg yn unig iaith y lleoliad neu sefyllfa yn hanfodol os yw'r Gymraeg i ffynnu. Mae arbenigwyr yn cytuno bod gofodau o'r fath yn un o gonglfeini llwyddiant iaith. Fodd bynnag, mae prinder difrifol o sefyllfaoedd o'r fath. Mae helyntion Cyngor Cymuned Cynwyd a Chartrefi Gwynedd yn dangos yn glir nad yw strwythurau cenedlaethol i amddiffyn a hybu gweithredu'n fewnol yn Gymraeg yn ddigonol.

11.2. Un o brif argymhellion adroddiad 'Iaith, Gwaith a Gwasanaethau Dwyieithog: Adroddiad y Gweithgor ar yr Iaith Gymraeg a Llywodraeth Leol' ydy y dylai'r Gymraeg fod yn sgil hanfodol yn y bedair prif swydd mewn llywodraeth leol.

11.3. Mae'n bwysig nodi bod rhai cyrff, megis Cyngor Sir Gaerfyrddin gyda chefnogaeth draws-bleidiol, wedi datgan eu bod am symud at weinyddiaeth fewnol Gymraeg. Fodd bynnag, nid yw'r Safonau yn cynnig llwybr nag amddiffyniad clir wrth symud at y polisi hwn.

11.4. Mae gan Gatalonia a Gwlad y Basg fesurau er mwyn amddiffyn a chynyddu nifer y cyrff yn hyn o beth:

Erthygl 9, Deddf Polisi Iaith, Rhif 1, 1998,
Catalonia

1. Bydd y *Generalitat*, awdurdodau lleol a chorfforaethau cyhoeddus eraill yng Nghatalonia, sefydliadau a'r gwasanaethau a'r cwmnïau trwyddedig y maent yn gyfrifol amdanynt yn defnyddio'r Gatalaneg yn eu gweithdrefnau mewnol ac yn y berthynas â'i gilydd..."

1. La Generalitat, les administracions locals i les altres corporacions públiques de Catalunya, les institucions i les em-preses que en depenen i els concessionaris de llurs serveis han d'emprar el català en llurs actuacions internes i en la relació entre ells...

Erthygl 8 – Cyfraith Sylfaenol Rhif 10,
Gwlad y Basg

3. Er gwaethaf yr hyn a nodir uchod, gall yr awdurdodau cyhoeddus wneud defnydd o'r Fasgeg a'r Fasgeg yn unig ym maes gweinyddiaeth leol..."

3. Gorago agindutakoa hala dela ere, udalaren gizarte-hizkuntzazko egoera dela eta, herritarren eskubideen kaltetango gerta ez dedinean, herri-agintariek, Toki-Ardulararitzaren alorrean, euskera bakarrik erabili ahal izango dute(5).

12. Diogelu a hyrwyddo enwau Cymraeg a statws y Gymraeg ym mhob maes

12.1. Ceir cwynion cyson am enwau Cymraeg a statws y Gymraeg yn cael eu hisraddio gan ddatblygiadau, megis One Central Square yng Nghaerdydd, Plas Glynllifon yng Nghaernarfon, enwi tafarn newydd the *'The Starling Cloud'* yn Aberystwyth, enwau strydoedd ym Mhontypridd a *Friars Walk* yng Nghasnewydd. Fodd bynnag, nid oes cyfraith sy'n sicrhau bod statws swyddogol y Gymraeg ac enwau Cymraeg yn cael eu parchu eu diogelu, a'u hyrwyddo ledled Cymru.

12.2. Mae cyfraith Gwlad y Basg a Chatalonia yn cynnwys rhai cymalau sy'n berthnasol i'r materion hyn:

Erthygl 18, Deddf Polisi Iaith, Rhif 1,
1998, Catalonia

Fersiynau Catalaneg enwau llefydd
Catalonia yn unig yw'r rhai swyddogol...

Els topònims de Catalunya tenen com a
única forma oficial la catalana....

Erthygl 10 – Cyfraith Sylfaenol Rhif 10,
Gwlad y Basg

“1. Sefydlir enwau swyddogol
tiriogaethau, ardaloedd trefol, grwpiau
poblogaeth, nodweddion daearyddol,
ffyrdd trefol, ac yn gyffredinol, holl
enwau llefydd yng Nghymuned
Ymreolaethol Gwlad y Basg, gan y
llywodraeth, Sefydliadau Taleithiol
y Tiriogaethau Hanesyddol neu
gorfforaethau lleol yn eu priod ardaloedd,
gan barchu bob tro y Fasgeg, Romáwns,
neu'r Sbaeneg gwreiddiol, gyda'r ffurf
ysgrifenedig academiaidd cywir ymhob
iaith.”

Autonomia-Elkarteko lurralde, udal,
herri, jeografia-gorabehera, hiribide eta,
orohar, toki-izen guztien izen ofizialak
Jaurlaritzak, Kondaira-Lurraldeetako
Foru-Erakundeek edo Toki-Erakundeek
finkatuko dituzte, bakoitzak berari dagokion
aginte-eremuaren barruan eta, beti ere,
jatorrizko izen euskaldun, erromantzezko
edo gaztelaniazkoari, hizkuntza bakoitzari
dagokion idazkeraz men eginez.

13. Casgliadau

13.1. Credwn fod cyfrifoldeb ar Lywodraeth Cymru a'r Cynulliad wrth ystyried deddfu yn y maes i ganolbwyntio ar y cyhoedd a defnydd o'r Gymraeg yn hytrach na buddiannau swyddogion cyrff. Mae'n bwysig nad yw'r Llywodraeth yn canolbwyntio ar leihau gwaith papur er lles gweision sifil, ar draul ymdrech i wella'r gyfundrefn ar lawr gwlad a defnydd yr iaith.

13.2. Sylweddolwn mai ar ddechrau'r drafodaeth am gryfhau Mesur y Gymraeg ydyn ni, a chynigiwn yr argymhellion uchod fel cyfraniad at y drafodaeth. Bwriadwn fireinio ein cynigion wrth gynnal cyfarfodydd cyhoeddus ledled Cymru dros y misoedd nesaf.

Grŵp Hawl

Cymdeithas yr Iaith Gymraeg

Gorffennaf 2016

Ymateb i'r Ymgynghoriad

Dogfen ymgynghorol yw hon, os oes sylwadau gennych, mae croeso i chi gysylltu â ni drwy'r dulliau canlynol erbyn 16eg Medi 2016:

post@cymdeithas.cymru

[@cymdeithas](#)

facebook.com/cymdeithas

01970 624501

Cymdeithas yr Iaith,
Prif Swyddfa, Ystafell 5, Y Cambria, Rhodfa'r Môr,
Aberystwyth, SY23 2AZ

Part 1: Promoting the Welsh language

Question 1 – In paragraphs 49–54, we have set out the role we propose the Welsh Government should play in promoting the Welsh language, i.e. the Government promotional functions. Do you agree with our proposal?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
-------	-------------------------------------	----------	--------------------------	----------------------------	--------------------------

Supporting comments, including whether any fields should be added or taken away from the list in paragraph 53.

We agree that the promotion of the Welsh Language has been disjointed and diluted since the advent of the Welsh Language Commissioner. Budget allocation and responsibilities for promotion have been unclear. To secure a thriving Welsh language this must be addressed and we welcome the opportunity to comment.

We do not disagree with the proposed roles for Welsh Government in this respect as it aligns with the Cymraeg 2050 strategy. We would hope to see a single body in Wales that has the ability to promote and support the language with the remit to provide advice and guidance across a range of sectors including for public services, education and the private sector. Welsh medium education and early years offering need to be supported by initiatives that promote Welsh as a language of choice for parents. However, these must be aligned to Welsh education planning and the ability to effectively provide sufficient resources, including the required number of teaching staff.

The body should have the ability to look at the totality of language planning issues including policy research and the advice necessary for the proposed public sector language planning duties in the Bill. The body should be able to monitor sectors and make recommendations for improvement whether that be through developing codes of practice, or sector specific support. The current standards have been confusing to implement precisely because of the lack of coherent and consistent advice across Wales. Language Officers have been taking their own interpretations of convoluted processes with the result that the picture across Wales now has more inconsistency than ever with neighbouring agencies subject to entirely different standards separated by what are, in reality, only bureaucratic boundaries as far as the population of Wales is concerned. We would welcome clear and consistent messages, potentially supported by statutory guidance or codes of practice, offering the depth of advice needed to interpret the legislative standards themselves. The new body should have the ability to provide this sorely needed level of guidance. The body should pull in the expertise from the Welsh language sector across Wales to enable it to develop and promote policy, advice and make recommendations.

However, we do see that combining this role with an enforcement role for the new/revised Welsh language standards could potentially be difficult as there would be no separation of powers and responsibilities. In addition, should this body be part of Welsh Government, then it would be effectively policing itself. We would suggest that in developing the new body there should be a consideration of how it would separate the enforcement and promotion roles.

The provision of Welsh for Adults learning should be more explicitly set out in the responsibilities as without a significant uptake the ambitious target of 1 million speakers appears unattainable.

The current bureaucratic regime in the Welsh Language Measure has engendered some considerable negative feeling towards the language. However, it is impossible to deny that the legislation has forced bodies to promote the language and provide services in Welsh, and that significant headway has been made through the legislative framework. We would be very keen to see that this progress is continued. The new Bill should look to reframe the narrative in Wales with both legislative 'stick' and promotional 'carrot'.

The words 'commission' and 'Commissioner' are potentially misleading in the consultation. A promotional body, whether that be within, or separate to, Welsh Government is needed, we have used the words 'promotional body' throughout this response. There has been some value in the role of the Welsh Language Commissioner acting as an independent advocate and guardian of the language. In considering the removal of this position there will be a need to work with specialists and the third sector to ensure that the independence and expertise can be gathered from different avenues.

Welsh speakers should be proud of their abilities and able to recognise situations when they can use their language outside of the legal ability to receive public services in Welsh. Increasing the use of Welsh in day to day life is as important as providing Welsh medium education and requiring service through legislation. Second language speakers do not use their skills because they do not recognise situations where they can use Welsh, or even other Welsh speakers, and this relies on Welsh becoming more prevalent as a language of everyday use. There are a plethora of Welsh 'identifiers' from the 'Siarad Cymraeg' logo, to the 'Cymraeg' loudhailer logo, to the 'Shwmae' logo, and more. Each Welsh language organisation has developed its own branding and resources. A single body should rationalise this so there is a single identity in use that becomes more recognisable such that Welsh speakers are confident in recognising situations where they can use Welsh, whether that be in the private or public sector.

Question 2 – In Table 1 we have outlined the resources related to general promotional functions which we think should be available to any body or bodies involved in promoting the Welsh language and monitoring and enforcing compliance with Standards. Do you agree with our proposal?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

We do agree that a single promotional body is needed to corral the totality of Welsh language promotional activity currently funded, and also that Welsh Government may not be best placed to take this role. It is reliant on a range of organisations, each of which brings particular expertise and an understanding of the needs and requirements of particular communities and demographics. A promotional body could have the ability to commission initiatives and programmes that support Welsh Government policy.

Creation of standards is a legislative process that should be with Welsh Government. However, we would expect that this is conducted by taking in the views of expert bodies and, importantly, those agencies and organisation's that will be subject to the new set of standards. A pragmatic view of the ability to implement standards should balance the need for a consistent offering across Wales with the practicality of imposing standards that benefit the language. The number of challenges to the current set of compliance notices has wholly arisen because of the impracticability of some of the standards and the lack of consistent advice. Standard creation should be an inclusive process that takes the best of policy and research into account to drive forward the language.

The promotional body should examine compliance with the Welsh Language Standards, establish best practice, work cross sector to champion the language and ultimately have the ability to make determinations and carry out sanctions where complaints are not able to be resolved using internal processes. In this respect, acting as an ombudsman.

We would like to take this opportunity to comment that the money spent on advertising for complaints to the Welsh Language Commissioner could have been put to better use. This media campaign undermined robust internal complaints processes already in place to deal with complaints received regardless of language. This money would have been better spent working with the 26 organisations which came under the standards in the first phase to assist with raising awareness and working positively together to ensure compliance. Setting the public 'against' the organisations charged with delivering services in Welsh developed an adversarial relationship that did not foster the language. We are frustrated that the Commissioner's office has been unable to facilitate complaints in a realistic timescale and suggest that the emphasis needs to change with the new Bill. Passion for the language runs high among the Welsh speaking population and we would suggest that this groundswell of public support could be better harnessed.

Question 3 – Do you agree with our preferred option (Option 4) to have a single body responsible for promoting the Welsh language as well as monitoring and enforcing compliance with Standards?

Agree	☐	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☒
--------------	--------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	-------------------------------------

If not, please state which option (including options we have not discussed in the White Paper) you believe we should consider.

Supporting comments

Removal of the Welsh Language Commissioner could downgrade the status of the language in the eyes of the Welsh speakers. There promotional body should have the ability to champion the language for the Welsh speaking population with a clear ability to hold agencies to account if they fail in their duties. Combining this role within a single body needs careful consideration as to how resources will be allocated for promotion and enforcement. It would help to separate out the functions within the body, so that those bodies subject to the Standards are clear who they are dealing with at any given time, and that the enforcement function is robust and able to offer resolution where complaints cannot be resolved.

There must be some teeth to the legislation and a backstop that the public can turn to if they

feel that their needs are not being met according to the standards set.

Regulators do have a necessary role in offering advice on compliance, but this doesn't necessarily extend to promotion and support. A blurring of the lines could be confusing hence we suggest that lines of accountability and responsibility within the body are clear.

Question 4 – We have based our preference for a single body on the grounds of clarity, synergy and value for money. Do you agree with our rationale?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

Yes.

Question 5 – What other relevant issues should we consider in making our final proposal as to which body or bodies should carry out work to promote the Welsh language and monitor and enforce compliance with Standards?

Supporting comments

The current system does have much strength in comparison with the former Welsh Language Schemes, where organisations were able to choose how they wanted to implement Welsh language usage, and to what degree. The requirement for Welsh language standards should be protected, and not weakened when reforming any system.

We do see that the role for monitoring language planning duties and the support and guidance necessary in achieving this could be with the promotional body. Language planning duties, if this effectively means the internal mechanisms by which services can be provided on the front line, will be reliant on advice, support and sharing best practice in language planning. We would envisage that this resource will be situated within the promotional body. There should be a monitoring role for the promotional body in considering how language planning is assisting the public to receive services set by the standards through the medium of Welsh.

Question 6 – Do you have any further comments on Part 1 of the White Paper?

Changing the process of creating and setting standards should be simplified however we are concerned that this could result in delaying language rights. The standards system in place has already taken a long time to implement and understand. It is more than seven years since the Welsh Language Measure 2011 came into force, and still only a few sectors fully operate the standards - local authorities, national parks and the Welsh Government.

The promotional body and Welsh Government need a better understanding, so that the process of creating and enforcing standards accelerates and improves.

Part 2: Governance and accountability

Question 7 – In paragraphs 93–95 we have set out some general requirements regarding the body’s governance and accountability arrangements. What are your views on these general requirements, and are there other checks and balances you believe should apply to the proposed body?

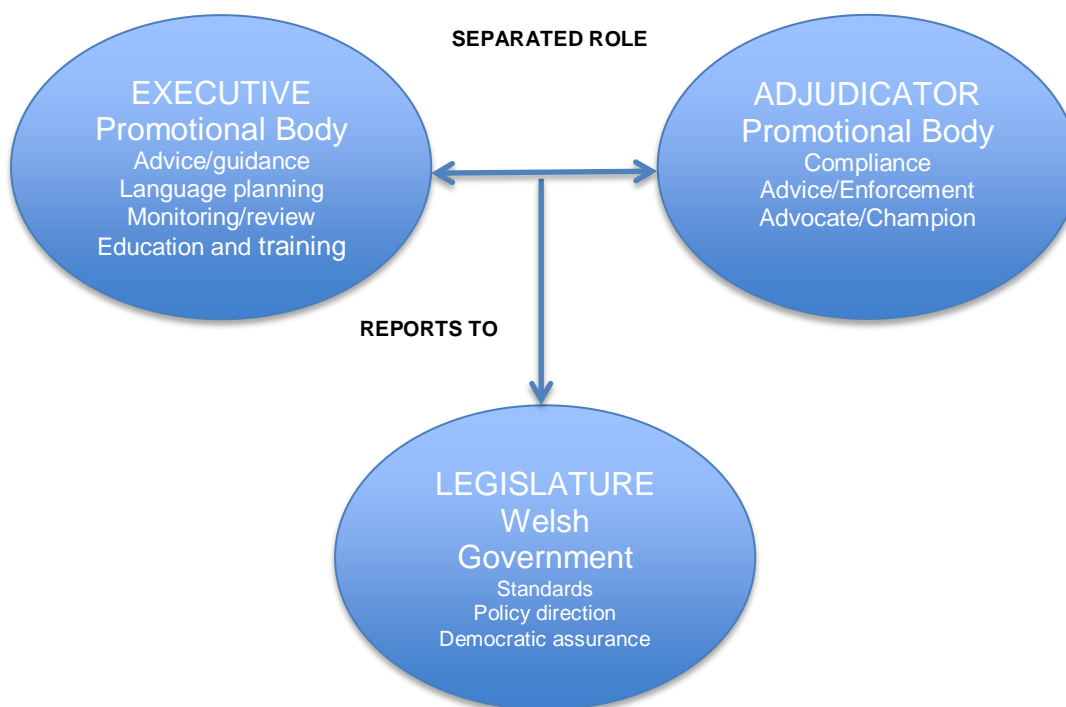
Supporting comments

In respect of the promotional body we do not think an ‘individual’ as described in the arrangements in paragraph 88 is necessary as the role would hold a large degree of autonomy albeit that an executive, plus non-executive, board would hold a power of veto. The arrangements described in paragraph 89 are more preferable with a board making key decisions on priorities and budget and a chief executive role achieving those priorities. We can see benefits in a board made up of a range of stakeholders sitting with executive officers of the body. A corporate governance framework would be needed to establish roles and responsibilities.

We agree that the strategic plan should set out how the promotional body would achieve Welsh Government’s policy objectives and that the body should produce an annual report subject to public and democratic scrutiny.

The enforcement aspects should be reported separately within the annual report. There should be an ability to demonstrate that the Welsh speaking population have a timely and effective recourse to an independent evaluation of compliance through a complaints process, once the internal processes in bodies had been exhausted.

The diagram below may help to set out how we envisage a new framework could work.

Question 8 – Do you agree with our preferred option (Option 3), to establish a Welsh Language Commission to promote and facilitate the use of the Welsh language and monitor and enforce bodies' compliance with Standards?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

We agree that Option 3 would give assurance to the Welsh speaking population that their language rights were protected. Giving one board member the responsibility for compliance would provide some transparency in demonstrating that policy and practice is securing the rights of Welsh speakers.

We do not think that Option 1 is acceptable as it gives too much autonomy to the Commissioner.

A board structure is required for the promotional body to ensure that the right skills, knowledge and expertise are drawn upon in making decisions on strategic direction and planning, managing budget and interpreting Welsh Government policy adequately.

Question 9 – What are your thoughts on the analysis we have provided which supports our preference for Option 3? Are there any other considerations we should take into account in making any final proposal?

We would be keen to see that all the gains that have been made through the Measure and the role of the Welsh Language Commissioner are not lost.

A board supporting a promotional body would garner the skills knowledge, and support of the board members to shape strategic decisions. Board members should be appointed by Welsh Government from across the Welsh language sector.

Question 10 – Do you believe Option 3 provides sufficient safeguards in relation to the independence of the proposed Commission in exercising its functions in monitoring and enforcing bodies' compliance with Standards?

Yes	☒	No	☐	Unsure	☐
------------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------	--------------------------

Supporting comments

See response to previous questions, with appropriate safeguards in place.

Question 11 – Are there any additional matters to those listed in paragraphs 121–122 that we should consider regarding arrangements to establish the proposed Commission?

Yes	☐	No	☒	Unsure	☐
-----	--------------------------	----	-------------------------------------	--------	--------------------------

Supporting comments

We believe we have covered additional matters in earlier answers.

Question 12 – Do you agree with our proposal to move the requirement on the Welsh Government to produce a Welsh language strategy from the Government of Wales Act 2006 to the new Welsh Language Bill?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
-------	-------------------------------------	----------	--------------------------	----------------------------	--------------------------

Supporting comments

We agree that this would be a sensible option. The requirement to produce a strategy should be in the primary legislation that secures the future of the Welsh language.

Question 13 – Do you agree with our proposal that the Welsh Government should report to the Assembly on the Welsh language strategy every five years instead of annually?

Agree	☐	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☒
-------	--------------------------	----------	--------------------------	----------------------------	-------------------------------------

Supporting comments

We would agree on the process to report on the Strategy every 5 years, however there is need for an annual update or summary on progress so that if there are any issues these can be identified and addressed – it would be too late at the end of the 5 years to identify a problem and the actions in the strategy not being met. Population data changes slowly but actions and activities that result in improved measures happen over shorter timeframes, there must be means of checking progress. By having an annual update or summary of progress, the accompanying action plan can be updated in line with what is raised in the annual progress report. We see a role for the promotional body in ensuring progress of the action plan to achieve the aims of Cymraeg 2050.

Question 14 – Do you agree with our proposal that the Welsh Government should publish a plan setting out how it will implement the strategy every five years instead of annually?

Agree	☐	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☒
-------	--------------------------	----------	--------------------------	----------------------------	-------------------------------------

Supporting comments

The Welsh Government's Welsh Language Strategy provides important linguistic planning

guidance at a national level, with associated requirements impacting on language support and promotion at a local level. We consider that an annual action plan should be maintained and tracked and that this could become a key role for the promotional body acting with Welsh Government. However, we agree that a 5-year plan is a more realistic planning horizon.

Question 15 – Do you agree with our proposal to abolish the Welsh Language Partnership Council and provide the Welsh Government with a power to request advice from the proposed Welsh Language Commission?

Agree	☐	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☒
--------------	--------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	-------------------------------------

Supporting comments

The role of the Welsh Language Partnership Council has been dictated by Welsh Government to date, with agendas and discussions being held under Welsh Government's direction. We are not clear what the Council has achieved. We believe that the promotional body's board could undertake the necessary advisory role to Welsh Government.

Question 16 – Do you have any further comments on Part 2 of the White Paper?

No.

Part 3: The Welsh Language Standards

Question 17 – We propose that a reformed model of the Standards (Option 2) should be adopted as the best way to ensure people's rights to receive Welsh language services. Do you agree with this proposal?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments, including (if relevant) any further reforms you would like to see made to the current system, or any alternative approaches you think we should consider.

The standards have been very positive in terms of giving status to the language and giving rights to Welsh speakers to receive services through the medium of Welsh. The standards, however, are not user friendly to the organisations that have to implement and comply with them, nor are they user friendly for members of the public in understanding their rights, casting doubt over what rights they have when requesting services through the medium of Welsh.

It would be a long and costly process to make wholesale changes to the standards but what is needed is clarity and the removal or reduction of standards that provide no benefit to the Welsh speaking public receiving services on the front line of delivery. It is important that we

appreciate the good work that has already been achieved under the standards and work to develop and progress the best of what is already in place, rather than putting a new process in place which will further complicate matters.

We agree to amending the standards through Option 2 as long as this does not weaken their current status. They need to be amended so that they are easier to understand and monitor. Some of the standards are written quite clearly whereas others are very ambiguous. Having a set of statutory codes of practice would certainly help the implementation process and to ensure consistency between organisations on how they are interpreted, implemented and monitored. There is potential to use statutory codes of practice to set the improvement journey also, with a tiered compliance approach against each standard. We would suggest that the new standards would be better encompassed in secondary legislation which can be changed more easily over time as the language evolves and develops, particularly in line with the aims of Cymraeg 2050. Using primary legislation will pose problems in the future when changes need to be made. However, we do still see that the rights of Welsh speakers should be encompassed in the primary legislation.

A number of like organisations have obtained exemptions for some standards depending on how vocal they were through the process of setting compliance notices. There are often not readily identifiable arguments for the ways in which exemptions have been granted and we would caution against an exemption process. A robust and clear set of standards that focusses on the receipt of services, and not back office functions, should be applicable to most bodies in Wales. Statutory codes of practice could provide the detail and a tiered improvement journey. Likewise they could be used to provide sector specific supplementary information. There should be clarity for the public and for organisations.

We believe that there is a need for detailed interpretation guidance and that this role should be with Welsh Government in setting the legislation and statutory codes of practice. To use an example the standards which relate to the translation of documents have been subject to much discussion, as they can lead to high cost due to the need to translate large corporate and technical documents that are not often read by the public in either language.

We hope for a far more pragmatic approach to the content of the standards and that they are realistically achievable in order to secure consistent Welsh language services across Wales.

Question 18 – We have based our preferred proposal for reformed Standards (Option 2) on the grounds of the clarity, capacity for improvement and the costs of change associated with each option (paragraphs 163–165). Do you agree with our analysis?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments, including (if relevant) any other factors we should take into account in making any final proposals.

Please see above.

Question 19 – Do you agree with the proposal to abolish the current classes of Standards and differentiate between ‘Standards’ (which would relate to services) and ‘language planning duties’ (which would relate to corporate duties)?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

We agree that the classes of standards are unhelpful and the primary focus should be on the interaction between members of the public and the services they receive. There is little value in repeating here what is already known about the rigidity of the standards regime, suffice to say that we welcome the review.

We do consider that language planning duties may not warrant the same level of compliance checking and enforcement as services to the public where assurance will need to be available to them through a regulatory regime. There should be a role for the promotional body in monitoring language planning processes and an ability to make recommendations where guidance was not being followed, or sufficient progress was not being made, in building the capacity to deliver services in Welsh. We do not see these as matters that should be subject to enforcement as they only indirectly affect the public.

There is a case to be made for consolidating the language planning duties in the Welsh in Education Strategic Plan as part of the same primary legislation as this aligns to the current requirement placed on local authorities to increase or maintain the numbers of Welsh speakers in the general population through their local strategies.

We see that the rights of employees to be able to conduct certain workplace and employment related activities through Welsh are an equalities issue. The most recent language survey of staff confirms that we do not have a large Welsh speaking staff. However, we recognise that this will not be the case in other parts of Wales and for that reason, and for consistency, we support the continuation of standards that allow staff to be dealt with in their language of choice when conducting higher level human resources related processes with their employer e.g. disciplinary issues. However, we do see that other issues such as general staff internal communication should be matters for determination as part of language planning duties that will reflect the number of employees who speak Welsh.

Workforce planning and the linguistic skills of the workforce are language planning duties. However, we consider that this should have particular focus in monitoring processes as without sufficient capacity and resilience organisations will be unable to meet the standards that are public facing.

Question 20 – Are you of the opinion that provisions relating to the Welsh in Education Strategic Plans should be included within the new legislation as language planning duties?

Yes	☒	No	☐	Unsure	☐
------------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------	--------------------------

Supporting comments

It is also important for the Welsh in Education Strategic Plan (WESP) to be included in the new legislation as part of the language planning duties as they underpin each other. It also underpins Welsh Government's target of a million Welsh speakers by 2050 and local strategies. The WESP is the fastest method of producing Welsh speakers, that is, through the education system. Research undertaken in the Basque country has proven that the best method of producing fluent Basque speakers is to provide an education system in their native language.

We would therefore agree that the provision of the WESP should be set out in the new Welsh Language Bill, provided that Welsh Government can provide resources to support the vision.

Question 21 – Are there any other matters which you believe should be included in the new legislation as language planning duties?

Yes	☒	No	☐	Unsure	☐
-----	-------------------------------------	----	--------------------------	--------	--------------------------

Supporting comments

The importance of workforce planning should ensure that, over time, public bodies increase their number of Welsh speaking staff in line the levels of Welsh spoken in the general population of the area. This is a long process that will rely on a pool of candidates with the necessary job skills, including language skills, being employed. However, this cannot be achieved overnight and any language planning duty should reflect this.

Question 22 – Do you agree that the proposed Commission should have general powers to conduct examinations into how bodies meet their Welsh language duties, which would include both the Standards and the language planning duties?

Agree	☐	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☒
-------	--------------------------	----------	--------------------------	----------------------------	-------------------------------------

Supporting comments

Please see earlier responses.

We believe that services to the public should be subject to a regulatory regime that allows ultimate recourse to a complaint and enforcement process. We see that language planning duties are complex and difficult to encompass in standards. We would hope that these could be set out in guidance and that the promotional body would provide a monitoring and advisory function to achieve improvements over time.

Question 23 – Do you agree with our proposal that the proposed Commission should monitor and support bodies in relation to their language planning duties, rather than enforce them?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

Yes.

Question 24 – Do you agree with our proposal for the Welsh Government to be responsible for imposing Standards on bodies either through a compliance notice or other mechanism?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

We believe that Welsh Government should set the standards and statutory guidance, possibly through sector specific codes of practice.

We see that standards should be in regulations supported by codes of practice that enable organisations to improve over time. We have found the process of interpreting, negotiating and embedding the standards in the compliance notices unhelpful when in reality a simple set of consistent standards, supported by guidance, would have achieved better services to the public in less time.

Question 25 – Do you agree with our proposal that all regulations to make Standards should be subject to a full public consultation before seeking the approval of the Assembly?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

Yes. We would also hope to see full and frank consultation with the organisations expected to implement the new standards that actually 'listens' to what is achievable rather than a process which drives unrealistic expectations for the public.

Question 26 – Do you agree with our proposal to abolish Standards Investigations?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

--

Yes. Provided that organisations are properly consulted on the proposed new standards, or regulations, and any associated guidance, or statutory codes of practice, to ensure that what is imposed is realistically achievable and moves the language forward over time.

Measurement against the requirements should allow organisations to benchmark themselves against standards that drive improvement.

Question 27 – Do you agree with our proposal that the Welsh Government should be given powers to issue codes of practice or guidance relating to the Standards?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

Yes. Please see answers above.

Question 28 – Do you agree with our proposal that the Welsh Government should have a power to impose Standards on all the bodies in a sector directly through regulations without the need for a compliance notice or other such mechanism?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments, including your views on the factors we should take into account in drafting Standards to be imposed directly on bodies within a sector, whether individual bodies should retain the right to challenge the imposition of a Standard, and whether there should be an enhanced consultation process.

Yes. This would be a far simpler framework to work within. Welsh Government are the legislative body and should set regulations and statutory guidance to meet their long term policy aims.

We would expect both the promotional body to take a role in advising Welsh Government on its legislative framework as time moves on and the language progresses in Wales.

Question 29 – What factors should we take into account or what procedure should we follow in order to ensure the process for imposing Standards on the Welsh Government is fair and transparent?

Supporting comments

We would see that sector specific guidance could assist with this in ensuring fairness, openness and transparency. It is difficult to see that, if the standards relate to interactions with the public, how those that apply to Welsh Government would be very much different to those that apply to a local authority. We do not foresee any difficulty in a simplified system. Should the current system continue i.e. based on a state of play at any current time in the

development of an organisation, then there is more scope for doubt to ensue that Welsh Government were being fair. Sector specific guidance could alleviate this potential concern.

Question 30 – Do you agree with our proposal that complaints should have to be dealt with through the relevant body's complaints procedure first before the proposed Welsh Language Commission can investigate an alleged failure?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

We strongly agree that organisations should have the opportunity to respond in full to complaints regarding lack of service or non-compliance via the internal complaints process in the first instance. Currently complaints sent directly to the Commissioner are following a different track to complaints received by the organisation in English, resulting in the complaints received in Welsh being treated differently to English complaints. This seems to go against the whole principle of treating both languages equally.

Complaints should only be investigated after the internal complaints process has been exhausted and only after reviewing the official response from the organisation to the complainant. There should be a determination whether the organisation has acknowledged failure to comply, but has noted positive steps to take to ensure compliance in the future

The promotional body should provide compliance assistance and advice. If the organisation has not offered steps towards ensuring compliance, the body could require the organisation to reconsider all or part of its decision. The £5,000 sanction should be seen as the last resort but when instances of consistent repeat failure are evidenced, it should be enforced, as this would be seen as something more than an idle threat and consequently the Standards would be taken more seriously and deter service areas away from non-compliance. Enforcement should be proportionate and reasonable.

There has been a frustration that the Commissioner's Office has delved to quickly into the statutory complaints process in the past without using their own enforcement policy to consider whether an investigation is reasonable, proportionate and necessary in the first case. We would suggest that had they done this the existing enforcement and complaints process would not have been brought into disrepute and there would not have been the backlog of futile complaints, many of which have been resolved before the first correspondence from the Commissioner. We strongly suggest that the new framework is staffed by people who have the expertise to understand regulation, regulatory processes, necessary evidence, and the Regulators Compliance Code. In most case the current complaints could have been dealt with at an early stage with decision making defensible through the enforcement policy.

Question 31 – Do you agree with our proposal that bodies must adhere to an approved complaints procedure, such as the Model Concerns and Complaints Policy?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

Yes.

Question 32 – Do you agree with our proposal that the proposed Commission should only take further action regarding a complaint if it believes the alleged breach of a Standard or complaints procedure is serious?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments, including any comments on our definition of a 'serious breach' in paragraph 219.

Yes. Please see above. Enforcement decisions should balance all the facts and not blindly follow a bureaucratic process to no end. They should be seen as a means to bring about real change, secure language rights and modify the behaviour of the worst offenders.

We agree the definition of a serious breach.

Question 33 – Do you agree with our proposal to allow the proposed Commission to conduct an investigation of its own initiative?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

We agree that the promotional body should have the ability to conduct speculative investigations where there is some reasonable cause to believe that an organisation is not adhering to the requirements placed on it. Or where there is a sector failure that requires national oversight and investigation.

Question 34 – Do you agree that the actions set out in paragraph 225 provide an effective range of enforcement action?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments, including any thoughts on alternative enforcement actions that have been rejected or not considered in the White Paper.

Yes.

Question 35 – Currently, the Commissioner has powers to impose a civil fine of up to £5,000 and in some circumstances to request a court order to require a body to comply. Do you agree with our proposal that these powers should be retained?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments, including any comments on the maximum civil fine that the proposed Commission should be able to impose (if at all).

Yes as a power of last resort.

Question 36 – Do you agree with our proposal to retain the Tribunal’s role in relation to the proposed Commission’s decisions regarding enforcing bodies’ compliance with Standards?

Agree	☐	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☒
--------------	--------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	-------------------------------------

Supporting comments

We are struggling to see a role for the Tribunal if the standards regime is consistently set out with a level playing field for all organisations. However, should this not be the case then we see a role for the Tribunal. It is interesting that recent challenges have not gone to Tribunal as the Commissioner’s Office has taken the decision to negotiate a resolution at the final stage. In hindsight it would be have easier if these lines of communication had been opened earlier. There has therefore been some value in its existence.

There is a possible role for the Tribunal in scrutinising enforcement decisions. However, the proposals as set out make the process far more robust and subject to a number of tests before action can be taken. We would envisage that the need here would be significantly reduced. There should be a consideration of the role of the Public Services Ombudsman and to following a similar framework. Too many bodies, stages and steps is confusing and difficult to navigate for the public and organisations.

In relation to complaints from the public we would see that the promotional body should be the backstop, much as the Public Services Ombudsman is for other public sector complaints. We do not see a role for the Tribunal in this respect.

Question 37 – Do you agree with our proposal that the Tribunal should also deal with appeals against a decision of the Welsh Government to impose Standards on a body?

Agree	☐	Disagree	☒	Neither agree nor disagree	☐
--------------	--------------------------	-----------------	-------------------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

See above.

Question 38 – We propose to introduce a mandatory first stage for the Tribunal in relation to appeals against the proposed Commission’s decisions concerning enforcing Standards.

The first stage would require the Tribunal to give permission on the grounds that an application has a reasonable chance of success or another compelling reason why the application should be heard. Do you agree with our proposal?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

Yes, should the Tribunal continue.

Question 39 – Do you believe that the proposed mandatory first stage should apply to appeals against a decision of the Welsh Government to impose Standards on a body?

Yes	☒	No	☐	Unsure	☐
------------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------	--------------------------

Supporting comments

Yes.

Question 40 – Do you have any further comments on Part 3 of the White Paper?

No.

Part 4: The scope of bodies covered by Welsh language legislation

Question 41 – Do you agree with our proposal to remove the constraints in the Measure so that the Welsh Government has the power to make Standards applicable to any body within the Assembly's legislative competence?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

Yes. We agree that Welsh Government should have scope to consider the bodies that are subjected to the standards in order to meet its objectives for the language. However please see comments on relation to the private sector below.

Question 42 – Do you agree with our proposal that private sector businesses should only be liable to comply with Standards that relate to the services they provide to their customers?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments, including your views on any limits that should be placed on the powers to impose Standards on private businesses.

Yes. It would be unfair on bodies that are not provided with public funds to be required to achieve the policy aims of Welsh Government over and above allowing Welsh speakers to receive front line services in Welsh.

We do caution that there must be very careful consideration of the sectors and business that will be required to implement standards. They are an additional burden and undeniably do come with additional cost. Inward investment is a key driver for economic prosperity and the well-being of populations. We would not wish to see any landscape that made investment in Wales unattractive. Any standards imposed should be realistic and be fully assessed for cost versus benefit, with a high threshold before implementation. Many large businesses e.g. banks, utility companies and supermarkets are already making the Welsh language prominent. This has been a response to public mood and goodwill towards the language. These sentiments should be supported and expanded upon, as we know this is far more likely to be successful in making Welsh part of everyday life. Legislating to require businesses to promote the language may not be the best way to achieve policy aims. Promotion, support, advice and guidance may achieve more.

Question 43 – Do you agree with our proposal that Standards should only be imposed on private businesses as part of a wider package of promotional and awareness raising initiatives?

Agree	☐	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☒
--------------	--------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	-------------------------------------

Supporting comments

Please see above.

Question 44 – If the Welsh Government is given powers to impose Standards on any body within the Assembly's competence, do you believe that Standards should be imposed on any body or sector that is not currently within the scope of Welsh language legislation?

Yes	☐	No	☐	Unsure	☒
------------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------	-------------------------------------

Supporting comments

Potentially. The more the language is seen and heard in Wales the more likely it will become part of everyday life. For those bodies over which the Assembly has competence there should be a consideration of the imposition of reasonable and realistic standards but backed by a proper cost/benefit analysis.

Question 45 – Do you have any further comments on Part 4 of the White Paper?

No.

Part 5: Assessing the impact of our proposals

Question 46 – We have assessed the impact of our proposals on equality, children, young people and their families, and the Welsh language. Do you have comments on any of these assessments?

Overall the Equality Impact Assessment is sufficient but does not go far enough in a number of areas.

The assessment only refers to the Welsh Language Bill, which is of course absolutely correct in terms of the assessment, but fails to refer to other existing policy/legislation. Such as the progressive steps linguistic issues have supported in areas such as education, health, social services and the Well-being of Future Generations Act. The current policy framework is a continuum, and not something that should be considered in silo to everything else. It ensures that the Welsh language is embedded throughout, not just one piece of legislation, but is demonstrable in a number of different areas.

Question 47 – We would like to know your views on the effects that the proposals in our White Paper would have on the Welsh language, specifically on:

- i) opportunities for people to use Welsh
- ii) treating the Welsh language no less favourably than the English language.

What effects do you think there would be? How could positive effects be increased, or negative effects be mitigated?

Supporting comments

It is important to protect all the good work that has already happened under the Welsh language standards and to further develop the legislative and policy framework around the language

Question 48 – Please also explain how you believe the proposed options could be formulated or changed so as to have:

- i) positive effects or increased positive effects on opportunities for people to use the Welsh language and on treating the Welsh language no less favourably than the English language
- ii) no adverse effects on opportunities for people to use the Welsh language and on treating the Welsh language no less favourably than the English language.

Supporting comments

[See previous responses.](#)

Question 49 – We have asked a number of specific questions. If you have any related issues which we have not specifically addressed, please use this space to report them.

[It would have been useful to see if references to relevant research and lessons learned from other bilingual administrations had been used in developing this paper.](#)

Responses to consultations are likely to be made public, on the internet or in a report. If you would prefer your response to remain anonymous, please tick here:

☐

Consultation questions – Responses in bold text

1. In paragraphs 49-54, we have set out the role we propose the Welsh Government should play in promoting the Welsh language, i.e. the Government promotional functions. Do you agree with our proposal?

Agree/Disagree/Neither agree nor disagree

Supporting comments, including whether any fields should be added or taken away from the list in paragraph 53

2. In Table 1 we have outlined the resources related to general promotional functions which we think should be available to any body or bodies involved in promoting the Welsh language and monitoring and enforcing compliance with standards. Do you agree with our proposal?

Agree/Disagree/Neither agree nor disagree

Supporting comments

3. Do you agree with our preferred option (Option 4) to have a single body responsible for promoting the Welsh language as well as monitoring and enforcing compliance with Standards?

Agree/Disagree/Neither agree nor disagree

If not, please state which option (including options we have not discussed in the White Paper) you believe we should consider.

Supporting comments

4. We have based our preference for a single body on the grounds of clarity, synergy and value for money. Do you agree with our rationale?

Agree/Disagree/Neither agree nor disagree

Supporting comments

5. What other relevant issues should we consider in making our final proposal as to which body or bodies should carry out work to promote the Welsh language and monitor and enforce compliance with Standards?

None

Supporting comments

6. Do you have any further comments on Part 1 of the White Paper?

None

7. In paragraphs 93-95 we have set out some general requirements regarding the body's governance and accountability arrangements. What are your views on these general requirements, and are there other checks and balances you believe should apply to the proposed body?

Supporting comments

We recognise the importance of maintaining the Commissioner's office as an independent function relating to monitoring and enforcement of standards.

8. Do you agree with our preferred option (Option 3) to establish a Welsh Language Commission to promote and facilitate the use of the Welsh language and monitor and enforce bodies' compliance with Standards?

Agree / Disagree / Neither agree nor disagree
Supporting comments

9. What are your thoughts on the analysis we have provided which supports our preference for Option 3? Are there any other considerations we should take into account in making any final proposal?

Recognise the rationale for Option 3

10. Do you believe Option 3 provides sufficient safeguards in relation to the independence of the proposed Commission in exercising its functions in monitoring and enforcing bodies' compliance with Standards?

Yes/No/Unsure
Supporting comments

11. Are there any additional matters to those listed in paragraphs 121-122 that we should consider regarding arrangements to establish the proposed Commission?

Yes/No/Unsure
Supporting comments

12. Do you agree with our proposal to move the requirement on the Welsh Government to produce a Welsh language strategy from the Government of Wales Act 2006 to the new Welsh Language Bill?

Agree/Disagree/Neither agree nor disagree
Supporting comments

13. Do you agree with our proposal that the Welsh Government should report to the Assembly on the Welsh language strategy every five years instead of annually?

Agree/Disagree/Neither agree nor disagree
Supporting comments

14. Do you agree with our proposal that the Welsh Government should publish a plan setting out how it will implement the strategy every five years instead of annually?

Agree/Disagree/Neither agree nor disagree
Supporting comments

15. Do you agree with our proposal to abolish the Welsh Language Partnership Council and provide the Welsh Government with a power to request advice from the proposed Welsh Language Commission?

Agree/Disagree/**Neither agree nor disagree**

Supporting comments

16. Do you have any further comments on Part 2 of the White Paper?

No further comments

17. We propose that a reformed model of the Standards (Option 2) should be adopted as the best way to ensure people's rights to receive Welsh language services. Do you agree with this proposal?

Agree/Disagree/Neither agree nor disagree

Supporting comments, including (if relevant) any further reforms you would like to see made to the current system, or any alternative approaches you think we should consider

18. We have based our preferred proposal for reformed Standards (Option 2) on the grounds of the clarity, capacity for improvement and the costs of change associated with each option (paragraphs 163-165). Do you agree with our analysis?

Agree/Disagree/Neither agree nor disagree

Supporting comments, including (if relevant) any other factors we should take into account in making any final proposals

19. Do you agree with the proposal to abolish the current classes of Standards and differentiate between 'Standards' (which would relate to services) and 'language planning duties' (which would relate to corporate duties)?

Agree/Disagree/Neither agree nor disagree

Supporting comments

20. Are you of the opinion that provisions relating to the Welsh in Education Strategic Plans should be included within the new legislation as language planning duties?

Yes/No/**Unsure**

Supporting comments

21. Are there any other matters which you believe should be included in the new legislation as language planning duties?

Yes/**No**/Unsure

Supporting comments

22. Do you agree that the proposed Commission should have general powers to conduct examinations into how bodies meet their Welsh language duties, which would include both the Standards and the language planning duties?

Agree/Disagree/Neither agree nor disagree

Supporting comments

23. Do you agree with our proposal that the proposed Commission should monitor and support bodies in relation to their language planning duties, rather than enforce them?

Agree/Disagree/Neither agree nor disagree
Supporting comments

24. Do you agree with our proposal for the Welsh Government to be responsible for imposing Standards on bodies either through a compliance notice or other mechanism?

Agree/Disagree/Neither agree nor disagree
Supporting comments

25. Do you agree with our proposal that all regulations to make Standards should be subject to a full public consultation before seeking the approval of the Assembly?

Agree/Disagree/Neither agree nor disagree
Supporting comments

26. Do you agree with our proposal to abolish Standards Investigations?

Agree/Disagree/Neither agree nor disagree
Supporting comments

27. Do you agree with our proposal that the Welsh Government should be given powers to issue codes of practice or guidance relating to the Standards?

Agree/Disagree/Neither agree nor disagree
Supporting comments

28. Do you agree with our proposal that the Welsh Government should have a power to impose Standards on all the bodies in a sector directly through regulations without the need for a compliance notice or other such mechanism?

Agree/Disagree/Neither agree nor disagree
Supporting comments, including your views on the factors we should take into account in drafting Standards to be imposed directly on bodies within a sector, whether individual bodies should retain the right to challenge the imposition of a Standard, and whether there should be an enhanced consultation process

29. What factors should we take into account or what procedure should we follow in order to ensure the process for imposing Standards on the Welsh Government is fair and transparent?

Supporting comments

30. Do you agree with our proposal that complaints should have to be dealt with through the relevant body's complaints procedure first before the proposed Welsh Language Commission can investigate an alleged failure?

Agree/Disagree/Neither agree nor disagree
Supporting comments

31. Do you agree with our proposal that bodies must adhere to an approved complaints procedure, such as the Model Concerns and Complaints Policy?

Agree/Disagree/Neither agree nor disagree
Supporting comments

32. Do you agree with our proposal that the proposed Commission should only take further action regarding a complaint if it believes the alleged breach of a Standard or complaints procedure is serious?

Agree/Disagree/Neither agree nor disagree
Supporting comments, including any comments on our definition of a 'serious breach' in paragraph 219

33. Do you agree with our proposal to allow the proposed Commission to conduct an investigation of its own initiative?

Agree/Disagree/Neither agree nor disagree
Supporting comments

34. Do you agree that the actions set out in paragraph 225 provide an effective range of enforcement action?

Agree/Disagree/Neither agree nor disagree
Supporting comments, including any thoughts on alternative enforcement actions that have been rejected or not considered in the White Paper

35. Currently, the Commissioner has powers to impose a civil fine of up to £5,000 and in some circumstances to request a court order to require a body to comply. Do you agree with our proposal that these powers should be retained?

Agree/Disagree/Neither agree nor disagree
Supporting comments, including any comments on the maximum civil fine that the proposed Commission should be able to impose (if at all)

36. Do you agree with our proposal to retain the Tribunal's role in relation to the proposed Commission's decisions regarding enforcing bodies' compliance with Standards?

Agree/Disagree/Neither agree nor disagree
Supporting comments

37. Do you agree with our proposal that the Tribunal should also deal with appeals against a decision of the Welsh Government to impose Standards on a body?

Agree/Disagree/Neither agree nor disagree
Supporting comments

38. We propose to introduce a mandatory first stage for the Tribunal in relation to appeals against the proposed Commission's decisions concerning enforcing Standards. The first stage would require the Tribunal to give permission on the grounds that an application has a reasonable chance of success or another compelling reason why the application should be heard. Do you agree with our proposal?

Agree/Disagree/Neither agree nor disagree
Supporting comments

39. Do you believe that the proposed mandatory first stage should apply to appeals

Yes/No/Unsure
Supporting comments:

40. Do you have any further comments on Part 3 of the White Paper?
No further comments

41. Do you agree with our proposal to remove the constraints in the Measure so that the Welsh Government has the power to make Standards applicable to any body within the Assembly's legislative competence?

Agree/Disagree/Neither agree nor disagree
Supporting comments

42. Do you agree with our proposal that private sector businesses should only be liable to comply with Standards that relate to the services they provide to their customers?

Agree/Disagree/Neither agree nor disagree
Supporting comments, including your views on any limits that should be placed on the powers to impose Standards on private businesses:

43. Do you agree with our proposal that Standards should only be imposed on private businesses as part of a wider package of promotional and awareness raising initiatives?

Agree/Disagree/Neither agree nor disagree
Supporting comments

44. If the Welsh Government is given powers to impose Standards on any body within the Assembly's competence, do you believe that Standards should be imposed on any body or sector that is not currently within the scope of Welsh language legislation?

Yes/No/Unsure
Supporting comments

45. Do you have any further comments on Part 4 of the White Paper?
No further comments

46. We have assessed the impact of our proposals on equality, children, young people and their families, and the Welsh language. Do you have comments on any of these assessments?
No further comments

47. We would like to know your views on the effects that the proposals in our White Paper would have on the Welsh language, specifically on:

- i) opportunities for people to use Welsh;
- ii) treating the Welsh language no less favourably than the English language.

What effects do you think there would be? How could positive effects be increased, or negative effects be mitigated?

48. Please explain how you believe the proposed options could be formulated or changed so as to have:

- i) positive effects or increased positive effects on opportunities for people to use the Welsh language and on treating the Welsh language no less favourably than the English language;
- ii) no adverse effects on opportunities for people to use the Welsh language and on treating the Welsh language no less favourably than the English language.

49. We have asked a number of specific questions in this White Paper. If you have any related issues which we have not specifically addressed, please use this space to report them.

No related issues which have not been addressed in the White Paper

Part 1: Promoting the Welsh language

Question 1 – In paragraphs 49–54, we have set out the role we propose the Welsh Government should play in promoting the Welsh language, i.e. the Government promotional functions. Do you agree with our proposal?

Agree	✓	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	---	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments, including whether any fields should be added or taken away from the list in paragraph 53.

We agree that the Welsh Government should continue to have a role in promoting the Welsh language through its work setting national policies, legislation and influencing other organisations. The Welsh Government has a unique leadership role in developing a vision for Wales and a framework to make this happen, ensuring there is a consistent and co-ordinated approach. The Welsh Government can influence priorities through education including higher education, Planning, local government, Health Boards and the economy, which are all central to supporting Welsh language.

The proposals by Welsh Government acknowledge the challenges created by Welsh language and digital technology which can inhibit progress- the Welsh Government is in a pivotal position to help drive improvements in digital technology to ensure that they are Welsh language sensitive.

There is a gap for organisations developing marketing materials and being able to access a translation service that can provide support for developing bilingual branding and slogans rather than just providing literal English to Welsh translations.

Question 2 – In Table 1 we have outlined the resources related to general promotional functions which we think should be available to any body or bodies involved in promoting the Welsh language and monitoring and enforcing compliance with Standards. Do you agree with our proposal?

Agree	✓	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	---	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

We agree with the proposal- the majority of the budget should be spent resourcing promotion and facilitation of Welsh language which address and reduce/remove the challenges facing organisations.

Question 3 – Do you agree with our preferred option (Option 4) to have a single body responsible for promoting the Welsh language as well as monitoring and enforcing compliance with Standards?

Agree	✓	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	---	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

If not, please state which option (including options we have not discussed in the White Paper) you believe we should consider.

Supporting comments

Whilst recognising the benefits of having one body, there are potential difficulties with Option 4.

- i) As stated in our response to Question 1- the Welsh Government is in a unique position to promote the Welsh language across different sectors and ensure a co-ordinated and consistent approach through its policy making functions- a separate body may not have the same influence and it would take time for it to become established.
- ii) There is a danger that the balance between promotion and enforcement could alter and become skewed with a greater emphasis placed on enforcement.
- iii) The difficulties for an organisation to be open and transparent and ask for support/advice from its regulator without placing itself in danger of being served a notice for failing to comply with Welsh Language Standards.
- iv) The position of the single body if an organisation followed their advice and was then subjected to a complaint which the single body would be responsible for investigating i.e. investigating their own advice. This could create a tension and conflict. Would this place limitations on the advice that a single body would be prepared to provide? Will this create a conflict of interest?
- v) The disruption to progress during a transition process and the length of time it will take for a new organisation to embed its responsibilities and achieve outcomes- how will progress be safeguarded and momentum maintained?
- vi) Any organisation that has responsibility for promoting Welsh language and/or enforcing compliance with the Standards will need to be adequately resourced.

Question 4 – We have based our preference for a single body on the grounds of clarity, synergy and value for money. Do you agree with our rationale?

Agree	☐	Disagree	☒	Neither agree nor disagree	☐
--------------	--------------------------	-----------------	-------------------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

We agree that there will be fewer costs associated with one organisation compared to investing in two organisations as outlined in Options 2 and 3. It is acknowledged that the Welsh Government will complete a Regulatory Impact Assessment, however, consideration needs to be given to the loss of momentum gained with the establishment of the Welsh Language Commissioner and implementation of the Welsh Language Standards and the impact that this may have on the status of the Welsh language.

Question 5 – What other relevant issues should we consider in making our final proposal as to which body or bodies should carry out work to promote the Welsh language and monitor and enforce compliance with Standards?

Supporting comments

Issues to be considered include:

- Adequate resourcing for the any organisation involved in promotion and/or enforcement.
- Clear and specific criteria setting out their remit, outcomes and outputs, governance and accountability.

Question 6 – Do you have any further comments on Part 1 of the White Paper?

No

Part 2: Governance and accountability

Question 7 – In paragraphs 93–95 we have set out some general requirements regarding the body's governance and accountability arrangements. What are your views on these general requirements, and are there other checks and balances you believe should apply to the proposed body?

Supporting comments

The

Question 8 – Do you agree with our preferred option (Option 3), to establish a Welsh Language Commission to promote and facilitate the use of the Welsh language and monitor and enforce bodies' compliance with Standards?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

The establishment of a Welsh Language Commission as described in Option 3 comprising a Chair and diverse membership could bring a broader range of ideas and views which will add value to its strategic plan. An effective Commission would be able to provide a support mechanism to the Chief Executive.

Areas for concern are:

- a Commission with a similar make-up of membership that reflects one section of society;
- a Commission that colludes with itself and Board members.

The structure and governance of the Equality and Human Rights Commission is an example of a framework that can be replicated by a Welsh Language Commission.

Question 9 – What are your thoughts on the analysis we have provided which supports our preference for Option 3? Are there any other considerations we should take into account in making any final proposal?

No further comments.

Question 10 – Do you believe Option 3 provides sufficient safeguards in relation to the independence of the proposed Commission in exercising its functions in monitoring and enforcing bodies' compliance with Standards?

Yes	☐	No	☐	Unsure	☒
------------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------	-------------------------------------

Supporting comments

It is not clear how the Welsh Language Commissioner will be able to balance its responsibility for monitoring and enforcing Welsh Government's compliance whilst having to seek approval from the Welsh Government for its strategic plan and enforcement policies. It appears as though the new Commission will be responsible for monitoring its "paymaster". It needs to be clearer how this will be transparent and how conflicts of interest will be managed.

Question 11 – Are there any additional matters to those listed in paragraphs 121–122 that we should consider regarding arrangements to establish the proposed Commission?

Yes	☒	No	☐	Unsure	☐
------------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------	--------------------------

Supporting comments

Our observations include:

- the need to ensure that the Commission does not become a change in name only and it has the resources (staff and funding) to perform its role effectively from day one.
- ensuring transition arrangements are in place to handover from one organisation to another.
- putting in place a communication plan to ensure the changes are communicated effectively to all stakeholders.
- to widely promote positions on the Welsh Language Commission to ensure they reach a diverse audience.

Question 12 – Do you agree with our proposal to move the requirement on the Welsh Government to produce a Welsh language strategy from the Government of Wales Act 2006 to the new Welsh Language Bill?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

Placing the Welsh Language Strategy within the new Welsh Language Bill will strengthen the links between the priorities of the proposed Welsh Language Commission and the delivery of Cymraeg 2050. It is critical that the new Commission is contributing to the achievement of the Cymraeg 2050 priorities.

Question 13 – Do you agree with our proposal that the Welsh Government should report to the Assembly on the Welsh language strategy every five years instead of annually?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

We agree, with a proviso. It is recognised that Cymraeg 2050 is a long term generational strategy and there will be limited progress in the first few years of this Strategy. It is important that the action plan and updates are formally reported once in every Assembly term. However, an interim report should still be provided to the Assembly to monitor

progress, in addition to the annual report provided by the new Commission. This will enable Assembly Members to be able to focus on this Strategy as opposed to it being “lost” within the Commission’s Annual Report.

Question 14 – Do you agree with our proposal that the Welsh Government should publish a plan setting out how it will implement the strategy every five years instead of annually?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

We agree with this proposal. It is proportionate and reasonable for a five year plan to be developed for a long term Strategy and if it needs to be altered within the five years, this can be reported to the Assembly as part of an interim annual report.

Question 15 – Do you agree with our proposal to abolish the Welsh Language Partnership Council and provide the Welsh Government with a power to request advice from the proposed Welsh Language Commission?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

We agree with this. One Commission, with a diverse membership and a remit for providing guidance and advice should be able to provide accurate and consistent advice to the Welsh Government.

Question 16 – Do you have any further comments on Part 2 of the White Paper?

No.

Part 3: The Welsh Language Standards

Question 17 – We propose that a reformed model of the Standards (Option 2) should be adopted as the best way to ensure people’s rights to receive Welsh language services. Do you agree with this proposal?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments, including (if relevant) any further reforms you would like to see made to the current system, or any alternative approaches you think we should consider.

Agreed- We are pleased to see that the Welsh Government recognises that some Standards do not contribute to an organisation’s improvement. Removing some Standards which are costly for an organisation to meet, examples include the translation of some reports which are not widely read in English such as the Annual Performance Report Council, the Annual Accounts will reduce a pressure on the Council. It will allow more resources to be placed on improvements elsewhere for Welsh speakers.

An organisation’ capacity to deliver bilingual services and the pace of improvement, particularly against the current financial backdrop will vary. The potential pool of Welsh speaking employees and the opportunities for Welsh learners to develop skills quickly vary between organisations, the ability to be flexible reflecting organisation context is paramount. A 10 year review of the Standards is reasonable but achieving the same Standards across Wales by 2050 will be challenging.

We feel that internal capacity has been taken up with responding to investigations, whereas if we had received the same complaint about an English service we would have apologised and made a change. For example, if there is a misspelling on an English sign we would apologise and change the sign, and would not have been drawn into a time consuming investigation.

There will need to be a clear communication plan to ensure the public are aware of these changes.

Question 18 – We have based our preferred proposal for reformed Standards (Option 2) on the grounds of the clarity, capacity for improvement and the costs of change associated with each option (paragraphs 163–165). Do you agree with our analysis?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments, including (if relevant) any other factors we should take into account in making any final proposals.

The most important aspect of any change to the Standards is that they will be achievable and create sustainable change to benefit Welsh speakers. Whilst considering the costs the Welsh Government need to take into account the impact any change will have on the progress made to date and whether the change will create a hiatus in momentum.

Question 19 – Do you agree with the proposal to abolish the current classes of Standards and differentiate between ‘Standards’ (which would relate to services) and ‘language planning duties’ (which would relate to corporate duties)?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

We believe that it is important to retain the rights of Welsh speaking employees and customers and for these to remain as Standards.

As described by the White paper it would seem more effective to separate language planning duties and to consolidate these with WESPs, More Than Just Words Framework and the Well-being plan as required by the Well-being of Future Generations Act. This would be an ideal opportunity to strengthen their links and ensure that they work together to achieve Cymraeg 2050. It is important that the quality of Welsh language Promotion Strategies needs to be monitored, not just whether they have been developed. Additional support will be needed by some organisations to deliver these plans to achieve real and sustainable change.

Question 20 – Are you of the opinion that provisions relating to the Welsh in Education Strategic Plans should be included within the new legislation as language planning duties?

Yes	☒	No	☐	Unsure	☐
------------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------	--------------------------

Supporting comments

We feel that the WESPs are an important component of Welsh language planning and Welsh language promotion strategies and WESPs need to be developed alongside each other.

Question 21 – Are there any other matters which you believe should be included in the new legislation as language planning duties?

Yes	☒	No	☐	Unsure	☐
------------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------	--------------------------

Supporting comments

A partnership approach is needed for language planning, local authorities cannot do this by themselves. The responsibilities of Further education and Higher education establishments need to be identified and included in legislation.

The Welsh Government is in a position to make links with other pieces of legislation to ensure language planning filters through different policy areas and is not confined to education. The links to Planning, Economic Development, Business development and the third sector need to be highlighted and referenced in legislation.

Question 22 – Do you agree that the proposed Commission should have general powers to conduct examinations into how bodies meet their Welsh language duties, which would include both the Standards and the language planning duties?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

Yes- we agree that the Commission should have powers to conduct examinations into meeting the Welsh Language Standards and language duties. It is important that there is some external examination into language planning duties to ensure organisations continue to make progress and set challenging targets.

Question 23 – Do you agree with our proposal that the proposed Commission should monitor and support bodies in relation to their language planning duties, rather than enforce them?

Agree	☐	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☒
--------------	--------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	-------------------------------------

Supporting comments

There should be a specific, named body providing support to organisations to enable them to meet their planning duties. The quality of the strategies will determine their effectiveness however there needs to be regular and robust monitoring to ensure progress is being made. It is not clear what will happen through if organisations are not meeting their language planning duties- who will enforce this, if it is not the Commission?

Question 24 – Do you agree with our proposal for the Welsh Government to be responsible for imposing Standards on bodies either through a compliance notice or other mechanism?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

Yes, this will simplify the process, make it clearer and transparent during the consultation process.

Question 25 – Do you agree with our proposal that all regulations to make Standards should be subject to a full public consultation before seeking the approval of the Assembly?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

Full public consultation will make the process transparent but there will need to be consideration of how the public view will be balanced with the organisation's view. Thought will also need to be given to Welsh speakers' responses and responses from English speakers'.

Question 26 – Do you agree with our proposal to abolish Standards Investigations?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

Yes. It was a time consuming process and needs to be streamlined. The organisation's former Welsh Language Schemes and Annual Monitoring reports would have provided some of the information required as part of the Standards Investigation. Face to face meetings and discussions would have been more fruitful and may have avoided the challenges that were submitted after the Compliance Notice was served.

Question 27 – Do you agree with our proposal that the Welsh Government should be given powers to issue codes of practice or guidance relating to the Standards?

Agree	☐	Disagree	☒	Neither agree nor disagree	☐
--------------	--------------------------	-----------------	-------------------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

The proposed Commission should be given powers to issues codes of practice and guidance relating to the Standards. This would be consistent with the Equality and Human Rights Commission.

Question 28 – Do you agree with our proposal that the Welsh Government should have a power to impose Standards on all the bodies in a sector directly through regulations without the need for a compliance notice or other such mechanism?

Agree	☐	Disagree	☒	Neither agree nor disagree	☐
--------------	--------------------------	-----------------	-------------------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments, including your views on the factors we should take into account in drafting Standards to be imposed directly on bodies within a sector, whether individual bodies should retain the right to challenge the imposition of a Standard, and whether there should be an enhanced consultation process.

Compliance notices should be retained- these make it easier for members of the public and employees see what an organisation should deliver in Welsh. Individual bodies should retain the rights to challenge the imposition of a standard. Consultation should take place prior to the imposition of the Standards, to avoid/reduce challenges to Standards when imposed.

Question 29 – What factors should we take into account or what procedure should we follow in order to ensure the process for imposing Standards on the Welsh Government is fair and transparent?

Supporting comments

We feel that the Welsh Government should be working to meet the highest level of Standards i) as an organisation working across Wales, ii) to show leadership and sets the standard for all organisations across Wales to copy and iii) to be a role model and create solutions to some challenges that can be shared across Wales.

The procedure for setting Standards should still be open to public consultation. The National Assembly for Wales should be responsible for imposing the Compliance Notice on the Welsh Government.

Question 30 – Do you agree with our proposal that complaints should have to be dealt with through the relevant body's complaints procedure first before the proposed Welsh Language Commission can investigate an alleged failure?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

Complaints should be dealt with by the organisation against which the complaints have been made initially and if not successfully resolved be escalated to the Welsh Language Commission, This will be more cost effective for both the Commission and the organisation concerned. Our experience has shown that once notified of a potential breach of a standard we will respond and correct but the WLC investigation will still be on-going when the issue has been resolved.

Question 31 – Do you agree with our proposal that bodies must adhere to an approved complaints procedure, such as the Model Concerns and Complaints Policy?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

Yes- this is logical and follows the procedures for dealing with other complaints about the Council i.e. that they are dealt with internally before being referred to the Commissioner if the complainant is unhappy with the organisation's response

Question 32 – Do you agree with our proposal that the proposed Commission should only take further action regarding a complaint if it believes the alleged breach of a Standard or complaints procedure is serious?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments, including any comments on our definition of a 'serious breach' in paragraph 219.

Yes- further action should be taken for a "serious" breach. We agree that these should include:

- i) failure for an organisation to follow its own complaints procedure;
- ii) repeated breaches of the same or different Standards;
- iii) failure to remedy a breach; and
- iv) where a person has been denied a right.

We do not feel that it is effective to investigate a complaint, which, if we had received about an English service, would not have resulted in an investigation by an external agency. For example, a misspelling on an English version of a document or sign, would have been corrected as soon as it was drawn to our attention. Misspellings on Welsh signs have resulted in investigations by the Welsh Language Commissioner-we do not feel that this is

proportionate and an efficient use of the time for either the Commissioner or the organisation concerned.

Question 33 – Do you agree with our proposal to allow the proposed Commission to conduct an investigation of its own initiative?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

We agree with this as we feel that there will be occasions which the Commission may feel warrant further investigation. This is comparable to the work of the Equality and Human Rights Commission who will undertake investigations within and across organisations, if they have any specific concerns. The remit of where and when the Commission can undertake investigations needs to be clearer.

Question 34 – Do you agree that the actions set out in paragraph 225 provide an effective range of enforcement action?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments, including any thoughts on alternative enforcement actions that have been rejected or not considered in the White Paper.

We agree with the range of enforcement actions that can be taken. Fines and County Court orders should not be given lightly by the proposed Commission.

Question 35 – Currently, the Commissioner has powers to impose a civil fine of up to £5,000 and in some circumstances to request a court order to require a body to comply. Do you agree with our proposal that these powers should be retained?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments, including any comments on the maximum civil fine that the proposed Commission should be able to impose (if at all).

We believe that these should be retained. These should be a last resort and that the proposed Commission should work closely with an organisation to find a resolution, before serving a fine.

Question 36 – Do you agree with our proposal to retain the Tribunal's role in relation to the proposed Commission's decisions regarding enforcing bodies' compliance with Standards?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

There will continue to be a need for an independent body for individuals/organisations to challenge the imposition of Standards or enforcement decisions by the Commission. The Welsh Language Tribunal offers a more accessible alternative than seeking a judicial review in the High Court.

Question 37 – Do you agree with our proposal that the Tribunal should also deal with appeals against a decision of the Welsh Government to impose Standards on a body?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

There should be an independent body, which is a last resort for an organisation who has exhausted all other channels, to appeal against a Welsh Government decision to impose Standards. This will help make the system transparent.

Question 38 – We propose to introduce a mandatory first stage for the Tribunal in relation to appeals against the proposed Commission's decisions concerning enforcing Standards. The first stage would require the Tribunal to give permission on the grounds that an application has a reasonable chance of success or another compelling reason why the application should be heard. Do you agree with our proposal?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

Yes, this would ensure that organisations do not waste resources making submissions to the Tribunal, which do not have a reasonable chance of success.

Question 39 – Do you believe that the proposed mandatory first stage should apply to appeals against a decision of the Welsh Government to impose Standards on a body?

Yes	☒	No	☐	Unsure	☐
------------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------	--------------------------

Supporting comments

--

Question 40 – Do you have any further comments on Part 3 of the White Paper?

No

Part 4: The scope of bodies covered by Welsh language legislation

Question 41 – Do you agree with our proposal to remove the constraints in the Measure so that the Welsh Government has the power to make Standards applicable to any body within the Assembly's legislative competence?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

This would enable the Welsh Government to be responsive to changes created by the increasing visibility and audibility of the Welsh language, ensuring more organisations meet Welsh language Standards and will create consistency in Wales and across sectors, over time.

Question 42 – Do you agree with our proposal that private sector businesses should only be liable to comply with Standards that relate to the services they provide to their customers?

Agree	☐	Disagree	☒	Neither agree nor disagree	☐
--------------	--------------------------	-----------------	-------------------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments, including your views on any limits that should be placed on the powers to impose Standards on private businesses.

We do not fully agree with this as businesses have varying budgets, and Welsh language skills capacity. Large businesses working across Wales should be liable to comply with the Standards. There will need to be a staged approach, to support smaller businesses to promote the Welsh language, encourage them to develop bilingual branding, and offer Welsh services etc. Imposing Standards on these organisations may create a negative attitudes.

Question 43 – Do you agree with our proposal that Standards should only be imposed on private businesses as part of a wider package of promotional and awareness raising initiatives?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

See response to question 42- a package of support should be offered to larger businesses operating across Wales before imposing compliance notices upon them. Imposing Standards on all businesses will create additional competition to recruit Welsh speaking employees which we find challenging.

Question 44 – If the Welsh Government is given powers to impose Standards on any body within the Assembly's competence, do you believe that Standards should be imposed on any body or sector that is not currently within the scope of Welsh language legislation?

Yes	☒	No	☐	Unsure	☐
------------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------	--------------------------

Supporting comments

Yes- we agree with limitations depending upon the function and size of the organisation. The Welsh Government will need to balance the impact of imposing Standards upon organisations who have not previously had to comply to ensure they do not create negative attitudes and lose support in the process. There needs to be a communication plan to promote awareness and inculcate positivity.

Question 45 – Do you have any further comments on Part 4 of the White Paper?

No

Part 5: Assessing the impact of our proposals

Question 46 – We have assessed the impact of our proposals on equality, children, young people and their families, and the Welsh language. Do you have comments on any of these assessments?

There is a danger that the approach taken to enforce the Standards could create a tension towards the Welsh language and undermine Cymraeg 2050. Prioritising raising awareness and language planning will contribute towards promoting understanding and positive attitudes.

Question 47 – We would like to know your views on the effects that the proposals in our White Paper would have on the Welsh language, specifically on:

- i) opportunities for people to use Welsh
- ii) treating the Welsh language no less favourably than the English language.

What effects do you think there would be? How could positive effects be increased, or negative effects be mitigated?

Supporting comments

The proposals will increase the opportunities for people to use Welsh when accessing services as i) their rights to use Welsh will be set out in the Standards and ii) the visibility and audibility of Welsh language will increase, therefore people will be able read and hear more Welsh.

The Standards aim to ensure that the Welsh language is not treated less favourably than the English language. To ensure that this is achievable there needs to be focus and resources on language planning to develop language skills across Wales to support organisations deliver bilingual services.

Question 48 – Please also explain how you believe the proposed options could be formulated or changed so as to have:

- i) positive effects or increased positive effects on opportunities for people to use the Welsh language and on treating the Welsh language no less favourably than the English language
- ii) no adverse effects on opportunities for people to use the Welsh language and on treating the Welsh language no less favourably than the English language.

Supporting comments

Placing greater emphasis on promoting the Welsh language and language planning will increase opportunities for people to use Welsh, whatever their level of skill. Providing support for, and guidance to, organisations to meet the Standards will increase the positive effects of the proposed Bill.

Question 49 – We have asked a number of specific questions. If you have any related issues which we have not specifically addressed, please use this space to report them.

None

Responses to consultations are likely to be made public, on the internet or in a report. If you would prefer your response to remain anonymous, please tick here:

☐

Welsh Language Bill team
Welsh Language Division
Welsh Government
Cathays Park
Cardiff
CF10 3NQ

Email: UnedlaithGymraegWelshLanguageUnit@gov.wales

Powys Teaching Health Board's Response to Striking the Right Balance: Proposals for a Welsh Language Bill

Please find set out below Powys Teaching Health Board's response to the consultation regarding proposals for a Welsh Language Bill. Powys Teaching Health Board continues to prepare for the Welsh Language Standards and has participated in numerous organised meetings, conferences and workshops led by Welsh Government and the Welsh Language Commissioner.

The Health Board recognises that it has a key part to play in achieving the vision set out in Cymraeg 2050 and was pleased to see that the consultation document recognises a need to strike the right balance between promoting and facilitating the use of the Welsh language and regulating Welsh language duties, and reduce bureaucracy and ensure value for money.

We would like to thank you for giving us the opportunity to comment on the proposals. We hope you find our comments helpful and constructive.

Part 1: Promoting the Welsh language

Question 1 – In paragraphs 49–54, we have set out the role we propose the Welsh Government should play in promoting the Welsh language, i.e. the Government promotional functions. Do you agree with our proposal?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments, including whether any fields should be added or taken away from the list in paragraph 53.

The Health Board agrees with the proposals set out in paragraphs 49-54 related to the role that the Welsh Government should play in promoting the Welsh Language. The indicative areas (para 53) where it is believed that the Welsh Government

should have a leading role in response to the current opportunities and challenges which face the Welsh language are reasonable. The Welsh Government's role in influencing national IT programmes and the funding of national organisations, such as the National Centre for Learning Welsh has been invaluable. . As an aside we consider that ESR should be bilingual.

We believe that there should be a stronger emphasis on the role that Welsh Government should play in promoting and raising the profile of the Welsh Language through cultural, sporting and social activities.

Question 2 – In Table 1 we have outlined the resources related to general promotional functions which we think should be available to any body or bodies involved in promoting the Welsh language and monitoring and enforcing compliance with Standards. Do you agree with our proposal?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

The Health Board welcomes and agrees with the examples of general promotional functions set out in Table 1, and the principle that such resources should be available to any body involved in promoting the Welsh Language and enforcing compliance with the Standards.

Question 3 – Do you agree with our preferred option (Option 4) to have a single body responsible for promoting the Welsh language as well as monitoring and enforcing compliance with Standards?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

If not, please state which option (including options we have not discussed in the White Paper) you believe we should consider.

Supporting comments

The Health Board sees merit in there being one body responsible for promoting the Welsh language as well as monitoring and enforcing bodies' compliance with Standards (Option 4). We agree that it would ensure maximum clarity for stakeholders about where to go for advice, information and support on matters related to the Welsh language. That said, the Health Board would want to be assured that such an approach would not dilute the focus that the Welsh Language Commissioner currently brings in relation to driving compliance with the Welsh Language Standards. Care needs to be taken to ensure that concerns with the Standards being overly bureaucratic are separated from the role of the Commissioner in promoting the Welsh Language and ensuring compliance.

Question 4 – We have based our preference for a single body on the grounds of clarity, synergy and value for money. Do you agree with our rationale?

Agree	✓	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	---	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

One cannot argue with a rationale that is based on clarity, synergy and value for money. Clarity is after all a key cornerstone of good governance. That said, as stated above the Health Board would want to be assured that such an approach would not dilute the focus that the Welsh Language Commissioner currently brings in relation to driving compliance with the Welsh Language Standards.

Question 5 – What other relevant issues should we consider in making our final proposal as to which body or bodies should carry out work to promote the Welsh Language and monitor and enforce compliance with Standards?

Supporting comments

In making its final proposal as to which body or bodies should carry out work to promote the Welsh Language and monitor and enforce compliance with Standards, the Health Board believes that the Welsh Government should give careful consideration to reducing the current complexities of the Welsh Language Regulations.

Further, the importance of the new body/bodies having a full understanding of the various sectors, for example Local Government and health must be taken in to consideration. Relationships between different organisations, for example health boards, primary care and third sector providers will need to be understood as well as the challenges within different parts of Wales.

As recognised in the consultation document, the new body/bodies would need to ensure a supportive approach to regulation, and help public services overcome the complex challenges of providing and promoting services in Welsh.

Question 6 – Do you have any further comments on Part 1 of the White Paper?

No

Part 2: Governance and accountability

Question 7 – In paragraphs 93–95 we have set out some general requirements regarding the body's governance and accountability arrangements. What are your views on these general requirements, and are there other checks and balances you believe should apply to the proposed body?

Supporting comments

The general requirements set out in paragraphs 93-95 are ones that you would expect to see being in place in any well governed organisation. A decision as to the type of body/bodies will be crucial as until this is decided the more detailed governance requirements such as structure of board/governing body, committee structures, standing orders, standing financial instructions and reporting line through to Welsh Government can not be set.

Question 8 – Do you agree with our preferred option (Option 3), to establish a Welsh Language Commission to promote and facilitate the use of the Welsh language and monitor and enforce bodies' compliance with Standards?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

The Health Board agrees that the Welsh Governments preferred option (option 3) is the most sound from a governance perspective. However, it also recognises that Option 2 provides a number of benefits, as this recognises the importance of the Welsh Language Commissioner position in terms of raising the profile of the Welsh Language and this should not be forgotten.

The establishment of a corporate Welsh Language Commission made up of a chair and a number of members is a model that the Health Board recognises. The Health Board believes that Option 3 would allow for the skills, knowledge and expertise of the members of the Commission to shape the body's strategic decisions and key policies at an early stage.

Question 9 – What are your thoughts on the analysis we have provided which supports our preference for Option 3? Are there any other considerations we should take into account in making any final proposal?

The Health Board believes that before finalising the preferred option careful consideration needs to be given to the reasons why the Welsh Language Board was replaced by the role of the Commissioner. It would be helpful to revisit the reasons for the change and evaluate whether the benefits that were set out at that time have been realised (or not).

Question 10 – Do you believe Option 3 provides sufficient safeguards in relation to the independence of the proposed Commission in exercising its functions in monitoring and enforcing bodies' compliance with Standards?

Yes	☒	No	☐	Unsure	☐
------------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------	--------------------------

Supporting comments

The Health Board considers Option 3 to be the most robust in terms of safeguarding the independence of the body. There is not an over reliance on a single individual and it provides the greatest opportunity for a body of members with a breadth of experience and skills to ensure a balance is struck between the body's different functions.

The Health Board agrees that Option 3 would provide a clear separation of duties between the strategic functions of the Commission and the operational functions of the Chief Executive and staff of the body.

Question 11 – Are there any additional matters to those listed in paragraphs 121–122 that we should consider regarding arrangements to establish the proposed Commission?

Yes	☐	No	☒	Unsure	☐
------------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------	--------------------------

Supporting comments

--

Question 12 – Do you agree with our proposal to move the requirement on the Welsh Government to produce a Welsh language strategy from the Government of Wales Act 2006 to the new Welsh Language Bill?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

The Health Board agrees that, given the direct connection between the Welsh Government's Welsh language strategy and the strategic plan of the proposed Commission, it would be beneficial to bring the requirements in s.78 of GoWA within the proposed Welsh Language Bill.

As stated in the consultation document, this would ensure that the proposed inter-relationship of the Welsh Government's strategy and the delivery of its priorities by the Commission is explicit and clear.

Question 13 – Do you agree with our proposal that the Welsh Government should report to the Assembly on the Welsh language strategy every five years instead of annually?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

The Health Board recognises that Cymraeg 2050 is a long term strategy and accepts that any changes will occur slowly. We therefore agree that the requirement to publish an annual plan and annual report should be amended to five years. We would want to ensure that the content of the Commission's annual report is sufficient to enable appropriate scrutiny and monitoring, and would want a mechanism for feeding the outcomes of the work we do locally into the Commissions annual report.

Question 14 – Do you agree with our proposal that the Welsh Government should publish a plan setting out how it will implement the strategy every five years instead of annually?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

We agree with the principle of publishing a five year plan instead of an annual plan, but would want it to be recognised that annual delivery plans will still need to be developed even if they are not published.

Question 15 – Do you agree with our proposal to abolish the Welsh Language Partnership Council and provide the Welsh Government with a power to request advice from the proposed Welsh Language Commission?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

The Welsh Language Partnership Council has had little interface with this Health Board. We agree that the proposed Commission will be best placed to provide the Welsh Government with advice on matters relating to Welsh language policy.

Question 16 – Do you have any further comments on Part 2 of the White Paper?

No

Part 3: The Welsh Language Standards

Question 17 – We propose that a reformed model of the Standards (Option 2) should be adopted as the best way to ensure people's rights to receive Welsh language services. Do you agree with this proposal?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments, including (if relevant) any further reforms you would like to see made to the current system, or any alternative approaches you think we should consider.

We agree that Option 2 would appear to be the most acceptable and consider that this would enhance the prospects for continuing improvement. We believe Option 2 would be a proportionate response to stakeholders' concerns with the current arrangements. We are pleased to note that Option 2 would provide an opportunity to review the draft Standards regulations for health bodies before laying them before the Assembly.

We consider that the current Standards model is too complex for anyone without a firm knowledge of Government Welsh language regulations. An opportunity to further consult on changes to the draft Standards would be welcome. The production of user friendly versions of Standards would help Welsh language users understand their rights and what they should expect, and help organisations to inform staff about the standards and what is required of them in the workplace.

Question 18 – We have based our preferred proposal for reformed Standards (Option 2) on the grounds of the clarity, capacity for improvement and the costs of change associated with each option (paragraphs 163–165). Do you agree with our analysis?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments, including (if relevant) any other factors we should take into account in making any final proposals.

The Health Board considers the criteria used for the analysis i.e. clarity, capacity for improvement and costs to be reasonable ones.

Question 19 – Do you agree with the proposal to abolish the current classes of Standards and differentiate between 'Standards' (which would relate to services) and 'language planning duties' (which would relate to corporate duties)?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

--

Question 20 – Are you of the opinion that provisions relating to the Welsh in Education Strategic Plans should be included within the new legislation as language planning duties?

Yes	☒	No	☐	Unsure	☐
------------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------	--------------------------

Supporting comments

This is a sensible proposal. The Health Board has limited knowledge of the detail of Welsh Education Strategic Plans. However, such a step would appear crucial to the delivery of the vision of 1 million Welsh speakers by 2050.

Question 21 – Are there any other matters which you believe should be included in the new legislation as language planning duties?

Yes	☐	No	☒	Unsure	☐
------------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------	--------------------------

Supporting comments

--

Question 22 – Do you agree that the proposed Commission should have general powers to conduct examinations into how bodies meet their Welsh language duties, which would include both the Standards and the language planning duties?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

Without the power to conduct examinations into how bodies meet their Welsh language duties there will be little accountability or impact for organisations who fail to implement the Standards. A balance is needed for the proposed Commission to act as a promoter of the language, a advisor regulator and enforcer.

Question 23 – Do you agree with our proposal that the proposed Commission should monitor and support bodies in relation to their language planning duties, rather than enforce them?

Agree	☐	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☒
--------------	--------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	-------------------------------------

Supporting comments

We agree that the proposed Commission should have a monitoring role and be required to report on how bodies are exercising these duties, and to provide

programmes of practical support to help bodies develop the language planning skills.

We also agree that the Commission should also have general powers to conduct examinations into how bodies meet their Welsh language duties and be able to require information in relation to both Standards and language planning duties. While recognising that support is often more effective than enforcement, we believe a balance is needed and suggest that the Commission should have enforcement powers.

Question 24 – Do you agree with our proposal for the Welsh Government to be responsible for imposing Standards on bodies either through a compliance notice or other mechanism?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

We agree that there are too many steps in the current process for making and imposing Standards on bodies, and this is time consuming. We believe that the Welsh Government could help to reduce current bureaucracy as it is better placed to understand the activities and challenges of the health sector than a Commissioner or Commission. The Welsh Government can also help to prioritise and drive forward change.

Question 25 – Do you agree with our proposal that all regulations to make Standards should be subject to a full public consultation before seeking the approval of the Assembly?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

The Health Board believes that all regulations and standards should be subject to full and robust public consultation.

Question 26 – Do you agree with our proposal to abolish Standards Investigations?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

The Standards Investigation process is overly bureaucratic and imposes an unnecessary and repetitive administrative burden on public bodies. A robust

consultation process should negate the need for such investigations.

Question 27 – Do you agree with our proposal that the Welsh Government should be given powers to issue codes of practice or guidance relating to the Standards?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

We believe that this would help eradicate ambiguity and ensure consistency across sectors. We consider that associated guidance should be written in way that is easily understood and user friendly.[also see response to Question 17]

Question 28 – Do you agree with our proposal that the Welsh Government should have a power to impose Standards on all the bodies in a sector directly through regulations without the need for a compliance notice or other such mechanism?

Agree	☐	Disagree	☒	Neither agree nor disagree	☐
--------------	--------------------------	-----------------	-------------------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments, including your views on the factors we should take into account in drafting Standards to be imposed directly on bodies within a sector, whether individual bodies should retain the right to challenge the imposition of a Standard, and whether there should be an enhanced consultation process.

As evidence in the consultation document there is a need to tailor standards to the linguistic profile of the area. Organisations will have different population needs and size issues and compliance notices help ensure a reasonable and proportionate approach.

Question 29 – What factors should we take into account or what procedure should we follow in order to ensure the process for imposing Standards on the Welsh Government is fair and transparent?

Supporting comments

The option of giving the Assembly a role in the process of imposing Standards on the Welsh Government, is a sensible one.

Question 30 – Do you agree with our proposal that complaints should have to be dealt with through the relevant body's complaints procedure first before the proposed Welsh Language Commission can investigate an alleged failure?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

The Health Board has a robust procedure in place for dealing with complaints.

Question 31 – Do you agree with our proposal that bodies must adhere to an approved complaints procedure, such as the Model Concerns and Complaints Policy?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

A national model for dealing with complaints and concerns is already in place for NHS Wales. Leadership and guidance from Welsh Government and other relevant bodies has resulted in a procedure and approach that ensures consistency and equity.

Question 32 – Do you agree with our proposal that the proposed Commission should only take further action regarding a complaint if it believes the alleged breach of a Standard or complaints procedure is serious?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments, including any comments on our definition of a ‘serious breach’ in paragraph 219.

The Health Board considers it to be appropriate for the Commission to take further action regarding a complaint if it believes the alleged breach of a Standard is serious. The Health Board would work with the Commission to resolve any Welsh language matters that we were unable to resolve internally. Consideration would need to be given to the interface between the Commission and the Public Services Ombudsman.

Each complaint would need to be dealt with on an individual basis, therefore, it would be difficult to provide an exact definition of a ‘serious breach’.

Question 33 – Do you agree with our proposal to allow the proposed Commission to conduct an investigation of its own initiative?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

We believe it to be reasonable for the Commission to conduct an investigation of its own initiative in other circumstances. We recognise, as set out in the consultation document, that a matter might come to the attention of the Commission and in a case where there is limited information an investigation would be warranted.

Question 34 – Do you agree that the actions set out in paragraph 225 provide an effective range of enforcement action?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments, including any thoughts on alternative enforcement actions that have been rejected or not considered in the White Paper.

We consider the actions set out in paragraph 225 to be reasonable and believe that they provide an effective range of enforcement actions.

Question 35 – Currently, the Commissioner has powers to impose a civil fine of up to £5,000 and in some circumstances to request a court order to require a body to comply. Do you agree with our proposal that these powers should be retained?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments, including any comments on the maximum civil fine that the proposed Commission should be able to impose (if at all).

We agree, as set out in the consultation document, that a civil fine should be the absolute last resort.

Question 36 – Do you agree with our proposal to retain the Tribunal's role in relation to the proposed Commission's decisions regarding enforcing bodies' compliance with Standards?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

We believe that the Tribunal provides the public and public bodies with a more accessible and less costly justice than judicial review in the High Court.

Question 37 – Do you agree with our proposal that the Tribunal should also deal with appeals against a decision of the Welsh Government to impose Standards on a body?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

The Health Board believes that the right to challenge the imposition of a Standard should be retained. The Tribunal would provide an accessible mechanism for making such a challenge.

Question 38 – We propose to introduce a mandatory first stage for the Tribunal in relation to appeals against the proposed Commission's decisions concerning enforcing Standards. The first stage would require the Tribunal to give permission on the grounds that an application has a reasonable chance of success or another compelling reason why the application should be heard. Do you agree with our proposal?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

The Health Board believes that appeals against the proposed Commission's decisions should be subject to a mandatory first stage so that the Tribunal only considers cases that have a reasonable chance of success or where there is a compelling reason why the application should be heard. Such a process would aid the efficiency and effectiveness of the appeal process.

Question 39 – Do you believe that the proposed mandatory first stage should apply to appeals against a decision of the Welsh Government to impose Standards on a body?

Yes	☐	No	☒	Unsure	☐
------------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------	--------------------------

Supporting comments

The Health Board believes that there is a compelling case for the mandatory first stage not being applied in relation to applications for appeal to the Tribunal against a decision of the Welsh Government to impose a Standard. There is a need for visible independence between the Welsh Government and the Tribunal.

Question 40 – Do you have any further comments on Part 3 of the White Paper?

No

Part 4: The scope of bodies covered by Welsh language legislation

Question 41 – Do you agree with our proposal to remove the constraints in the Measure so that the Welsh Government has the power to make Standards applicable to any body within the Assembly’s legislative competence?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

We agree that the constraints set out in Schedule 5 and 7 should be removed and that this would result in more agile and flexible legislation.

Question 42 – Do you agree with our proposal that private sector businesses should only be liable to comply with Standards that relate to the services they provide to their customers?

Agree	☐	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☒
--------------	--------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	-------------------------------------

Supporting comments, including your views on any limits that should be placed on the powers to impose Standards on private businesses.

The Health Board accepts that it is reasonable to expect private sector businesses liable to comply with the Standards that related to the services they provide to their customers. The costs of complying with Standards would have a major impact on many small private businesses and so requirements need to be proportionate and reasonable. An approach to encourage private sector businesses to promote the use of Welsh and adopt the Standards may be more beneficial to Welsh speakers.

Careful consideration would also need to be given to whether the imposition of Standards would have a negative impact on Wales’ ability to attract new businesses.

Question 43 – Do you agree with our proposal that Standards should only be imposed on private businesses as part of a wider package of promotional and awareness raising initiatives?

Agree	☐	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☒
--------------	--------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	-------------------------------------

Supporting comments

Please see our response to question 42.

Question 44 – If the Welsh Government is given powers to impose Standards on any body within the Assembly’s competence, do you believe that Standards should be imposed on any body or sector that is not currently within the scope of Welsh language legislation?

Yes	☒	No	☐	Unsure	☐
------------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------	--------------------------

Supporting comments

The Health Board accepts that this is an important constitutional and democratic principle.

Question 45 – Do you have any further comments on Part 4 of the White Paper?

No

Part 5: Assessing the impact of our proposals

Question 46 – We have assessed the impact of our proposals on equality, children, young people and their families, and the Welsh language. Do you have comments on any of these assessments?

The Health Board believes the assessments to be reasonable.

Question 47 – We would like to know your views on the effects that the proposals in our White Paper would have on the Welsh language, specifically on:

- i) opportunities for people to use Welsh
- ii) treating the Welsh language no less favourably than the English language.

What effects do you think there would be? How could positive effects be increased, or negative effects be mitigated?

Supporting comments

The Standards will bring about positive change for Welsh speakers and make it easier for them to access public services in their language of choice. We are committed to working alongside the Welsh Government to achieve the objectives set out in Cymraeg 2050.

Clear and comprehensible communication is needed as the agreed new proposals and changes are taken forward if the engagement of the public and stakeholders is

to be maintained.

The Health Board believes that delays in decision making should be avoided and clear guidance and instruction should be provided by Welsh Government on the decisions made.

Question 48 – Please also explain how you believe the proposed options could be formulated or changed so as to have:

- i) positive effects or increased positive effects on opportunities for people to use the Welsh language and on treating the Welsh language no less favourably than the English language
- ii) no adverse effects on opportunities for people to use the Welsh language and on treating the Welsh language no less favourably than the English language.

Supporting comments

The Health Board would support an approach that is about embracing the language and culture. It believes that promoting the benefits of the Welsh language and its related culture would engage non-Welsh language speakers to learn and value the language.

The Health Board believes that greater clarity is needed in relation to the rights of Welsh speakers within Wales. The Consultation document focuses on the administration processes and the establishment of bodies.

At times, the White Paper refers to legislative matters without a clear explanation of the legislation behind the paragraph wording.

Good practice from other countries such as Spain and Canada is transferrable. The lessons disseminated in recent conferences are that reliance on Standards and compliance doesn't change culture. Positive action does. This is why encouraging Welsh speakers to embrace their language in the workplace and by extension into the services we provide is so important. Can the learning from other countries be used to frame an effective and usable Welsh Language Bill?

Question 49 – We have asked a number of specific questions. If you have any related issues which we have not specifically addressed, please use this space to report them.

The Health Board still awaits for clarity in relation to the Welsh language regulations, and a decision for Standards for healthcare bodies within Wales.

We wish to reiterate our concerns in relation to the capability and the capacity of the Health Board to implement the proposed Standards without any additional funding or resources being made available to it.

While references to additional funding are made in the consultation document, these relate predominantly for the new Commission and promotional purposes, which may not directly assist Health Boards to make the changes that are necessary.

We look forward to reading the findings report following this consultation exercise. Should you require any further information or clarification on any of the information included in our response, please feel free to contact us.

Responses to consultations are likely to be made public, on the internet or in a report. If you would prefer your response to remain anonymous, please tick here: ☐

End

UK Regulators Network

CAA House
45-59, Kingsway
London
WC2B 6TE

Welsh Language Bill Team
Welsh Language Division
Welsh Government
Cathays Park
Cardiff
CF10 3NQ

To whom it may concern,

UKRN response to the Welsh Language Bill consultation

The UK Regulators Network, which is the body representing 12 regulators across the public sector, is pleased to respond to the Welsh Government's consultation on proposals for a Welsh Language Bill. Please see our comments below.

- **We agree with Welsh Government's proposed option (2) to reform the standards.** The experience of our members has shown that the current draft of standards is not consistent, which illustrates the complexities of the activities carried out by some of the economic regulators. We therefore welcome the proposal to remove some standards from the regulations. Overall we support a more measured approach with less bureaucracy.
- **We welcome your objective to reduce bureaucracy and ensure value for money.** In setting out how this is to be achieved, it is also important to consider the costs on independent organisations and businesses, particularly those with no public facing role. We also support the proposal to abandon Welsh language investigations, which our members have found to be bureaucratic and time consuming and onerous. We would welcome the standards proposed in future being tailored to suit the nature and specific needs of the organisation. We believe this would be best done through engaging directly with the Welsh Language Commission and staff.
- **Standards should be reasonable and proportionate.** Many of our members are small organisations with less than 200 employees. These organisations, though they work hard to communicate clearly with the public, carry out

functions that are not typically consumer facing. Therefore, recruiting staff with knowledge of technical and specialist sectors is difficult, and can be costly. The majority of our members' employees are also located outside Wales. We would welcome more flexibility and creativity to use alternative approaches to communicating to customers and stakeholders in Wales, for example by producing consumer videos instead of translating some of our weighty documents.

- **We support your ambition for more accessible information and help for those using the Welsh language** (*Overview document, paragraph 15*).

However, we think that there would be benefit in extending this beyond the public, to also include organisations, for example through an advice service. This would reduce some of the burdens on business highlighted above, allowing organisations to seek confidential advice on practical challenges being faced on when implementing the standards, such as clarifications on translation requirements.

- To that end, **we support your suggestion to create practitioner networks and share good practice** (*Overview, paragraph 18*). This offers organisations and business the opportunity to discuss effective ways of working and implementing the standards. Such networks could also offer the opportunities for sharing specialist Welsh language resources. The Commission could also benefit from the advice of wider representative groups and networks, including UKRN, in ensuring an appropriate balance between promotion and regulation and that the overall approach taken is measured, proportionate and achievable.

Yours sincerely,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Rachel Wright', with a stylized, cursive script.

Rachel Wright
UKRN Director

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Bwrdd Iechyd Prifysgol
Caerdydd a'r Fro
Cardiff and Vale
University Health Board

Ysbyty Athrofaol Cymru
University Hospital of Wales
UHB Headquarters

Heath Park
Cardiff, CF14 4XW

Parc Y Mynydd Bychan
Caerdydd, CF14 4XW

Eich cyf/Your ref:
Ein cyf/Our ref: MB-ns-10-6536
Welsh Health Telephone Network:
Direct Line/Llinell uniongychol: 02920 745684

- 6 10 2017

Maria Battle
Chair

31 October 2017

Welsh Language Bill Team
Welsh Language Division
Welsh Government
Cathays Park
Cardiff
CF10 3NQ

Dear Sir/Madam

Please find enclosed our official response to the consultation on the Welsh Language Bill.

The Health Board is pleased to be given the opportunity to provide comments on the proposed changes under the new Welsh Language measure. We welcome the inclusive approach adopted by the Minister for Lifelong Learning and the Welsh Language.

To inform our response we have engaged with staff across the Health Board, including at Board level. The views are reflected in the document attached. We recognise the importance of the Welsh Language agenda in the Health Board and support any change that will enable us to make further progress.

We also note that the White Paper is closely linked with organisational outcomes, such as achieving the objectives of the More than Just Words Strategy. The newly proposed language planning duty will help the health sector to closely align the Welsh Governments' strategy with the standards.

Thank you again for the opportunity to provide feedback.

Yours sincerely

Maria Battle

Maria Battle
Chair

Enc

Cardiff and Vale University Health Board response to the Welsh Language: Striking the right balance: proposals for a Welsh Language Bill

Questions	Agree/Disagree	Comments
<p>1. In paragraphs 49-54, we have set out the role we propose the Welsh Government should play in promoting the Welsh language, i.e. the Government promotional functions. Do you agree with our proposal?</p> <p>Agree/Disagree/Neither agree nor disagree</p> <p>Supporting comments, including whether any fields should be added or taken away from the list in paragraph 53</p>	<p>Yes</p>	<p>We agree that the Welsh Government should undertake the proposed role of promotional functions. We would however, like to see closer co-operation between certain key organisation (such as Coleg Cymraeg Cenedlaethol and the National Learning Centre for Learning) and the Welsh Health sector. These organisations are a key part of how the sector can improve Welsh language skills within the services we provide.</p>
<p>2. In Table 1 we have outlined the resources related to general promotional functions which we think should be available to any body or bodies involved in promoting the Welsh language and monitoring and enforcing compliance with standards. Do you agree with our proposal?</p> <p>Agree/Disagree/Neither agree nor disagree</p> <p>Supporting comments</p>	<p>Neither agree or disagree</p>	<p>We suggest that establishing a central translation agency should be considered. It would lead to a gain from economies of scale and would lead to the development of consistency in language and form across all sectors.</p>
<p>3. Do you agree with our preferred option (Option 4) to have a single body responsible for promoting the Welsh language as well as monitoring and enforcing compliance with Standards?</p> <p>Agree/Disagree/Neither agree nor disagree</p> <p>If not, please state which option (including</p>	<p>Yes</p>	<p>We agree with the establishment of a Welsh Language Commission, as proposed in Option 4 by the Welsh Government.</p>

options we have not discussed in the White Paper) you believe we should consider. Supporting comments		
4. We have based our preference for a single body on the grounds of clarity, synergy and value for money. Do you agree with our rationale? Agree/Disagree/Neither agree nor disagree Supporting comments	Yes	We agree with the rationale for option 4, the establishment of a Welsh Language Commission. However, the Welsh Language Commissioner role has already been established for nearly 5 years and is widely known. Having to establish a new institution, develop awareness, monitoring systems and working relationships would be time and resource consuming. An amended version of the role would be preferable to continue the synergy and the work which has already been done. It would also be the most cost-effective option.
5. What other relevant issues should we consider in making our final proposal as to which body or bodies should carry out work to promote the Welsh language and monitor and enforce compliance with Standards? Supporting comments	Unsure	The body or bodies should establish positive working relationships of mutual support, collaboration and co-operation when monitoring the standards.
6. Do you have any further comments on Part 1 of the White Paper?	Unsure	We have no further comment to make.
7. In paragraphs 93-95 we have set out some general requirements regarding the body's governance and accountability arrangements. What are your views on these general requirements, and are there other checks and balances you believe should apply to the proposed body? Supporting comments		We are satisfied with the general requirements that have been set. We support the notion that it is vital to involve the stakeholders and develop their confidence in any new structure.
8. Do you agree with our preferred option (Option 3 to establish a Welsh Language Commission to promote and facilitate the use of the Welsh language and monitor and	Yes	We have no further comment to make.

enforce bodies' compliance with Standards? Agree/Disagree/Neither agree nor disagree Supporting comments		
9. What are your thoughts on the analysis we have provided which supports our preference for Option 3? Are there any other considerations we should take into account in making any final proposal?	Yes	We would agree with the thoughts and analysis of the Welsh Government. Having a wide range of membership on the Commission would help the organisation develop expertise and skills that would prove beneficial.
10. Do you believe Option 3 provides sufficient safeguards in relation to the independence of the proposed Commission in exercising its functions in monitoring and enforcing bodies' compliance with Standards? Yes/No/Unsure Supporting comments	Yes	We would agree that option 3 provides sufficient safeguards when exercising its monitoring functions and enforcing bodies' compliance with the Standards.
11. Are there any additional matters to those listed in paragraphs 121-122 that we should consider regarding arrangements to establish the proposed Commission? Yes/No/Unsure Supporting comments	Unsure	We have no further comment to make.
12. Do you agree with our proposal to move the requirement on the Welsh Government to produce a Welsh language strategy from the Government of Wales Act 2006 to the new Welsh Language Bill? Agree/Disagree/Neither agree nor disagree Supporting comments	Yes	The organisation would welcome this move as it would lead to greater collaboration between the Measures and the Welsh Language Strategy of the Welsh Government (the More than Just Words Strategy). It could also generate greater efficiencies by having to work to one set of the same objectives.
13. Do you agree with our proposal that the Welsh Government should report to the Assembly on the Welsh language strategy	Yes	This would provide the opportunity for organisations to develop longer terms plans and help to identify where organisations have been, where they are now and where they are heading. It

every five years instead of annually? Agree/Disagree/Neither agree nor disagree Supporting comments		will assist with more meaningful plans with a higher chance of success.
14. Do you agree with our proposal that the Welsh Government should publish a plan setting out how it will implement the strategy every five years instead of annually? Agree/Disagree/Neither agree nor disagree Supporting comments	Yes	The work towards developing the Welsh language into frontline services, providing our workforce with learning opportunities and welcome new staff with Welsh Language skills takes time. So we would welcome an opportunity to develop and action a long term plan. Furthermore, it would be easier for the 5 year strategic plan be fed into our own organisations Intermediate Medium Term plan.
15. Do you agree with our proposal to abolish the Welsh Language Partnership Council and provide the Welsh Government with a power to request advice from the proposed Welsh Language Commission? Agree/Disagree/Neither agree nor disagree Supporting comments	Unsure	Not applicable to this organisation.
16. Do you have any further comments on Part 2 of the White Paper?	No	We have no further comment to make.
17. We propose that a reformed model of the Standards (Option 2) should be adopted as the best way to ensure people's rights to receive Welsh language services. Do you agree with this proposal? Agree/Disagree/Neither agree nor disagree Supporting comments, including (if relevant) any further reforms you would like to see made to the current system, or any alternative approaches you think we should consider	Yes	We would welcome the change to the standards. Focusing on the Standards which affect our patients/services users/public will have a greater impact on improving the services. We support the cost/benefit assessment of standards. The organisation has been concerned about Standards which had small impact but a high cost to comply with (e.g. Standards on providing bilingual management board papers). Due to the perceived 'compliance' culture of the Welsh Language Commissioner role, staff were worried that this culture might impede effective healthcare. For example, it could be that patients who have stated their preference for Welsh speaking staff would have to wait for that staff member to become available. This waiting time could potentially have a detrimental

<p>18. We have based our preferred proposal for reformed Standards (Option 2) on the grounds of the clarity, capacity for improvement and the costs of change associated with each option (paragraphs 163-165). Do you agree with our analysis? Agree/Disagree/Neither agree nor disagree</p> <p>Supporting comments, including (if relevant) any other factors we should take into account in making any final proposals</p>	<p>Yes</p>	<p>impact for the patient.</p> <p>Yes we agree with analysis. We would agree with the practical solution and the potential improvement of the reformed Standards (Option 2). The organisation has been preparing for Standards for the last two years so we would welcome the continuation.</p>
<p>19. Do you agree with the proposal to abolish the current classes of Standards and differentiate between 'Standards' (which would relate to services) and 'language planning duties' (which would relate to corporate duties)? Agree/Disagree/Neither agree nor disagree</p> <p>Supporting comments</p>	<p>Yes</p>	<p>Yes. The organisation would welcome such a change to the Standards. Cardiff and Vale UHB has had long standing concerns about the 'operational' aspects of the Standards. So to develop corporate planning duties would provide flexibility on how the organisation can push the Welsh language agenda forward.</p>
<p>21. Are there any other matters which you believe should be included in the new legislation as language planning duties? Yes/No/Unsure</p> <p>Supporting comments</p>	<p>No</p>	<p>We have no further comment to make.</p>
<p>22. Do you agree that the proposed Commission should have general powers to conduct examinations into how bodies meet their Welsh language duties, which would include both the Standards and the language planning duties? Agree/Disagree/Neither agree nor disagree</p> <p>Supporting comments</p>	<p>Yes</p>	<p>We would expect that these powers would be open and transparent.</p>

23. Do you agree with our proposal that the proposed Commission should monitor and support bodies in relation to their language planning duties, rather than enforce them? Agree/Disagree/Neither agree nor disagree Supporting comments	Yes	The Welsh Language Standards has been seen as a 'compliance' and 'enforcement' issue and not as something that is concerned with contributing to the improvement of healthcare in Welsh. Through offering a monitoring and supporting role, the Commission would aid the organisation to see the standards in a more positive light. Staff believed that the relationship between Cardiff and Vale UHB and the Commission should be one of co-operation not of compliance.
24. Do you agree with our proposal for the Welsh Government to be responsible for imposing Standards on bodies either through a compliance notice or other mechanism? Agree/Disagree/Neither agree nor disagree Supporting comments	Yes	Cardiff and Vale UHB already has expectations placed on us to comply with Welsh Government policies and the Language (Wales) Measure through the More than Just Words Strategy and the Well-being of Future Generations (Wales) Act. The organisation would agree if the proposal helps to ensure that there was clear correlation between the standards set and the other measures and policies.
25. Do you agree with our proposal that all regulations to make Standards should be subject to a full public consultation before seeking the approval of the Assembly? Agree/Disagree/Neither agree nor disagree Supporting comments	Yes	We would welcome any further public input into the standards set for Cardiff and Vale UHB. It would help to gather awareness and provide us with the opportunity to understand public expectations.
26. Do you agree with our proposal to abolish Standards Investigations? Agree/Disagree/Neither agree nor disagree Supporting comments	Yes	We have no further comment to make.
27. Do you agree with our proposal that the Welsh Government should be given powers to issue codes of practice or guidance relating to the Standards? Agree/Disagree/Neither agree nor disagree Supporting comments	Yes	Cardiff and Vale UHB would support the idea of codes of practice. In many cases, the organisation is unsure on how it can comply with many of the standards. Any advice and sharing of good practice would help the organisation meet its obligations.
28. Do you agree with our proposal that the	Yes	We have no further comment to make.

<p>Welsh Government should have a power to impose Standards on all the bodies in a sector directly through regulations without the need for a compliance notice or other such mechanism?</p> <p>Agree/Disagree/Neither agree nor disagree</p> <p>Supporting comments, including your views on the factors we should take into account in drafting Standards to be imposed directly on bodies within a sector, whether individual bodies should retain the right to challenge the imposition of a Standard, and whether there should be an enhanced consultation process</p>		
<p>29. What factors should we take into account or what procedure should we follow in order to ensure the process for imposing Standards on the Welsh Government is fair and transparent?</p> <p>Supporting comments</p>		<p>The standards should be realistically set, they should be in line with other requirements the Welsh Government has placed on the health sector. They should aid the compliance of the other measures such as More than Just Words Strategy and the Wellbeing of Future Generations (Wales) Act.</p>
<p>30. Do you agree with our proposal that complaints should have to be dealt with through the relevant body's complaints procedure first before the proposed Welsh Language Commission can investigate an alleged failure?</p> <p>Agree/Disagree/Neither agree nor disagree</p> <p>Supporting comments</p>	<p>Yes</p>	<p>Cardiff and Vale UHB would strongly support this change. We have received concerns through the Welsh Language Commissioners' office. It has led the organisation being involved in a protracted process of their complaints procedure, but with the same outcome if the concern has been sent to us first. We would welcome the idea of referring to the commission if the complainant was unsatisfied with the response.</p>
<p>31. Do you agree with our proposal that bodies must adhere to an approved complaints procedure, such as the Model Concerns and Complaints Policy?</p> <p>Agree/Disagree/Neither agree nor disagree</p>	<p>Yes</p>	<p>The Putting Things Right procedure is the one that the UHB and other Health Boards and Trusts currently adheres to as the model policy to follow.</p>

Supporting comments		
32. Do you agree with our proposal that the proposed Commission should only take further action regarding a complaint if it believes the alleged breach of a Standard or complaints procedure is serious? Agree/Disagree/Neither agree nor disagree Supporting comments, including any comments on our definition of a 'serious breach' in paragraph 219.	Yes	As stated previously, Cardiff and Vale UHB has been involved in complaints that could have been easily dealt with within the organisation's concern procedure. Instead we were drawn into the Welsh Language Commissioner's process. For serious concerns, we would support the Commission to be involved with and provide advice to ensure that serious breaches are dealt with satisfactorily.
33. Do you agree with our proposal to allow the proposed Commission to conduct an investigation of its own initiative? Agree/Disagree/Neither agree nor disagree Supporting comments	Yes	Although we agree with the principle, we are also of the view that there should be an agreed process of investigation. Investigation should be a process of escalation, and there must be transparency and clarity about the escalation process and the work involved. For example, the Commission would start the process by requesting information/data. It would aid with the resource planning, improve co-operation with the organisation and lead to better outcomes.
34. Do you agree that the actions set out in paragraph 225 provide an effective range of enforcement action? Agree/Disagree/Neither agree nor disagree Supporting comments, including any thoughts on alternative enforcement actions that have been rejected or not considered in the White Paper	Yes	The organisation agrees that there should be clear steps of escalation. However, we take the view that there should be identification of what kind of failures would need to occur before the escalation of enforcement actions would take place.
35. Currently, the Commissioner has powers to impose a civil fine of up to £5,000 and in some circumstances to request a court order to require a body to comply. Do you agree with our proposal that these powers should	Yes	Cardiff and Vale would agree to these powers on the proviso that they are actions of the last resort. They should be used only when there is clear, continued failure by a body and there have been repeated opportunities to make improvements.

<p>be retained?</p> <p>Agree/Disagree/Neither agree nor disagree</p> <p>Supporting comments, including any comments on the maximum civil fine that the proposed Commission should be able to impose (if at all)</p>		
<p>36. Do you agree with our proposal to retain the Tribunal's role in relation to the proposed Commission's decisions regarding enforcing bodies' compliance with Standards?</p> <p>Agree/Disagree/Neither agree nor disagree</p> <p>Supporting comments</p>	Yes	<p>We would hope to avoid the need for a Tribunal to take place but recognise that it is a possibility. The Tribunal role should be continued as means of appeal for an organisation as long as it allows for impartiality and reason in its approach.</p>
<p>37. Do you agree with our proposal that the Tribunal should also deal with appeals against a decision of the Welsh Government to impose Standards on a body?</p> <p>Agree/Disagree/Neither agree nor disagree</p> <p>Supporting comments</p>	Yes	<p>We would hope to avoid the need for a Tribunal to take place but recognise that it is a possibility. The Tribunal role should be continued as means of appeal for an organisation as long as it allows for impartiality and reason in its approach.</p>
<p>38. We propose to introduce a mandatory first stage for the Tribunal in relation to appeals against the proposed Commission's decisions concerning enforcing Standards. The first stage would require the Tribunal to give permission on the grounds that an application has a reasonable chance of success or another compelling reason why the application should be heard. Do you agree with our proposal?</p> <p>Agree/Disagree/Neither agree nor disagree</p> <p>Supporting comments</p>	Yes	<p>When considering an appeal in the process, an organisation should be provided with clear guidelines and examples of what constitutes compelling grounds for success.</p>
<p>39. Do you believe that the proposed mandatory first stage should apply to appeals</p>	Yes	<p>We have no further comment to make.</p>

59 against a decision of the Welsh Government to impose Standards on a body? Yes/No/Unsure Supporting comments:		
40. Do you have any further comments on Part 3 of the White Paper?	No	We have no further comment to make.
41. Do you agree with our proposal to remove the constraints in the Measure so that the Welsh Government has the power to make Standards applicable to any body within the Assembly's legislative competence? Agree/Disagree/Neither agree nor disagree Supporting comments	Unsure	Not applicable to this organisation.
42. Do you agree with our proposal that private sector businesses should only be liable to comply with Standards that relate to the services they provide to their customers? Agree/Disagree/Neither agree nor disagree Supporting comments, including your views on any limits that should be placed on the powers to impose Standards on private businesses:	Unsure	Not applicable to this organisation.
43. Do you agree with our proposal that Standards should only be imposed on private businesses as part of a wider package of promotional and awareness raising initiatives? Agree/Disagree/Neither agree nor disagree Supporting comments	Unsure	Not applicable to this organisation.
44. If the Welsh Government is given powers	Unsure	Not applicable to this organisation.

<p>to impose Standards on anybody within the Assembly's competence, do you believe that Standards should be imposed on anybody or sector that is not currently within the scope of Welsh language legislation? Yes/No/Unsure Supporting comments</p>		
<p>45. Do you have any further comments on Part 4 of the White Paper?</p>	No	<p>We have no further comment to make.</p>
<p>46. We have assessed the impact of our proposals on equality, children, young people and their families, and the Welsh language. Do you have comments on any of these assessments?</p>	No	<p>We have no further comment to make.</p>
<p>47. We would like to know your views on the effects that the proposals in our White Paper would have on the Welsh language, specifically on: i) opportunities for people to use Welsh; ii) treating the Welsh language no less favourably than the English language. What effects do you think there would be? How could positive effects be increased, or negative effects be mitigated?</p>	Unsure	<p>We welcome the reform of the standards that will provide a more consensual/collaborative way to provide better Welsh language services. As stated above, there are concerns about the original enforcement and compliance aspects of the current framework.</p> <p>Using a more flexible and open approach that emphasises learning and building confidence in Welsh Language would help to achieve change. For example, encouraging staff members to use their limited Welsh during conversation with patient but retaining the right to use English if they are unsure.</p> <p>More flexibility and a co-operative attitude by the Commission and Welsh Government will help to foster the use of the Welsh Language in healthcare. There has been concern on whether the enforcement nature of the standards meant more importance on compliance rather than progression on the Welsh Language agenda. By adopting a more supportive role the proposed options will help the organisation to promote</p>
<p>48. Please explain how you believe the proposed options could be formulated or changed so as to have: i) positive effects or increased positive effects on opportunities for people to use the Welsh language and on treating the Welsh language no less favourably than the English language;</p>		

<p>ii) no adverse effects on opportunities for people to use the Welsh language and on treating the Welsh language no less favourably than the English language.</p>		<p>usage of the Welsh language.</p> <p>Our staff continue to voice their concern as to whether complying with the standard could have an adverse impact on healthcare. By focusing on the compliance to the Standards rather than to provide patient centred care, could lead to poorer patient experience.</p>
<p>49. We have asked a number of specific questions in this White Paper. If you have any related issues which we have not specifically addressed, please use this space to report them.</p>		<p>We have no further comment to make.</p>

Part 1: Promoting the Welsh language South Wales Fire and Rescue

Question 1 – In paragraphs 49–54, we have set out the role we propose the Welsh Government should play in promoting the Welsh language, i.e. the Government promotional functions. Do you agree with our proposal?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments, including whether any fields should be added or taken away from the list in paragraph 53.

The Welsh Government is ideally placed to carry out the functions listed in paragraph 49. In reference to the development of the Welsh language in technology [paragraph 53], the Service sees that the Welsh Government does have an important role to play in this arena.

It may be beneficial to consider bringing together a specific forum of public, private and third sector organisations in order to discuss and plan future digital technology requirements that will be essential for bodies who are subject to Welsh language standards now and in the future.

This could happen under the auspices of the Welsh Government, and would potentially prevent duplication of work and wasteful spending on individual organisations each procuring digital technologies where it would be more expedient to develop common solutions that can be shared and used nationally to better connect organisations internally and with their customers/clients. Across the Public Sector there are a wide range of digital technologies that have been procured for many diverse areas of work, many bespoke to their use. It is difficult to see how the WG can bring a high level of influence to bear on global technology companies where the market for one specific language is so small.

With regard to research [paragraph 53], the Service welcomes any research that can assist in developing both national and internal policy development. The Service believes that data and qualitative information gained by public sector organisations through their experiences in providing Welsh language services can be a valuable resource to any research taken by academic institutions.

A field in which the role of Welsh Government is crucial is identifying and supporting innovative ideas to support and progress the use of the Welsh language. The Service has practical experience of how allowing open and direct access to an innovations and improvements scheme can have a far reaching and positive impact on existing practice and behaviour. Ideally, such a scheme would allow citizens who have innovative ideas to contact the Government directly to make their ideas known. This would empower individual citizens and lead to more citizen-centred outcomes. It may also make available more diverse sources of budget for Welsh language innovations.

Question 2 – In Table 1 we have outlined the resources related to general promotional functions which we think should be available to any body or bodies involved in promoting the Welsh language and monitoring and enforcing compliance with Standards. Do you agree with our proposal?

Agree	☐	Disagree	☒	Neither agree nor disagree	☐
--------------	--------------------------	-----------------	-------------------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

Funding for the WL Commissioner is funding that could be stream lined and used to greater effect if these duties were to be delivered by a single body within the WG. This would avoid any duplication of workload and would assist with mainstreaming Welsh language, promoting its equal status with English language in all areas of work the Welsh Government is involved in promoting.

Question 3 – Do you agree with our preferred option (Option 4) to have a single body responsible for promoting the Welsh language as well as monitoring and enforcing compliance with Standards?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

If not, please state which option (including options we have not discussed in the White Paper) you believe we should consider.

Supporting comments

Option 4 presents the opportunity to reduce budgetary costs through efficiencies in the delivery model, reduced operating costs and a single point of contact in terms of joined up promotional and compliance activities. This would avoid any duplication of workload and would assist with mainstreaming Welsh language, promoting its equal status with English language in all areas of work the Welsh Government is involved in promoting.

Question 4 – We have based our preference for a single body on the grounds of clarity, synergy and value for money. Do you agree with our rationale?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

Agree for all of the reasons stated. It is assumed that all of the work currently undertaken by the WL Commissioner would transfer to the new single body.

Question 5 – What other relevant issues should we consider in making our final proposal as to which body or bodies should carry out work to promote the Welsh language and monitor and enforce compliance with Standards?

Supporting comments

To establish a Working Group with representatives from across the Public Sector to consider options for the composition of the single body. This group should be representative of the community of Wales and not just comprise Welsh Language speakers.

Question 6 – Do you have any further comments on Part 1 of the White Paper?

No.

Part 2: Governance and accountability

Question 7 – In paragraphs 93–95 we have set out some general requirements regarding the body's governance and accountability arrangements. What are your views on these general requirements, and are there other checks and balances you believe should apply to the proposed body?

Supporting comments

The proposed general requirements are in line with accepted models of governance used in the public sector.

Question 8 – Do you agree with our preferred option (Option 3), to establish a Welsh Language Commission to promote and facilitate the use of the Welsh language and monitor and enforce bodies' compliance with Standards?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

Agree, it presents a breadth of knowledge and experience under one umbrella and a clear separation of duties for individual members of the Commission.

Question 9 – What are your thoughts on the analysis we have provided which supports our preference for Option 3? Are there any other considerations we should take into account in making any final proposal?

Agree.

Perhaps it might be more appropriate to advertise the position of Chief Executive and appoint by means of an open and transparent selection process.

Membership to the Commission should be based on merit and experience that offers a logical and practical approach to the implementation of WL in the public sector.

Question 10 – Do you believe Option 3 provides sufficient safeguards in relation to the independence of the proposed Commission in exercising its functions in monitoring and enforcing bodies' compliance with Standards?

Yes	☐	No	☐	Unsure	☒
------------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------	-------------------------------------

Supporting comments

Unsure, this depends upon the processes and procedures that would be put in place to support the monitoring and compliance functions of the Commission.

Question 11 – Are there any additional matters to those listed in paragraphs 121–122 that we should consider regarding arrangements to establish the proposed Commission?

Yes	☐	No	☐	Unsure	☐
------------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------	--------------------------

Supporting comments

It is unlikely that it can be stated that there should not be any redundancies, the streamlining of this provision is about ensuring value for money and operating within the public sector funding, like all other public sector bodies budgets need to be set and savings made where appropriate. With the rest of public sector facing reducing budgets and no reason why this should be any different – if there are efficiencies to be gained, they should be harnessed.

Question 12 – Do you agree with our proposal to move the requirement on the Welsh Government to produce a Welsh language strategy from the Government of Wales Act 2006 to the new Welsh Language Bill?

Agree	☐	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☒
--------------	--------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	-------------------------------------

Supporting comments

The White Paper does not contain enough detail on this subject to enable the Service to make an informed judgement.

Question 13 – Do you agree with our proposal that the Welsh Government should report to the Assembly on the Welsh language strategy every five years instead of annually?

Agree	☐	Disagree	☒	Neither agree nor disagree	☐
--------------	--------------------------	-----------------	-------------------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

There should be a requirement to report bi-annually on progress against the strategy, to ensure public confidence in its implementation.

Question 14 – Do you agree with our proposal that the Welsh Government should publish a plan setting out how it will implement the strategy every five years instead of annually?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

None.

Question 15 – Do you agree with our proposal to abolish the Welsh Language Partnership Council and provide the Welsh Government with a power to request advice from the proposed Welsh Language Commission?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	--	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

There are other methods that the Welsh Government can use in order to consult with stakeholders.

Question 16 – Do you have any further comments on Part 2 of the White Paper?

No.

Part 3: The Welsh Language Standards

Question 17 – We propose that a reformed model of the Standards (Option 2) should be adopted as the best way to ensure people's rights to receive Welsh language services. Do you agree with this proposal?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments, including (if relevant) any further reforms you would like to see made to the current system, or any alternative approaches you think we should consider.

The Service supports the Welsh Government's comments that Welsh Language Standards imposed upon public bodies should be reasonable and proportionate, the Service also supports the notion of exemptions. The Service agrees with the stated intent to move to a "remedy" and "improvement" approach in implementing the Standards, including the suggested revision of the complaints procedure so that complaints are directed to the organisation itself in the first instance, with referral to the Commissioner/Commission only in cases where resolution cannot be achieved.

The Service welcomes any opportunity to engage with the Welsh Government in reviewing and improving the Standards system, especially with regard to Standards that may apply to the Fire and Rescue Services in Wales.

Question 18 – We have based our preferred proposal for reformed Standards (Option 2) on the grounds of the clarity, capacity for improvement and the costs of change associated with each option (paragraphs 163–165). Do you agree with our analysis?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments, including (if relevant) any other factors we should take into account in making any final proposals.

--

Question 19 – Do you agree with the proposal to abolish the current classes of Standards and differentiate between 'Standards' (which would relate to services) and 'language planning duties' (which would relate to corporate duties)?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

Two classifications of Standard are less complex than the current five classifications.

Question 20 – Are you of the opinion that provisions relating to the Welsh in Education Strategic Plans should be included within the new legislation as language planning duties?

Yes	☐	No	☐	Unsure	☒
-----	--------------------------	----	--------------------------	--------	-------------------------------------

Supporting comments

The Service does not know enough about Welsh in Education Strategic Plans to pass comment on this.

Question 21 – Are there any other matters which you believe should be included in the new legislation as language planning duties?

Yes	☐	No	☐	Unsure	☒
-----	--------------------------	----	--------------------------	--------	-------------------------------------

Supporting comments

--

Question 22 – Do you agree that the proposed Commission should have general powers to conduct examinations into how bodies meet their Welsh language duties, which would include both the Standards and the language planning duties?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
-------	-------------------------------------	----------	--------------------------	----------------------------	--------------------------

Supporting comments

Constructive independent expert scrutiny is always welcomed as a way of improving the Service's performance in delivering services to the public.

Question 23 – Do you agree with our proposal that the proposed Commission should monitor and support bodies in relation to their language planning duties, rather than enforce them?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
-------	-------------------------------------	----------	--------------------------	----------------------------	--------------------------

Supporting comments

This is supported in paragraph 183 and we would agree that the quality of the strategy is not always reflected in compliance with the Standard. Proactive monitoring and support can prove to be more effective than direct recourse to enforcement action, especially when bodies are making efforts to improve. Time, costs and resources are not wasted in defending enforcement proceedings, but rather invested in improvement.

Question 24 – Do you agree with our proposal for the Welsh Government to be responsible for imposing Standards on bodies either through a compliance notice or other mechanism?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

Once other avenues of support have been exhausted.
--

Question 25 – Do you agree with our proposal that all regulations to make Standards should be subject to a full public consultation before seeking the approval of the Assembly?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

--

Question 26 – Do you agree with our proposal to abolish Standards Investigations?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

--

Question 27 – Do you agree with our proposal that the Welsh Government should be given powers to issue codes of practice or guidance relating to the Standards?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

Codes of practice or guidance related to the implementation of Standards is most definitely needed.

Question 28 – Do you agree with our proposal that the Welsh Government should have a power to impose Standards on all the bodies in a sector directly through regulations without the need for a compliance notice or other such mechanism?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments, including your views on the factors we should take into account in drafting Standards to be imposed directly on bodies within a sector, whether individual bodies should retain the right to challenge the imposition of a Standard, and whether there should be an enhanced consultation process.

Streamlining the process of imposing Standards on a body is a welcome proposed change. An enhanced consultation process with organisations operating in a certain sector, e.g. Fire and Rescue has the potential to lead to many positive outcomes for all concerned, including members of the public. Due to the operational and structural differences that can occur between bodies in the same sector, individual bodies should retain the right to challenge the imposition of a Standard.

Question 29 – What factors should we take into account or what procedure should we follow in order to ensure the process for imposing Standards on the Welsh Government is fair and transparent?

Supporting comments

The same procedures that apply to all other public sector bodies, the WG should not be seen to be “different”.

All information used to determine which Standards should apply to the Welsh Government must be made public in a clear, concise and open manner. Where possible, any meetings held to discuss which Standards should apply to the Welsh Government should be advertised widely and open to the public to attend as observers.

Where the Welsh Government intends to award itself an exemption to a particular Standard, the reasons as to why the exemption is necessary should be open to public scrutiny. The final draft of the list of Standards that are proposed to be imposed on the Welsh Government should undergo a widely advertised public consultation.

The involvement of the Assembly in the process of imposing Standards would be beneficial in terms of fairness, transparency and accountability.

Question 30 – Do you agree with our proposal that complaints should have to be dealt with through the relevant body's complaints procedure first before the proposed Welsh Language Commission can investigate an alleged failure?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

It is appropriate that a complaint should follow its course through an organisation's own complaints procedure before being escalated to the attention of the Welsh Language Commissioner or Commission. This would allow enough flexibility for complaints regarding unintentional or minor infringements to be corrected quickly and thus lead to an improvement in service to the service user.

Question 31 – Do you agree with our proposal that bodies must adhere to an approved complaints procedure, such as the Model Concerns and Complaints Policy?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

Should be same model complaints procedure as used for all other authority complaints . What we don't want is one complaints procedure for Welsh Language complaints and another for other types of complaints as that would get confusing and would be confusing for public re links on the internet site as well. Needs to be as simplistic as possible.

The stated proposal of mandating that a body's complaints procedure must adhere to an approved format and clear timescale for resolution will help inspire confidence amongst service users that their complaint will be addressed and responded to within a reasonable time.

Question 32 – Do you agree with our proposal that the proposed Commission should only take further action regarding a complaint if it believes the alleged breach of a Standard or complaints procedure is serious?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments, including any comments on our definition of a 'serious breach' in paragraph 219.

But only if the organisation has not remedied it – would seem senseless to take action if a complaint is made, the organisation acknowledges the fact that something has gone wrong or it has let an individual / group down, remedies it and puts plans in place to stop situation arising again, only for action to then be taken against them.

Further action regarding a complaint should only be taken if an alleged breach of a Standard is serious. The stated definitions of a "serious breach", in paragraph 219, are reasonable and appropriate.

Question 33 – Do you agree with our proposal to allow the proposed Commission to conduct an investigation of its own initiative?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

Question 34 – Do you agree that the actions set out in paragraph 225 provide an effective range of enforcement action?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments, including any thoughts on alternative enforcement actions that have been rejected or not considered in the White Paper.

Question 35 – Currently, the Commissioner has powers to impose a civil fine of up to £5,000 and in some circumstances to request a court order to require a body to comply. Do you agree with our proposal that these powers should be retained?

Agree	☐	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	--------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments, including any comments on the maximum civil fine that the proposed Commission should be able to impose (if at all).

Partially agree but on a "sliding scale" up to a maximum of £5K. To some extent, although the fine would be better spent within the organisation on promoting welsh language - monies should be ringfenced in some way for welsh language purposes.

Question 36 – Do you agree with our proposal to retain the Tribunal's role in relation to the proposed Commission's decisions regarding enforcing bodies' compliance with Standards?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

Question 37 – Do you agree with our proposal that the Tribunal should also deal with appeals against a decision of the Welsh Government to impose Standards on a body?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

--

Question 38 – We propose to introduce a mandatory first stage for the Tribunal in relation to appeals against the proposed Commission's decisions concerning enforcing Standards. The first stage would require the Tribunal to give permission on the grounds that an application has a reasonable chance of success or another compelling reason why the application should be heard. Do you agree with our proposal?

Agree	☒	Disagree	☐	Neither agree nor disagree	☐
--------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------

Supporting comments

Is a principle that is applied across other Tribunal proceedings.

Question 39 – Do you believe that the proposed mandatory first stage should apply to appeals against a decision of the Welsh Government to impose Standards on a body?

Yes	☒	No	☐	Unsure	☐
------------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------	--------------------------

Supporting comments

In the interests of minimising public expenditure on costly appeals cases, it would be in the public interest to ensure that only cases which have reasonable chance of success, or those that should be heard for another compelling reason, are heard by the Tribunal.
--

Question 40 – Do you have any further comments on Part 3 of the White Paper?

No.

Part 4: The scope of bodies covered by Welsh language legislation

Question 41 – Do you agree with our proposal to remove the constraints in the Measure so that the Welsh Government has the power to make Standards applicable to any body within the Assembly's legislative competence?

Agree	☐	Disagree	☒	Neither agree nor disagree	☐
-------	--------------------------	----------	-------------------------------------	----------------------------	--------------------------

Supporting comments

--

Question 42 – Do you agree with our proposal that private sector businesses should only be liable to comply with Standards that relate to the services they provide to their customers?

Agree	☐	Disagree	☒	Neither agree nor disagree	☐
-------	--------------------------	----------	-------------------------------------	----------------------------	--------------------------

Supporting comments, including your views on any limits that should be placed on the powers to impose Standards on private businesses.

Due to the pressure of operating in the private sector businesses should be encouraged to comply with the Standards as far as practicable when operating within Wales Plc. However, it must be recognised that many Welsh businesses operate on a worldwide stage with advertising and marketing campaigns run at this level. ~~The and the~~ requirement to comply could have the potential of increasing costs that could impact on competitiveness.

Question 43 – Do you agree with our proposal that Standards should only be imposed on private businesses as part of a wider package of promotional and awareness raising initiatives?

Agree	☐	Disagree	☒	Neither agree nor disagree	☐
-------	--------------------------	----------	-------------------------------------	----------------------------	--------------------------

Supporting comments

--

Question 44 – If the Welsh Government is given powers to impose Standards on any body within the Assembly's competence, do you believe that Standards should be imposed on any body or sector that is not currently within the scope of Welsh language legislation?

Yes	☐	No	☒	Unsure	☐
-----	--------------------------	----	-------------------------------------	--------	--------------------------

Supporting comments

--

Question 45 – Do you have any further comments on Part 4 of the White Paper?

No.

Part 5: Assessing the impact of our proposals

Question 46 – We have assessed the impact of our proposals on equality, children, young people and their families, and the Welsh language. Do you have comments on any of these assessments?

No.

Question 47 – We would like to know your views on the effects that the proposals in our White Paper would have on the Welsh language, specifically on:

- i) opportunities for people to use Welsh
- ii) treating the Welsh language no less favourably than the English language.

What effects do you think there would be? How could positive effects be increased, or negative effects be mitigated?

Supporting comments

South Wales Fire & Rescue Service has no comment to make on these matters.

Question 48 – Please also explain how you believe the proposed options could be formulated or changed so as to have:

- i) positive effects or increased positive effects on opportunities for people to use the Welsh language and on treating the Welsh language no less favourably than the English language
- ii) no adverse effects on opportunities for people to use the Welsh language and on treating the Welsh language no less favourably than the English language.

Supporting comments

South Wales Fire & Rescue Service has no comment to make on these matters.

Question 49 – We have asked a number of specific questions. If you have any related issues which we have not specifically addressed, please use this space to report them.

South Wales Fire & Rescue Service has no other issues to raise.

Responses to consultations are likely to be made public, on the internet or in a report. If you would prefer your response to remain anonymous, please tick here:

☐

Dear Welsh Government

I disagree with every proposal in the “Striking the right balance: proposals for a Welsh Language Bill” White Paper, apart from your proposal to retain the power to impose civil fines on bodies and request court orders to ensure compliance with the Standards. There is actually a need for stronger enforcement powers than those currently available, and such powers should be in the hands of the Welsh Language Commissioner operating as the independent regulator.

I also object to your proposals to prevent people from making direct complaints to the Welsh Language Commissioner and to limit investigations to certain complaints. This would make it harder for people to get justice and make it less likely that disciplinary powers would be used. Regulation needs to be strengthened, not weakened.

You should therefore put this white paper in the bin and start all over again.

Rather than adopting your proposals, I believe you should:

- Extend the Standards to the rest of the private sector by naming sectors on the face of the Bill, beginning immediately with supermarkets, banks, retailers and companies with a higher turnover than a stipulated level, including a relevant timetable and the right to include other sectors via secondary legislation.
- Retain the Welsh Language Commissioner as an independent regulating body, given that this model is used on an international basis and that we have similar Commissioners for Children, Older People and Future Generations. Replacing the Welsh Language Commissioner with a Commission would represent a big step backwards, and would be tantamount to re-establishing the Welsh Language Board – a system which was abolished in 2012 due to its failings.
- General rights for using Welsh are needed on the face of the legislation in order to accompany the Standards, provide an explanation for the public, and inform the Standards to ensure that they evolve and improve, and that weak areas are improved.

Dear Welsh Government

I disagree with every proposal in the “Striking the right balance: proposals for a Welsh Language Bill” White Paper, apart from your proposal to retain the power to impose civil fines on bodies and request court orders to ensure compliance with the Standards. There is actually a need for stronger enforcement powers than those currently available, and such powers should be in the hands of the Welsh Language Commissioner operating as the independent regulator.

I also object to your proposals to prevent people from making direct complaints to the Welsh Language Commissioner and to limit investigations to certain complaints. This would make it harder for people to get justice and make it less likely that disciplinary powers would be used. Regulation needs to be strengthened, not weakened.

You should therefore put this white paper in the bin and start all over again.

Rather than adopting your proposals, I believe you should:

- Extend the Standards to the rest of the private sector by naming sectors on the face of the Bill, beginning immediately with supermarkets, banks, retailers and companies with a higher turnover than a stipulated level, including a relevant timetable and the right to include other sectors via secondary legislation.
- Retain the Welsh Language Commissioner as an independent regulating body, given that this model is used on an international basis and that we have similar Commissioners for Children, Older People and Future Generations. Replacing the Welsh Language Commissioner with a Commission would represent a big step backwards, and would be tantamount to re-establishing the Welsh Language Board – a system which was abolished in 2012 due to its failings.
- General rights for using Welsh are needed on the face of the legislation in order to accompany the Standards, provide an explanation for the public, and inform the Standards to ensure that they evolve and improve, and that weak areas are improved.

Testun : Bil y Gymraeg - ymateb i'r ymgynghoriad

Annwyl Lywodraeth Cymru

Anghytunaf gyda phob un o'r cynigion yn y Papur Gwyn "Taro'r cydbwysedd iawn: cynigion ar gyfer Bil y Gymraeg" heblaw am eich cynnig i gadw'r pŵer i osod dirwy sifil ar gyrff a gofyn am orchymyn llys i sicrhau cydymffurfiaeth â'r Safonau. Yn wir, dylai fod pwerau gorfodi cryfach na sy'n bodoli ar hyn o bryd, a hynny yn nwylo Comisiynydd y Gymraeg fel rheoleiddiwr annibynnol.

Rwyf hefyd yn gwrthwynebu eich cynigion i atal pobl rhag cwyno'n syth wrth Gomisiynydd y Gymraeg ac i gyfyngu ymchwiliadau i rai cwynion yn unig. Bydden nhw'n ei gwneud yn anoddach i bobl dderbyn cyfiawnder ac yn lleihau'r tebygolrwydd y caiff pwerau cosbi eu defnyddio. Mae angen mwy o reoleiddio cadarn, nid llai.

Felly, dylech roi'r papur gwyn hwn yn y bin a dechrau o'r dechrau.

Yn lle mabwysiadu eich cynigion, rwy'n credu:

- Dylid estyn y Safonau i weddill y sector breifat drwy enwi sectorau ar wyneb y Mesur, gan ddechrau'n syth gydag archfarchnadoedd, banciau, mân-werthwyr a chwmnïau sydd â throsiant uwch na ffigwr benodol, gydag amserlen a hawl i gynnwys rhagor o sectorau drwy is-ddeddfwriaeth.
- Dylid cadw Comisiynydd y Gymraeg fel corff rheoleiddio ar wahân gan ei fod yn fodel a ddefnyddir yn rhyngwladol a bod Comisiynwyr Plant, Pobl Hŷn a Chenedlaethau'r Dyfodol. Byddai sefydlu Comisiwn yn lle Comisiynydd y Gymraeg yn gam mawr yn ôl ac yn gyfystyr ag ail-sefydlu Bwrdd yr Iaith – cyfundrefn a ddiddymwyd yn 2012 oherwydd ei methiannau.
- Mae angen hawliau cyffredinol i ddefnyddio'r Gymraeg ar wyneb y ddeddfwriaeth i gyd-fynd â'r Safonau, er eglurder i'r cyhoedd ac er mwyn llywio'r Safonau i sicrhau eu bod yn esblygu ac yn gwella ac er mwyn llenwi'r manau gwan ynddynt.

**Derbyniwyd yr ymateb hwn fel rhan o ymgyrch Cymdeithas yr Iaith Gymraeg.
Ceir copi o'r ymateb ar ddiwedd pecyn ymatebion rhifau 251-505.**

**This response was received as part of a campaign by Cymdeithas yr Iaith Gymraeg.
A copy of the response is available at the end of the bundle of responses numbered 251-505.**

**Derbyniwyd yr ymateb hwn fel rhan o ymgyrch Cymdeithas yr Iaith Gymraeg.
Ceir copi o'r ymateb ar ddiwedd pecyn ymatebion rhifau 251-505.**

**This response was received as part of a campaign by Cymdeithas yr Iaith Gymraeg.
A copy of the response is available at the end of the bundle of responses numbered 251-505.**

Rhan 1: Hybu'r Gymraeg

Cwestiwn 1 – Ym mharagraffau 49–54, rydym wedi amlinellu'r rôl yr ydym yn cynnig y dylai Llywodraeth Cymru ei chwarae i hybu'r Gymraeg, h.y. swyddogaethau'r Llywodraeth i hybu'r Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys p'un a oes meysydd y dylid eu hychwanegu neu eu tynnu o'r rhestr ym mharagraff 53.

--

Cwestiwn 2 – Yn Nhabl 1, rydym wedi amlinellu'r adnoddau mewn perthynas â'r swyddogaethau cyffredinol i hybu'r Gymraeg yr ydym o'r farn y dylent fod ar gael i unrhyw gorff neu gyrff sy'n helpu yn y gwaith o hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 3 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffeirir gennym (Opsiwn 4), sef un corff i fod yn gyfrifol am hybu'r Gymraeg ac am fonitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Os ydych yn anghytuno, nodwch pa opsiwn (gan gynnwys opsiynau nad ydym wedi'u trafod yn y Papur Gwyn) y dylem ei ystyried yn eich barn chi.

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 4 – Rydym wedi seilio ein dewis, sef un corff, ar sail eglurder, cydnawsedd a gwerth am arian. A ydych chi'n cytuno â'n sail resymegol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 5 – Pa faterion perthnasol eraill y dylem eu hystyried wrth wneud ein cynnig terfynol ynghylch pa gorff neu gyrff ddylai hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 6 – A oes gennych unrhyw sylwadau pellach ar Ran 1 y Papur Gwyn?

Rhan 2: Llywodraethiant ac atebolrwydd

Cwestiwn 7 – Ym mharagraffau 93–95, rydym wedi nodi rhai gofynion cyffredinol yn ymwneud â threfniadau llywodraethu ac atebolrwydd y corff. Beth yw eich barn chi am y gofynion cyffredinol hyn, ac a oes yna fesurau monitro a frwyno eraill a ddylai fod yn weithredol ar y corff arfaethedig?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 8 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefrir gennym (Opsiwn 3), sef i sefydlu Comisiwn y Gymraeg i hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 9 – Beth yw eich barn chi am y dadansoddiad rydym wedi'i ddarparu sy'n cefnogi ein dewis ni, sef Opsiwn 3? A oes unrhyw ystyriaethau eraill y dylem eu hystyried wrth wneud unrhyw gynnig terfynol?

Cwestiwn 10 – A ydych chi'n credu bod Opsiwn 3 yn diogelu annibyniaeth y Comisiwn arfaethedig yn ddigonol yng nghyd-destun arfer swyddogaethau ar gyfer monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 11 – A oes unrhyw faterion ychwanegol i'r rhai a restrir ym mharagraffau 121–122 y dylem eu hystyried wrth ystyried trefniadau i sefydlu'r Comisiwn arfaethedig?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 12 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i symud y gofyniad ar Lywodraeth Cymru i lunio strategaeth ar gyfer y Gymraeg o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 i'r Bili y Gymraeg newydd?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 13 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru adrodd i'r Cynulliad ar strategaeth y Gymraeg bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 14 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi cynllun yn nodi sut y bydd yn gweithredu'r strategaeth bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 15 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Cyngor Partneraeth y Gymraeg a rhoi'r pŵer i Lywodraeth Cymru geisio cyngor gan y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 16 – A oes gennych unrhyw sylwadau eraill ar Ran 2 y Papur Gwyn?

Rhan 3: Safonau'r Gymraeg

Cwestiwn 17 – Rydym yn cynnig y dylid mabwysiadu model diwygiedig o'r Safonau (Opsiw 2) fel y ffordd orau o sicrhau hawliau pobl i dderbyn gwasanaethau Cymraeg. A ydych chi'n cytuno â'r cynnig hwn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ddiwygiadau pellach yr hoffech eu gweld i'r system bresennol, neu unrhyw ddulliau gweithredu eraill y dylem eu hystyried yn eich barn chi.

Cwestiwn 18 – Rydym wedi seilio'r cynnig rydym yn ei ffafrio i ddiwygio'r Safonau (Opsiw 2) ar sail yr eglurder, y capasiti ar gyfer gwella a'r costau newid sy'n gysylltiedig â phob opsiwn (paragraffau 163–165). A ydych chi'n cytuno â'n dadansoddiad?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ffactorau eraill y dylem eu hystyried wrth lunio unrhyw gynigion terfynol.

Cwestiwn 19 – A ydych chi'n cytuno â'r cynnig i ddiddymu'r dosbarthiadau presennol o Safonau, a gwahaniaethu rhwng 'Safonau' (a fyddai'n berthnasol i wasanaethau) a 'dyletswyddau cynllunio ieithyddol' (a fyddai'n berthnasol i ddyletswyddau corfforaethol)?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 20 – A ydych chi o'r fam y dylid cynnwys darpariaethau sy'n ymwneud â Chynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Ydw	☐	Nac ydw	X	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	---	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 21 – Oes yna unrhyw faterion eraill y dylid, yn eich barn chi, eu cynnwys yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 22 – A ydych chi'n cytuno y dylai fod gan y Comisiwn arfaethedig bwerau cyffredinol i gynnal ymchwiliadau i sut mae cyrff yn cyflawni eu dyletswyddau o ran y Gymraeg, a fyddai'n cynnwys y Safonau a'r dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 23 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Comisiwn arfaethedig fonitro a chefnogi cyrff mewn perthynas â'u dyletswyddau cynllunio ieithyddol, yn hytrach na'u gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 24 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i roi cyfrifoldeb am osod Safonau ar gyrff i Lywodraeth Cymru, p'un ai drwy hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 25 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai pob un o'r rheoliadau i wneud Safonau fod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus llawn cyn gofyn am gymeradwyaeth y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 26 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Ymchwiliadau Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 27 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid rhoi pwerau i gyhoeddi codau ymarfer neu ganllawiau mewn perthynas â'r Safonau i Lywodraeth Cymru?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 28 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gael pŵer i osod Safonau ar yr holl gyrff mewn sector yn uniongyrchol drwy reoliadau, heb fod angen hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall gyffelyb?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ar y materion y dylem eu hystyried wrth iunio Safonau i'w gosod yn uniongyrchol ar gyrff o fewn sector, p'un a ddylai gyrff unigol barhau â'r hawl i herio Safon sydd wedi'i gosod arnynt, a ph'un a ddylid cael proses ymgynghori fwy trwyadl.

Cwestiwn 29 – Pa ffactorau y dylid eu cymryd i ystyriaeth neu pa weithdrefn y dylid ei dilyn er mwyn sicrhau bod y broses o osod Safonau ar Lywodraeth Cymru yn deg a thryloyw?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 30 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid gorfod delio â chwynion drwy weithdrefn gwyno'r corff perthnasol cyn y caiff y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg, ymchwilio i fethiant honedig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 31 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig fod yn rhaid i gyrff gadw at weithdrefn gwyno sydd wedi'i chymeradwyo, fel y Polisi Pryderon a Chwynion Enghreifftiol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 32 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond os yw o'r farn fod yr achos honedig o dorri Safon neu weithdrefn gwyno yn un ddifrifol y dylai'r Comisiwn arfaethedig gael cymryd camau gweithredu pellach mewn perthynas â chwyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ar ein diffiniad o 'achos difrifol' ym mharagraff 219.

Cwestiwn 33 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ganiatáu i'r Comisiwn arfaethedig gynnal ymchwiliad ar ei liwt ei hun?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 34 – A ydych chi'n cytuno fod y camau gweithredu a ddisgrifir ym mharagraff 225 yn darparu amrywiaeth effeithiol o gamau gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw syniadau ynghylch camau gorfodi eraill a wrthodwyd neu nad ydynt wedi cael eu hystyried yn y Papur Gwyn.

Cwestiwn 35 – Ar hyn o bryd, mae gan y Comisiynydd bwerau i osod dirwy sifil o hyd at £5,000 ac, mewn rhai amgylchiadau, i ofyn am orchymyn llys i'w gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid cadw'r pwerau hyn?

Cytuno	☒	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ynghylch y ddirwy sifil uchaf y dylai'r Comisiwn arfaethedig allu ei gosod (os o gwbl).

Cwestiwn 36 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i gadw rôl y Tribiwnlys mewn perthynas â phenderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 37 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Tribiwnlys hefyd ymdrin ag apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 38 – Rydyn ni'n cynnig cyflwyno cam cyntaf gorfodol ar gyfer y Tribiwnlys mewn perthynas ag apelau yn erbyn penderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi Safonau. Byddai'r cam cyntaf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Tribiwnlys roi caniatâd ar y sail bod siawns rhesymol y bydd y cais yn llwyddo neu pan fo rheswm cryf arall pam y dylai'r cais gael ei glywed. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 39 – A ydych chi o'r farn y dylai'r cam cyntaf gorfodol arfaethedig fod yn gymwys i apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 40 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 3 y Papur Gwyn?

Rhan 4: Cwmpas y cyrff sy'n ddarostyngedig i ddeddfwriaeth y Gymraeg

Cwestiwn 41 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddileu'r cyfyngiadau yn y Mesur fel bod Llywodraeth Cymru'n meddu ar y pŵer i wneud Safonau'n gymwys i unrhyw gorff o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

ersbu Cymruys y holl sector
Breda

Cwestiwn 42 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond mewn perthynas â'r gwasanaethau y maent yn eu cyflenwi i'w cwsmeriaid y dylai busnesau yn y sector preifat fod yn agored i orfod cydymffurfio â Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ynghylch unrhyw gyfyngiadau y dylid eu rhoi ar y pwerau i osod Safonau ar fusnesau preifat.

Cwestiwn 43 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond fel rhan o becyn ehangach o weithgarwch sy'n hybu'r Gymraeg ac yn cynyddu ymwybyddiaeth ohoni y dylid gosod Safonau ar fusnesau preifat?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 44 – Os rhoddir pwerau i Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar unrhyw gorff o fewn cymhwysedd y Cynulliad, a ydych chi o'r farn y dylai Safonau gael eu gosod ar unrhyw gorff neu sector nad yw ar hyn o bryd o fewn cwmpas deddfwriaeth ynghylch y Gymraeg?

Ydw	☒	Nac ydw	☐	Ansicr	☐
-----	-------------------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Circhleu hysbysu, Bwrdd a Safonau Strwythur

Cwestiwn 45 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 4 y Papur Gwyn?

Rhan 5: Asesu effaith ein cynigion

Cwestiwn 46 – Rydym wedi asesu effaith ein cynigion ar gydraddoldeb, plant, pobl ifanc a'u teuluoedd, a'r Gymraeg. A oes gennych chi sylwadau ar unrhyw un o'r asesiadau hyn?

Cwestiwn 47 – Hoffem wybod eich barn ar yr effeithiau y byddai'r cynigion yn ein Papur Gwyn yn eu cael ar y Gymraeg, yn benodol ar:

- gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg
- peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Pa effeithiau fyddai, yn eich barn chi? Sut mae cynyddu effeithiau cadarnhaol neu liniaru effeithiau negyddol?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 48 – Eglurwch hefyd sut gellid ffurfio neu newid yr opsiynau arfaethedig:

- fel eu bod yn cael effeithiau cadarnhaol neu fwy o effeithiau cadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg
- fel nad ydynt yn cael effeithiau andwyol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 49 – Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych chi faterion perthnasol nad ydym wedi rhoi sylw penodol iddynt, defnyddiwch y blwch isod i roi gwybod i ni amdanynt.

Mae ymatebion i ymgynghoriadau yn debygol o gael eu gwneud yn gyhoeddus, ar y rhyngwryd neu mewn adroddiad. Os byddai'n well gennych i'ch ymateb aros yn ddiennw, ticiwch yma:

☐

Rhan 1: Hybu'r Gymraeg

Cwestiwn 1 – Ym mharagraffau 49–54, rydym wedi amlinellu'r rôl yr ydym yn cynnig y dylai Llywodraeth Cymru ei chwarae i hybu'r Gymraeg, h.y. swyddogaethau'r Llywodraeth i hybu'r Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys p'un a oes meysydd y dylid eu hychwanegu neu eu tynnu o'r rhestr ym mharagraff 53.

Cwestiwn 2 – Yn Nhabl 1, rydym wedi amlinellu'r adnoddau mewn perthynas â'r swyddogaethau cyffredinol i hybu'r Gymraeg yr ydym o'r fam y dylent fod ar gael i unrhyw gorff neu gyrff sy'n helpu yn y gwaith o hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 3 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefrir gennym (Opsiwn 4), sef un corff i fod yn gyfrifol am hybu'r Gymraeg ac am fonitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Os ydych yn anghytuno, nodwch pa opsiwn (gan gynnwys opsiynau nad ydym wedi'u trafod yn y Papur Gwyn) y dylem ei ystyried yn eich barn chi.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 4 – Rydym wedi seilio ein dewis, sef un corff, ar sail eglurder, cydnawsedd a gwerth am arian. A ydych chi'n cytuno â'n sail resymegol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 5 – Pa faterion perthnasol eraill y dylem eu hystyried wrth wneud ein cynnig terfynol ynghylch pa gorff neu gyrff ddylai hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 6 – A oes gennych unrhyw sylwadau pellach ar Ran 1 y Papur Gwyn?

Rhan 2: Llywodraethiant ac atebolrwydd

Cwestiwn 7 – Ym mharagraffau 93–95, rydym wedi nodi rhai gofynion cyffredinol yn ymwneud â threfniadau llywodraethu ac atebolrwydd y corff. Beth yw eich barn chi am y gofynion cyffredinol hyn, ac a oes yna fesurau monitro a ffrwyno eraill a ddylai fod yn weithredo! ar y corff arfaethedig?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 8 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefrir gennym (Opsiwn 3), sef i sefydlu Comisiwn y Gymraeg i hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 9 – Beth yw eich barn chi am y dadansoddiad rydym wedi'i ddarparu sy'n cefnogi ein dewis ni, sef Opsiwn 3? A oes unrhyw ystyriaethau eraill y dylem eu hystyried wrth wneud unrhyw gynneg terfynol?

Cwestiwn 10 – A ydych chi'n credu bod Opsiwn 3 yn diogelu annibyniaeth y Comisiwn arfaethedig yn ddigonol yng nghyd-destun arfer swyddogaethau ar gyfer monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 11 – A oes unrhyw faterion ychwanegol i'r rhai a restrir ym mharagraffau 121–122 y dylem eu hystyried wrth ystyried trefniadau i sefydlu'r Comisiwn arfaethedig?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 12 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i symud y gofyniad ar Lywodraeth Cymru i funio strategaeth ar gyfer y Gymraeg o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 i'r Bîl y Gymraeg newydd?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 13 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru adrodd i'r Cynulliad ar strategaeth y Gymraeg bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 14 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi cynllun yn nodi sut y bydd yn gweithredu'r strategaeth bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 15 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Cyngor Partneriaeth y Gymraeg a rhoi'r pŵer i Lywodraeth Cymru geisio cyngor gan y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 16 – A oes gennych unrhyw sylwadau eraill ar Ran 2 y Papur Gwyn?

Rhan 3: Safonau'r Gymraeg

Cwestiwn 17 – Rydym yn cynnig y dylid mabwysiadu model diwygiedig o'r Safonau (Opsion 2) fel y ffordd orau o sicrhau hawliau pobl i dderbyn gwasanaethau Cymraeg. A ydych chi'n cytuno â'r cynnig hwn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ddiwygiadau pellach yr hoffech eu gweld i'r system bresennol, neu unrhyw ddulliau gweithredu eraill y dylem eu hystyried yn eich barn chi.

Cwestiwn 18 – Rydym wedi seilio'r cynnig rydym yn ei ffafrio i ddiwygio'r Safonau (Opsion 2) ar sail yr eglurder, y capasiti ar gyfer gwella a'r costau newid sy'n gysylltiedig â phob opsiwn (paragraffau 163–165). A ydych chi'n cytuno â'n dadansoddiad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ffactorau eraill y dylem eu hystyried wrth lunio unrhyw gynigion terfynol.

Cwestiwn 19 – A ydych chi'n cytuno â'r cynnig i ddiddymu'r dosbarthiadau presennol o Safonau, a gwahaniaethu rhwng 'Safonau' (a fyddai'n berthnasol i wasanaethau) a 'dyletswyddau cynllunio ieithyddol' (a fyddai'n berthnasol i ddyletswyddau corfforaethol)?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 20 – A ydych chi o'r fam y dylid cynnwys darpariaethau sy'n ymwneud â Chynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 21 – Oes yna unrhyw faterion eraill y dylid, yn eich barn chi, eu cynnwys yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 22 – A ydych chi'n cytuno y dylai fod gan y Comisiwn arfaethedig bwerau cyffredinol i gynnal ymchwiliadau i sut mae cyrff yn cyflawni eu dyletswyddau o ran y Gymraeg, a fyddai'n cynnwys y Safonau a'r dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 23 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Comisiwn arfaethedig fonitro a chefnogi cyrff mewn perthynas â'u dyletswyddau cynllunio ieithyddol, yn hytrach na'u gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 24 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i roi cyfrifoldeb am osod Safonau ar gyrff i Lywodraeth Cymru, p'un ai drwy hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 25 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai pob un o'r rheoliadau i wneud Safonau fod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus llawn cyn gofyn am gymeradwyaeth y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 26 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Ymchwilladau Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 27 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid rhoi pwerau i gyhoeddi codau ymarfer neu ganllawiau mewn perthynas â'r Safonau i Lywodraeth Cymru?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 28 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gael pŵer i osod Safonau ar yr holl gyrff mewn sector yn uniongyrchol drwy reoliadau, heb fod angen hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall gyffelyb?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ar y materion y dylem eu hystyried wrth lunio Safonau i'w gosod yn uniongyrchol ar gyrff o fewn sector, p'un a ddylai gyrff unigol barhau â'r hawl i herio Safon sydd wedi'i gosod amynt, a ph'un a ddylid cael proses ymgynghori fwy trwyadl.

Cwestiwn 29 – Pa ffactorau y dylid eu cymryd i ystyriaeth neu pa weithdrefn y dylid ei dilyn er mwyn sicrhau bod y broses o osod Safonau ar Lywodraeth Cymru yn deg a thryloyw?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 30 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid gorfod delio â chwynion drwy weithdrefn gwyno'r corff perthnasol cyn y caiff y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg, ymchwilio i fethiant honedig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 31 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig fod yn rhaid i gyrff gadw at weithdrefn gwyno sydd wedi'i chymeradwyo, fel y Polisi Pryderon a Chwynion Enghreifftiol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 32 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond os yw o'r farn fod yr achos honedig o dorri Safon neu weithdrefn gwyno yn un ddifrifol y dylai'r Comisiwn arfaethedig gael cymryd camau gweithredu pellach mewn perthynas â chwyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ar ein diffiniad o 'achos difrifol' ym mharagraff 219.

Cwestiwn 33 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ganiatáu i'r Comisiwn arfaethedig gynnal ymchwillad ar ei liwt ei hun?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 34 – A ydych chi'n cytuno fod y camau gweithredu a ddisgrifir ym mharagraff 225 yn darparu amrywiaeth effeithiol o gamau gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw syniadau ynghylch camau gorfodi eraill a wrthodwyd neu nad ydynt wedi cael eu hystyried yn y Papur Gwyn.

Cwestiwn 35 – Ar hyn o bryd, mae gan y Comisiynydd bwerau i osod dirwy sifil o hyd at £5,000 ac, mewn rhai amgylchiadau, i ofyn am orchymyn llys i'w gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid cadw'r pwerau hyn?

Cytuno	☒	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ynghylch y ddirwy sifil uchaf y dylai'r Comisiwn arfaethedig allu ei gosod (os o gwbl).

Cwestiwn 36 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i gadw rôl y Tribiwnlys mewn perthynas â phenderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 37 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Tribiwnlys hefyd ymdrin ag apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 38 – Rydyn ni'n cynnig cyflwyno cam cyntaf gorfodol ar gyfer y Tribiwnlys mewn perthynas ag apelau yn erbyn penderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi Safonau. Byddai'r cam cyntaf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Tribiwnlys roi caniatâd ar y sail bod siawns rhesymol y bydd y cais yn llwyddo neu pan fo rheswm cryf arall pam y dylai'r cais gael ei glywed. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 39 – A ydych chi o'r farn y dylai'r cam cyntaf gorfodol arfaethedig fod yn gymwys i apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 40 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 3 y Papur Gwyn?

Rhan 4: Cwmpas y cyrff sy'n ddarostyngedig i ddeddfwriaeth y Gymraeg

Cwestiwn 41 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddileu'r cyfyngiadau yn y Mesur fel bod Llywodraeth Cymru'n meddu ar y pŵer i wneud Safonau'n gymwys i unrhyw gorff o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Dwi eisiau cynnwys yr holl sector preifat.

Cwestiwn 42 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond mewn perthynas â'r gwasanaethau y maent yn eu cyflenwi i'w cwsmeriaid y dylai busnesau yn y sector preifat fod yn agored i orfod cydymffurfio â Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ynghylch unrhyw gyfyngiadau y dylid eu rhoi ar y pwerau i osod Safonau ar fusnesau preifat.

Cwestiwn 43 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond fel rhan o becyn ehangach o weithgarwch sy'n hybu'r Gymraeg ac yn cynyddu ymwybyddiaeth ohoni y dylid gosod Safonau ar fusnesau preifat?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 44 – Os rhoddir pwerau i Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar unrhyw gorff o fewn cymhwysedd y Cynulliad, a ydych chi o'r farn y dylai Safonau gael eu gosod ar unrhyw gorff neu sector nad yw ar hyn o bryd o fewn cwmpas deddfwriaeth ynghylch y Gymraeg?

Ydw	☒	Nac ydw	☐	Ansicr	☐
-----	-------------------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Banciau, Archfarchnadoedd, Siopau stryd fawr, theatr, telerau

Cwestiwn 45 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 4 y Papur Gwyn?

Rhan 5: Asesu effaith ein cynigion

Cwestiwn 46 – Rydym wedi asesu effaith ein cynigion ar gydraddoldeb, plant, pobl ifanc a'u teuluoedd, a'r Gymraeg. A oes gennych chi sylwadau ar unrhyw un o'r asesiadau hyn?

Cwestiwn 47 – Hoffem wybod eich barn ar yr effeithiau y byddai'r cynigion yn ein Papur Gwyn yn eu cael ar y Gymraeg, yn benodol ar:

- gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg
- peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Pa effeithiau fyddai, yn eich barn chi? Sut mae cynyddu effeithiau cadarnhaol neu liniaru effeithiau negyddol?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 48 – Eglurwch hefyd sut gellid ffurfio neu newid yr opsiynau arfaethedig:

i fel eu bod yn cael effeithiau cadarnhaol neu fwy o effeithiau cadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg
ii fel nad ydynt yn cael effeithiau andwyol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 49 – Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych chi faterion perthnasol nad ydym wedi rhoi sylw penodol iddynt, defnyddiwch y blwch isod i roi gwybod i ni amdanynt.

Mae ymatebion i ymgynghoriadau yn debygol o gael eu gwneud yn gyhoeddus, ar y rhyngwrwyd neu mewn adroddiad. Os byddai'n well gennych i'ch ymateb aros yn ddienw, ticiwch yma:

☐

Rhan 1: Hybu'r Gymraeg

Cwestiwn 1 – Ym mharagraffau 49–54, rydym wedi amlinellu'r rôl yr ydym yn cynnig y dylai Llywodraeth Cymru ei chwarae i hybu'r Gymraeg, h.y. swyddogaethau'r Llywodraeth i hybu'r Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys p'un a oes meysydd y dylid eu hychwanegu neu eu tynnu o'r rhestr ym mharagraff 53.

--

Cwestiwn 2 – Yn Nhabl 1, rydym wedi amlinellu'r adnoddau mewn perthynas â'r swyddogaethau cyffredinol i hybu'r Gymraeg yr ydym o'r farn y dylent fod ar gael i unrhyw gorff neu gyrff sy'n helpu yn y gwaith o hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 3 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefrir gennym (Opsiwn 4), sef un corff i fod yn gyfrifol am hybu'r Gymraeg ac am fonitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Os ydych yn anghytuno, nodwch pa opsiwn (gan gynnwys opsiynau nad ydym wedi'u trafod yn y Papur Gwyn) y dylem ei ystyried yn eich barn chi.

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 4 – Rydym wedi seilio ein dewis, sef un corff, ar sail eglurder, cydnawsedd a gwerth am arian. A ydych chi'n cytuno â'n sail resymegol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 5 – Pa faterion perthnasol eraill y dylem eu hystyried wrth w. iud ein cynnig terfynol ynghylch pa gorff neu gyrff ddylai hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 6 -- A oes gennych unrhyw sylwadau pellach ar Ran 1 y Papur Gwyn?

Rhan 2: Llywodraethiant ac atebolrwydd

Cwestiwn 7 – Ym mharagraffau 93–95, rydym wedi nodi rhai gofynion cyffredinol yn ymwneud â threfniadau llywodraethu ac atebolrwydd y corff. Beth yw eich barn chi am y gofynion cyffredinol hyn, ac a oes yna fesurau monitro a ffrwyno eraill a ddylai fod yn weithredol ar y corff arfaethedig?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 8 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefrir gennym (Opsiwn 3), sef i sefydlu Comisiwn y Gymraeg i hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 9 – Beth yw eich barn chi am y dadansoddiad rydym wedi'i ddarparu sy'n cefnogi ein dewis ni, sef Opsiwn 3? A oes unrhyw ystyriaethau eraill y dylem eu hystyried wrth wneud unrhyw gynnig terfynol?

Cwestiwn 10 – A ydych chi'n credu bod Opsiwn 3 yn diogelu annibyniaeth y Comisiwn arfaethedig yn ddigonol yng nghyd-destun arfer swyddogaethau ar gyfer monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 11 – A oes unrhyw faterion ychwanegol i'r rhai a restrir ym mharagraffau 121–122 y dylem eu hystyried wrth ystyried trefniadau i sefydlu'r Comisiwn arfaethedig?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 12 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i symud y gofyniad ar Lywodraeth Cymru i lunio strategaeth ar gyfer y Gymraeg o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 i'r Bîl y Gymraeg newydd?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 13 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru adrodd i'r Cynulliad ar strategaeth y Gymraeg bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 14 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi cynllun yn nodi sut y bydd yn gweithredu'r strategaeth bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 15 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Cyngor Pârliamaentaeth y Gymraeg a rhoi'r pŵer i Lywodraeth Cymru geisio cyngor gan y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 16 – A oes gennych unrhyw sylwadau eraill ar Ran 2 y Papur Gwyn?

Rhan 3: Safonau'r Gymraeg

Cwestiwn 17 – Rydym yn cynnig y dylid mabwysiadu model diwygiedig o'r Safonau (Opsion 2) fel y ffordd orau o sicrhau hawliau pobl i dderbyn gwasanaethau Cymraeg. A ydych chi'n cytuno â'r cynnig hwn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ddiwygiadau pellach yr hoffech eu gweld i'r system bresennol, neu unrhyw ddulliau gweithredu eraill y dylem eu hystyried yn eich barn chi.

Cwestiwn 18 – Rydym wedi seilio'r cynnig rydym yn ei ffafrio i ddiwygio'r Safonau (Opsion 2) ar sail yr eglurder, y capasiti ar gyfer gwella a'r costau newid sy'n gysylltiedig â phob opsiwn (paragraffau 163–165). A ydych chi'n cytuno â'n dadansoddiad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ffactorau eraill y dylem eu hystyried wrth lunio unrhyw gynigion terfynol.

Cwestiwn 19 – A ydych chi'n cytuno â'r cynnig i ddiddymu'r dosbarthiadau presennol o Safonau, a gwahaniaethu rhwng 'Safonau' (a fyddai'n berthnasol i wasanaethau) a 'dyletswyddau cynllunio ieithyddol' (a fyddai'n berthnasol i ddyletswyddau corfforaethol)?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 20 – A ydych chi o'r farn y dylid cynnwys darpariaethau sy'n ymwneud â Chynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 21 – Oes yna unrhyw faterion eraill y dylid, yn eich barn chi, eu cynnwys yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 22 – A ydych chi'n cytuno y dylai fod gan y Comisiwn arfaethedig bwerau cyffredinol i gynnal ymchwiliadau i sut mae cyrff yn cyflawni eu dyletswyddau o ran y Gymraeg, a fyddai'n cynnwys y Safonau a'r dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 23 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Comisiwn arfaethedig fonitro a chefnogi cyrff mewn perthynas â'u dyletswyddau cynllunio ieithyddol, yn hytrach na'u gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 24 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i roi cyfrifoldeb am osod Safonau ar gyrff i Lywodraeth Cymru, p'un ai drwy hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 25 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai pob un o'r rheoliadau i wneud Safonau fod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus llawn cyn gofyn am gymeradwyaeth y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 26 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Ymchwiliadau Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 27 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid rhoi pwerau i gyhoeddi codau ymarfer neu ganllawiau mewn perthynas â'r Safonau i Lywodraeth Cymru?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 28 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gael pŵer i osod Safonau ar yr holl gyrff mewn sector yn uniongyrchol drwy reoliadau, heb fod angen hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall gyffelyb?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ar y materion y dylem eu hystyried wrth iunio Safonau i'w gosod yn uniongyrchol ar gyrff o fewn sector, p'un a ddylai gyrff unigol barhau â'r hawl i herio Safon sydd wedi'i gosod amynt, a ph'un a ddylid cael proses ymgynghori fwy trwyadl.

Cwestiwn 29 – Pa ffactorau y dylid eu cymryd i ystyriaeth neu pa weithdrefn y dylid ei dilyn er mwyn sicrhau bod y broses o osod Safonau ar Lywodraeth Cymru yn deg a thryloyw?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 30 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid gorfod delio â chwynion drwy weithdrefn gwyno'r corff perthnasol cyn y caiff y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg, ymchwilio i fethiant honedig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 31 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig fod yn rhaid i gyrff gadw at weithdrefn gwyno sydd wedi'i chymeradwyo, fel y Polisi Pryderon a Chwynion Enghreifftiol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 32 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond os yw o'r farn fod yr achos honedig o dorri Safon neu weithdrefn gwyno yn un ddifrifol y dylai'r Comisiwn arfaethedig gael cymryd camau gweithredu pellach mewn perthynas â chwyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ar ein diffiniad o 'achos difrifol' ym mharagraff 219.

Cwestiwn 33 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ganiatáu i'r Comisiwn arfaethedig gynnal ymchwiliad ar ei liwt ei hun?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 34 – A ydych chi'n cytuno fod y camau gweithredu a ddisgrifir ym mharagraff 225 yn darparu amrywiaeth effeithiol o gamau gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw syniadau ynghylch camau gorfodi eraill a wrthodwyd neu nad ydynt wedi cael eu hystyried yn y Papur Gwyn.

Cwestiwn 35 – Ar hyn o bryd, mae gan y Comisiynydd bwerau i osod dirwy sifil o hyd at £5,000 ac, mewn rhai amgylchiadau, i ofyn am orchymyn llys i'w gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid cadw'r pwerau hyn?

Cytuno	☒	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ynghylch y ddirwy sifil uchaf y dylai'r Comisiwn arfaethedig allu ei gosod (os o gwbl).

Cwestiwn 36 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i gadw rôl y Tribiwnlys mewn perthynas â phenderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 37 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Tribiwnlys hefyd ymdrin ag apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 38 – Rydyn ni'n cynnig cyflwyno cam cyntaf gorfodol ar gyfer y Tribiwnlys mewn perthynas ag apelau yn erbyn penderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi Safonau. Byddai'r cam cyntaf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Tribiwnlys roi caniatâd ar y sail bod siawns rhesymol y bydd y cais yn llwyddo neu pan fo rheswm cryf arall pam y dylai'r cais gael ei glywed. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 39 – A ydych chi o'r farn y dylai'r cam cyntaf gorfodol arfaethedig fod yn gymwys i apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 40 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 3 y Papur Gwyn?

Rhan 4: Cwmpas y cyrff sy'n ddarostyngedig i ddeddfwriaeth y Gymraeg

Cwestiwn 41 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddileu'r cyfyngiadau yn y Mesur fel bod Llywodraeth Cymru'n meddu ar y pŵer i wneud Safonau'n gymwys i unrhyw gorff o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Da i siar gweithio yn yr holl sector bryfel yn cael ei gynnwys.

Cwestiwn 42 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond mewn perthynas â'r gwasanaethau y maent yn eu cyflenwi i'w cwsmeriaid y dylai busnesau yn y sector preifat fod yn agored i orfod cydymffurfio â Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ynghylch unrhyw gyfyngiadau y dylid eu rhoi ar y pwerau i osod Safonau ar fusnesau preifat.

Cwestiwn 43 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond fel rhan o becyn ehangach o weithgarwch sy'n hybu'r Gymraeg ac yn cynyddu ymwybyddiaeth ohoni y dylid gosod Safonau ar fusnesau preifat?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 44 – Os rhoddir pwerau i Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar unrhyw gorff o fewn cymhwysedd y Cynulliad, a ydych chi o'r farn y dylai Safonau gael eu gosod ar unrhyw gorff neu sector nad yw ar hyn o bryd o fewn cwmpas deddfwriaeth ynghylch y Gymraeg?

Ydw	☒	Nac ydw	☐	Ansicr	☐
-----	-------------------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Banciau archfarchnadoedd, Sipsau Stryd Fawr, Llywodraeth Cymru.

Cwestiwn 45 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 4 y Papur Gwyn?

Rhan 5: Asesu effaith ein cynigion

Cwestiwn 46 – Rydym wedi asesu effaith ein cynigion ar gydraddoldeb, plant, pobl ifanc a'u teuluoedd, a'r Gymraeg. A oes gennych chi sylwadau ar unrhyw un o'r asesiadau hyn?

Cwestiwn 47 – Hoffem wybod eich barn ar yr effeithiau y byddai'r cynigion yn ein Papur Gwyn yn eu cael ar y Gymraeg, yn benodol ar:

- gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg
- peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Pa effeithiau fyddai, yn eich barn chi? Sut mae cynyddu effeithiau cadarnhaol neu liniaru effeithiau negyddol?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 48 – Eglurwch hefyd sut gellid ffurfio neu newid yr opsiynau arfaethedig:

- fel eu bod yn cael effeithiau cadarnhaol neu fwy o effeithiau cadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg
- fel nad ydynt yn cael effeithiau andwyol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 49 – Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych chi faterion perthnasol nad ydym wedi rhoi sylw penodol iddynt, defnyddiwch y blwch isod i roi gwybod i ni amdanynt.

Mae ymatebion i ymgynghoriadau yn debygol o gael eu gwneud yn gyhoeddus, ar y rhyngwrdd neu mewn adroddiad. Os byddai'n well gennych i'ch ymateb aros yn ddienw, ticiwch yma:

☐

Rhan 1: Hybu'r Gymraeg

Cwestiwn 1 – Ym mharagraffau 49–54, rydym wedi amlinellu'r rôl yr ydym yn cynnig y dylai Llywodraeth Cymru ei chwarae i hybu'r Gymraeg, h.y. swyddogaethau'r Llywodraeth i hybu'r Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys p'un a oes meysydd y dylid eu hychwanegu neu eu tynnu o'r rhestr ym mharagraff 53.

Cwestiwn 2 – Yn Nhabl 1, rydym wedi amlinellu'r adnoddau mewn perthynas â'r swyddogaethau cyffredinol i hybu'r Gymraeg yr ydym o'r farn y dylent fod ar gael i unrhyw gorff neu gyrff sy'n helpu yn y gwaith o hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 3 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefrir gennym (Opsiwn 4), sef un corff i fod yn gyfrifol am hybu'r Gymraeg ac am fonitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Os ydych yn anghytuno, nodwch pa opsiwn (gan gynnwys opsiynau nad ydym wedi'u trafod yn y Papur Gwyn) y dylem ei ystyried yn eich barn chi.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 4 – Rydym wedi seilio ein dewis, sef un corff, ar sail eglurder, cydnawsedd a gwerth am arian. A ydych chi'n cytuno â'n sail resymegol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 5 – Pa faterion perthnasol eraill y dylem eu hystyried wrth wr. udd ein cynnig terfynol ynghyich pa goffi neu gyff ddylai hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 6 – A oes gennych unrhyw sylwadau pellach ar Ran 1 y Papur Gwyn?

Rhan 2: Llywodraethiant ac atebolrwydd

Cwestiwn 7 – Ym mhargraffau 93–95, rydym wedi nodi rhai gofynion cyffredinol yn ymwneud â threfniadau llywodraethu ac atebolrwydd y goffi. Beth yw eich barn chi am y gofynion cyffredinol hyn, ac a oes yna fesurau monitro a ffurwyno eraill a ddylai fod yn weithredol ar y goffi arfaelhedig?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 8 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefir gennym (Opsiwn 3), sef i sefydlu Comisiwn y Gymraeg i hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth gyff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 9 – Beth yw eich barn chi am y dadansoddiad rydym wedi'i ddarparu sy'n sefnogi ein dewis ni, sef Opsiwn 3? A oes unrhyw ystyriaethau eraill y dylem eu hystyried wrth wneud unrhyw gynnig terfynol?

Cwestiwn 10 – A ydych chi'n credu bod Opsiwn 3 yn diogelu annibyniaeth y Comisiwn arfaelhedig yn ddigonol yng nghyd-destun arfer swyddogaethau ar gyfer monitro a gorfodi cydymffurfiaeth gyff â'r Safonau?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 11 – A oes unrhyw faterion ychwanegol i'r rhai a restrir ym mhargraffau 121–122 y dylem eu hystyried wrth ystyried trefniadau i sefydlu'r Comisiwn arfaelhedig?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 12 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i symud y gofyniad ar Lywodraeth Cymru i lunio strategaeth ar gyfer y Gymraeg o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 i'r Bill y Gymraeg newydd?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 13 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Lywodraeth Cymru adrodd i'r Cynulliad ar strategaeth y Gymraeg bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 14 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Lywodraeth Cymru gyhoeddi cynllun yn nodi sut y bydd yn gweithredu'r strategaeth bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 15 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Cyngor Parau...iaeth y Gymraeg a tholl'r pŵer i Lywodraeth Cymru geisio cynnig gan y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 16 – A oes gennych unrhyw sylwadau eraill ar Ran 2 y Papur Gwyr?

--

Rhan 3: Safonau'r Gymraeg

Cwestiwn 17 – Rydym yn cynnig y dylid mabwysiadu model diwygiedig o'r Safonau (Opsiwn 2) fel y ffordd orau o sicrhau hawliau pobl i dderbyn gwasanaethau Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'r cynnig hwn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ddiwygiadau pellach yr hoffech eu gweld i'r system bresennol, neu unrhyw ddulliau gweithredu eraill y dylem eu hystyried yn eich barn chi.

--

Cwestiwn 18 – Rydym wedi seilio'r cynnig rydym yn ei ffatïo i ddiwygio'r Safonau (Opsiwn 2) ar sail yr eglurder, y capasiti ar gyfer gwella a'r costau newid sy'n gysylltiedig â phob opsiwn (paragraffau 163–165). A ydych chi'n cytuno â'n dadansoddiad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ffactorau eraill y dylem eu hystyried wrth lunio unrhyw gynigion terfynol.

--

Cwestiwn 19 – A ydych chi'n cytuno â'r cynnig i ddiddymu'r dosbarthiadau presennol o Safonau, a gwanhataethu rhwng 'Safonau' (a fyddai'n berthnasol i wasanaethau) a 'dyletswyddau cynllunio ielthyddol' (a fyddai'n berthnasol i ddyletswyddau corfforaethol)?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 20 – A ydych chi o'r farn y dylid cynnwys darpariaethau sy'n ymwneud â Chynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ielthyddol?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 21 – Oes yna unrhyw faterion eraill y dylid, yn eich barn chi, eu cynnwys yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ielthyddol?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 22 – A ydych chi'n cytuno y dylai fod gan y Comisiwn arfaethedig bwerau cyfradrolol i gynnal ymchwiliadau i sut mae cyrff yn cyflawni eu dyletswyddau o ran y Gymraeg, a fyddai'n cynnwys y Safonau a'r dyletswyddau cynllunio ielthyddol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 23 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Comisiwn arfaethedig fonitro a chefnogi cyrff mewn perthynas â'u dyletswyddau cynllunio ielthyddol, yn hytrach na'u gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 24 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i roi cyfrifoledeb am osod Safonau ar gyrrff i Lywodraeth Cymru, p'un ai drwy hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 25 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai pob un o'r rheoliadau i wneud Safonau fod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus llawn cyn gofyn am gymeradwyaeth y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 26 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Ymchwiladau Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 27 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid rhoi pwerau i gyhoeddi codau ymarfer neu ganllawiau mewn perthynas â'r Safonau i Lywodraeth Cymru?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 28 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gael pŵer i osod Safonau ar yr holl gyrrff mewn sector yn uniongyrchol drwy reoliadau, heb fod angen hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall gyfeilyb?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ar y materion y dylem eu hysbried wrth lunio Safonau i'w gosod yn uniongyrchol ar gyrrff o fewn sector, p'un a ddylai cyrrff unigol barhau â'r hawl i herio Safon sydd wedi'i gosod amynt, a ph'un a ddylid cael proses ymgynghori fwy twyadl.

Cwestiwn 29 – Pa ffactorau y dylid eu cynnyd i ystyriaeth neu pa weithdrefn y dylid ei dilyn er mwyn sicrhau bod y broses o osod Safonau ar Lywodraeth Cymru yn deg a thryloyw?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 30 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid gofod delio â chwynion drwy weithdrefn gwyno'r corff perthnasol cyn y caiff y Comisiwn arfaethedig, set Comisiwn y Gymraeg, ymchwilio i fethiant honedig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 31 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig fod yn rhaid i gyrrff gadw at weithdrefn gwyno sydd wedi'i chymradwyo, fel y Polisi Pryderon a Chwynion Enghreifftiol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 32 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond os yw o'r ... i fod yr achos honedig o dorri Safon neu weithdrefn gwynto yn un ddifrifol y dylai'r Comisiwn arfaethedig gael cymryd camau gweithredu pellach mewn perthynas â chywyrn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ar ein diffiniad o 'achos difrifol' ym mharagraff 219.

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 33 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ganiatáu i'r Comisiwn arfaethedig gynnal ymchwiliad ar ei fwyd ei hun?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 34 – A ydych chi'n cytuno fod y camau gweithredu a ddisgrifir ym mharagraff 225 yn ddarparu amlywiaeth effeithiol o gamau gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw syniadau ynghylch camau gorfodi eraill a wrthodwyd neu nad ydynt wedi cael eu hystyried yn y Papur Gwyn.

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 35 – Ar hyn o bryd, mae gan y Comisiynydd bwerau i osod dirwy siffl o hyd at £5,000 ac, mewn rhai amgylchiadau, i ofyn am orchymyn llys i'w gwneud yn ofynnol i gorfod gydymffurfio. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid cadw'r bwerau hyn?

Cytuno	☒	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ynghylch y ddirwy siffl uchaf y dylai'r Comisiwn arfaethedig allu ei gosod (os o gwbl).

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 36 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i gadw rôl y Tribiwnlys mewn perthynas â phenderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 37 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Tribiwnlys helpu ymddrin ag apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorf?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 38 – Rydyn ni'n cynnig cyflwyno cam cyntaf gorfodol ar gyfer y Tribiwnlys mewn perthynas ag apelau yn erbyn penderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi Safonau. Byddai'r cam cyntaf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Tribiwnlys roi caniatâd ar y sail bod siawns rhesymol y bydd y cais yn llwyddo neu pan fo rheswm cryf arall pam y dylai'r cais gael ei glywed. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 39 – A ydych chi o'r farn y dylai'r cam cyntaf gorfodol arfaethedig fod yn gynnwys i apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorf?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Arsicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 40 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 3 y Papur Gwyn?

--	--	--	--	--	--

Rhan 4: Cwmpas y cyff sy'n ddarostyngedig i ddeddfwriaeth y Gymraeg

Cwestiwn 41 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddileu'r cyfyngiadau yn y Mesur fel bod Llywodraeth Cymru'n meddu ar y pŵer i wneud Safonau'n gymwys i unrhyw goff o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 42 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond mewn perthynas â'r gwasanaethau y maent yn eu cyflenwi i'w cwsmeriaid y dylai busnesau yn y sector preifat fod yn agored i ofod cydymffurfio â Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gymwys eich barn ynghylch unrhyw gyfyngiadau y dylid eu rhoi ar y pŵerau i osod Safonau ar fusnesau preifat.

Cwestiwn 43 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond fel rhan o becyn ehangach o weithgariach sy'n hybu'r Gymraeg ac yn cynyddu ymwybyddiaeth ohoni y dylid gosod Safonau ar fusnesau preifat?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 44 – Os rhoddir pŵerau i Llywodraeth Cymru i osod Safonau ar unrhyw goff o fewn cymhwysedd y Cynulliad, a ydych chi o'r farn y dylai Safonau gael eu gosod ar unrhyw goff neu sector nad yw ar hyn o bryd o fewn cwmpas deddfwriaeth ynghylch y Gymraeg?

Ydw	☒	Nac ydw	☐	Ansicr	☐
-----	-------------------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 45 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 4 y Papur Gwyn?

Rhan 5: Asesu effaith ein cynigion

Cwestiwn 46 – Rydym wedi asesu effaith ein cynigion ar gydraddoldeb, plant, pobl ifanc a'u teuluoedd, a'r Gymraeg. A oes gennych chi sylwadau ar unrhyw un o'r asesiadau hyn?

Cwestiwn 47 – Hoffem wybod eich barn ar yr effeithiau y byddai'r cynigion yn ein Papur Gwyn yn eu cael ar y Gymraeg, yn benodol ar:

- i) gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg
- ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Pa effeithiau fyddai, yn eich barn chi? Sut mae cynyddu effeithiau cadarnhaol neu liniaru effeithiau negyddol?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 48 – Eglurwch hefyd sut gellid ffurfio neu newid yr opsiynau arfaethedig:

i fel eu bod yn cael effeithiau cadarnhaol neu fwy o effeithiau cadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg
ii fel nad ydynt yn cael effeithiau andwyol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 49 – Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych chi faterion perthnasol nad ydym wedi rhoi sylw penodol iddynt, defnyddiwch y blich isod i roi gwybod i ni andantyt.

Mae ymatebion i ymgynghoriadau yn debygol o gael eu gwneud yn gyhoeddus, ar y thyngirwyd neu mewn adroddiad. Os byddar'n well gennych i'ch ymateb aros yn ddienw, ticwch yma: ☐

Rhan 1: Hybu'r Gymraeg

Cwestiwn 1 – Ym mharagraffau 49–54, rydym wedi amlinellu'r rôl yr ydym yn cynnig y dylai Llywodraeth Cymru ei chwarae i hybu'r Gymraeg, h.y. swyddogaethau'r Llywodraeth i hybu'r Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys p'un a oes meysydd y dylid eu hychwanegu neu eu tynnu o'r rhestr ym mharagraff 53.

--

Cwestiwn 2 – Yn Nhabl 1, rydym wedi amlinellu'r adnoddau mewn perthynas â'r swyddogaethau cyffredinol i hybu'r Gymraeg yr ydym o'r farn y dylent fod ar gael i unrhyw gorff neu gyrff sy'n helpu yn y gwaith o hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 3 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffeirir gennym (Opsiwn 4), sef un corff i fod yn gyfrifol am hybu'r Gymraeg ac am fonitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Os ydych yn anghytuno, nodwch pa opsiwn (gan gynnwys opsiynau nad ydym wedi'u trafod yn y Papur Gwyn) y dylem ei ystyried yn eich barn chi.

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 4 – Rydym wedi seilio ein dewis, sef un corff, ar sail eglurder, cydnawsedd a gwerth am arian. A ydych chi'n cytuno â'n sail resymegol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Sylwadau ategol

Cwestiwn 6 – A oes gennych unrhyw sylwadau pellach ar Ran 1 y Papur Gwyn?

Rhan 2: Llywodraethiant ac atebolrwydd

Cwestiwn 7 – Ym mharagraffau 93–95, rydym wedi nodi rhai gofynion cyffredinol yn ymwneud â threfniadau liywodraethu ac atebolrwydd y corff. Beth yw eich barn chi am y gofynion cyffredinol hyn, ac a oes yna fesurau monitro a ffrwyno eraill a ddylai fod yn weithredol ar y corff arfaethedig?

Sylwadau ategol

Wrestion 8 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffeirir gennym (Opsiwn 3), sef i sefydlu Comisiwn y Gymraeg i hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Qwestiwn 9 – Beth yw eich barn chi am y dadansoddiad rydym wedi'i ddarparu sy'n cefnogi ein dewis ni, sef Opsiwn 3? A oes unrhyw ystyriaethau eraill y dylem eu hystyried wrth wneud unrhyw gynnig terfynol?

Cwestiwn 10 – A ydych chi'n credu bod Opsiwn 3 yn diogelu annibyniaeth y Comisiwn arfaethedig yn ddigonol yng nghyd-destun arfer swyddogaethau ar gyfer monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrrff â'r Safonau?

Ydw	☐	Nac ydw	X	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	---	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 11 – A oes unrhyw faterion ychwanegol i'r rhai a restrir ym mharagraffau 121–122 y dylem eu hystyried wrth ystyried trefniadau i sefydlu'r Comisiwn arfaethedig?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 12 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i symud y gofyniad ar Lywodraeth Cymru i lunio strategaeth ar gyfer y Gymraeg o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 i'r Bili y Gymraeg newydd?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol

Cwestiwn 13 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru adrodd i'r Cynulliad ar strategaeth y Gymraeg bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 14 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi cynllun yn nodi sut y bydd yn gweithredu'r strategaeth bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 15 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Cyngor Paraniaeth y Gymraeg a rhoi'r pŵer i Lywodraeth Cymru geisio cyngor gan y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 16 – A oes gennych unrhyw sylwadau eraill ar Ran 2 y Papur Gwyn?

Rhan 3: Safonau'r Gymraeg

Cwestiwn 17 – Rydym yn cynnig y dylid mabwysiadu model diwygiedig o'r Safonau (Opsiwn 2) fel y ffordd orau o sicrhau hawliau pobl i dderbyn gwasanaethau Cymraeg. A ydych chi'n cytuno â'r cynnig hwn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ddiwygiadau pellach yr hoffech eu gweld i'r system bresennol, neu unrhyw dduliau gweithredu eraill y dylem eu hystyried yn eich barn chi.

Cwestiwn 18 – Rydym wedi seilio'r cynnig rydym yn ei ffafrio i ddiwygio'r Safonau (Opsiwn 2) ar sail yr eglurder, y capasiti ar gyfer gwella a'r costau newid sy'n gysylltiedig â phob opsiwn (paragraffau 163–165). A ydych chi'n cytuno â'n dadansoddiad?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ffactorau eraill y dylem eu hystyried wrth lunio unrhyw gynigion terfynol.

Cwestiwn 19 – A ydych chi'n cytuno â'r cynnig i ddiddymu'r dosbarthiadau presennol o Safonau, a gwahaniaethu rhwng 'Safonau' (a fyddai'n berthnasol i wasanaethau) a 'dyletswyddau cynllunio ieithyddol' (a fyddai'n berthnasol i ddyletswyddau corfforaethol)?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 20 – A ydych chi o'r fam y dylid cynnwys darpariaethau sy'n ymwneud â Chynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Ydw	☐	Nac ydw	X	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	---	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 21 – Oes yna unrhyw faterion eraill y dylid, yn eich barn chi, eu cynnwys yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 22 – A ydych chi'n cytuno y dylai fod gan y Comisiwn arfaethedig bwerau cyffredinol i gynnal ymchwiliadau i sut mae cyrff yn cyflawni eu dyletswyddau o ran y Gymraeg, a fyddai'n cynnwys y Safonau a'r dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 23 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Comisiwn arfaethedig fonitro a chefnogi cyrff mewn perthynas â'u dyletswyddau cynllunio ieithyddol, yn hytrach na'u gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 24 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i roi cyfrifoldeb am osod Safonau ar gyrff i Lywodraeth Cymru, p'un ai drwy hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 25 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai pob un o'r rheoliadau i wneud Safonau fod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus llawn cyn gofyn am gymeradwyaeth y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 26 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Ymchwilladau Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 27 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid rhoi pwerau i gyhoeddi codau ymarfer neu ganllawiau mewn perthynas â'r Safonau i Lywodraeth Cymru?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 28 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gael pŵer i osod Safonau ar yr holl gyrff mewn sector yn uniongyrchol drwy reoliadau, heb fod angen hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall gyffelyb?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ar y materion y dylem eu hystyried wrth lunio Safonau i'w gosod yn uniongyrchol ar gyrff o fewn sector, p'un a ddylai gyrff unigol barhau â'r hawl i herio Safon sydd wedi'i gosod amynt, a ph'un a ddylid cael proses ymgynghori fwy trwyadl.

Cwestiwn 29 – Pa ffactorau y dylid eu cymryd i ystyriaeth neu pa weithdrefn y dylid ei dilyn er mwyn sicrhau bod y broses o osod Safonau ar Lywodraeth Cymru yn deg a thryloyw?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 30 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid gorfod delio â chwynion drwy weithdrefn gwyno'r corff perthnasol cyn y caiff y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg, ymchwilio i fethiant honedig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 31 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig fod yn rhaid i gyrff gadw at weithdrefn gwyno sydd wedi'i chymeradwyo, fel y Polisi Pryderon a Chwynion Enghreifftiol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 32 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond os yw o'r farn fod yr achos honedig o dorri Safon neu weithdrefn gwyno yn un ddifrifol y dylai'r Comisiwn arfaethedig gael cymryd camau gweithredu pellach mewn perthynas â chwyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ar ein diffiniad o 'achos difrifol' ym mharagraff 219.

Cwestiwn 33 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ganiatáu i'r Comisiwn arfaethedig gynnal ymchwiliad ar ei liwt ei hun?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 34 – A ydych chi'n cytuno fod y camau gweithredu a ddisgrifir ym mharagraff 225 yn darparu amrywiaeth effeithiol o gamau gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw syniadau ynghylch camau gorfodi eraill a wrthodwyd neu nad ydynt wedi cael eu hystyried yn y Papur Gwyn.

Cwestiwn 35 – Ar hyn o bryd, mae gan y Comisiynydd bwerau i osod dirwy sifil o hyd at £5,000 ac, mewn rhai amgylchiadau, i ofyn am orchymyn llys i'w gwneud yn ofynnol i gorrff gydymffurfio. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid cadw'r pwerau hyn?

Cytuno	☒	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ynghylch y ddirwy sifil uchaf y dylai'r Comisiwn arfaethedig ailu ei gosod (os o gwbl).

Cwestiwn 36 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i gadw rôl y Tribiwnlys mewn perthynas â phenderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 37 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Tribiwnlys hefyd ymdrin ag apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 38 – Rydyn ni'n cynnig cyflwyno cam cyntaf gorfodol ar gyfer y Tribiwnlys mewn perthynas ag apelau yn erbyn penderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi Safonau. Byddai'r cam cyntaf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Tribiwnlys roi caniatâd ar y sail bod siawns rhesymol y bydd y cais yn llwyddo neu pan fo rheswm cryf araill pam y dylai'r cais gael ei glywed. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 39 – A ydych chi o'r farn y dylai'r cam cyntaf gorfodol arfaethedig fod yn gymwys i apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 40 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 3 y Papur Gwyn?

Rhan 4: Cwmpas y cyrff sy'n ddarostyngedig i ddeddfwriaeth y Gymraeg

Cwestiwn 41 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddileu'r cyfyngiadau yn y Mesur fel bod Llywodraeth Cymru'n meddu ar y pŵer i wneud Safonau'n gymwys i unrhyw gorff o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 42 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond mewn perthynas â'r gwasanaethau y maent yn eu cyflenwi i'w cwsmeriaid y dylai busnesau yn y sector preifat fod yn agored i orfod cydymffurfio â Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ynghylch unrhyw gyfyngiadau y dylid eu rhoi ar y pwerau i osod Safonau ar fusnesau preifat.

Cwestiwn 43 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond fel rhan o becyn ehangach o weithgarwch sy'n hybu'r Gymraeg ac yn cynyddu ymwybyddiaeth ohoni y dylid gosod Safonau ar fusnesau preifat?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 44 – Os rhoddir pwerau i Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar unrhyw gorff o fewn cymhwysedd y Cynulliad, a ydych chi o'r farn y dylai Safonau gael eu gosod ar unrhyw gorff neu sector nad yw ar hyn o bryd o fewn cwmpas deddfwriaeth ynghylch y Gymraeg?

Ydw	☒	Nac ydw	☐	Ansicr	☐
-----	-------------------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 45 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 4 y Papur Gwyn?

Rhan 5: Asesu effaith ein cynigion

Cwestiwn 46 – Rydym wedi asesu effaith ein cynigion ar gydraddoldeb, plant, pobl ifanc a'u teuluoedd, a'r Gymraeg. A oes gennych chi sylwadau ar unrhyw un o'r asesiadau hyn?

Cwestiwn 47 – Hoffem wybod eich barn ar yr effeithiau y byddai'r cynigion yn ein Papur Gwyn yn eu cael ar y Gymraeg, yn benodol ar:

- i) gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg
- ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Pa effeithiau fyddai, yn eich barn chi? Sut mae cynyddu effeithiau cadarnhaol neu liniaru effeithiau negyddol?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 48 – Eglurwch hefyd sut gellid ffurfio neu newid yr opsiynau arfaethedig:

i fel eu bod yn cael effeithiau cadarnhaol neu fwy o effeithiau cadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg
ii fel nad ydynt yn cael effeithiau andwyol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 49 – Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych chi faterion perthnasol nad ydym wedi rhoi sylw penodol iddynt, defnyddiwch y blwch isod i roi gwybod i ni amdanynt.

Mae ymatebion i ymgynghoriadau yn debygol o gael eu gwneud yn gyhoeddus, ar y rhyngwyd neu mewn adroddiad. Os byddai'n well gennych i'ch ymateb aros yn ddienw, ticiwch yma: ☐

Rhan 1: Hybu'r Gymraeg

PG-270 - Jeff Smith

PG - L10

Cwestiwn 1 – Ym mharagraffau 49–54, rydym wedi amlinellu'r rôl yr ydym yn cynnig y dylai Llywodraeth Cymru ei chwarae i hybu'r Gymraeg, h.y. swyddogaethau'r Llywodraeth i hybu'r Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys p'un a oes meysydd y dylid eu hychwanegu neu eu tynnu o'r rhestr ym mharagraff 53.

--

Cwestiwn 2 – Yn Nhabl 1, rydym wedi amlinellu'r adnoddau mewn perthynas â'r swyddogaethau cyffredinol i hybu'r Gymraeg yr ydym o'r fam y dylent fod ar gael i unrhyw gorff neu gyrff sy'n helpu yn y gwaith o hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 3 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffeirir gennym (Opsiwn 4), sef un corff i fod yn gyfrifol am hybu'r Gymraeg ac am fonitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Os ydych yn anghytuno, nodwch pa opsiwn (gan gynnwys opsiynau nad ydym wedi'u trafod yn y Papur Gwyn) y dylem ei ystyried yn eich barn chi.

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 4 – Rydym wedi seilio ein dewis, sef un corff, ar sail eglurder, cydnawsedd a gwerth am arian. A ydych chi'n cytuno â'n sail resymegol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 5 – Pa faterion perthnasol eraill y dylem eu hystyried wrth wneud ein cynnig terfynol ynghylch pa gorff neu gyrff ddylai hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 6 – A oes gennych unrhyw sylwadau pellach ar Ran 1 y Papur Gwyn?

Rhan 2: Llywodraethiant ac atebolrwydd

Cwestiwn 7 – Ym mharagraffau 93–95, rydym wedi nodi rhai gofynion cyffredinol yn ymwneud â threfniadau llywodraethu ac atebolrwydd y corff. Beth yw eich barn chi am y gofynion cyffredinol hyn, ac a oes yna fesurau monitro a ffrwyno eraill a ddylai fod yn weithredol ar y corff arfaethedig?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 8 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefrir gennym (Opsiwn 3), sef i sefydlu Comisiwn y Gymraeg i hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 9 – Beth yw eich barn chi am y dadansoddiad rydym wedi'i ddarparu sy'n cefnogi ein dewis ni, sef Opsiwn 3? A oes unrhyw ystyriaethau eraill y dylem eu hystyried wrth wneud unrhyw gynnig terfynol?

Cwestiwn 10 – A ydych chi'n credu bod Opsiwn 3 yn diogelu annibyniaeth y Comisiwn arfaethedig yn ddigonol yng nghyd-destun arfer swyddogaethau ar gyfer monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 11 – A oes unrhyw faterion ychwanegol i'r rhai a restrir ym mharagraffau 121–122 y dylem eu hystyried wrth ystyried trefniadau i sefydlu'r Comisiwn arfaethedig?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 12 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i symud y gofyniad ar Lywodraeth Cymru i lunio strategaeth ar gyfer y Gymraeg o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 i'r Bil y Gymraeg newydd?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 13 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru adrodd i'r Cynulliad ar strategaeth y Gymraeg bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 14 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi cynllun yn nodi sut y bydd yn gweithredu'r strategaeth bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 15 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Cyngor Parhaeriaeth y Gymraeg a rhoi'r pŵer i Lywodraeth Cymru geisio cyngor gan y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 16 – A oes gennych unrhyw sylwadau eraill ar Ran 2 y Papur Gwyn?

Rhan 3: Safonau'r Gymraeg

Cwestiwn 17 – Rydym yn cynnig y dylid mabwysiadu model diwygiedig o'r Safonau (Opsiw 2) fel y ffordd orau o sicrhau hawliau pobl i dderbyn gwasanaethau Cymraeg. A ydych chi'n cytuno â'r cynnig hwn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ddiwygiadau pellach yr hoffech eu gweld i'r system bresennol, neu unrhyw ddulliau gweithredu eraill y dylem eu hystyried yn eich barn chi.

Cwestiwn 18 – Rydym wedi seilio'r cynnig rydym yn ei ffafrio i ddiwygio'r Safonau (Opsiw 2) ar sail yr eglurder, y capasiti ar gyfer gwella a'r costau newid sy'n gysylltiedig â phob opsiwn (paragraffau 163–165). A ydych chi'n cytuno â'n dadansoddiad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ffactorau eraill y dylem eu hystyried wrth lunio unrhyw gyniglon terfynol.

Cwestiwn 19 – A ydych chi'n cytuno â'r cynnig i ddiddymu'r dosbarthiadau presennol o Safonau, a gwahaniaethu rhwng 'Safonau' (a fyddai'n berthnasol i wasanaethau) a 'dyletswyddau cynllunio ieithyddol' (a fyddai'n berthnasol i ddyletswyddau corfforaethol)?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 20 – A ydych chi o'r farn y dylid cynnwys darpariaethau sy'n ymwneud â Chynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 21 – Oes yna unrhyw faterion eraill y dylid, yn eich barn chi, eu cynnwys yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 22 – A ydych chi'n cytuno y dylai fod gan y Comisiwn arfaethedig bwerau cyffredinol i gynnal ymchwiliadau i sut mae cyrff yn cyflawni eu dyletswyddau o ran y Gymraeg, a fyddai'n cynnwys y Safonau a'r dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 23 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Comisiwn arfaethedig fonitro a chefnogi cyrff mewn perthynas â'u dyletswyddau cynllunio ieithyddol, yn hytrach na'u gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 24 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i roi cyfrifoldeb am osod Safonau ar gyrff i Lywodraeth Cymru, p'un ai drwy hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 25 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai pob un o'r rheoliadau i wneud Safonau fod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus llawn cyn gofyn am gymeradwyaeth y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 26 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Ymchwiliadau Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 27 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid rhoi pwerau i gyhoeddi codau ymarfer neu ganllawiau mewn perthynas â'r Safonau i Lywodraeth Cymru?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 28 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gael pŵer i osod Safonau ar yr holl gyrff mewn sector yn uniongyrchol drwy reoliadau, heb fod angen hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall gyffelyb?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ar y materion y dylem eu hystyried wrth lunio Safonau i'w gosod yn uniongyrchol ar gyrff o fewn sector, p'un a ddylai gyrff unigol barhau â'r haw i herio Safon sydd wedi'i gosod arnynt, a ph'un a ddylid cael proses ymgynghori fwy trwyadl.

Cwestiwn 29 – Pa ffactorau y dylid eu cymryd i ystyriaeth neu pa weithdrefn y dylid ei dilyn er mwyn sicrhau bod y broses o osod Safonau ar Lywodraeth Cymru yn deg a thryloyw?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 30 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid gorfod delio â chwynion drwy weithdrefn gwyno'r corff perthnasol cyn y caiff y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg, ymchwilio i fethiant honedig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 31 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig fod yn rhaid i gyrff gadw at weithdrefn gwyno sydd wedi'i chymeradwyo, fel y Polisi Pryderon a Chwynion Enghreifftiol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 32 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond os yw o'r farn fod yr achos honedig o dorri Safon neu weithdrefn gwyno yn un ddifrifol y dylai'r Comisiwn arfaethedig gael cymryd camau gweithredu pellach mewn perthynas â chwyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ar ein diffiniad o 'achos difrifol' ym mharagraff 219.

Cwestiwn 33 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ganiatáu i'r Comisiwn arfaethedig gynnal ymchwiliad ar ei liwt ei hun?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 34 – A ydych chi'n cytuno fod y camau gweithredu a ddisgrifir ym mharagraff 225 yn darparu amrywiaeth effeithiol o gamau gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw syniadau ynghylch camau gorfodi eraill a wrthodwyd neu nad ydynt wedi cael eu hystyried yn y Papur Gwyn.

Cwestiwn 35 – Ar hyn o bryd, mae gan y Comisiynydd bwerau i osod dirwy sifil o hyd at £5,000 ac, mewn rhai amgylchiadau, i ofyn am orchymyn llys i'w gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid cadw'r bwerau hyn?

Cytuno	☒	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ynghylch y ddirwy sifil uchaf y dylai'r Comisiwn arfaethedig allu ei gosod (os o gwbl).

Cwestiwn 36 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i gadw rôl y Tribiwnlys mewn perthynas â phenderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 37 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Tribiwnlys hefyd ymdrin ag apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 38 – Rydyn ni'n cynnig cyflwyno cam cyntaf gorfodol ar gyfer y Tribiwnlys mewn perthynas ag apelau yn erbyn penderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi Safonau. Byddai'r cam cyntaf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Tribiwnlys roi caniatâd ar y sail bod siawns rhesymol y bydd y cais yn llwyddo neu pan fo rheswm cryf arall pam y dylai'r cais gael ei glywed. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 39 – A ydych chi o'r farn y dylai'r cam cyntaf gorfodol arfaethedig fod yn gymwys i apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 40 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 3 y Papur Gwyn?

Rhan 4: Cwmpas y cyrff sy'n ddarostyngedig i ddeddfwriaeth y Gymraeg

Cwestiwn 41 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddileu'r cyfyngiadau yn y Mesur fel bod Llywodraeth Cymru'n meddu ar y pŵer i wneud Safonau'n gymwys i unrhyw gorff o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Mae angen rhoi'r sector preifat o dan y Safonau

Cwestiwn 42 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond mewn perthynas â'r gwasanaethau y maent yn eu cyflenwi i'w cwsmeriaid y dylai busnesau yn y sector preifat fod yn agored i orfod cydymffurfio â Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ynghylch unrhyw gyfyngiadau y dylid eu rhoi ar y pwerau i osod Safonau ar fusnesau preifat.

Cwestiwn 43 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond fel rhan o becyn ehangach o weithgarwch sy'n hybu'r Gymraeg ac yn cynyddu ymwybyddiaeth ohoni y dylid gosod Safonau ar fusnesau preifat?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 44 – Os rhoddir pwerau i Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar unrhyw gorff o fewn cymhwysedd y Cynulliad, a ydych chi o'r farn y dylai Safonau gael eu gosod ar unrhyw gorff neu sector nad yw ar hyn o bryd o fewn cwmpas deddfwriaeth ynghylch y Gymraeg?

Ydw	☒	Nac ydw	☐	Ansicr	☐
-----	-------------------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Yn awgrym eiddo mwy na'r un lleoliad / eraill
£50K+ / blwyddyn

Cwestiwn 45 – A oes, gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Rân 4 y Papur Gwyn?

Rhan 5: Asesu effaith ein cynigion

Cwestiwn 46 – Rydym wedi asesu effaith ein cynigion ar gydraddoldeb, plant, pobl ifanc a'u teuluoedd, a'r Gymraeg. A oes gennych chi sylwadau ar unrhyw un o'r asesiadau hyn?

Cwestiwn 47 – Hoffem wybod eich barn ar yr effeithiau y byddai'r cynigion yn ein Papur Gwyn yn eu cael ar y Gymraeg, yn benodol ar:

- gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg
- peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Pa effeithiau fyddai, yn eich barn chi? Sut mae cynyddu effeithiau cadarnhaol neu liniaru effeithiau negyddol?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 48 – Eglurwch hefyd sut gellid ffurfio neu newid yr opsiynau arfaethedig:

- fel eu bod yn cael effeithiau cadarnhaol neu fwy o effeithiau cadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg
- fel nad ydynt yn cael effeithiau andwyol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 49 – Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych chi faterion perthnasol nad ydym wedi rhoi sylw penodol iddynt, defnyddiwch y blwch isod i roi gwybod i ni amdanynt.

byrwyddi'n gael ond DIM ar draw rheoli / rheolddio
Mynaf fy hantiau, a dim ond drwy ddeddfu
caf i'r rhain

Mae ymatebion i ymgynghoriadau yn debygol o gael eu gwneud yn gyhoeddus, ar y rhyngwyd neu mewn adroddiad. Os byddai'n well gennych i'ch ymateb aros yn ddienw, ticiwch yma:

☐

Rhan 1: Hybu'r Gymraeg

Cwestiwn 1 – Ym mharagraffau 49–54, rydym wedi amlinellu'r rôl yr ydym yn cynnig y dylai Llywodraeth Cymru ei chwarae i hybu'r Gymraeg, h.y. swyddogaethau'r Llywodraeth i hybu'r Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys p'un a oes meysydd y dylid eu hychwanegu neu eu tynnu o'r rhestr ym mharagraff 53.

--

Cwestiwn 2 – Yn Nhabl 1, rydym wedi amlinellu'r adnoddau mewn perthynas â'r swyddogaethau cyffredinol i hybu'r Gymraeg yr ydym o'r fam y dylent fod ar gael i unrhyw gorff neu gyrrff sy'n helpu yn y gwaith o hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 3 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffeirir gennym (Opsiwn 4), sef un corff i fod yn gyfrifol am hybu'r Gymraeg ac am fonitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Os ydych yn anghytuno, nodwch pa opsiwn (gan gynnwys opsiynau nad ydym wedi'u trafod yn y Papur Gwyn) y dylem ei ystyried yn eich barn chi.

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 4 – Rydym wedi seilio ein dewis, sef un corff, ar sail eglurder, cydnawsedd a gwerth am arian. A ydych chi'n cytuno â'n sail resymegol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 5 – Pa faterion perthnasol eraill y dylem eu hystyried wrth wneud ein cynnig terfynol ynghyd pa gorff neu gyrff ddylai hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 6 – A oes gennych unrhyw sylwadau pellach ar Ran 1 y Papur Gwyn?

Rhan 2: Llywodraethiant ac atebolrwydd

Cwestiwn 7 – Ym mharagraffau 93–95, rydym wedi nodi rhai gofynion cyffredinol yn ymwneud â threfniadau llywodraethu ac atebolrwydd y corff. Beth yw eich barn chi am y gofynion cyffredinol hyn, ac a oes yna fesurau monitro a ffrwyno eraill a ddylai fod yn weithredol ar y corff arfaethedig?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 8 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffeirir gennym (Opsiwn 3), sef i sefydlu Comisiwn y Gymraeg i hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 9 – Beth yw eich barn chi am y dadansoddiad rydym wedi'i ddarparu sy'n cefnogi ein dewis ni, sef Opsiwn 3? A oes unrhyw ystyriaethau eraill y dylem eu hystyried wrth wneud unrhyw gynnig terfynol?

Cwestiwn 10 – A ydych chi'n credu bod Opsiwn 3 yn diogelu annibyniaeth y Comisiwn arfaethedig yn ddigonol yng nghyd-destun arfer swyddogaethau ar gyfer monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Ydw	☐	Nac ydw	X	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	---	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 11 – A oes unrhyw faterion ychwanegol i'r rhai a restrir ym mharagraffau 121–122 y dylem eu hystyried wrth ystyried trefniadau i sefydlu'r Comisiwn arfaethedig?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 12 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i symud y gofyniad ar Lywodraeth Cymru i lunio strategaeth ar gyfer y Gymraeg o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 i'r Bîl y Gymraeg newydd?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol

Cwestiwn 13 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru adrodd i'r Cynulliad ar strategaeth y Gymraeg bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 14 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi cynllun yn nodi sut y bydd yn gweithredu'r strategaeth bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 15 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Cyngor Partneriaeth y Gymraeg a rhoi'r pŵer i Lywodraeth Cymru geisio cyngor gan y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 16 – A oes gennych unrhyw sylwadau eraill ar Ran 2 y Papur Gwyn?

Rhan 3: Safonau'r Gymraeg

Cwestiwn 17 – Rydym yn cynnig y dylid mabwysiadu model diwygiedig o'r Safonau (Opsiwn 2) fel y ffordd orau o sicrhau hawliau pobl i dderbyn gwasanaethau Cymraeg. A ydych chi'n cytuno â'r cynnig hwn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ddiwygiadau pellach yr hoffech eu gweld i'r system bresennol, neu unrhyw ddulliau gweithredu eraill y dylem eu hystyried yn eich barn chi.

Cwestiwn 18 – Rydym wedi seilio'r cynnig rydym yn ei ffafrio i ddiwygio'r Safonau (Opsiwn 2) ar sail yr eglurder, y capasiti ar gyfer gwella a'r costau newid sy'n gysylltiedig â phob opsiwn (paragraffau 163–165). A ydych chi'n cytuno â'n dadansoddiad?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ffactorau eraill y dylem eu hystyried wrth lunio unrhyw gynigion terfynol.

Cwestiwn 19 – A ydych chi'n cytuno â'r cynnig i ddiddymu'r dosbarthiadau presennol o Safonau, a gwahaniaethu rhwng 'Safonau' (a fyddai'n berthnasol i wasanaethau) a 'dyletswyddau cynllunio ieithyddol' (a fyddai'n berthnasol i ddyletswyddau corfforaethol)?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 20 – A ydych chi o'r farn y dylid cynnwys darpariaethau sy'n ymwneud â Chynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Ydw	☐	Nac ydw	X	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	---	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 21 – Oes yna unrhyw faterion eraill y dylid, yn eich barn chi, eu cynnwys yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 22 – A ydych chi'n cytuno y dylai fod gan y Comisiwn arfaethedig bwerau cyffredinol i gynnal ymchwiliadau i sut mae cyrff yn cyflawni eu dyletswyddau o ran y Gymraeg, a fyddai'n cynnwys y Safonau a'r dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 23 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Comisiwn arfaethedig fonitro a chefnogi cyrff mewn perthynas â'u dyletswyddau cynllunio ieithyddol, yn hytrach na'u gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 24 -- A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i roi cyfrifoideb am osod Safonau ar gyrff i Lywodraeth Cymru, p'un ai drwy hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 25 -- A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai pob un o'r rheoliadau i wneud Safonau fod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus llawn cyn gofyn am gymeradwyaeth y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 26 -- A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Ymchwiliadau Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 27 -- A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid rhoi pwerau i gyhoeddi codau ymarfer neu ganllawiau mewn perthynas â'r Safonau i Lywodraeth Cymru?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 28 -- A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gael pŵer i osod Safonau ar yr holl gyrff mewn sector yn uniongyrchol drwy reoliadau, heb fod angen hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall gyffelyb?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ar y materion y dylem eu hystyried wrth lunio Safonau i'w gosod yn uniongyrchol ar gyrff o fewn sector, p'un a ddylai gyrff unigol barhau â'r hawl i herio Safon sydd wedi'i gosod arnynt, a ph'un a ddylid cael proses ymgynghori fwy trwyadl.

Cwestiwn 29 -- Pa ffactorau y dylid eu cymryd i ystyriaeth neu pa weithdrefn y dylid ei dilyn er mwyn sicrhau bod y broses o osod Safonau ar Lywodraeth Cymru yn deg a thryloyw?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 30 -- A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid gorfod delio â chwynion drwy weithdrefn gwyno'r corff perthnasol cyn y caiff y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg, ymchwilio i fethiant honedig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 31 -- A ydych chi'n cytuno â'n cynnig fod yn rhaid i gyrff gadw at weithdrefn gwyno sydd wedi'i chymeradwyo, fel y Polisi Pryderon a Chwynion Enghreifftiol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 32 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond os yw o'r llawr fod yr achos honedig o dorri Safon neu weithdrefn gwyno yn un ddifrifol y dylai'r Comisiwn arfaethedig gael cymryd camau gweithredu pellach mewn perthynas â chŵyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ar ein diffiniad o 'achos difrifol' ym mharagraff 219.

Cwestiwn 33 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ganiatáu i'r Comisiwn arfaethedig gynnal ymchwiliad ar ei liwt ei hun?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 34 – A ydych chi'n cytuno fod y camau gweithredu a ddisgrifir ym mharagraff 225 yn darparu amrywiaeth effeithiol o gamau gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw syniadau ynghylch camau gorfodi eraill a wrthodwyd neu nad ydynt wedi cael eu hystyried yn y Papur Gwyn.

Cwestiwn 35 – Ar hyn o bryd, mae gan y Comisiynydd bwerau i osod dirwy sifil o hyd at £5,000 ac, mewn rhai amgylchiadau, i ofyn am orchymyn llys i'w gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid cadw'r pwerau hyn?

Cytuno	☒	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ynghylch y ddirwy sifil uchaf y dylai'r Comisiwn arfaethedig allu ei gosod (os o gwbl).

Cwestiwn 36 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i gadw rôl y Tribiwnlys mewn perthynas â phenderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 37 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Tribiwnlys hefyd ymdrin ag apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 38 – Rydyn ni'n cynnig cyflwyno cam cyntaf gorfodol ar gyfer y Tribiwnlys mewn perthynas ag apelau yn erbyn penderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi Safonau. Byddai'r cam cyntaf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Tribiwnlys roi caniatâd ar y sail bod siawns rhesymol y bydd y cais yn llwyddo neu pan fo rheswm cryf arall pam y dylai'r cais gael ei glywed. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 39 – A ydych chi o'r fam y dylai'r cam cyntaf gorfodol arfaethedig fod yn gymwys i apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 40 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 3 y Papur Gwyn?

Rhan 4: Cwmpas y cyrff sy'n ddarostyngedig i ddeddfwriaeth y Gymraeg

Cwestiwn 41 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddileu'r cyfyngiadau yn y Mesur fel bod Llywodraeth Cymru'n meddu ar y pŵer i wneud Safonau'n gymwys i unrhyw gorff o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Dwi eisieu hyspys yr holl sector breifat.

Cwestiwn 42 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond mewn perthynas â'r gwasanaethau y maent yn eu cyflenwi i'w cwsmeriaid y dylai busnesau yn y sector preifat fod yn agored i orfod cydymffurfio â Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ynghylch unrhyw gyfyngiadau y dylid eu rhoi ar y pwerau i osod Safonau ar fusnesau preifat.

Cwestiwn 43 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond fel rhan o becyn ehangach o weithgarwch sy'n hybu'r Gymraeg ac yn cynyddu ymwybyddiaeth ohoni y dylid gosod Safonau ar fusnesau preifat?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 44 – Os rhoddir pwerau i Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar unrhyw gorff o fewn cymhwysedd y Cynulliad, a ydych chi o'r fam y dylai Safonau gael eu gosod ar unrhyw gorff neu sector nad yw ar hyn o bryd o fewn cwmpas deddfwriaeth ynghylch y Gymraeg?

Ydw	☒	Nac ydw	☐	Ansicr	☐
-----	-------------------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Banciau, archfarchnadoedd, Siopau'r Stryd fawr

Cwestiwn 45 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 4 y Papur Gwyn?

Rhan 5: Asesu effaith ein cynigion

Cwestiwn 46 – Rydym wedi asesu effaith ein cynigion ar gydraddoldeb, plant, pobl ifanc a'u teuluoedd, a'r Gymraeg. A oes gennych chi sylwadau ar unrhyw un o'r asesiadau hyn?

Cwestiwn 47 – Hoffem wybod eich barn ar yr effeithiau y byddai'r cynigion yn ein Papur Gwyn yn eu cael ar y Gymraeg, yn benodol ar:

- i) gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg
- ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Pa effeithiau fyddai, yn eich barn chi? Sut mae cynyddu effeithiau cadarnhaol neu liniau effeithiau negyddol?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 48 – Eglurwch hefyd sut gellid ffurfio neu newid yr opsiynau arfaethedig:

- i fel eu bod yn cael effeithiau cadarnhaol neu fwy o effeithiau cadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg
- ii fel nad ydynt yn cael effeithiau andwyol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 49 – Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych chi faterion perthnasol nad ydym wedi rhoi sylw penodol iddynt, defnyddiwch y blwch isod i roi gwybod i ni amdanynt.

Mae ymatebion i ymgynghoriadau yn debygol o gael eu gwneud yn gyhoeddus, ar y rhyngwyd neu mewn adroddiad. Os byddai'n well gennych i'ch ymateb aros yn ddienw, ticiwch yma:

☐

Rhan 1: Hybu'r Gymraeg

Cwestiwn 1 – Ym mharagraffau 49–54, rydym wedi amlinellu'r rôl yr ydym yn cynnig y dylai Llywodraeth Cymru ei chwarae i hybu'r Gymraeg, h.y. swyddogaethau'r Llywodraeth i hybu'r Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys p'un a oes meysydd y dylid eu hychwanegu neu eu tynnu o'r rhestr ym mharagraff 53.

--

Cwestiwn 2 – Yn Nhabl 1, rydym wedi amlinellu'r adnoddau mewn perthynas â'r swyddogaethau cyffredinol i hybu'r Gymraeg yr ydym o'r farn y dylent fod ar gael i unrhyw gorff neu gyrff sy'n helpu yn y gwaith o hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 3 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefrir gennym (Opsiwn 4), sef un corff i fod yn gyfrifol am hybu'r Gymraeg ac am fonitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Os ydych yn anghytuno, nodwch pa opsiwn (gan gynnwys opsiynau nad ydym wedi'u trafod yn y Papur Gwyn) y dylem ei ystyried yn eich barn chi.

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 4 – Rydym wedi seilio ein dewis, sef un corff, ar sail eglurder, cydnawsedd a gwerth am arian. A ydych chi'n cytuno â'n sail resymegol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 5 – Pa faterion perthnasol eraill y dylem eu hystyried wrth nodi sut ein cynnig terfynol ynghylch pa gorff neu gyrff ddylai hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 6 – A oes gennych unrhyw sylwadau pellach ar Ran 1 y Papur Gwyn?

Rhan 2: Llywodraethiant ac atebolrwydd

Cwestiwn 7 – Ym mharagraffau 93–95, rydym wedi nodi rhai gofynion cyffredinol yn ymwneud â threfniadau llywodraethu ac atebolrwydd y corff. Beth yw eich barn chi am y gofynion cyffredinol hyn, ac a oes yna fesurau monitro a ffrwyno eraill a ddylai fod yn weithredol ar y corff arfaethedig?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 8 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefrir gennym (Opsiwn 3), sef i sefydlu Comisiwn y Gymraeg i hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 9 – Beth yw eich barn chi am y dadansoddiad rydym wedi'i ddarparu sy'n cefnogi ein dewis ni, sef Opsiwn 3? A oes unrhyw ystyriaethau eraill y dylem eu hystyried wrth wneud unrhyw gynnig terfynol?

Cwestiwn 10 – A ydych chi'n credu bod Opsiwn 3 yn diogelu annibyniaeth y Comisiwn arfaethedig yn ddigonol yng nghyd-destun arfer swyddogaethau ar gyfer monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 11 – A oes unrhyw faterion ychwanegol i'r rhai a restrir ym mharagraffau 121–122 y dylem eu hystyried wrth ystyried trefniadau i sefydlu'r Comisiwn arfaethedig?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 12 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i symud y gofyniad ar Lywodraeth Cymru i lunio strategaeth ar gyfer y Gymraeg o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 i'r Bil y Gymraeg newydd?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 13 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru adrodd i'r Cynulliad ar strategaeth y Gymraeg bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 14 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi cynllun yn nodi sut y bydd yn gweithredu'r strategaeth bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 15 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Cyngor Partneriaeth y Gymraeg a rhoi'r pŵer i Lywodraeth Cymru geisio cyngor gan y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 16 – A oes gennych unrhyw sylwadau eraill ar Ran 2 y Papur Gwyn?

Rhan 3: Safonau'r Gymraeg

Cwestiwn 17 – Rydym yn cynnig y dylid mabwysiadu model diwygiedig o'r Safonau (Opsiwn 2) fel y ffordd orau o sicrhau hawliau pobl i dderbyn gwasanaethau Cymraeg. A ydych chi'n cytuno â'r cynnig hwn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ddiwygiadau pellach yr hoffech eu gweld i'r system bresennol, neu unrhyw ddulliau gweithredu eraill y dylem eu hystyried yn eich barn chi.

Cwestiwn 18 – Rydym wedi seilio'r cynnig rydym yn ei ffafrio i ddiwygio'r Safonau (Opsiwn 2) ar sail yr eglurder, y capasiti ar gyfer gwella a'r costau newid sy'n gysylltiedig â phob opsiwn (paragraffau 163–165). A ydych chi'n cytuno â'n dadansoddiad?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ffactorau eraill y dylem eu hystyried wrth lunio unrhyw gynigion terfynol.

Cwestiwn 19 – A ydych chi'n cytuno â'r cynnig i ddiddymu'r dosbarthiadau presennol o Safonau, a gwahaniaethu rhwng 'Safonau' (a fyddai'n berthnasol i wasanaethau) a 'dyletswyddau cynllunio ieithyddol' (a fyddai'n berthnasol i ddyletswyddau corfforaethol)?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 20 – A ydych chi o'r fam y dylid cynnwys darpariaethau sy'n ymwneud â Chynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Ydw	☐	Nac ydw	X	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	---	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 21 – Oes yna unrhyw faterion eraill y dylid, yn eich barn chi, eu cynnwys yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 22 – A ydych chi'n cytuno y dylai fod gan y Comisiwn arfaethedig bwerau cyffredinol i gynnal ymchwiliadau i sut mae cyrff yn cyflawni eu dyletswyddau o ran y Gymraeg, a fyddai'n cynnwys y Safonau a'r dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 23 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Comisiwn arfaethedig fonitro a chefnogi cyrff mewn perthynas â'u dyletswyddau cynllunio ieithyddol, yn hytrach na'u gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 24 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i roi cyfrifoldeb am osod Safonau ar gyrff i Lywodraeth Cymru, p'un ai drwy hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 25 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai pob un o'r rheoliadau i wneud Safonau fod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus llawn cyn gofyn am gymeradwyaeth y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 26 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Ymchwiliadau Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 27 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid rhoi pwerau i gyhoeddi codau ymarfer neu ganllawiau mewn perthynas â'r Safonau i Lywodraeth Cymru?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 28 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gael pŵer i osod Safonau ar yr holl gyrff mewn sector yn uniongyrchol drwy reoliadau, heb fod angen hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall gyffelyb?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ar y materion y dylem eu hystyried wrth lunio Safonau i'w gosod yn uniongyrchol ar gyrff o fewn sector, p'un a ddylai gyrff unigol barhau â'r hawl i herio Safon sydd wedi'i gosod arnynt, a ph'un a ddylid cael proses ymgynghori fwy trwyadl.

Cwestiwn 29 – Pa ffactorau y dylid eu cymryd i ystyriaeth neu pa weithdrefn y dylid ei dilyn er mwyn sicrhau bod y broses o osod Safonau ar Lywodraeth Cymru yn deg a thryloyw?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 30 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid gorfod delio â chwynion drwy weithdrefn gwyno'r corff perthnasol cyn y caiff y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg, ymchwilio i fethiant honedig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 31 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig fod yn rhaid i gyrff gadw at weithdrefn gwyno sydd wedi'i chymeradwyo, fel y Polisi Pryderon a Chwynion Enghreifftiol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 32 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond os yw o'r tair fod yr achos honedig o dorri Safon neu weithdrefn gwyno yn un ddifrifol y dylai'r Comisiwn arfaethedig gael cymryd camau gweithredu pellach mewn perthynas â chwyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ar ein diffiniad o 'achos difrifol' ym mharagraff 219.

Cwestiwn 33 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ganiatáu i'r Comisiwn arfaethedig gynnal ymchwiliad ar ei liwt ei hun?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 34 – A ydych chi'n cytuno fod y camau gweithredu a ddisgrifir ym mharagraff 225 yn darparu amrywiaeth effeithiol o gamau gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw syniadau ynghylch camau gorfodi eraill a wrthodwyd neu nad ydynt wedi cael eu hystyried yn y Papur Gwyn.

Cwestiwn 35 – Ar hyn o bryd, mae gan y Comisiynydd bwerau i osod dirwy sifil o hyd at £5,000 ac, mewn rhai amgylchiadau, i ofyn am orchymyn llys i'w gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid cadw'r pwerau hyn?

Cytuno	☒	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ynghylch y ddirwy sifil uchaf y dylai'r Comisiwn arfaethedig allu ei gosod (os o gwbl).

Cwestiwn 36 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i gadw rôl y Tribiwnlys mewn perthynas â phenderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 37 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Tribiwnlys hefyd ymdrin ag apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 38 – Rydyn ni'n cynnig cyflwyno cam cyntaf gorfodol ar gyfer y Tribiwnlys mewn perthynas ag apelau yn erbyn penderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi Safonau. Byddai'r cam cyntaf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Tribiwnlys roi caniatâd ar y sail bod siawns rhesymol y bydd y cais yn llwyddo neu pan fo rheswm cryf arall pam y dylai'r cais gael ei glywed. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 39 – A ydych chi o'r fam y dylai'r cam cyntaf gorfodol arfaethedig fod yn gymwys i apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 40 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 3 y Papur Gwyn?

Rhan 4: Cwmpas y cyrff sy'n ddarostyngedig i ddeddfwriaeth y Gymraeg

Cwestiwn 41 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddileu'r cyfyngiadau yn y Mesur fel bod Llywodraeth Cymru'n meddu ar y pŵer i wneud Safonau'n gymwys i unrhyw gorff o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

cynnwys y sector preifat

Cwestiwn 42 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond mewn perthynas â'r gwasanaethau y maent yn eu cyflenwi i'w cwsmeriaid y dylai busnesau yn y sector preifat fod yn agored i orfod cydymffurfio â Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ynghylch unrhyw gyfyngiadau y dylid eu rhoi ar y pwerau i osod Safonau ar fusnesau preifat.

Cwestiwn 43 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond fel rhan o becyn ehangach o weithgarwch sy'n hybu'r Gymraeg ac yn cynyddu ymwybyddiaeth ohoni y dylid gosod Safonau ar fusnesau preifat?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 44 – Os rhoddir pwerau i Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar unrhyw gorff o fewn cymhwysedd y Cynulliad, a ydych chi o'r farn y dylai Safonau gael eu gosod ar unrhyw gorff neu sector nad yw ar hyn o bryd o fewn cwmpas deddfwriaeth ynghylch y Gymraeg?

Ydw	☒	Nac ydw	☐	Ansicr	☐
-----	-------------------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Safonau, Awdurdodau a Sêpau

Styffan
pus

Cwestiwn 45 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 4 y Papur Gwyn?

Rhan 5: Asesu effaith ein cynigion

Cwestiwn 46 – Rydym wedi asesu effaith ein cynigion ar gydraddoldeb, plant, pobl ifanc a'u teuluoedd, a'r Gymraeg. A oes gennych chi sylwadau ar unrhyw un o'r asesiadau hyn?

Cwestiwn 47 – Hoffem wybod eich barn ar yr effeithiau y byddai'r cynigion yn ein Papur Gwyn yn eu cael ar y Gymraeg, yn benodol ar:

- i) gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg
- ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Pa effeithiau fyddai, yn eich barn chi? Sut mae cynyddu effeithiau cadarnhaol neu liniaru effeithiau negyddol?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 48 – Eglurwch hefyd sut gellid ffurfio neu newid yr opsiynau arfaethedig:

- i fel eu bod yn cael effeithiau cadarnhaol neu fwy o effeithiau cadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg
- ii fel nad ydynt yn cael effeithiau andwyol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 49 – Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych chi faterion perthnasol nad ydym wedi rhoi sylw penodol iddynt, defnyddiwch y blwch isod i roi gwybod i ni amdanynt.

Mae ymatebion i ymgynghoriadau yn debygol o gael eu gwneud yn gyhoeddus, ar y rhyngwyd neu mewn adroddiad. Os byddai'n well gennych i'ch ymateb aros yn ddiennw, ticiwch yma:

☐

Rhan 1: Hybu'r Gymraeg

Cwestiwn 1 – Ym mharagraffau 49–54, rydym wedi amlinellu'r rôl yr ydym yn cynnig y dylai Llywodraeth Cymru ei chwarae i hybu'r Gymraeg, h.y. swyddogaethau'r Llywodraeth i hybu'r Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys p'un a oes meysydd y dylid eu hychwanegu neu eu tynnu o'r rhestr ym mharagraff 53.

Cwestiwn 2 – Yn Nhabl 1, rydym wedi amlinellu'r adnoddau mewn perthynas â'r swyddogaethau cyffredinol i hybu'r Gymraeg yr ydym o'r farn y dylent fod ar gael i unrhyw gorff neu gyrff sy'n helpu yn y gwaith o hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 3 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffeirir gennym (Opsiwn 4), sef un corff i fod yn gyfrifol am hybu'r Gymraeg ac am fonitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Os ydych yn anghytuno, nodwch pa opsiwn (gan gynnwys opsiynau nad ydym wedi'u trafod yn y Papur Gwyn) y dylem ei ystyried yn eich barn chi.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 4 – Rydym wedi seilio ein dewis, sef un corff, ar sail eglurder, cydnawsedd a gwerth am arian. A ydych chi'n cytuno â'n sail resymegol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 5 – Pa faterion perthnasol eraill y dylem eu hystyried wrth wneud ein cynnig terfynol ynghylch pa gorff neu gyff ddylai hybwr Gymraeg a monitro a gofodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 6 – A oes gennych unrhyw sylwadau pellach ar Ran 1 y Papur Gwyn?

Rhan 2: Llywodraethiant ac atebolrwydd

Cwestiwn 7 – Ym mharaograffau 93–95, rydym wedi nodi rhai gofynion cyffredinol yn ymwneud â threfniadau llywodraethu ac atebolrwydd y corff. Beth yw eich barn chi am y gofynion cyffredinol hyn, ac a oes yna fesurau monitro a ffwyno eraill a ddylai fod yn weithredol ar y corff arfaethedig?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 8 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffeirir gennym (Opsiwn 3), sef i sefydlu Comisiwn y Gymraeg i hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg a monitro a gofodi cydymffurfiaeth cyff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 9 – Beth yw eich barn chi am y dadansoddiad rydym wedi'i ddarparu sy'n cefnogi ein dewis ni, sef Opsiwn 3? A oes unrhyw ystyriaethau eraill y dylem eu hystyried wrth wneud unrhyw gynning terfynol?

Cwestiwn 10 – A ydych chi'n credu bod Opsiwn 3 yn dlogelu annibyniaeth y Comisiwn arfaethedig yn ddigonol yng nghyd-destun arfer swyddogaethau ar gyfer monitro a gofodi cydymffurfiaeth cyff â'r Safonau?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 11 – A oes unrhyw faterion ychwanegol i'r rhai a restrir ym mharaograffau 121–122 y dylem eu hystyried wrth ystyried trefniadau i sefydlu'r Comisiwn arfaethedig?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 12 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i symud y gofyniad ar Lywodraeth Cymru i lunio strategaeth ar gyfer y Gymraeg o Ddeddf Lywodraeth Cymru 2006 i'r Bili y Gymraeg newydd?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 13 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Lywodraeth Cymru adrodd i'r Cynulliad ar strategaeth y Gymraeg bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 14 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Lywodraeth Cymru gyhoeddi cynllun yn nodi sut y bydd yn gweithredu'r strategaeth bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 15 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Cyngor Paeu, i'w sefydlu fel Lywodraeth Cymru geisio cynnig gan y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 16 – A oes gennych unrhyw sylwadau eraill ar Ran 2 y Papur Gwyn?

--

Rhan 3: Safonau'r Gymraeg

Cwestiwn 17 – Rydym yn cynnig y dylid mabwysiadu model diwygiedig o'r Safonau (Opisiwn 2) fel y ffordd orau o sicrhau hawliau pobl i dderbyn gwasanaethau Cymraeg. A ydych chi'n cytuno â'r cynnig hwn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ddiwygiadau pellach yr hoffech eu gweld i'r system bresennol, neu unrhyw dduliau gweithredu eraill y dylem eu hystyried yn eich barn chi.

--

Cwestiwn 18 – Rydym wedi seilïo'r cynnig rydym yn ei ffafrio i ddiwygio'r Safonau (Opisiwn 2) ar sail yr eglurder, y capasiti ar gyfer gwella a'r costau newid sy'n gysylltiedig â phob opsiwn (paragraffau 163–165). A ydych chi'n cytuno â'n dadansoddiad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ffactorau eraill y dylem eu hystyried wrth iunio unrhyw gynigion terfynol.

--

Cwestiwn 19 – A ydych chi'n cytuno â'r cynnig i ddiddymu'r dosbarthiadau presennol o Safonau, a gwasanaethu rhwyng 'Safonau' (a fyddai'n berthnasol i wasanaethau) a 'dyletswyddau cynllunio ielthyddol' (a fyddai'n berthnasol i ddyletswyddau corfforaethol)?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 20 – A ydych chi o'r farn y dylid cynnwys dapariaethau sy'n ymwneud â Chynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn y ddeddfwrtaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ielthyddol?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 21 – Oes yna unrhyw faterion eraill y dylid yn eich barn chi, eu cynnwys yn y ddeddfwrtaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ielthyddol?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 22 – A ydych chi'n cytuno y dylai fod gan y Comisiwn arfaethedig bwerau cyfradrol i gynnal ymchwiliadau i sut mae cyff yn cyflawni eu dyletswyddau o ran y Gymraeg, a fyddai'n cynnwys y Safonau a'r dyletswyddau cynllunio ielthyddol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 23 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Comisiwn arfaethedig fonitro a chefnogi cyff mewn perthynas â'u dyletswyddau cynllunio ielthyddol, yn hytrach na'u gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 24 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i roi cyfrifoledd am osod Safonau ar gyrrff i Lywodraeth Cymru, p'un ai drwy hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 25 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai pob un o'r rheoladau i wneud Safonau fod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus llawn cyn gofyn am gymeradwyaeth y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 26 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddynnu Ymchwiladau Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 27 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid rhoi pwerau i gynhoeddi codau ymarfer neu ganllawiau mewn perthynas â'r Safonau i Lywodraeth Cymru?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 28 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Lywodraeth Cymru gael pŵer i osod Safonau ar yr holl gyrrff mewn sector yn uniongyrchol drwy reoladau, heb fod angen hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall gyffelyb?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ar y materion y dylem eu hystyried wrth lunio Safonau i'w gosod yn uniongyrchol ar gyrrff o fewn sector, p'un a ddylai gyrrff unigol barhau â'r hawl i herio Safon sydd wedi'i gosod amynt, a ph'un a ddylid cael proses ymgynghori fwy trwyadl.

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 29 – Pa ffactorau y dylid eu cymryd i ystyriaeth neu pa weithdrefn y dylid ei dilyn er mwyn sicrhau bod y broses o osod Safonau ar Lywodraeth Cymru yn deg a thrïoloyw?

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 30 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid gorfod delio â chwynion drwy weithdrefn gwyno'r corff perthnasol cyn y caiff y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg, ymchwilio i feithiant honedig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 31 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig fod yn rhaid i gyrrff gadw at weithdrefn gwyno sydd wedi'i chymradwyo, fel y Polisi Pryderon a Chwynion Enghreifftiol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 32 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond os yw o'r awn fod yr achos honedig o dori Safon neu weithdrefn gwyno yn un ddirifol y dylai'r Comisiwn arfaethedig gael cynnyd camau gweithredu pellach mewn perthynas â chiwyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ar ein diffiniad o 'achos dirifol' ym mharagraff 219.

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 33 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ganiatáu i'r Comisiwn arfaethedig gynnal ymchwiliad ar ei fwyd ei hun?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 34 – A ydych chi'n cytuno fod y camau gweithredu a ddisgrifir ym mharagraff 225 yn darparu amrywiaeth effeithiol o gamau gofodol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw syniadau ynghylch camau gofodol eraill a wrthodwyd neu nad ydynt wedi cael eu hystyried yn y Papur Gwyn.

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 35 – Ar hyn o bryd, mae gan y Comisiynydd bwerau i osod dirwy sillf o hyd at £5,000 ac, mewn tîm anglychiadau, i ofyn am orchymyn llus i'w gwneud yn ofynnol i gofod gydymffurfio. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid cadw'r bwerau hyn?

Cytuno	☒	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ynghylch y ddirwy sillf uchaf y dylai'r Comisiwn arfaethedig allu ei gosod (os o gwbl).

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 36 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i gadw rôl y Tribiwnlys mewn perthynas â phenderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gofodol cydymffurfiaeth cyff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 37 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Tribiwnlys hefyd ymddin ag apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gofodol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 38 – Rydyn ni'n cynnig cyflwyno cam cyntaf gofodol ar gyfer y Tribiwnlys mewn perthynas ag apelau yn erbyn penderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gofodol Safonau. Byddai'r cam cyntaf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Tribiwnlys roi caniatâd ar y sail bod siawns rhesymol y bydd y cais yn llwyddo neu pan fo rheswm cryf arall pam y dylai'r cais gael ei glywed. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 39 – A ydych chi o'r farn y dylai'r cam cyntaf gofodol arfaethedig fod yn gynnwys i apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gofodol?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 40 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 3 y Papur Gwyn?

--	--	--	--	--	--

Rhan 4: Cwmpas y cyrff sy'n ddarostyngedig i ddeddfwriaeth y Gymraeg

Cwestiwn 41 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddileu'r cyfyngiadau yn y Mesur fel bod Llywodraeth Cymru'n medu ar y pŵer i wneud Safonau'n gymwys i unrhyw gorff o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

MAE ANWEN CYRURYS Y
SECTOR ADEIFIAI I OYD

Cwestiwn 42 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond mewn perthynas â'r gwasanaethau y maent yn eu cyflenwi i'w cwsmeriaid y dylai busnesau yn y sector preifat fod yn agored i ofod cydymffurfio â Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich bam ynghylch unrhyw gyfyngiadau y dylid eu rhoi ar y pwerau i osod Safonau ar fusnesau preifat.

Cwestiwn 43 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond fel rhan o becyn ehangach o weithgariach sy'n hybu'r Gymraeg ac yn cynyddu ymwybyddiaeth ohoni y dylid gosod Safonau ar fusnesau preifat?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 44 – Os rhoddir pwerau i Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar unrhyw gorff o fewn cymhwysedd y Cynulliad, a ydych chi o'r farn y dylai Safonau gael eu gosod ar unrhyw gorff neu sector nad yw ar hyn o bryd o fewn cwmpas deddfwriaeth ynghylch y Gymraeg?

Ydw	☒	Nac ydw	☐	Ansicr	☐
-----	-------------------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

QHA1 SY'U YMWPEUD TIDYU A'R CYHOEDD

22. AROCHFAACHA205DD
a CWAHAN MAWR Y WE

Cwestiwn 45 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 4 y Papur Gwyn?

Rhan 5: Asesu effaith ein cynigion

Cwestiwn 46 – Rydym wedi asesu effaith ein cynigion ar gydraddoldeb, plant, pobl ifanc a'u teuluoedd, ar Gymraeg. A oes gennych chi sylwadau ar unrhyw un o'r asesiadau hyn?

Cwestiwn 47 – Hoffem wybod eich bam ar yr effeithiau y byddai'r cynigion yn ein Papur Gwyn yn eu cael ar y Gymraeg, yn benodol ar:

- gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg
- peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Pa effeithiau fyddai, yn eich bam chi? Sut mae cynyddu effeithiau cadarnhaol neu liniau effeithiau negyddol?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 48 – Eglurwch hefyd sut geillid ffurfio neu newid yr opsiynau arfaelredig:

i fel eu bod yn cael effeithiau cadarnhaol neu fwy o effeithiau cadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg
ii fel nad ydynt yn cael effeithiau andwyol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 49 – Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych chi faterion perthnasol nad ydym wedi rhoi sylw penodol iddynt, defnyddiwch y bwlch isod i roi gwybod i ni amdanynt.

Mae ymatebion i ymgynghoriadau yn debygol o gael eu gwneud yn gyhoeddus, ar y rhifynau neu mewn adroddiad. Os byddai'n well gennych i'ch ymateb aros yn ddienw, ticwch yma:

☐

Rhan 1: Hybu'r Gymraeg

Cwestiwn 1 – Ym mharagraffau 49–54, rydym wedi amlinellu'r rôl yr ydym yn cynnig y dylai Llywodraeth Cymru ei chwarae i hybu'r Gymraeg, h.y. swyddogaethau'r Llywodraeth i hybu'r Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys p'un a oes meysydd y dylid eu hychwanegu neu eu tynnu o'r rhestr ym mharagraff 53.

--

Cwestiwn 2 – Yn Nhabl 1, rydym wedi amlinellu'r adnoddau mewn perthynas â'r swyddogaethau cyffredinol i hybu'r Gymraeg yr ydym o'r fam y dylent fod ar gael i unrhyw gorff neu gyrff sy'n helpu yn y gwaith o hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 3 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefrir gennym (Opsiwn 4), sef un corff i fod yn gyfrifol am hybu'r Gymraeg ac am fonitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Os ydych yn anghytuno, nodwch pa opsiwn (gan gynnwys opsiynau nad ydym wedi'u trafod yn y Papur Gwyn) y dylem ei ystyried yn eich barn chi.

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 4 – Rydym wedi seilio ein dewis, sef un corff, ar sail eglurder, cydnawsedd a gwerth am arian. A ydych chi'n cytuno â'n sail resymego!?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 5 – Pa faterion perthnasol eraill y dylem eu hystyried wrth wneud ein cynnig terfynol ynghylch pa gorff neu gyff ddylai hybu'r Gymraeg a monitro a gofodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 6 – A oes gennych unrhyw sylwadau pellach ar Ran 1 y Papur Gwyn?

Rhan 2: Llywodraethiant ac atebolrwydd

Cwestiwn 7 – Ym mharaograffau 93-95, rydym wedi nodi rhai gofynion cyffredinol yn ymwneud â threfniadau llywodraethu ac atebolrwydd y corff. Beth yw eich barn chi am y gofynion cyffredinol hyn, ac a oes yna fesurau monitro a ffrwyro eraill a ddylai fod yn weithredol ar y corff arfaelhedig?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 8 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefrir gennym (Opsiwn 3), sef i sefydlu Comisiwn y Gymraeg i hybu a hyrwyddo defnyddio'r Gymraeg a monitro a gofodi cydymffurfiaeth cyff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 9 – Beth yw eich barn chi am y dadansoddiad rydym wedi'i ddarparu sy'n cefnogi ein dewis ni, sef Opsiwn 3? A oes unrhyw ystyriaethau eraill y dylem eu hystyried wrth wneud unrhyw gynnydd terfynol?

Cwestiwn 10 – A ydych chi'n credu bod Opsiwn 3 yn diogelu annibyniaeth y Comisiwn arfaelhedig yn ddigonol yng nghyd-destun arfer swyddogaethau ar gyfer monitro a gofodi cydymffurfiaeth cyff â'r Safonau?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 11 – A oes unrhyw faterion ychwanegol i'r rhai a restrir ym mharaograffau 121-122 y dylem eu hystyried wrth ystyried trefniadau i sefydlu'r Comisiwn arfaelhedig?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 12 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i symud y gofyniad ar Lywodraeth Cymru i lunio strategaeth ar gyfer y Gymraeg o Ddeddf Lywodraeth Cymru 2006 i'r Bil y Gymraeg newydd?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 13 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru adrodd i'r Cynulliad ar strategaeth y Gymraeg bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 14 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi cynllun yn nodi sut y bydd yn gweithredu'r strategaeth bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 15 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Cyngor Pal...riaeth y Gymraeg a rhoi'r pŵer i Lywodraeth Cymru geisio cynnig gan y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 16 – A oes gennych unrhyw sylwadau eraill ar Ran 2 y Papur Gwyn?

--

Rhan 3: Safonau'r Gymraeg

Cwestiwn 17 – Rydym yn cynnig y dylid mabwysiadu model diwygiedig o'r Safonau (Opsion 2) fel y ffordd orau o sicrhau hawliau pobl i dderbyn gwasanaethau Cymraeg. A ydych chi'n cytuno â'r cynnig hwn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ddiwygiadau pellach yr hoffech eu gweld i'r system bresennol, neu unrhyw dduliau gweithredu eraill y dylem eu hystyried yn eich barn chi.

--

Cwestiwn 18 – Rydym wedi seilio'r cynnig rydym yn ei ffafrio i ddiwygio'r Safonau (Opsion 2) ar sail yr eglurder, y capasiti ar gyfer gwella a'r costau newid sy'n gysylltiedig â phob opsiwn (paragraffau 163-165). A ydych chi'n cytuno â'n dadansoddiad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ffactorau eraill y dylem eu hystyried wrth lunio unrhyw gynigion terfynol.

--

Cwestiwn 19 – A ydych chi'n cytuno â'r cynnig i ddiddymu'r dosbarthiadau presennol o Safonau, a gwanhaniaethu rhwng 'Safonau' (a fyddai'n berthnasol i wasanaethau) a 'dyletswyddau cynllunio ieithyddol' (a fyddai'n berthnasol i ddyletswyddau corfforaethol)?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 20 – A ydych chi o'r farn y dylid cynnwys damariaethau sy'n ymwneud â Chylluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 21 – Oes yna unrhyw faterion eraill y dylid, yn eich barn chi, eu cynnwys yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 22 – A ydych chi'n cytuno y dylai fod gan y Comisiwn arfaethedig bwerau cyffredinol i gynnal ymchwiliadau i sut mae cyrff yn cyflawni eu dyletswyddau o ran y Gymraeg, a fyddai'n cynnwys y Safonau a'r dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 23 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Comisiwn arfaethedig fonitro a chefnogi cyrff mewn perthynas â'u dyletswyddau cynllunio ieithyddol, yn hytrach na'u gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 24 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i roi cyfrifoldeb am osod Safonau ar gyff i Lywodraeth Cymru, p'un ai drwy hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 25 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai pob un o'r rheoliadau i wneud Safonau fod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus llawn cyn gofyn am gymeradwyaeth y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 26 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Ymchwiliadau Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 27 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid rhoi pŵerau i gynhoddol codau ymarfer neu ganllawiau mewn perthynas â'r Safonau i Lywodraeth Cymru?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 28 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gael pŵer i osod Safonau ar yr holl gyff mewn sector yn uniongyrchol drwy reoliadau, heb fod angen hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall gyffelyb?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gymwys eich barn ar y materion y dylem eu hystyried wrth lunio Safonau i'w gosod yn uniongyrchol ar gyff o fewn sector, p'un a ddylai cyff unigol barhau â'r hawl i herio Safon sydd wedi'i gosod arnynt, a ph'un a ddylid cael proses ymgynghori fwy trwyadl.

--

Cwestiwn 29 – Pa ffactorau y dylid eu cynryd i ystyriaeth neu pa weithdrefn y dylid ei dilyn er mwyn sicrhau bod y broses o osod Safonau ar Lywodraeth Cymru yn deg a thrïolow?

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 30 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid gofod delio â chwynion drwy weithdrefn gwynol cofi perthnasol cyn y caiff y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg, ymchwilio i feithiant honedig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 31 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig fod yn rhaid i gyff gadw at weithdrefn gwyno sydd wedi'i chymradwyo, fel y Polisi Pryderon a Chwynion Engreifftiol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 32 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond os yw o'r ... n fod yr achos honedig o dori Safon neu weithdrefn gwyno yn un ddiffiwl y dylai'r Comisiwn arfaethedig gael cymryd camau gweithredu pellach mewn perthynas â chwynn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ar ein diffiniad o 'achos diffiwl' ym mharagraff 219.

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 33 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i gamatáu i'r Comisiwn arfaethedig gynnal ymchwiliad ar ei llwâ ei hun?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 34 – A ydych chi'n cytuno fod y camau gweithredu a ddisgrifir ym mharagraff 225 yn darparu amrywiaeth effeithiol o gamau gofodol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw syniadau ynghylch camau gofodol eraill a wrthodwyd neu nad ydynt wedi cael eu hystyried yn y Papur Gwyn.

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 35 – Ar hyn o bryd, mae gan y Comisiynydd bweirau i osod dirwy siffl o hyd at £5,000 ac, mewn rhai amgylchiadau, i ofyn am orchymyn llys i'w gwneud yn ofynnol i gorf gydymffurfio. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid cadw'r pweirau hyn?

Cytuno	☒	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ynghylch y ddinwy siffl uchaf y dylai'r Comisiwn arfaethedig allu ei gosod (os o gwbl).

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 36 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i gadw rôl y Tribiwnlys mewn perthynas â phenderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gofodol cydymffurfiaeth cryf â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 37 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Tribiwnlys hefyd ymdrin ag apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gof?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 38 – Rydyn ni'n cynnig cyflwyno cam cyntaf gofodol ar gyfer y Tribiwnlys mewn perthynas ag apelau yn erbyn penderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gofodol Safonau. Byddai'r cam cyntaf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Tribiwnlys roi caniatâd ar y sail bod siawns rhesymol y bydd y cais yn llwyddo neu pan fo rheswm cryf arall pam y dylai'r cais gael ei glywed. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 39 – A ydych chi o'r farn y dylai'r cam cyntaf gofodol arfaethedig fod yn gynnwys i apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gof?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 40 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 3 y Papur Gwyn?

--	--	--	--	--	--

Rhan 4: Cwmpas y cyff sy'n ddarostyngedig i ddeddfwriaeth y Gymraeg

Cwestiwn 41 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddileu'r cyfyngiadau yn y Mesur fel bod Llywodraeth Cymru'n meddu ar y pŵer i wneud Safonau'n gymwys i unrhyw gorff o fewn cynhyrseidd deddfwriaethol y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Gymng y sector beofar.

Cwestiwn 42 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond mewn perthynas â'r gwasanaethau y maent yn eu cyflenwi i'w cwsmeriaid y dylai busnesau yn y sector preifat fod yn agored i ofod cydymffurfio â Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gymmwys eich barn ynghylch unrhyw gyfyngiadau y dylid eu rhoi ar y pŵerau i osod Safonau ar fusnesau preifat.

Cwestiwn 43 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond fel rhan o becyn ehangach o weithgarnwch sy'n hybu'r Gymraeg ac yn cynyddu ymwybyddiaeth ohoni y dylid gosod Safonau ar fusnesau preifat?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 44 – Os rhoddir pŵerau i Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar unrhyw gorff o fewn cynhyrseidd y Cynulliad, a ydych chi o'r farn y dylai Safonau gael eu gosod ar unrhyw gorff neu sector nad yw ar hyn o bryd o fewn cwmpas deddfwriaeth ynghylch y Gymraeg?

Ydw	☒	Nac ydw	☐	Ansicr	☐
-----	-------------------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Archfarchwadoedd, banciau, siopau mawr.

Cwestiwn 45 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 4 y Papur Gwyrn?

Rhan 5: Asesu effaith ein cynigion

Cwestiwn 46 – Rydym wedi asesu effaith ein cynigion ar gydraddoleb, plant, pobl ifanc a'u teuluoedd, a'r Gymraeg. A oes gennych chi sylwadau ar unrhyw un o'r asesiadau hyn?

Cwestiwn 47 – Hoffem wybod eich barn ar yr effeithiau y byddai'r cynigion yn ein Papur Gwyrn yn eu cael ar y Gymraeg, yn benodol ar:

- i) gyfluoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg
- ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Pa effeithiau fyddai, yn eich barn chi? Sut mae cynyddu effeithiau cadarnhaol neu linianu effeithiau negyddol?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 48 – Eglurwch hefyd sut gellid ffurfio neu newid yr opsiynau arfaethedig:

i fel eu bod yn cael effeithiau cadarnhaol neu fwy o effeithiau cadarnhaol ar gyfluoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg
ii fel nad ydynt yn cael effeithiau andwyol ar gyfluoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 49 – Rydym wedi gofyn niŵer o gwestiynau penodol. Os oes gennych chi faterion perthnasol nad ydym wedi rhoi sylw penodol iddynt, defnyddiwch y blwch isod i roi gwybod i ni andanynt.

Mae ymatebion i ymgynghoriadau yn debygol o gael eu gwneud yn gyhoeddus, ar y rhwyngwyd neu mewn adroddiad. Os byddai'n well gennych i'ch ymateb aros yn ddienw, ticwch yma:

☐

Rhan 1: Hybu'r Gymraeg

Cwestiwn 1 – Ym mharagraffau 49–54, rydym wedi amlinellu'r rôl yr ydym yn cynnig y dylai Llywodraeth Cymru ei chwarae i hybu'r Gymraeg, h.y. swyddogaethau'r Llywodraeth i hybu'r Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys p'un a oes meysydd y dylid eu hychwanegu neu eu tynnu o'r rhestr ym mharagraff 53.

--

Cwestiwn 2 – Yn Nhabl 1, rydym wedi amlinellu'r adnoddau mewn perthynas â'r swyddogaethau cyffredinol i hybu'r Gymraeg yr ydym o'r farn y dylent fod ar gael i unrhyw gorff neu gyrff sy'n helpu yn y gwaith o hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 3 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffeirir gennym (Opsiwn 4), sef un corff i fod yn gyfrifol am hybu'r Gymraeg ac am fonitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Os ydych yn anghytuno, nodwch pa opsiwn (gan gynnwys opsiynau nad ydym wedi'u trafod yn y Papur Gwyn) y dylem ei ystyried yn eich barn chi.

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 4 – Rydym wedi seilio ein dewis, sef un corff, ar sail eglurder, cydnawsedd a gwerth am arian. A ydych chi'n cytuno â'n sail resymegol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 5 – Pa faterion perthnasol eraill y dylem eu hystyried wrth wneud ein cynnig terfynol ynghylch pa gorff neu gyrrf adlyai hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 6 – A oes gennych unrhyw sylwadau pellach ar Ran 1 y Papur Gwyn?

Rhan 2: Llywodraethiant ac atebolrwydd

Cwestiwn 7 – Ym mharagraffau 93-95, rydym wedi nodi rhai gofynion cyffredinol yn ymwneud â threfniadau llywodraethu ac atebolrwydd y corff. Beth yw eich barn chi am y gofynion cyffredinol hyn, ac a oes yna fesurau monitro a ffrwyno eraill a ddylai fod yn weithredol ar y corff arfaethedig?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 8 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefrir gennym (opsiwn 3), sef i sefydlu Comisiwn y Gymraeg i hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth gyff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 9 – Beth yw eich barn chi am y dadansoddiad rydym wedi'i ddarparu sy'n cefnogi ein dewis ni, sef Opsiwn 3? A oes unrhyw ystyriaethau eraill y dylem eu hystyried wrth wneud unrhyw gynnig terfynol?

Cwestiwn 10 – A ydych chi'n credu bod Opsiwn 3 yn diogelu annibyniaeth y Comisiwn arfaethedig yn ddigonol yng nghyd-destun arfer swyddogaethau ar gyfer monitro a gorfodi cydymffurfiaeth gyff â'r Safonau?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 11 – A oes unrhyw faterion ychwanegol i'r rhai a restrir ym mharagraffau 121-122 y dylem eu hystyried wrth ystyried treliadau i sefydlu'r Comisiwn arfaethedig?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 12 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i symud y gofyniad ar lywodraeth Cymru i lunio strategaeth ar byfer y Gymraeg o Ddeddf Lywodraeth Cymru 2006 i'r Bll y Gymraeg newydd?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Qwestiwn 13 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai llywodraeth Cymru adrodd i'r Cynulliad ar strategaeth y Gymraeg bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Qwestiwn 14 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai llywodraeth Cymru gyhoeddi cynllun yn nodi sut y bydd yn gweithredu'r strategaeth bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Qwestiwn 15 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Cyngor Partneriaeth y Gymraeg a rhoi'r pŵer i lywodraeth Cymru geisio cynnal gan y Comisiwn arfaelhedig, sef Comisiwn y Gymraeg?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Qwestiwn 16 – A oes gennych unrhyw sylwadau eraill ar Ran 2 y Papur Gwyn?

--	--	--	--	--	--

Rhan 3: Safonau'r Gymraeg

Qwestiwn 17 – Rydym yn cynnig y dylid mabwysiadu model diwygiedig o'r Safonau (Opsiwn 2) fel y ffordd orau o sicrhau hawliau pobl i dderbyn gwasanaethau Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig hwn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ddiwygiadau pellach yr hoffech eu gweld i'r system bresennol, neu unrhyw ddiwygiadau gweithredu eraill y dylem eu hystyried yn eich barn chi.

--	--	--	--	--	--

Qwestiwn 18 – Rydym wedi seilio'r cynnig rydym yn ei ffafrio i ddiwygio'r Safonau (Opsiwn 2) ar sail yr eglurder, y capasiti ar gyfer gwella a'r costau newid sy'n brysffiedig â phob opsiwn (paragraffau 163-165). A ydych chi'n cytuno â'n dadansoddiad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ffactorau eraill y dylem eu hystyried wrth iunio unrhyw gynigion terfynol.

--	--	--	--	--	--

Qwestiwn 19 – A ydych chi'n cytuno â'r cynnig i ddiddymu'r dosbarthiadau presennol o Safonau, a gwasanaethu rhwyng 'Safonau' (a fyddai'n berthnasol i wasanaethau) a 'dyfaiswyddau cynllunio leithyddol' (a fyddai'n berthnasol i dyfaiswyddau corfforaethol)?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Qwestiwn 20 – A ydych chi o'r farn y dylid cynnwys darpariaethau sy'n ymwneud â Chynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn y ddeddfwrtaeth newydd fel dyfaiswyddau cynllunio leithyddol?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Qwestiwn 21 – Oes yna unrhyw faterion eraill y dylid, yn eich barn chi, eu cynnwys yn y ddeddfwrtaeth newydd fel dyfaiswyddau cynllunio leithyddol?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 22 – A ydych chi'n cytuno y dyfai fod gan y Comisiwn arfaethedig bweirau cyffredinol i gynnal ymchwilïadau i sut mae cyrff yn cyflawni eu dyletswyddau o ran y Gymraeg, a fyddai'n cynnwys y Safonau a'r dyletswyddau cynllunio ielhyddol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 23 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dyfai'r Comisiwn arfaethedig fonitro a chefnogi cyrff mewn perthynas â'u dyletswyddau cynllunio ielhyddol, yn hytrach na'u gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 24 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i roi cyfrifoldeb am osod Safonau ar gyrf i Lywodraeth Cymru, p'un ai drwy hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 25 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dyfai pob un o'r rheoliadau i wneud Safonau fod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus llawn cyn gofyn am gymeradwyaeth y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 26 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Ymchwilïadau Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 27 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dyfai rhoi pwerau i gynhoeddi codau ymarfer neu gallwriau mewn perthynas â'r Safonau i Lywodraeth Cymru?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 28 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dyfai Lywodraeth Cymru gael pŵer i osod Safonau ar yr holl gyrf mewn sector yn uniongyrchol drwy reoliadau, heb fod angen hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall gyffelyb?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ar y materion y dylem eu hysbysied wrth luno Safonau i'w gosod yn uniongyrchol ar gyrf o fewn sector, p'un a ddylai cyrff unigol barhau â'r hawl i herio Safon sydd wedi'i gosod arnynt, a ph'un a ddylid cael proses ymgynghori fwy llwyradl.

--

Cwestiwn 29 – Pa ffactorau y dyfai eu cymryd i ystyriaeth neu pa weithdrefn y dyfai ei dilyn er mwyn sicrhau bod y broses o osod Safonau ar Lywodraeth Cymru yn deg a thryloyw?

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 30 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dyfai gorfod delio â chwynion drwy weithdrefn gyvno'r corff perffnasol cyn y caiff y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg, ymchwilio i fethiant honedig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 31 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig fod yn rhaid i gyrrff gadw at weithdrefn gwyno sydd wedi'i chymatrwyo, fel y Polisi Prydeion a Chwynion Enghreifftiol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 32 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond os yw o'r farn fod yr achos honedig o dderi safon neu weithdrefn gwyno yn un ddifrifol y dylai'r Comisiwn arfaethedig gael cynnyd camau gweithredu pellach mewn perthynas â chywyr?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ar ein diffiniad o 'achos difrifol' ym mhagraff 219.

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 33 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ganiatáu i'r Comisiwn arfaethedig gynnal ymchwiliad ar ei llyst ei hun?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 34 – A ydych chi'n cytuno fod y camau gweithredu a ddisgrifir ym mhagraff 225 yn darparu amrywiaeth effeithiol o gamau gofodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ynghylch camau gofodi eraill a wrthodwyd neu nad ydynt wedi cael eu hysgrifed yn y Papur Gwyn.

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 35 – A ry'n o bryd, mae gan y Comisiynydd bŵerau i osod ddirwy siffl o hyd at £5,000 ac, mewn rhai amgylchiadau, i ofyn am orchymyn llys i'w gwneud yn ofynnol i gorff gydlynffurfio. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid cadw'r pŵerau hyn?

Cytuno	☒	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ynghylch y ddirwy siffl uchaf y dylai'r Comisiwn arfaethedig allu ei gosod (os o gwbl).

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 36 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i gadw rôl y Tribiwnlys mewn perthynas â phenderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gofodi cydlynffurfiaeth cyff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 37 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Tribiwnlys hefyd ymdrin ag apelau yn eiddyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar goffi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 38 – Rydych chi'n cytuno cam cyntaf gofodi ar gyfer y Tribiwnlys mewn perthynas ag apelau yn eiddyn penderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gofodi Safonau. Byddai'r cam cyntaf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Tribiwnlys roi canllatad ar y sail bod siawns rhesymol y bydd y cais yn llwyddo neu pan fo rheswm cryf arall pam y dylai'r cais gael ei glywed. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 39 – A ydych chi o'r farn y dylai'r cam cyntaf gofodi arfaethedig fod yn gynnwys i apelau yn eiddyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar goffi?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Rhan 4: Cwmpas y cyrtf sy'n ddarostyngedig i ddeddfwriaeth y Gymraeg

Cwestiwn 40 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 3 y Papur Gwyn?

Cwestiwn 41 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddileu'r cyfngladdau yn y Mesur fel bod Llywodraeth Cymru'n meddu ar y pŵer i wneud Safonau'n Gymwys i unrhyw gorff o fewn cynhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad?

Cytuno	☒	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 42 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond mewn pethynas â'r gwasanaethau y maent yn eu offennu i'w cwsmeriaid y dylai busnesau yn y sector preifat fod yn agored i orfod cydymffurfio â Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ynghylch unrhyw gyfngladdau y dylid eu rhoi ar y pwerau i osod Safonau ar fusnesau preifat.

Cwestiwn 43 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond fel rhan o becyn ehangach o weithgareddi sy'n hybu'r Gymraeg ac yn cynyddu ymwybyddiaeth ohoni y dylid gosod Safonau ar fusnesau preifat?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 44 – Os rhoddir pwerau i lywodraeth Cymru i osod Safonau ar unrhyw gorff o fewn cynhwysedd y Cynulliad, a ydych chi o'r farn y dylai Safonau gael eu gosod ar unrhyw gorff neu sector nad yw ar llyn o bryd o fewn cwmpas deddfwriaeth ynghylch y Gymraeg?

Ydw	☒	Nac ydw	☐	Ansicr	☐
-----	-------------------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 45 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 4 y Papur Gwyn?

NOT COMPLET SHOULD ADDRE TO A
B1-CUSQUAT POACT IF THEY ARE
OPERATING IN WALES.

Rhan 5: Asesu effaith ein cynigion

Cwestiwn 46 – Rydym wedi asesu effaith ein cynigion ar gydraddoldeb, plant, pobl ifanc a'u teuluoedd, a'r Gymraeg. A oes gennych chi sylwadau ar unrhyw un o'r asesiadau hyn?

Cwestiwn 47 – Hoffem wybod eich barn ar yr effeithiau byddai'r cynigion yn ein Papur Gwyn yn eu cael ar y Gymraeg, yn benodol ar:

- i) bylloedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg
- ii) petio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Pa effeithiau fyddai, yn eich barn chi? Sut mae cynyddu effeithiau cadarnhaol neu liniaru effeithiau negyddol?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 48 – Eglurwch hefyd sut gellid ffurfio neu newid yr opsiynau arfaethedig:

- i fel eu bod yn cael effeithiau cadarnhaol neu fwy o effeithiau cadarnhaol ar gyfnewid pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg
- ii fel nad ydynt yn cael effeithiau andwylol ar gyfnewid pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 49 – Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych chi faterion perthnasol nad ydym wedi rhoi sylw penodol iddynt, defnyddiwch y bwlch isod i roi gwybod i ni amdanynt.

Mae ymatebion i ymgynghoriadau yn debygol o gael eu gwneud yn gyhoeddus, ar y ☐ rhyngwyl neu mewn adroddiad. Os byddai'n well gennych i'ch ymateb aros yn ddienw, ticwch yma:

Rhan 1: Hybu'r Gymraeg

Cwestiwn 1 – Ym mharagraffau 49–54, rydym wedi amlinellu'r rôl yr ydym yn cynnig y dylai Llywodraeth Cymru ei chwarae i hybu'r Gymraeg, h.y. swyddogaethau'r Llywodraeth i hybu'r Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys p'un a oes meysydd y dylid eu hychwanegu neu eu tynnu o'r rhestr ym mharagraff 53.

Cwestiwn 2 – Yn Nhabl 1, rydym wedi amlinellu'r adnoddau mewn perthynas â'r swyddogaethau cyffredinol i hybu'r Gymraeg yr ydym o'r farn y dylent fod ar gael i unrhyw gorff neu gyrff sy'n helpu yn y gwaith o hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 3 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffeirir gennym (Opsion 4), sef un corff i fod yn gyfrifol am hybu'r Gymraeg ac am fonitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Os ydych yn anghytuno, nodwch pa opsiwn (gan gynnwys opsiynau nad ydym wedi'u trafod yn y Papur Gwyn) y dylem ei ystyried yn eich barn chi.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 4 – Rydym wedi seilio ein dewis, sef un corff, ar sail eglurder, cydnawsedd a gwerth am arian. A ydych chi'n cytuno â'n sail resymegol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 5 – Pa faterion perthnasol eraill y dylem eu hystyried wrth wneud ein cynng terfynol ynghylch pa gorff neu gyfrif ddylai hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 6 – A oes gennyh unrhyw sylwadau pellach ar Ran 1 y Papur Gwyn?

Rhan 2: Llywodraethiant ac atebolrwydd

Cwestiwn 7 – Ym mharaograffau 93–95, rydym wedi nodi rhai gofynion cyffredinol yn ymwneud â threfniadau llywodraethu ac atebolrwydd y corff. Beth yw eich barn chi am y gofynion cyffredinol hyn, ac a oes yna fesurau monitro a ffrwyro eraill a ddylai fod yn weithredol ar y corff arfaethedig?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 8 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a fflestr gennym (Opsiwn 3), sef i sefydlu Comisiwn y Gymraeg i hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyfrif â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 9 – Beth yw eich barn chi am y dadansoddiad rydym wedi'i ddarparu sy'n cefnogi ein dewis ni, sef Opsiwn 3? A oes unrhyw ystyriaethau eraill y dylem eu hystyried wrth wneud unrhyw gynng terfynol?

Cwestiwn 10 – A ydych chi'n credu bod Opsiwn 3 yn diogelu annibyniaeth y Comisiwn arfaethedig yn ddigonol yng nghyd-destun arfer swyddogaethau ar gyfer monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyfrif â'r Safonau?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 11 – A oes unrhyw faterion ychwanegol i'r rhai a restrir ym mharaograffau 121–122 y dylem eu hystyried wrth ystyried trefniadau i sefydlu'r Comisiwn arfaethedig?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 12 – A ydych chi'n cytuno â'n cynng 1 sy'n nodu y gofyniad ar Lywodraeth Cymru i lunio strategaeth ar gyfer y Gymraeg o Ddeddf Lywodraeth Cymru 2006 i'r Bll y Gymraeg newydd?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 13 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru adrodd i'r Cynulliad ar strategaeth y Gymraeg bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 14 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi cynllun yn nodi sut y bydd yn gweithredu'r strategaeth bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 15 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Cyngor Partneriaeth y Gymraeg a rhoi'r pwer i lywodraeth Cymru geisio cyngor gan y Comisiwn arfaethedig, set Comisiwn y Gymraeg?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 16 – A oes gennych unrhyw sylwadau eraill ar Ran 2 y Papur Gwyr?

--

Rhan 3: Safonau'r Gymraeg

Cwestiwn 17 – Rydym yn cynnig y dylid mabwysiadu model diwygiedig o'r Safonau (Opisiwn 2) fel y ffordd orau o sicrhau hawliau pobl i dderbyn gwasanaethau Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'r cynnig hwn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ddiwygiadau pellach yr hoffech eu gweld i'r system bresennol, neu unrhyw ddulliau gweithredu eraill y dylem eu hystyried yn eich barn chi.

--

Cwestiwn 18 – Rydym wedi seilio'r cynnig rydym yn ei ffafrio i ddiwygio'r Safonau (Opisiwn 2) ar sail yr eglurder y capasiti ar gyfer gwella a'r costau newid sy'n gysylltiedig â phob opsiwn (paragraffau 163–165). A ydych chi'n cytuno â'n dadansoddiad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ffactorau eraill y dylem eu hystyried wrth lunio unrhyw gynigion terfynol.

--

Cwestiwn 19 – A ydych chi'n cytuno â'r cynnig i ddiddymu'r dosbarthiadau presennol o Safonau, a gwasanaethu rhwng Safonau (a fyddai'n berthnasol i wasanaethau) a 'dyletswyddau cynllunio ielthyddol' (a fyddai'n berthnasol i ddyletswyddau corfforethol)?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 20 – A ydych chi o'r farn y dylid cynnwys darpariaethau sy'n ymwneud â Chynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn y ddeddfwrtaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ielthyddol?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 21 – Oes yna unrhyw faterion eraill y dylid, yn eich barn chi, eu cynnwys yn y ddeddfwrtaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ielthyddol?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 22 – A ydych chi'n cytuno y dylai fod gan y Comisiwn arfaethedig bweirau cyffredinol i gynnal ymchwiliadau i sut mae cyrff yn cyflawni eu dyletswyddau o ran y Gymraeg, a fyddai'n cynnwys y Safonau a'r dyletswyddau cynllunio ielthyddol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 23 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Comisiwn arfaethedig fonitro a chefnogi cyrff mewn perthynas â'u dyletswyddau cynllunio ielthyddol, yn hytrach na'u gofoddi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 24 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i roi cyfrifoldeb am osod Safonau ar gyrf i Lywodraeth Cymru, p'un ai drwy hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 25 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai pob un o'r rheoliadau i wneud Safonau fod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus llawn cyn gofyn am gymeradwraeth y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 26 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Ymchwiliadau Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 27 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid rhoi pwerau i gynhoeddi codau ymarfer neu ganllawiau mewn perthynas â'r Safonau i Lywodraeth Cymru?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 28 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gael pŵer i osod Safonau ar yr holl gyrf mewn sector yn uniongyrchol drwy reoliadau, heb fod angen hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall gyffelyb?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol gan gynnwys eich barn ar y materion y dylem eu hystyried wrth lunio Safonau i'w gosod yn uniongyrchol ar gyrf o fewn sector, p'un a ddylai cyrff unigol barhau â'r hawl i herio Safon sydd wedi'i gosod arnynt, a ph'i un a ddylid cael proses ymgynghori fwy trwyddi.

--

Cwestiwn 29 – Pa ffactorau y dylid eu cymryd i ystyriaeth neu pa weithdrefn y dylid ei dilyn er mwyn sicrhau bod y broses o osod Safonau ar Lywodraeth Cymru yn deg a thrwylyw?

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 30 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid gofod delio â chwynion drwy weithdrefn gwyno'r corff perthnasol cyn y caiff y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg, ymchwilio i tethant honedig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 31 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig fod yn rhaid i gyfrif gadw at weithdrefn gwyrho sydd wedi'i chymeradwyo, fel y Polisi Pryderon a Chwyrion Enghreifftiol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 32 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond os yw o'r farn fod yr achos honedig o dorri Safon neu weithdrefn gwyrho yn un delirfodol y dylai'r Comisiwn arfaethedig gael cynnydd camau gweithredu pellach mewn perthynas â chwynt?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ar ein diffiniad o 'achos difrifol' ym mharagraff 219.

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 33 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i gamatáu i'r Comisiwn arfaethedig gynnal ymchwiliad ar ei llwyd ei hun?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 34 – A ydych chi'n cytuno fod y camau gweithredu a odsgirfif ym mharagraff 225 yn ddarparu amlywiad effeithiol o gamau gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ynghyd camau gorfodi eraill a wrthodwyd neu nad ydynt wedi cael eu hystyried yn y Papur Gwyn.

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 35 – A hyn o byd, mae gan y Comisiynydd bwerau i osod dirwy sifil o hyd at £5,000 ac, mewn rhai amgylchiadau, i ofyn am orchymyn llys i'w gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid cadw'r bwerau hyn?

Cytuno	☒	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ynghyd y dirwy sifil uchaf y dylai'r Comisiwn arfaethedig allu ei gosod (os o gwbl).

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 36 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i gadw rôl y Tribiwnlys mewn perthynas â phenderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghyd gorfodi cydymffurfiaeth gyfrif â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 37 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Tribiwnlys hefyd yndrin ag apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 38 – Rydyn ni'n cynnig cyfiwyno cam cyntaf gorfodol ar gyfer y Tribiwnlys mewn perthynas ag apelau yn erbyn penderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghyd gorfodi Safonau. Byddai'r cam cyntaf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Tribiwnlys roi caniatâd ar y sail bod sêwsn rhesymol y bydd y cais yn llwyddo neu pan fo rheswm cryf arall pam y dylai'r cais gael ei glywed. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--	--	--	--	--	--

Cwestiwn 39 – A ydych chi o'r farn y dylai'r cam cyntaf gorfodol arfaethedig fod yn gynnwys i apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Anstc	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	-------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 40 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 3 y Papur Gwyn?

Rhan 4: Cwmpas y cyrff sy'n ddarostyngedig i ddeddfwriaeth y Gymraeg

Cwestiwn 41 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddileu'r cyfyngiadau yn y Mesur fel bod Llywodraeth Cymru'n meddu ar y pŵer i wneud Safonau'n Gymwys i unrhyw gorff o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad?

Cytuno	☒	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 42 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond mewn perthynas â'i gwasanaethau y maent yn eu cyflenwi llw cwsmeriaid y dylai busnesau yn y sector preifat fod yn agored i orfod cydymffurfio â Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ynghylch unrhyw gyfyngiadau y dylid eu rhoi ar y pwerau i osod Safonau ar fusnesau preifat.

Cwestiwn 43 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond fel rhan o becyn ehangach o weithgarnwch sy'n hybu'r Gymraeg ac yn cynyddu ymwybyddiaeth ohoni y dylid gosod Safonau ar fusnesau preifat?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 44 – Os rhoddir pwerau i lywodraeth Cymru i osod Safonau ar unrhyw gorff o fewn cymhwysedd y Cynulliad, a ydych chi o'r farn y dylai Safonau Gael eu gosod ar unrhyw gorff neu sector nad yw ar hyn o bryd o fewn cwmpas deddfwriaeth ynghylch y Gymraeg?

Ydw	☒	Nac ydw	☐	Ansicr	☐
-----	-------------------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 45 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 4 y Papur Gwyn?

Rhan 5: Asesu effaith ein cynigion

Cwestiwn 46 – Rydym wedi asesu effaith ein cynigion ar gydaddoldeb, plant, pobl ifanc a'u teuluoedd, a'r Gymraeg. A oes gennych chi sylwadau ar unrhyw un o'r asesiadau hyn?

Cwestiwn 47 – Hoffem wybod eich barn ar yr effeithiau y byddai'r cynigion yn ein Papur Gwyrn yn eu cael ar y Gymraeg, yn benodol ar:

- i) gyfnewid i bobl ddefnyddio'r Gymraeg
- ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Pa effeithiau fyddai, yn eich barn chi? Sut mae cynyddu effeithiau cadarnhaol neu liniaru effeithiau negyddol?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 48 – Eglurwch hefyd sut gellid ffurfio neu newid yr opsyrau arfaethedig:

i fel eu bod yn cael effeithiau cadarnhaol neu fwy o effeithiau cadarnhaol ar gyfnewid pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg
ii fel nad ydynt yn cael effeithiau andwyol ar gyfnewid pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 49 – Rydym wedi gofyn mwy o gwestiynau penodol. Os oes gennych chi faterion perthnasol nad ydym wedi rhoi sylw penodol iddynt, defnyddiwch y blych isod i roi gwybod i ni amdanynt.

Mae ymatebion i ymgynghoriadau yn debygol o gael eu gwneud yn gyhoeddus, ar y ☐ rhyngwyd neu mewn adroddiad. Os byddai'n well gennych i'ch ymateb aros yn ddienw, ticwch yma:

Rhan 1: Hybu'r Gymraeg

Cwestiwn 1 – Ym mharagraffau 49–54, rydym wedi amlinellu'r rôl yr ydym yn cynnig y dylai Llywodraeth Cymru ei chwarae i hybu'r Gymraeg, h.y. swyddogaethau'r Llywodraeth i hybu'r Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys p'un a oes meysydd y dylid eu hychwanegu neu eu tynnu o'r rhestr ym mharagraff 53.

Cwestiwn 2 – Yn Nhabl 1, rydym wedi amlinellu'r adnoddau mewn perthynas â'r swyddogaethau cyffredinol i hybu'r Gymraeg yr ydym o'r farn y dylent fod ar gael i unrhyw gorff neu gyrff sy'n helpu yn y gwaith o hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 3 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffeifir gennym (Opsiwn 4), sef un corff i fod yn gyfrifol am hybu'r Gymraeg ac am fonitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Os ydych yn anghytuno, nodwch pa opsiwn (gan gynnwys opsiynau nad ydym wedi'u trafod yn y Papur Gwyn) y dylem ei ystyried yn eich barn chi.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 4 – Rydym wedi seilio ein dewis, sef un corff, ar sail eglurder, cydnawsedd a gwerth am arian. A ydych chi'n cytuno â'n sail resymegol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 5 – Pa faterion perthnasol eraill y dylem eu hystyried wrth wneud ein cynnig terfynol ynghylch pa gorff neu gyrff ddylai hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 6 – A oes gennych unrhyw sylwadau pellach ar Ran 1 y Papur Gwyn?

Rhan 2: Llywodraethiant ac atebolrwydd

Cwestiwn 7 – Ym mharagraffau 93–95, rydym wedi nodi rhai gofynion cyffredinol yn ymwneud â threfniadau llywodraethu ac atebolrwydd y corff. Beth yw eich barn chi am y gofynion cyffredinol hyn, ac a oes yna fesurau monitro a ffrwyno eraill a ddylai fod yn weithredol ar y corff arfaethedig?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 8 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefrir gennym (Opsiwn 3), sef i sefydlu Comisiwn y Gymraeg i hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 9 – Beth yw eich barn chi am y dadansoddiad rydym wedi'i ddarparu sy'n cefnogi ein dewis ni, sef Opsiwn 3? A oes unrhyw ystyriaethau eraill y dylem eu hystyried wrth wneud unrhyw gynnig terfynol?

Cwestiwn 10 – A ydych chi'n credu bod Opsiwn 3 yn diogelu annibyniaeth y Comisiwn arfaethedig yn ddigonol yng nghyd-destun arfer swyddogaethau ar gyfer monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Ydw	☐	Nac ydw	X	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	---	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 11 – A oes unrhyw faterion ychwanegol i'r rhai a restrir ym mharagraffau 121–122 y dylem eu hystyried wrth ystyried trefniadau i sefydlu'r Comisiwn arfaethedig?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 12 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i symud y gofyniad ar Lywodraeth Cymru i lunio strategaeth ar gyfer y Gymraeg o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 i'r Bil y Gymraeg newydd?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 13 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru adrodd i'r Cynulliad ar strategaeth y Gymraeg bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 14 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi cynllun yn nodi sut y bydd yn gweithredu'r strategaeth bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 15 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Cyngor Partneriaeth y Gymraeg a rhoi'r pŵer i Lywodraeth Cymru geisio cyngor gan y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 16 – A oes gennych unrhyw sylwadau eraill ar Ran 2 y Papur Gwyn?

--

Rhan 3: Safonau'r Gymraeg

Cwestiwn 17 – Rydym yn cynnig y dylid mabwysiadu model diwygiedig o'r Safonau (Opswn 2) fel y ffordd orau o sicrhau hawliau pobl i dderbyn gwasanaethau Cymraeg. A ydych chi'n cytuno â'r cynnig hwn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ddiwygiadau pellach yr hoffech eu gweld i'r system bresennol, neu unrhyw ddulliau gweithredu eraill y dylem eu hystyried yn eich barn chi.

--

Cwestiwn 18 – Rydym wedi seilio'r cynnig rydym yn ei ffafrio i ddiwygio'r Safonau (Opswn 2) ar sail yr eglurder, y capasiti ar gyfer gwella a'r costau newid sy'n gysylltiedig â phob opsiwn (paragraffau 163–165). A ydych chi'n cytuno â'n dadansoddiad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ffactorau eraill y dylem eu hystyried wrth lunio unrhyw gynigion terfynol.

--

Cwestiwn 19 – A ydych chi'n cytuno â'r cynnig i ddiddymu'r dosbarthiadau presennol o Safonau, a gwahaniaethu rhwng 'Safonau' (a fyddai'n berthnasol i wasanaethau) a 'dyletswyddau cynllunio ieithyddol' (a fyddai'n berthnasol i ddyletswyddau corfforaethol)?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 20 – A ydych chi o'r farn y dylid cynnwys darpariaethau sy'n ymwneud â Chynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 21 – Oes yna unrhyw faterion eraill y dylid, yn eich barn chi, eu cynnwys yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 22 – A ydych chi'n cytuno y dylai fod gan y Comisiwn arfaethedig bwerau cyffredinol i gynnal ymchwiliadau i sut mae cyrff yn cyflawni eu dyletswyddau o ran y Gymraeg, a fyddai'n cynnwys y Safonau a'r dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 23 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Comisiwn arfaethedig fonitro a chefnogi cyrff mewn perthynas â'u dyletswyddau cynllunio ieithyddol, yn hytrach na'u gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 24 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i roi cyfrifoldeb am osod Safonau ar gyrff i Lywodraeth Cymru, p'un ai drwy hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 25 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai pob un o'r rheoliadau i wneud Safonau fod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus llawn cyn gofyn am gymeradwyaeth y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 26 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Ymchwiliadau Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 27 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid rhoi pwerau i gyhoeddi codau ymarfer neu ganllawiau mewn perthynas â'r Safonau i Lywodraeth Cymru?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 28 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gael pŵer i osod Safonau ar yr holl gyrff mewn sector yn uniongyrchol drwy reoliadau, heb fod angen hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall gyffelyb?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ar y materion y dylem eu hystyried wrth lunio Safonau i'w gosod yn uniongyrchol ar gyrff o fewn sector, p'un a ddylai gyrff unigol barhau â'r hawl i herio Safon sydd wedi'i gosod arnynt, a ph'un a ddylid cael proses ymgynghori fwy trwyadl.

Cwestiwn 29 – Pa ffactorau y dylid eu cymryd i ystyriaeth neu pa weithdrefn y dylid ei dilyn er mwyn sicrhau bod y broses o osod Safonau ar Lywodraeth Cymru yn deg a thryloyw?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 30 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid gorfod delio â chwynion drwy weithdrefn gwyno'r corff perthnasol cyn y caiff y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg, ymchwilio i fethiant honedig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 31 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig fod yn rhaid i gyrff gadw at weithdrefn gwyno sydd wedi'i chymeradwyo, fel y Polisi Pryderon a Chwynion Enghreifftiol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 32 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond os yw o'r farn fod yr achos honedig o dorri Safon neu weithdrefn gwyno yn un ddifrifol y dylai'r Comisiwn arfaethedig gael cymryd camau gweithredu pellach mewn perthynas â chwyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ar ein diffiniad o 'achos difrifol' ym mharagraff 219.

Cwestiwn 33 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ganiatáu i'r Comisiwn arfaethedig gynnal ymchwillad ar ei liwt ei hun?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 34 – A ydych chi'n cytuno fod y camau gweithredu a ddisgrifir ym mharagraff 225 yn darparu amrywiaeth effeithiol o gamau gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw syniadau ynghylch camau gorfodi eraill a wrthodwyd neu nad ydynt wedi cael eu hystyried yn y Papur Gwyn.

Cwestiwn 35 – Ar hyn o bryd, mae gan y Comisiynydd bwerau i osod dirwy sifil o hyd at £5,000 ac, mewn rhai amgylchiadau, i ofyn am orchymyn llys i'w gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid cadw'r pwerau hyn?

Cytuno	☒	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ynghylch y ddirwy sifil uchaf y dylai'r Comisiwn arfaethedig allu ei gosod (os o gwbl).

Cwestiwn 36 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i gadw rôl y Tribiwnlys mewn perthynas â phenderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol

Cwestiwn 37 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Tribiwnlys hefyd ymdrin ag apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol

Cwestiwn 38 – Rydyn ni'n cynnig cyflwyno cam cyntaf gorfodol ar gyfer y Tribiwnlys mewn perthynas ag apelau yn erbyn penderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi Safonau. Byddai'r cam cyntaf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Tribiwnlys roi caniatâd ar y sail bod siawns rhesymol y bydd y cais yn llwyddo neu pan fo rheswm cryf arall pam y dylai'r cais gael ei glywed. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 39 – A ydych chi o'r farn y dylai'r cam cyntaf gorfodol arfaethedig fod yn gymwys i apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Ydw	☐	Nac ydw	X	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	---	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 40 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 3 y Papur Gwyn?

Rhan 4: Cwmpas y cyrff sy'n ddarostyngedig i ddeddfwriaeth y Gymraeg

Cwestiwn 41 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddileu'r cyfyngiadau yn y Mesur fel bod Llywodraeth Cymru'n meddu ar y pŵer i wneud Safonau'n gymwys i unrhyw gorff o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 42 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond mewn perthynas â'r gwasanaethau y maent yn eu cyflenwi i'w cwsmeriaid y dylai busnesau yn y sector preifat fod yn agored i orfod cydymffurfio â Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ynghylch unrhyw gyfyngiadau y dylid eu rhoi ar y pwerau i osod Safonau ar fusnesau preifat.

--

Cwestiwn 43 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond fel rhan o becyn ehangach o weithgarwch sy'n hybu'r Gymraeg ac yn cynyddu ymwybyddiaeth ohoni y dylid gosod Safonau ar fusnesau preifat?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 44 – Os rhoddir pwerau i Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar unrhyw gorff o fewn cymhwysedd y Cynulliad, a ydych chi o'r farn y dylai Safonau gael eu gosod ar unrhyw gorff neu sector nad yw ar hyn o bryd o fewn cwmpas deddfwriaeth ynghylch y Gymraeg?

Ydw	X	Nac ydw	☐	Ansicr	☐
-----	---	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 45 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 4 y Papur Gwyn?

Rhan 5: Asesu effaith ein cynigion

Cwestiwn 46 – Rydym wedi asesu effaith ein cynigion ar gydraddoldeb, plant, pobl ifanc a'u teuluoedd, a'r Gymraeg. A oes gennych chi sylwadau ar unrhyw un o'r asesiadau hyn?

Cwestiwn 47 – Hoffem wybod eich barn ar yr effeithiau y byddai'r cynigion yn ein Papur Gwyn yn eu cael ar y Gymraeg, yn benodol ar:

- i) gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg
- ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Pa effeithiau fyddai, yn eich barn chi? Sut mae cynyddu effeithiau cadarnhaol neu liniaru effeithiau negyddol?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 48 – Eglurwch hefyd sut gellid ffurfio neu newid yr opsiynau arfaethedig:

- i fel eu bod yn cael effeithiau cadarnhaol neu fwy o effeithiau cadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg
- ii fel nad ydynt yn cael effeithiau andwyol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 49 – Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych chi faterion perthnasol nad ydym wedi rhoi sylw penodol iddynt, defnyddiwch y blwch isod i roi gwybod i ni amdanynt.

Mae ymatebion i ymgynghoriadau yn debygol o gael eu gwneud yn gyhoeddus, ar y rhyngwrdd neu mewn adroddiad. Os byddai'n well gennych i'ch ymateb aros yn ddienw, ticiwch yma:

Rhan 1: Hybu'r Gymraeg

Cwestiwn 1 – Ym mharagraffau 49–54, rydym wedi amlinellu'r rôl yr ydym yn cynnig y dylai Llywodraeth Cymru ei chwarae i hybu'r Gymraeg, h.y. swyddogaethau'r Llywodraeth i hybu'r Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys p'un a oes meysydd y dylid eu hychwanegu neu eu tynnu o'r rhestr ym mharagraff 53.

--

Cwestiwn 2 – Yn Nhabl 1, rydym wedi amlinellu'r adnoddau mewn perthynas â'r swyddogaethau cyffredinol i hybu'r Gymraeg yr ydym o'r farn y dylent fod ar gael i unrhyw gorff neu gyrff sy'n helpu yn y gwaith o hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 3 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefrir gennym (Opsiwn 4), sef un corff i fod yn gyfrifol am hybu'r Gymraeg ac am fonitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Os ydych yn anghytuno, nodwch pa opsiwn (gan gynnwys opsiynau nad ydym wedi'u trafod yn y Papur Gwyn) y dylem ei ystyried yn eich barn chi.

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 4 – Rydym wedi seilio ein dewis, sef un corff, ar sail eglurder, cydnawsedd a gwerth am arian. A ydych chi'n cytuno â'n sail resymegol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 5 – Pa faterion perthnasol eraill y dylem eu hystyried wrth wneud ein cynnig terfynol ynghylch pa gorff neu gyrff ddylai hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 6 – A oes gennych unrhyw sylwadau pellach ar Ran 1 y Papur Gwyn?

Rhan 2: Llywodraethiant ac atebolrwydd

Cwestiwn 7 – Ym mharagraffau 93–95, rydym wedi nodi rhai gofynion cyffredinol yn ymwneud â threfniadau llywodraethu ac atebolrwydd y corff. Beth yw eich barn chi am y gofynion cyffredinol hyn, ac a oes yna fesurau monitro a ffrwyno eraill a ddylai fod yn weithredol ar y corff arfaethedig?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 8 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefrir gennym (Opsiwn 3), sef i sefydlu Comisiwn y Gymraeg i hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 9 – Beth yw eich barn chi am y dadansoddiad rydym wedi'i ddarparu sy'n cefnogi ein dewis ni, sef Opsiwn 3? A oes unrhyw ystyriaethau eraill y dylem eu hystyried wrth wneud unrhyw gynnig terfynol?

Cwestiwn 10 – A ydych chi'n credu bod Opsiwn 3 yn diogelu annibyniaeth y Comisiwn arfaethedig yn ddigonol yng nghyd-destun arfer swyddogaethau ar gyfer monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Ydw	☐	Nac ydw	X	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	---	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 11 – A oes unrhyw faterion ychwanegol i'r rhai a restrir ym mharagraffau 121–122 y dylem eu hystyried wrth ystyried trefniadau i sefydlu'r Comisiwn arfaethedig?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 12 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i symud y gofyniad ar Lywodraeth Cymru i lunio strategaeth ar gyfer y Gymraeg o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 i'r Bil y Gymraeg newydd?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 13 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru adrodd i'r Cynulliad ar strategaeth y Gymraeg bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 14 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi cynllun yn nodi sut y bydd yn gweithredu'r strategaeth bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 15 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Cyngor Partneriaeth y Gymraeg a rhoi'r pŵer i Lywodraeth Cymru geisio cyngor gan y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 16 – A oes gennych unrhyw sylwadau eraill ar Ran 2 y Papur Gwyn?

Rhan 3: Safonau'r Gymraeg

Cwestiwn 17 – Rydym yn cynnig y dylid mabwysiadu model diwygiedig o'r Safonau (Opswn 2) fel y ffordd orau o sicrhau hawliau pobl i dderbyn gwasanaethau Cymraeg. A ydych chi'n cytuno â'r cynnig hwn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ddiwygiadau pellach yr hoffech eu gweld i'r system bresennol, neu unrhyw ddulliau gweithredu eraill y dylem eu hystyried yn eich barn chi.

Cwestiwn 18 – Rydym wedi seilio'r cynnig rydym yn ei ffafrio i ddiwygio'r Safonau (Opswn 2) ar sail yr eglurder, y capasiti ar gyfer gwella a'r costau newid sy'n gysylltiedig â phob opsiwn (paragraffau 163–165). A ydych chi'n cytuno â'n dadansoddiad?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ffactorau eraill y dylem eu hystyried wrth lunio unrhyw gynigion terfynol.

Cwestiwn 19 – A ydych chi'n cytuno â'r cynnig i ddiddymu'r dosbarthiadau presennol o Safonau, a gwahaniaethu rhwng 'Safonau' (a fyddai'n berthnasol i wasanaethau) a 'dyletswyddau cynllunio ieithyddol' (a fyddai'n berthnasol i ddyletswyddau corfforaethol)?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 20 – A ydych chi o'r farn y dylid cynnwys darpariaethau sy'n ymwneud â Chynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Ydw	☐	Nac ydw	X	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	---	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 21 – Oes yna unrhyw faterion eraill y dylid, yn eich barn chi, eu cynnwys yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 22 – A ydych chi'n cytuno y dylai fod gan y Comisiwn arfaethedig bwerau cyffredinol i gynnal ymchwiliadau i sut mae cyrff yn cyflawni eu dyletswyddau o ran y Gymraeg, a fyddai'n cynnwys y Safonau a'r dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 23 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Comisiwn arfaethedig fonitro a chefnogi cyrff mewn perthynas â'u dyletswyddau cynllunio ieithyddol, yn hytrach na'u gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 24 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i roi cyfrifoldeb am osod Safonau ar gyrff i Lywodraeth Cymru, p'un ai drwy hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 25 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai pob un o'r rheoliadau i wneud Safonau fod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus llawn cyn gofyn am gymeradwyaeth y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 26 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Ymchwiliadau Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 27 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid rhoi pwerau i gyhoeddi codau ymarfer neu ganllawiau mewn perthynas â'r Safonau i Lywodraeth Cymru?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 28 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gael pŵer i osod Safonau ar yr holl gyrff mewn sector yn uniongyrchol drwy reoliadau, heb fod angen hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall gyffelyb?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ar y materion y dylem eu hystyried wrth lunio Safonau i'w gosod yn uniongyrchol ar gyrff o fewn sector, p'un a ddylai gyrff unigol barhau â'r hawl i herio Safon sydd wedi'i gosod arnynt, a ph'un a ddylid cael proses ymgynghori fwy trwyadl.

Cwestiwn 29 – Pa ffactorau y dylid eu cymryd i ystyriaeth neu pa weithdrefn y dylid ei dilyn er mwyn sicrhau bod y broses o osod Safonau ar Lywodraeth Cymru yn deg a thryloyw?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 30 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid gorfod delio â chwynion drwy weithdrefn gwyno'r corff perthnasol cyn y caiff y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg, ymchwilio i fethiant honedig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 31 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig fod yn rhaid i gyrff gadw at weithdrefn gwyno sydd wedi'i chymeradwyo, fel y Polisi Pryderon a Chwynion Enghreifftiol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 32 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond os yw o'r farn fod yr achos honedig o dorri Safon neu weithdrefn gwyno yn un ddifrifol y dylai'r Comisiwn arfaethedig gael cymryd camau gweithredu pellach mewn perthynas â chwyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ar ein diffiniad o 'achos difrifol' ym mharagraff 219.

Cwestiwn 33 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ganiatáu i'r Comisiwn arfaethedig gynnal ymchwiliad ar ei liwt ei hun?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 34 – A ydych chi'n cytuno fod y camau gweithredu a ddisgrifir ym mharagraff 225 yn darparu amrywiaeth effeithiol o gamau gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw syniadau ynghylch camau gorfodi eraill a wrthodwyd neu nad ydynt wedi cael eu hystyried yn y Papur Gwyn.

Cwestiwn 35 – Ar hyn o bryd, mae gan y Comisiynydd bwerau i osod dirwy sifil o hyd at £5,000 ac, mewn rhai amgylchiadau, i ofyn am orchymyn llys i'w gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid cadw'r pwerau hyn?

Cytuno	☒	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ynghylch y ddirwy sifil uchaf y dylai'r Comisiwn arfaethedig allu ei gosod (os o gwbl).

Cwestiwn 36 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i gadw rôl y Tribiwnlys mewn perthynas â phenderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol

Cwestiwn 37 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Tribiwnlys hefyd ymdrin ag apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol

Cwestiwn 38 – Rydyn ni'n cynnig cyflwyno cam cyntaf gorfodol ar gyfer y Tribiwnlys mewn perthynas ag apelau yn erbyn penderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi Safonau. Byddai'r cam cyntaf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Tribiwnlys roi caniatâd ar y sail bod siawns rhesymol y bydd y cais yn llwyddo neu pan fo rheswm cryf arall pam y dylai'r cais gael ei glywed. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 39 – A ydych chi o'r farn y dylai'r cam cyntaf gorfodol arfaethedig fod yn gymwys i apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Ydw	☐	Nac ydw	X	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	---	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 40 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 3 y Papur Gwyn?

Rhan 4: Cwmpas y cyrff sy'n ddarostyngedig i ddeddfwriaeth y Gymraeg

Cwestiwn 41 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddileu'r cyfyngiadau yn y Mesur fel bod Llywodraeth Cymru'n meddu ar y pŵer i wneud Safonau'n gymwys i unrhyw gorff o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 42 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond mewn perthynas â'r gwasanaethau y maent yn eu cyflenwi i'w cwsmeriaid y dylai busnesau yn y sector preifat fod yn agored i orfod cydymffurfio â Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ynghylch unrhyw gyfyngiadau y dylid eu rhoi ar y pwerau i osod Safonau ar fusnesau preifat.

--

Cwestiwn 43 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond fel rhan o becyn ehangach o weithgarwch sy'n hybu'r Gymraeg ac yn cynyddu ymwybyddiaeth ohoni y dylid gosod Safonau ar fusnesau preifat?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 44 – Os rhoddir pwerau i Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar unrhyw gorff o fewn cymhwysedd y Cynulliad, a ydych chi o'r farn y dylai Safonau gael eu gosod ar unrhyw gorff neu sector nad yw ar hyn o bryd o fewn cwmpas deddfwriaeth ynghylch y Gymraeg?

Ydw	☒	Nac ydw	☐	Ansicr	☐
-----	-------------------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 45 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 4 y Papur Gwyn?

Rhan 5: Asesu effaith ein cynigion

Cwestiwn 46 – Rydym wedi asesu effaith ein cynigion ar gydraddoldeb, plant, pobl ifanc a'u teuluoedd, a'r Gymraeg. A oes gennych chi sylwadau ar unrhyw un o'r asesiadau hyn?

Cwestiwn 47 – Hoffem wybod eich barn ar yr effeithiau y byddai'r cynigion yn ein Papur Gwyn yn eu cael ar y Gymraeg, yn benodol ar:

- i) gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg
- ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Pa effeithiau fyddai, yn eich barn chi? Sut mae cynyddu effeithiau cadarnhaol neu liniaru effeithiau negyddol?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 48 – Eglurwch hefyd sut gellid ffurfio neu newid yr opsiynau arfaethedig:

- i fel eu bod yn cael effeithiau cadarnhaol neu fwy o effeithiau cadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg
- ii fel nad ydynt yn cael effeithiau andwyol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 49 – Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych chi faterion perthnasol nad ydym wedi rhoi sylw penodol iddynt, defnyddiwch y blwch isod i roi gwybod i ni amdanynt.

Mae ymatebion i ymgynghoriadau yn debygol o gael eu gwneud yn gyhoeddus, ar y rhyngwrdd neu mewn adroddiad. Os byddai'n well gennych i'ch ymateb aros yn ddiennw, ticiwch yma:

☐

Cwestiwn 1 – Ym mharagraffau 49–54, rydym wedi amlinellu'r rôl yr ydym yn cynnig y dylai Llywodraeth Cymru ei chwarae i hybu'r Gymraeg, h.y. swyddogaethau'r Llywodraeth i hybu'r Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys p'un a oes meysydd y dylid eu hychwanegu neu eu tynnu o'r rhestr ym mharagraff 53.

Cwestiwn 2 – Yn Nhabl 1, rydym wedi amlinellu'r adnoddau mewn perthynas â'r swyddogaethau cyffredinol i hybu'r Gymraeg yr ydym o'r farn y dylent fod ar gael i unrhyw gorff neu gyrff sy'n helpu yn y gwaith o hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 3 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffeirir gennym (Opsiwn 4), sef un corff i fod yn gyfrifol am hybu'r Gymraeg ac am fonitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Os ydych yn anghytuno, nodwch pa opsiwn (gan gynnwys opsiynau nad ydym wedi'u trafod yn y Papur Gwyn) y dylem ei ystyried yn eich barn chi.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 4 – Rydym wedi seilio ein dewis, sef un corff, ar sail eglurder, cydnawsedd a gwerth am arian. A ydych chi'n cytuno â'n sail resymegol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 5 – Pa faterion perthnasol eraill y dylem eu hystyried wrth wneud ein cynnig terfynol ynghylch pa gorff neu gyrff ddylai hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 6 – A oes gennych unrhyw sylwadau pellach ar Ran 1 y Papur Gwyn?

Rhan 2: Llywodraethiant ac atebolrwydd

Cwestiwn 7 – Ym mharagraffau 93–95, rydym wedi nodi rhai gofynion cyffredinol yn ymwneud â threfniadau llywodraethu ac atebolrwydd y corff. Beth yw eich barn chi am y gofynion cyffredinol hyn, ac a oes yna fesurau monitro a ffrwyno eraill a ddylai fod yn weithredol ar y corff arfaethedig?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 8 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefrir gennym (Opsiwn 3), sef i sefydlu Comisiwn y Gymraeg i hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	----------	--	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 9 – Beth yw eich barn chi am y dadansoddiad rydym wedi'i ddarparu sy'n cefnogi ein dewis ni, sef Opsiwn 3? A oes unrhyw ystyriaethau eraill y dylem eu hystyried wrth wneud unrhyw gynnig terfynol?

--

Cwestiwn 10 – A ydych chi'n credu bod Opsiwn 3 yn diogelu annibyniaeth y Comisiwn arfaethedig yn ddigonol yng nghyd-destun arfer swyddogaethau ar gyfer monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 11 – A oes unrhyw faterion ychwanegol i'r rhai a restrir ym mharagraffau 121–122 y dylem eu hystyried wrth ystyried trefniadau i sefydlu'r Comisiwn arfaethedig?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 12 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i symud y gofyniad ar Lywodraeth Cymru i lunio strategaeth ar gyfer y Gymraeg o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 i'r Bil y Gymraeg newydd?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 13 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru adrodd i'r Cynulliad ar strategaeth y Gymraeg bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 14 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi cynllun yn nodi sut y bydd yn gweithredu'r strategaeth bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 15 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Cyngor Partneriaeth y Gymraeg a rhoi'r pŵer i Lywodraeth Cymru geisio cyngor gan y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 16 – A oes gennych unrhyw sylwadau eraill ar Ran 2 y Papur Gwyn?

Rhan 3: Safonau'r Gymraeg

Cwestiwn 17 – Rydym yn cynnig y dylid mabwysiadu model diwygiedig o'r Safonau (Opswn 2) fel y ffordd orau o sicrhau hawliau pobl i dderbyn gwasanaethau Cymraeg. A ydych chi'n cytuno â'r cynnig hwn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
---------------	--------------------------	------------------	--------------------------	--	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ddiwygiadau pellach yr hoffech eu gweld i'r system bresennol, neu unrhyw ddulliau gweithredu eraill y dylem eu hystyried yn eich barn chi.

Cwestiwn 18 – Rydym wedi seilio'r cynnig rydym yn ei ffafrio i ddiwygio'r Safonau (Opswn 2) ar sail yr eglurder, y capasiti ar gyfer gwella a'r costau newid sy'n gysylltiedig â phob opsiwn (paragraffau 163–165). A ydych chi'n cytuno â'n

dadansoddiad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ffactorau eraill y dylem eu hystyried wrth lunio unrhyw gynigion terfynol.

--

Cwestiwn 19 – A ydych chi'n cytuno â'r cynnig i ddiddymu'r dosbarthiadau presennol o Safonau, a gwahaniaethu rhwng 'Safonau' (a fyddai'n berthnasol i wasanaethau) a 'dyletswyddau cynllunio ieithyddol' (a fyddai'n berthnasol i ddyletswyddau corfforaethol)?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 20 – A ydych chi o'r farn y dylid cynnwys darpariaethau sy'n ymwneud â Chynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
------------	--------------------------	----------------	-------------------------------------	---------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 21 – Oes yna unrhyw faterion eraill y dylid, yn eich barn chi, eu cynnwys yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
------------	--------------------------	----------------	--------------------------	---------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 22 – A ydych chi'n cytuno y dylai fod gan y Comisiwn arfaethedig bwerau cyffredinol i gynnal ymchwiliadau i sut mae cyrff yn cyflawni eu dyletswyddau o ran y Gymraeg, a fyddai'n cynnwys y Safonau a'r dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 23 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Comisiwn arfaethedig fonitro a chefnogi cyrff mewn perthynas â'u dyletswyddau cynllunio ieithyddol, yn hytrach na'u gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 24 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i roi cyfrifoldeb am osod Safonau ar gyrff i Lywodraeth Cymru, p'un ai drwy hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 25 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai pob un o'r rheoliadau i wneud Safonau fod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus llawn cyn gofyn am gymeradwyaeth y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
---------------	--------------------------	------------------	--------------------------	--	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 26 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Ymchwiliadau Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
---------------	--------------------------	------------------	--------------------------	--	-------------------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 27 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid rhoi pwerau i gyhoeddi codau ymarfer neu ganllawiau mewn perthynas â'r Safonau i Lywodraeth Cymru?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 28 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gael pŵer i osod Safonau ar yr holl gyrff mewn sector yn uniongyrchol drwy reoliadau, heb fod angen hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall gyffelyb?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ar y materion y dylem eu hystyried wrth lunio Safonau i'w gosod yn uniongyrchol ar gyrff o fewn sector, p'un a ddylai gyrff unigol barhau â'r hawl i herio Safon sydd wedi'i gosod arnynt, a ph'un a ddylid cael proses ymgynghori fwy trwyadl.

--

Cwestiwn 29 – Pa ffactorau y dylid eu cymryd i ystyriaeth neu pa weithdrefn y dylid ei dilyn er mwyn sicrhau bod y broses o osod Safonau ar Lywodraeth Cymru yn deg a thryloyw?

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 30 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid gorfod delio â chwynion drwy weithdrefn gwyno'r corff perthnasol cyn y caiff y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg, ymchwilio i fethiant honedig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 31 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig fod yn rhaid i gyrff gadw at weithdrefn gwyno sydd wedi'i chymeradwyo, fel y Polisi Pryderon a Chwynion Enghreifftiol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 32 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond os yw o'r farn fod yr achos honedig o dorri Safon neu weithdrefn gwyno yn un ddifrifol y dylai'r Comisiwn arfaethedig gael cymryd camau gweithredu pellach mewn perthynas â chwyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ar ein diffiniad o 'achos difrifol' ym mharagraff 219.

--

Cwestiwn 33 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ganiatáu i'r Comisiwn arfaethedig gynnal ymchwillad ar ei liwt ei hun?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
---------------	--------------------------	------------------	--------------------------	--	-------------------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 34 – A ydych chi'n cytuno fod y camau gweithredu a ddisgrifir ym mharagraff 225 yn darparu amrywiaeth effeithiol o gamau gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw syniadau ynghylch camau gorfodi eraill a wrthodwyd neu nad ydynt wedi cael eu hystyried yn y Papur Gwyn.

Cwestiwn 35 – Ar hyn o bryd, mae gan y Comisiynydd bwerau i osod dirwy sifil o hyd at £5,000 ac, mewn rhai amgylchiadau, i ofyn am orchymyn llys i'w gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid cadw'r pwerau hyn?

Cytuno	☒	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	-------------------------------------	------------------	--------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ynghylch y ddirwy sifil uchaf y dylai'r Comisiwn arfaethedig allu ei gosod (os o gwbl).

Cwestiwn 36 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i gadw rôl y Tribiwnlys mewn perthynas â phenderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
---------------	--------------------------	------------------	--------------------------	--	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 37 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Tribiwnlys hefyd ymdrin ag apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
---------------	--------------------------	------------------	--------------------------	--	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 38 – Rydyn ni'n cynnig cyflwyno cam cyntaf gorfodol ar gyfer y Tribiwnlys mewn perthynas ag apelau yn erbyn penderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi Safonau. Byddai'r cam cyntaf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Tribiwnlys roi caniatâd ar y sail bod siawns rhesymol y bydd y cais yn llwyddo neu pan fo rheswm cryf arall pam y dylai'r cais gael ei glywed. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 39 – A ydych chi o'r farn y dylai'r cam cyntaf gorfodol arfaethedig fod yn gymwys i apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Ydw	☐	Nac ydw	X	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	---	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 40 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 3 y Papur Gwyn?

--

Rhan 4: Cwmpas y cyrff sy'n ddarostyngedig i ddeddfwriaeth y Gymraeg

Cwestiwn 41 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddileu'r cyfyngiadau yn y Mesur fel bod Llywodraeth Cymru'n meddu ar y pŵer i wneud Safonau'n gymwys i unrhyw gorff o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 42 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond mewn perthynas â'r gwasanaethau y maent yn eu cyflenwi i'w cwsmeriaid y dylai busnesau yn y sector preifat fod yn agored i orfod cydymffurfio â Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ynghylch unrhyw gyfyngiadau y dylid eu rhoi ar y pwerau i osod Safonau ar fusnesau preifat.

Cwestiwn 43 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond fel rhan o becyn ehangach o weithgarwch sy'n hybu'r Gymraeg ac yn cynyddu ymwybyddiaeth ohoni y dylid gosod Safonau ar fusnesau preifat?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 44 – Os rhoddir pwerau i Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar unrhyw gorff o fewn cymhwysedd y Cynulliad, a ydych chi o'r farn y dylai Safonau gael eu gosod ar unrhyw gorff neu sector nad yw ar hyn o bryd o fewn cwrdd deddfwriaeth ynghylch y Gymraeg?

Ydw	☒	Nac ydw	☐	Ansicr	☐
-----	-------------------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 45 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 4 y Papur Gwyn?

Rhan 5: Asesu effaith ein cynigion

Cwestiwn 46 – Rydym wedi asesu effaith ein cynigion ar gydraddoldeb, plant, pobl ifanc a'u teuluoedd, a'r Gymraeg. A oes gennych chi sylwadau ar unrhyw un o'r asesiadau hyn?

Cwestiwn 47 – Hoffem wybod eich barn ar yr effeithiau y byddai'r cynigion yn ein Papur Gwyn yn eu cael ar y Gymraeg, yn benodol ar:

- gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg
- peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Pa effeithiau fyddai, yn eich barn chi? Sut mae cynyddu effeithiau cadarnhaol neu liniaru effeithiau negyddol?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 48 – Eglurwch hefyd sut gellid ffurfio neu newid yr opsiynau arfaethedig:

- fel eu bod yn cael effeithiau cadarnhaol neu fwy o effeithiau cadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg
- fel nad ydynt yn cael effeithiau andwyol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 49 – Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych chi faterion perthnasol nad ydym wedi rhoi sylw penodol iddynt, defnyddiwch y blwch isod i roi gwybod i ni amdanynt.

Mae ymatebion i ymgynghoriadau yn debygol o gael eu gwneud yn gyhoeddus, ar y rhynggrwyd neu mewn adroddiad. Os byddai'n well gennych i'ch ymateb aros yn ddienw, ticiwch yma:

Cwestiwn 1 – Ym mharagraffau 49–54, rydym wedi amlinellu'r rôl yr ydym yn cynnig y dylai Llywodraeth Cymru ei chwarae i hybu'r Gymraeg, h.y. swyddogaethau'r Llywodraeth i hybu'r Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys p'un a oes meysydd y dylid eu hychwanegu neu eu tynnu o'r rhestr ym mharagraff 53.

Cwestiwn 2 – Yn Nhabl 1, rydym wedi amlinellu'r adnoddau mewn perthynas â'r swyddogaethau cyffredinol i hybu'r Gymraeg yr ydym o'r farn y dylent fod ar gael i unrhyw gorff neu gyrff sy'n helpu yn y gwaith o hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 3 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffeirir gennym (Opsiwn 4), sef un corff i fod yn gyfrifol am hybu'r Gymraeg ac am fonitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Os ydych yn anghytuno, nodwch pa opsiwn (gan gynnwys opsiynau nad ydym wedi'u trafod yn y Papur Gwyn) y dylem ei ystyried yn eich barn chi.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 4 – Rydym wedi seilio ein dewis, sef un corff, ar sail eglurder, cydnawsedd a gwerth am arian. A ydych chi'n cytuno â'n sail resymegol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 5 – Pa faterion perthnasol eraill y dylem eu hystyried wrth wneud ein cynnig terfynol ynghylch pa gorff neu gyrff ddylai hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 6 – A oes gennych unrhyw sylwadau pellach ar Ran 1 y Papur Gwyn?

Rhan 2: Llywodraethiant ac atebolrwydd

Cwestiwn 7 – Ym mharagraffau 93–95, rydym wedi nodi rhai gofynion cyffredinol yn ymwneud â threfniadau llywodraethu ac atebolrwydd y corff. Beth yw eich barn chi am y gofynion cyffredinol hyn, ac a oes yna fesurau monitro a ffrwyno eraill a ddylai fod yn weithredol ar y corff arfaethedig?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 8 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefrir gennym (Opsiwn 3), sef i sefydlu Comisiwn y Gymraeg i hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	----------	--	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 9 – Beth yw eich barn chi am y dadansoddiad rydym wedi'i ddarparu sy'n cefnogi ein dewis ni, sef Opsiwn 3? A oes unrhyw ystyriaethau eraill y dylem eu hystyried wrth wneud unrhyw gynnig terfynol?

--

Cwestiwn 10 – A ydych chi'n credu bod Opsiwn 3 yn diogelu annibyniaeth y Comisiwn arfaethedig yn ddigonol yng nghyd-destun arfer swyddogaethau ar gyfer monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 11 – A oes unrhyw faterion ychwanegol i'r rhai a restrir ym mharagraffau 121–122 y dylem eu hystyried wrth ystyried trefniadau i sefydlu'r Comisiwn arfaethedig?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 12 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i symud y gofyniad ar Lywodraeth Cymru i lunio strategaeth ar gyfer y Gymraeg o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 i'r Bil y Gymraeg newydd?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 13 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru adrodd i'r Cynulliad ar strategaeth y Gymraeg bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 14 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi cynllun yn nodi sut y bydd yn gweithredu'r strategaeth bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 15 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Cyngor Partneriaeth y Gymraeg a rhoi'r pŵer i Lywodraeth Cymru geisio cyngor gan y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 16 – A oes gennych unrhyw sylwadau eraill ar Ran 2 y Papur Gwyn?

Rhan 3: Safonau'r Gymraeg

Cwestiwn 17 – Rydym yn cynnig y dylid mabwysiadu model diwygiedig o'r Safonau (Opswn 2) fel y ffordd orau o sicrhau hawliau pobl i dderbyn gwasanaethau Cymraeg. A ydych chi'n cytuno â'r cynnig hwn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
---------------	--------------------------	------------------	--------------------------	--	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ddiwygiadau pellach yr hoffech eu gweld i'r system bresennol, neu unrhyw ddulliau gweithredu eraill y dylem eu hystyried yn eich barn chi.

Cwestiwn 18 – Rydym wedi seilio'r cynnig rydym yn ei ffafrio i ddiwygio'r Safonau (Opswn 2) ar sail yr eglurder, y capasiti ar gyfer gwella a'r costau newid sy'n gysylltiedig â phob opsiwn (paragraffau 163–165). A ydych chi'n cytuno â'n

dadansoddiad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ffactorau eraill y dylem eu hystyried wrth lunio unrhyw gynigion terfynol.

--

Cwestiwn 19 – A ydych chi'n cytuno â'r cynnig i ddiddymu'r dosbarthiadau presennol o Safonau, a gwahaniaethu rhwng 'Safonau' (a fyddai'n berthnasol i wasanaethau) a 'dyletswyddau cynllunio ieithyddol' (a fyddai'n berthnasol i ddyletswyddau corfforaethol)?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 20 – A ydych chi o'r farn y dylid cynnwys darpariaethau sy'n ymwneud â Chynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
------------	--------------------------	----------------	-------------------------------------	---------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 21 – Oes yna unrhyw faterion eraill y dylid, yn eich barn chi, eu cynnwys yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
------------	--------------------------	----------------	--------------------------	---------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 22 – A ydych chi'n cytuno y dylai fod gan y Comisiwn arfaethedig bwerau cyffredinol i gynnal ymchwiliadau i sut mae cyrff yn cyflawni eu dyletswyddau o ran y Gymraeg, a fyddai'n cynnwys y Safonau a'r dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 23 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Comisiwn arfaethedig fonitro a chefnogi cyrff mewn perthynas â'u dyletswyddau cynllunio ieithyddol, yn hytrach na'u gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 24 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i roi cyfrifoldeb am osod Safonau ar gyrff i Lywodraeth Cymru, p'un ai drwy hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 25 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai pob un o'r rheoliadau i wneud Safonau fod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus llawn cyn gofyn am gymeradwyaeth y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol

Cwestiwn 26 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Ymchwiliadau Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 27 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid rhoi pwerau i gyhoeddi codau ymarfer neu ganllawiau mewn perthynas â'r Safonau i Lywodraeth Cymru?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 28 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gael pŵer i osod Safonau ar yr holl gyrff mewn sector yn uniongyrchol drwy reoliadau, heb fod angen hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall gyffelyb?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ar y materion y dylem eu hystyried wrth lunio Safonau i'w gosod yn uniongyrchol ar gyrff o fewn sector, p'un a ddylai gyrff unigol barhau â'r hawl i herio Safon sydd wedi'i gosod arnynt, a ph'un a ddylid cael proses ymgynghori fwy trwyadl.

--

Cwestiwn 29 – Pa ffactorau y dylid eu cymryd i ystyriaeth neu pa weithdrefn y dylid ei dilyn er mwyn sicrhau bod y broses o osod Safonau ar Lywodraeth Cymru yn deg a thryloyw?

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 30 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid gorfod delio â chwynion drwy weithdrefn gwyno'r corff perthnasol cyn y caiff y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg, ymchwilio i fethiant honedig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 31 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig fod yn rhaid i gyrff gadw at weithdrefn gwyno sydd wedi'i chymeradwyo, fel y Polisi Pryderon a Chwynion Enghreifftiol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 32 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond os yw o'r farn fod yr achos honedig o dorri Safon neu weithdrefn gwyno yn un ddifrifol y dylai'r Comisiwn arfaethedig gael cymryd camau gweithredu pellach mewn perthynas â chwyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ar ein diffiniad o 'achos difrifol' ym mharagraff 219.

Cwestiwn 33 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ganiatáu i'r Comisiwn arfaethedig gynnal ymchwiliad ar ei liwt ei hun?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
---------------	--------------------------	------------------	--------------------------	--	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 34 – A ydych chi'n cytuno fod y camau gweithredu a ddisgrifir ym mharagraff 225 yn darparu amrywiaeth effeithiol o gamau gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw syniadau ynghylch camau gorfodi eraill a wrthodwyd neu nad ydynt wedi cael eu hystyried yn y Papur Gwyn.

Cwestiwn 35 – Ar hyn o bryd, mae gan y Comisiynydd bwerau i osod dirwy sifil o hyd at £5,000 ac, mewn rhai amgylchiadau, i ofyn am orchymyn llys i'w gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid cadw'r pwerau hyn?

Cytuno	☒	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	-------------------------------------	------------------	--------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ynghylch y ddirwy sifil uchaf y dylai'r Comisiwn arfaethedig allu ei gosod (os o gwbl).

Cwestiwn 36 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i gadw rôl y Tribiwnlys mewn perthynas â phenderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
---------------	--------------------------	------------------	--------------------------	--	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 37 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Tribiwnlys hefyd ymdrin ag apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
---------------	--------------------------	------------------	--------------------------	--	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 38 – Rydyn ni'n cynnig cyflwyno cam cyntaf gorfodol ar gyfer y Tribiwnlys mewn perthynas ag apelau yn erbyn penderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi Safonau. Byddai'r cam cyntaf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Tribiwnlys roi caniatâd ar y sail bod siawns rhesymol y bydd y cais yn llwyddo neu pan fo rheswm cryf arall pam y dylai'r cais gael ei glywed. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 39 – A ydych chi o'r fam y dylai'r cam cyntaf gorfodol arfaethedig fod yn gymwys i apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 40 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 3 y Papur Gwyn?

--

Rhan 4: Cwmpas y cyrff sy'n ddarostyngedig i ddeddfwriaeth y Gymraeg

Cwestiwn 41 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddileu'r cyfyngiadau yn y Mesur fel bod Llywodraeth Cymru'n meddu ar y pŵer i wneud Safonau'n gymwys i unrhyw gorff o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 42 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond mewn perthynas â'r gwasanaethau y maent yn eu cyflenwi i'w cwsmeriaid y dylai busnesau yn y sector preifat fod yn agored i orfod cydymffurfio â Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ynghylch unrhyw gyfyngiadau y dylid eu rhoi ar y pwerau i osod Safonau ar fusnesau preifat.

Cwestiwn 43 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond fel rhan o becyn ehangach o weithgarwch sy'n hybu'r Gymraeg ac yn cynyddu ymwybyddiaeth ohoni y dylid gosod Safonau ar fusnesau preifat?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 44 – Os rhoddir pwerau i Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar unrhyw gorff o fewn cymhwysedd y Cynulliad, a ydych chi o'r farn y dylai Safonau gael eu gosod ar unrhyw gorff neu sector nad yw ar hyn o bryd o fewn cwrpas deddfwriaeth ynghylch y Gymraeg?

Ydw	☒	Nac ydw	☐	Ansicr	☐
-----	-------------------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 45 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 4 y Papur Gwyn?

Rhan 5: Asesu effaith ein cynigion

Cwestiwn 46 – Rydym wedi asesu effaith ein cynigion ar gydraddoldeb, plant, pobl ifanc a'u teuluoedd, a'r Gymraeg. A oes gennych chi sylwadau ar unrhyw un o'r asesiadau hyn?

Cwestiwn 47 – Hoffem wybod eich barn ar yr effeithiau y byddai'r cynigion yn ein Papur Gwyn yn eu cael ar y Gymraeg, yn benodol ar:

- gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg
- peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Pa effeithiau fyddai, yn eich barn chi? Sut mae cynyddu effeithiau cadarnhaol neu liniaru effeithiau negyddol?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 48 – Eglurwch hefyd sut gellid ffurfio neu newid yr opsiynau arfaethedig:

- fel eu bod yn cael effeithiau cadarnhaol neu fwy o effeithiau cadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg
- fel nad ydynt yn cael effeithiau andwyol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 49 – Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych chi faterion perthnasol nad ydym wedi rhoi sylw penodol iddynt, defnyddiwch y blwch isod i roi gwybod i ni amdanynt.

Mae ymatebion i ymgynghoriadau yn debygol o gael eu gwneud yn gyhoeddus, ar y rhyngrwyd neu mewn adroddiad. Os byddai'n well gennych i'ch ymateb aros yn ddienw, ticiwch yma:

Rhan 1: Hybu'r Gymraeg

Cwestiwn 1 – Ym mharagraffau 49–54, rydym wedi amlinellu'r rôl yr ydym yn cynnig y dylai Llywodraeth Cymru ei chwarae i hybu'r Gymraeg, h.y. swyddogaethau'r Llywodraeth i hybu'r Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☒	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	-------------------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys p'un a oes meysydd y dylid eu hychwanegu neu eu tynnu o'r rhestr ym mharagraff 53.

Cwestiwn 2 – Yn Nhabl 1, rydym wedi amlinellu'r adnoddau mewn perthynas â'r swyddogaethau cyffredinol i hybu'r Gymraeg yr ydym o'r farn y dyent fod ar gael i unrhyw goffi neu gyff sy'n helpu yn y gwaith o hybu'r Gymraeg a monitro a gofodi cydymffurfiaeth â'r Safonau. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☒	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	-------------------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 3 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefrir gennym (Opsiwn 4), sef un coffi i fod yn gyfrifol am hybu'r Gymraeg ac am fonitro a gofodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Cytuno	☒	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	-------------------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Os ydych yn anghytuno, nodwch pa opsiwn (gan gynnwys opsiynau nad ydym wedi'u trafod yn y Papur Gwyn) y dylem ei ystyried yn eich barn chi.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 4 – Rydym wedi seilio ein dewis, sef un coffi, ar sail eglurder, cydnawsedd a gwerth am arian. A ydych chi'n cytuno â'n sail resymegol?

Cytuno	☒	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	-------------------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 5 – Pa faterion perthnasol eraill y dylem eu hystyried wrth wneud ein cynnig terfynol ynghylch pa gorff neu gyrf ddylai hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 6 – A oes gennych unrhyw sylwadau pellach ar Ran 1 y Papur Gwyn?

Rhan 2: Llywodraethiant ac atebolrwydd

Cwestiwn 7 – Ym mharagraffau 93–95, rydym wedi nodi rhai gofynion cyffredinol yn ymwneud â threfniadau llywodraethu ac atebolrwydd y corff. Beth yw eich barn chi am y gofynion cyffredinol hyn, ac a oes yna fesurau monitro a ffrwyno eraill a ddylai fod yn weithredol ar y corff arfaethedig?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 8 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffeifrir gennym (Opsiwn 3), set i sefydlu Comisiwn y Gymraeg i hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrf â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 9 – Beth yw eich barn chi am y dadansoddiad rydym wedi'i ddarparu sy'n cefnogi ein dewis ni, sef Opsiwn 3? A oes unrhyw ystyriaethau eraill y dylem eu hystyried wrth wneud unrhyw gynig terfynol?

Cwestiwn 10 – A ydych chi'n credu bod Opsiwn 3 yn diogelu annibyniaeth y Comisiwn arfaethedig yn ddigonol yng nghyd-destun arfer swyddogaethau ar gyfer monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrf â'r Safonau?

Ydw	☐	Nac ydw	X	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	---	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 11 – A oes unrhyw faterion ychwanegol i'r rhai a restrir ym mharagraffau 121–122 y dylem eu hystyried wrth ystyried trefniadau i sefydlu'r Comisiwn arfaethedig?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 12 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i symud y gofyniad ar Lywodraeth Cymru i lunio strategaeth ar gyfer y Gymraeg o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 i'r Bil y Gymraeg newydd?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 13 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru adrodd i'r Cynulliad ar strategaeth y Gymraeg bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 14 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi cynllun yn nodi sut y bydd yn gweithredu'r strategaeth bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 15 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Cyngor Partneriaeth y Gymraeg a rhoi'r pŵer i Lywodraeth Cymru geisio cyngor gan y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 16 – A oes gennych unrhyw sylwadau eraill ar Ran 2 y Papur Gwyn?

Rhan 3: Safonau'r Gymraeg

Cwestiwn 17 – Rydym yn cynnig y dylid mabwysiadu model diwygiedig o'r Safonau (Opsïwn 2) fel y ffordd orau o sicrhau hawliau pobl i dderbyn gwasanaethau Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'r cynnig hwn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ddiwygiadau pellach yr hoffech eu gweld i'r system bresennol, neu unrhyw ddulliau gweithredu eraill y dylem eu hystyried yn eich barn chi.

Cwestiwn 18 – Rydym wedi seilio'r cynnig rydym yn ei ffafrio i ddiwygio'r Safonau (Opsïwn 2) ar sail yr eglurder, y capasiti ar gyfer gwella a'r costau newid sy'n gysylltiedig â phob opsïwn (paragraffau 163–165). A ydych chi'n cytuno â'n dadansoddiad?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ffactorau eraill y dylem eu hystyried wrth lunio unrhyw gynigion terfynol.

Cwestiwn 19 – A ydych chi'n cytuno â'r cynnig i ddiddymu'r dosbarthiadau presennol o Safonau, a gwahaniaethu rhwng 'Safonau' (a fyddai'n berthnasol i wasanaethau) a 'dyletswyddau cynllunio ieithyddol' (a fyddai'n berthnasol i ddyletswyddau corfforaethol)?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 20 – A ydych chi o'r farn y dylid cynnwys darpariaethau sy'n ymwneud â Chynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Ydw	☐	Nac ydw	X	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	---	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 21 – Oes yna unrhyw faterion eraill y dylid, yn eich barn chi, eu cynnwys yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 22 – A ydych chi'n cytuno y dylai fod gan y Comisiwn arfaethedig bwerau cyffredinol i gynnal ymchwiliadau i sut mae cyrff yn cyflawni eu dyletswyddau o ran y Gymraeg, a fyddai'n cynnwys y Safonau a'r dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 23 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Comisiwn arfaethedig fonitro a chefnogi cyrff mewn perthynas â'u dyletswyddau cynllunio ieithyddol, yn hytrach na'u gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 24 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i roi cyfrifoldeb am osod Safonau ar gyrf i Lywodraeth Cymru, p'un ai drwy hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 25 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai pob un o'r rheoliadau i wneud Safonau fod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus llawn cyn gofyn am gymeradwyaeth y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 26 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Ymchwiliadau Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 27 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid rhoi pwerau i gyhoeddi codau ymarfer neu ganllawiau mewn perthynas â'r Safonau i Lywodraeth Cymru?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 28 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gael pŵer i osod Safonau ar yr holl gyrfi mewn sector yn uniongyrchol drwy reoliadau, heb fod angen hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall gyfelyb?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ar y materion y dylem eu hystyried wrth lunio Safonau i'w gosod yn uniongyrchol ar gyrfi o fewn sector, p'un a ddylai cyrfi unigol barhau â'r hawl i herio Safon sydd wedi'i gosod arnynt, a ph'un a ddylid cael proses ymgynghori fwy trwyadl.

Cwestiwn 29 – Pa ffactorau y dylid eu cymryd i ystyriaeth neu pa weithdrefn y dylid ei dilyn er mwyn sicrhau bod y broses o osod Safonau ar Lywodraeth Cymru yn deg a thrïloyw?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 30 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid gofod delio â chwynion drwy weithdrefn gwyno'r corff perthnasol cyn y caiff y Comisiwn arfaethedig, set Comisiwn y Gymraeg, ymchwilio i fethiant honedig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 31 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig fod yn rhaid i gyrfi gadw at weithdrefn gwyno sydd wedi'i chymeradwyo, fel y Polisi Pryderon a Chwynion Enghreifftio?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 32 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond os yw o'r farn fod yr achos honedig o dorri Safon neu weithdrefn gwyno yn un ddifrifol y dylai'r Comisiwn arfaethedig gael cymryd camau gweithredu pellach mewn perthynas â chwyyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ar ein diffiniad o 'achos difrifol' ym mharagraff 219.

Cwestiwn 33 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ganiatáu i'r Comisiwn arfaethedig gynnal ymchwiliad ar ei liwt ei hun?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol

Cwestiwn 34 – A ydych chi'n cytuno fod y camau gweithredu a ddisgrifir ym mharagraff 225 yn darparu amrywiaeth effeithiol o gamau gofodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw syniadau ynghylch camau gofodi eraill a wrthodwyd neu nad ydynt wedi cael eu hystyried yn y Papur Gwyr.

Cwestiwn 35 – Ar hyn o bryd, mae gan y Cornisiynydd bwerau i osod dirwy sifil o hyd at £5,000 ac, mewn rhai amgylchiadau, i ofyn am orchymyn llys i'w gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid cadw'r bwerau hyn?

Cytuno	X	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	---	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ynghylch y ddinw sifil uchaf y dylai'r Comisiwn arfaethedig allu ei gosod (os o gwbl).

Cwestiwn 36 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i gadw rôl y Tribiwnlys mewn perthynas â phenderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi cydymffurfiaeth cyff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 37 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Tribiwnlys hefyd ymdrin ag apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar goff?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 38 – Rydyn ni'n cynnig cyflwyno cam cyntaf gorfodol ar gyfer y Tribiwnlys mewn perthynas ag apelau yn erbyn penderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi Safonau. Byddai'r cam cyntaf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Tribiwnlys roi caniatâd ar y sail bod siawns rhesymol y bydd y cais yn llwyddo neu pan fo rheswm cryf arall pam y dylai'r cais gael ei glywed. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 39 – A ydych chi o'r farn y dylai'r cam cyntaf gorfodol arfaethedig fod yn gymwys i apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar goff?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 40 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 3 y Papur Gwyn?

Rhan 4: Cwmpas y cyrff sy'n ddarostyngedig i ddeddfwriaeth y Gymraeg

Cwestiwn 41 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddileu'r cyfyngiadau yn y Mesur fel bod Llywodraeth Cymru'n meddu ar y pŵer i wneud Safonau'n gymwys i unrhyw goff o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 42 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond mewn perthynas â'r gwasanaethau y maent yn eu cyflenwi i'w cwsmeriaid y dylai busnesau yn y sector preifat fod yn agored i orfod cydymffurfio â Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ynghylch unrhyw gyfyngiadau y dylid eu rhoi ar y pwerau i osod Safonau ar fusnesau preifat.

Cwestiwn 43 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond fel rhan o becyn ehangach o weithgarwch sy'n hybu'r Gymraeg ac yn cynyddu ymwybyddiaeth ohoni y dylid gosod Safonau ar fusnesau preifat?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 44 – Os rhoddir pwerau i Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar unrhyw goff o fewn cymhwysedd y Cynulliad, a ydych chi o'r farn y dylai Safonau gael eu gosod ar unrhyw goff neu sector nad yw ar hyn o bryd o fewn cwmpas deddfwriaeth ynghylch y Gymraeg?

Ydw	X	Nac ydw	☐	Ansicr	☐
-----	---	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 45 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 4 y Papur Gwyn?

Rhan 5: Asesu effaith ein cynigion

Cwestiwn 46 – Rydym wedi asesu effaith ein cynigion ar gydraddoldeb, plant, pobl ifanc a'u teuluoedd, a'r Gymraeg. A oes gennych chi sylwadau ar unrhyw un o'r asesiadau hyn?

Cwestiwn 47 – Hoffem wybod eich barn ar yr effeithiau y byddai'r cynigion yn ein Papur Gwyn yn eu cael ar y Gymraeg, yn benodol ar:

- i) gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg
- ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Pa effeithiau fyddai, yn eich barn chi? Sut mae cynyddu effeithiau cadarnhaol neu liniaru effeithiau negyddol?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 48 – Eglurwch hefyd sut gellid ffurfio neu newid yr opsiynau arfaethedig:

i fel eu bod yn cael effeithiau cadarnhaol neu fwy o effeithiau cadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg
ii fel nad ydynt yn cael effeithiau andwyol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 49 – Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych chi faterion perthnasol nad ydym wedi rhoi sylw penodol iddynt, defnyddiwch y bwlch isod i roi gwybod i ni amdanynt.

Mae ymatebion i ymgynghoriadau yn debygol o gael eu gwneud yn gyhoeddus, ar y rhyngrwyd neu mewn adroddiad. Os byddai'n well gennych i'ch ymateb aros yn ddienw, ticiwch yma:

Rhan 1: Hybu'r Gymraeg

Cwestiwn 1 – Ym mharagraffau 49–54, rydym wedi amlinellu'r rôl yr ydym yn cynnig y dylai Llywodraeth Cymru ei chwarae i hybu'r Gymraeg, h.y. swyddogaethau'r Llywodraeth i hybu'r Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys p'un a oes meysydd y dylid eu hychwanegu neu eu tynnu o'r rhestr ym mharagraff 53.

--

Cwestiwn 2 – Yn Nhabl 1, rydym wedi amlinellu'r adnoddau mewn perthynas â'r swyddogaethau cyffredinol i hybu'r Gymraeg yr ydym o'r farn y dylent fod ar gael i unrhyw gorff neu gyrff sy'n helpu yn y gwaith o hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 3 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffeirir gennym (Opsiwn 4), sef un corff i fod yn gyfrifol am hybu'r Gymraeg ac am fonitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Os ydych yn anghytuno, nodwch pa opsiwn (gan gynnwys opsiynau nad ydym wedi'u trafod yn y Papur Gwyn) y dylem ei ystyried yn eich barn chi.

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 4 – Rydym wedi seilio ein dewis, sef un corff, ar sail eglurder, cydnawsedd a gwerth am arian. A ydych chi'n cytuno â'n sail resymegol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 5 – Pa faterion perthnasol eraill y dylem eu hystyried wrth wneud ein cynnig terfynol ynghylch pa gorff neu gyrff ddylai hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 6 – A oes gennych unrhyw sylwadau pellach ar Ran 1 y Papur Gwyn?

Rhan 2: Llywodraethiant ac atebolrwydd

Cwestiwn 7 – Ym mharagraffau 93–95, rydym wedi nodi rhai gofynion cyffredinol yn ymwneud â threfniadau llywodraethu ac atebolrwydd y corff. Beth yw eich barn chi am y gofynion cyffredinol hyn, ac a oes yna fesurau monitro a ffrwyno eraill a ddylai fod yn weithredol ar y corff arfaethedig?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 8 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefrir gennym (Opsiwn 3), sef i sefydlu Comisiwn y Gymraeg i hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 9 – Beth yw eich barn chi am y dadansoddiad rydym wedi'i ddarparu sy'n cefnogi ein dewis ni, sef Opsiwn 3? A oes unrhyw ystyriaethau eraill y dylem eu hystyried wrth wneud unrhyw gynnig terfynol?

Cwestiwn 10 – A ydych chi'n credu bod Opsiwn 3 yn diogelu annibyniaeth y Comisiwn arfaethedig yn ddigonol yng nghyd-destun arfer swyddogaethau ar gyfer monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Ydw	☐	Nac ydw	X	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	---	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 11 – A oes unrhyw faterion ychwanegol i'r rhai a restrir ym mharagraffau 121–122 y dylem eu hystyried wrth ystyried trefniadau i sefydlu'r Comisiwn arfaethedig?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 12 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i symud y gofyniad ar Lywodraeth Cymru i lunio strategaeth ar gyfer y Gymraeg o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 i'r Bil y Gymraeg newydd?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 13 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru adrodd i'r Cynulliad ar strategaeth y Gymraeg bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 14 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi cynllun yn nodi sut y bydd yn gweithredu'r strategaeth bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 15 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Cyngor Partneriaeth y Gymraeg a rhoi'r pŵer i Lywodraeth Cymru geisio cyngor gan y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 16 – A oes gennych unrhyw sylwadau eraill ar Ran 2 y Papur Gwyn?

Rhan 3: Safonau'r Gymraeg

Cwestiwn 17 – Rydym yn cynnig y dylid mabwysiadu model diwygiedig o'r Safonau (Opswn 2) fel y ffordd orau o sicrhau hawliau pobl i dderbyn gwasanaethau Cymraeg. A ydych chi'n cytuno â'r cynnig hwn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ddiwygiadau pellach yr hoffech eu gweld i'r system bresennol, neu unrhyw ddulliau gweithredu eraill y dylem eu hystyried yn eich barn chi.

Cwestiwn 18 – Rydym wedi seilio'r cynnig rydym yn ei ffafrio i ddiwygio'r Safonau (Opswn 2) ar sail yr eglurder, y capasiti ar gyfer gwella a'r costau newid sy'n gysylltiedig â phob opsiwn (paragraffau 163–165). A ydych chi'n cytuno â'n dadansoddiad?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ffactorau eraill y dylem eu hystyried wrth lunio unrhyw gynigion terfynol.

Cwestiwn 19 – A ydych chi'n cytuno â'r cynnig i ddiddymu'r dosbarthiadau presennol o Safonau, a gwahaniaethu rhwng 'Safonau' (a fyddai'n berthnasol i wasanaethau) a 'dyletswyddau cynllunio ieithyddol' (a fyddai'n berthnasol i ddyletswyddau corfforaethol)?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 20 – A ydych chi o'r farn y dylid cynnwys darpariaethau sy'n ymwneud â Chynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Ydw	☐	Nac ydw	X	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	---	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 21 – Oes yna unrhyw faterion eraill y dylid, yn eich barn chi, eu cynnwys yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 22 – A ydych chi'n cytuno y dylai fod gan y Comisiwn arfaethedig bwerau cyffredinol i gynnal ymchwiliadau i sut mae cyrff yn cyflawni eu dyletswyddau o ran y Gymraeg, a fyddai'n cynnwys y Safonau a'r dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 23 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Comisiwn arfaethedig fonitro a chefnogi cyrff mewn perthynas â'u dyletswyddau cynllunio ieithyddol, yn hytrach na'u gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 24 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i roi cyfrifoldeb am osod Safonau ar gyrff i Lywodraeth Cymru, p'un ai drwy hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 25 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai pob un o'r rheoliadau i wneud Safonau fod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus llawn cyn gofyn am gymeradwyaeth y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 26 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Ymchwiliadau Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 27 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid rhoi pwerau i gyhoeddi codau ymarfer neu ganllawiau mewn perthynas â'r Safonau i Lywodraeth Cymru?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 28 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gael pŵer i osod Safonau ar yr holl gyrff mewn sector yn uniongyrchol drwy reoliadau, heb fod angen hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall gyffelyb?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ar y materion y dylem eu hystyried wrth lunio Safonau i'w gosod yn uniongyrchol ar gyrff o fewn sector, p'un a ddylai gyrff unigol barhau â'r hawl i herio Safon sydd wedi'i gosod arnynt, a ph'un a ddylid cael proses ymgynghori fwy trwyadl.

Cwestiwn 29 – Pa ffactorau y dylid eu cymryd i ystyriaeth neu pa weithdrefn y dylid ei dilyn er mwyn sicrhau bod y broses o osod Safonau ar Lywodraeth Cymru yn deg a thryloyw?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 30 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid gorfod delio â chwynion drwy weithdrefn gwyno'r corff perthnasol cyn y caiff y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg, ymchwilio i fethiant honedig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 31 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig fod yn rhaid i gyrff gadw at weithdrefn gwyno sydd wedi'i chymeradwyo, fel y Polisi Pryderon a Chwynion Enghreifftiol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 32 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond os yw o'r farn fod yr achos honedig o dorri Safon neu weithdrefn gwyno yn un ddifrifol y dylai'r Comisiwn arfaethedig gael cymryd camau gweithredu pellach mewn perthynas â chŵyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ar ein diffiniad o 'achos difrifol' ym mharagraff 219.

Cwestiwn 33 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ganiatáu i'r Comisiwn arfaethedig gynnal ymchwiliad ar ei liwt ei hun?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 34 – A ydych chi'n cytuno fod y camau gweithredu a ddisgrifir ym mharagraff 225 yn darparu amrywiaeth effeithiol o gamau gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw syniadau ynghylch camau gorfodi eraill a wrthodwyd neu nad ydynt wedi cael eu hystyried yn y Papur Gwyn.

Cwestiwn 35 – Ar hyn o bryd, mae gan y Comisiynydd bwerau i osod dirwy sifil o hyd at £5,000 ac, mewn rhai amgylchiadau, i ofyn am orchymyn llys i'w gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid cadw'r pwerau hyn?

Cytuno	☒	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ynghylch y ddirwy sifil uchaf y dylai'r Comisiwn arfaethedig allu ei gosod (os o gwbl).

Cwestiwn 36 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i gadw rôl y Tribiwnlys mewn perthynas â phenderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol

Cwestiwn 37 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Tribiwnlys hefyd ymdrin ag apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol

Cwestiwn 38 – Rydyn ni'n cynnig cyflwyno cam cyntaf gorfodol ar gyfer y Tribiwnlys mewn perthynas ag apelau yn erbyn penderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi Safonau. Byddai'r cam cyntaf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Tribiwnlys roi caniatâd ar y sail bod siawns rhesymol y bydd y cais yn llwyddo neu pan fo rheswm cryf arall pam y dylai'r cais gael ei glywed. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 39 – A ydych chi o'r farn y dylai'r cam cyntaf gorfodol arfaethedig fod yn gymwys i apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Ydw	☐	Nac ydw	X	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	---	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 40 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 3 y Papur Gwyn?

Rhan 4: Cwmpas y cyrff sy'n ddarostyngedig i ddeddfwriaeth y Gymraeg

Cwestiwn 41 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddileu'r cyfyngiadau yn y Mesur fel bod Llywodraeth Cymru'n meddu ar y pŵer i wneud Safonau'n gymwys i unrhyw gorff o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Dwi am i'r holl sector breifat gael eu rhestru dan yr ~~gwahoddi~~ safonau.

Cwestiwn 42 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond mewn perthynas â'r gwasanaethau y maent yn eu cyflenwi i'w cwsmeriaid y dylai busnesau yn y sector preifat fod yn agored i orfod cydymffurfio â Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ynghylch unrhyw gyfyngiadau y dylid eu rhoi ar y pwerau i osod Safonau ar fusnesau preifat.

--

Cwestiwn 43 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond fel rhan o becyn ehangach o weithgarwch sy'n hybu'r Gymraeg ac yn cynyddu ymwybyddiaeth ohoni y dylid gosod Safonau ar fusnesau preifat?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 44 – Os rhoddir pwerau i Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar unrhyw gorff o fewn cymhwysedd y Cynulliad, a ydych chi o'r farn y dylai Safonau gael eu gosod ar unrhyw gorff neu sector nad yw ar hyn o bryd o fewn cwmpas deddfwriaeth ynghylch y Gymraeg?

Ydw	☒	Nac ydw	☐	Ansicr	☐
-----	-------------------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Archfandmadosdd, banciau & siopau shtyd fawr.

Cwestiwn 45 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 4 y Papur Gwyn?

Rhan 5: Asesu effaith ein cynigion

Cwestiwn 46 – Rydym wedi asesu effaith ein cynigion ar gydraddoldeb, plant, pobl ifanc a'u teuluoedd, a'r Gymraeg. A oes gennych chi sylwadau ar unrhyw un o'r asesiadau hyn?

Cwestiwn 47 – Hoffem wybod eich barn ar yr effeithiau y byddai'r cynigion yn ein Papur Gwyn yn eu cael ar y Gymraeg, yn benodol ar:

- i) gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg
- ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Pa effeithiau fyddai, yn eich barn chi? Sut mae cynyddu effeithiau cadarnhaol neu liniaru effeithiau negyddol?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 48 – Eglurwch hefyd sut gellid ffurfio neu newid yr opsiynau arfaethedig:

- i fel eu bod yn cael effeithiau cadarnhaol neu fwy o effeithiau cadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg
- ii fel nad ydynt yn cael effeithiau andwyol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 49 – Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych chi faterion perthnasol nad ydym wedi rhoi sylw penodol iddynt, defnyddiwch y blwch isod i roi gwybod i ni amdanynt.

Mae ymatebion i ymgynghoriadau yn debygol o gael eu gwneud yn gyhoeddus, ar y rhyngwyd neu mewn adroddiad. Os byddai'n well gennych i'ch ymateb aros yn ddienw, ticiwch yma:

Rhan 1: Hybu'r Gymraeg

Cwestiwn 1 – Ym mharagraffau 49–54, rydym wedi amlinellu'r rôl yr ydym yn cynnig y dylai Llywodraeth Cymru ei chwarae i hybu'r Gymraeg, h.y. swyddogaethau'r Llywodraeth i hybu'r Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys p'un a oes meysydd y dylid eu hychwanegu neu eu tynnu o'r rhestr ym mharagraff 53.

--

Cwestiwn 2 – Yn Nhabl 1, rydym wedi amlinellu'r adnoddau mewn perthynas â'r swyddogaethau cyffredinol i hybu'r Gymraeg yr ydym o'r farn y dylent fod ar gael i unrhyw gorff neu gyrff sy'n helpu yn y gwaith o hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 3 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffeirir gennym (Opsiwn 4), sef un corff i fod yn gyfrifol am hybu'r Gymraeg ac am fonitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Os ydych yn anghytuno, nodwch pa opsiwn (gan gynnwys opsiynau nad ydym wedi'u trafod yn y Papur Gwyn) y dylem ei ystyried yn eich barn chi.

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 4 – Rydym wedi seilio ein dewis, sef un corff, ar sail eglurder, cydnawsedd a gwerth am arian. A ydych chi'n cytuno â'n sail resymegol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 5 – Pa faterion perthnasol eraill y dylem eu hystyried wrth wneud ein cynnig terfynol ynghylch pa gorff neu gyrff ddylai hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 6 – A oes gennych unrhyw sylwadau pellach ar Ran 1 y Papur Gwyn?

Rhan 2: Llywodraethiant ac atebolrwydd

Cwestiwn 7 – Ym mharagraffau 93–95, rydym wedi nodi rhai gofynion cyffredinol yn ymwneud â threfniadau llywodraethu ac atebolrwydd y corff. Beth yw eich barn chi am y gofynion cyffredinol hyn, ac a oes yna fesurau monitro a ffrwyno eraill a ddylai fod yn weithredol ar y corff arfaethedig?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 8 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefrir gennym (Opsiwn 3), sef i sefydlu Comisiwn y Gymraeg i hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 9 – Beth yw eich barn chi am y dadansoddiad rydym wedi'i ddarparu sy'n cefnogi ein dewis ni, sef Opsiwn 3? A oes unrhyw ystyriaethau eraill y dylem eu hystyried wrth wneud unrhyw gynnig terfynol?

Cwestiwn 10 – A ydych chi'n credu bod Opsiwn 3 yn diogelu annibyniaeth y Comisiwn arfaethedig yn ddigonol yng nghyd-destun arfer swyddogaethau ar gyfer monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Ydw	☐	Nac ydw	X	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	---	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 11 – A oes unrhyw faterion ychwanegol i'r rhai a restrir ym mharagraffau 121–122 y dylem eu hystyried wrth ystyried trefniadau i sefydlu'r Comisiwn arfaethedig?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 12 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i symud y gofyniad ar Lywodraeth Cymru i lunio strategaeth ar gyfer y Gymraeg o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 i'r Bil y Gymraeg newydd?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 13 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru adrodd i'r Cynulliad ar strategaeth y Gymraeg bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 14 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi cynllun yn nodi sut y bydd yn gweithredu'r strategaeth bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 15 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Cyngor Partneriaeth y Gymraeg a rhoi'r pŵer i Lywodraeth Cymru geisio cyngor gan y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 16 – A oes gennych unrhyw sylwadau eraill ar Ran 2 y Papur Gwyn?

Rhan 3: Safonau'r Gymraeg

Cwestiwn 17 – Rydym yn cynnig y dylid mabwysiadu model diwygiedig o'r Safonau (Opsiw 2) fel y ffordd orau o sicrhau hawliau pobl i dderbyn gwasanaethau Cymraeg. A ydych chi'n cytuno â'r cynnig hwn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ddiwygiadau pellach yr hoffech eu gweld i'r system bresennol, neu unrhyw ddulliau gweithredu eraill y dylem eu hystyried yn eich barn chi.

Cwestiwn 18 – Rydym wedi seilio'r cynnig rydym yn ei ffafrio i ddiwygio'r Safonau (Opsiw 2) ar sail yr eglurder, y capasiti ar gyfer gwella a'r costau newid sy'n gysylltiedig â phob opsiwn (paragraffau 163–165). A ydych chi'n cytuno â'n dadansoddiad?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ffactorau eraill y dylem eu hystyried wrth lunio unrhyw gynigion terfynol.

Cwestiwn 19 – A ydych chi'n cytuno â'r cynnig i ddiddymu'r dosbarthiadau presennol o Safonau, a gwahaniaethu rhwng 'Safonau' (a fyddai'n berthnasol i wasanaethau) a 'dyletswyddau cynllunio ieithyddol' (a fyddai'n berthnasol i ddyletswyddau corfforaethol)?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 20 – A ydych chi o'r farn y dylid cynnwys darpariaethau sy'n ymwneud â Chynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 21 – Oes yna unrhyw faterion eraill y dylid, yn eich barn chi, eu cynnwys yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 22 – A ydych chi'n cytuno y dylai fod gan y Comisiwn arfaethedig bwerau cyffredinol i gynnal ymchwiliadau i sut mae cyrff yn cyflawni eu dyletswyddau o ran y Gymraeg, a fyddai'n cynnwys y Safonau a'r dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 23 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Comisiwn arfaethedig fonitro a chefnogi cyrff mewn perthynas â'u dyletswyddau cynllunio ieithyddol, yn hytrach na'u gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 24 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i roi cyfrifoldeb am osod Safonau ar gyrff i Lywodraeth Cymru, p'un ai drwy hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 25 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai pob un o'r rheoliadau i wneud Safonau fod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus llawn cyn gofyn am gymeradwyaeth y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 26 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Ymchwiliadau Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 27 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid rhoi pwerau i gyhoeddi codau ymarfer neu ganllawiau mewn perthynas â'r Safonau i Lywodraeth Cymru?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 28 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gael pŵer i osod Safonau ar yr holl gyrff mewn sector yn uniongyrchol drwy reoliadau, heb fod angen hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall gyffelyb?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ar y materion y dylem eu hystyried wrth lunio Safonau i'w gosod yn uniongyrchol ar gyrff o fewn sector, p'un a ddylai gyrff unigol barhau â'r hawl i herio Safon sydd wedi'i gosod arnynt, a ph'un a ddylid cael proses ymgynghori fwy trwyadl.

Cwestiwn 29 – Pa ffactorau y dylid eu cymryd i ystyriaeth neu pa weithdrefn y dylid ei dilyn er mwyn sicrhau bod y broses o osod Safonau ar Lywodraeth Cymru yn deg a thryloyw?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 30 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid gorfod delio â chwynion drwy weithdrefn gwyno'r corff perthnasol cyn y caiff y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg, ymchwilio i fethiant honedig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 31 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig fod yn rhaid i gyrff gadw at weithdrefn gwyno sydd wedi'i chymeradwyo, fel y Polisi Pryderon a Chwynion Enghreifftiol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 32 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond os yw o'r farn fod yr achos honedig o dorri Safon neu weithdrefn gwyno yn un ddifrifol y dylai'r Comisiwn arfaethedig gael cymryd camau gweithredu pellach mewn perthynas â chwyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ar ein diffiniad o 'achos difrifol' ym mharagraff 219.

Cwestiwn 33 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ganiatáu i'r Comisiwn arfaethedig gynnal ymchwiliad ar ei liwt ei hun?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 34 – A ydych chi'n cytuno fod y camau gweithredu a ddisgrifir ym mharagraff 225 yn darparu amrywiaeth effeithiol o gamau gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw syniadau ynghylch camau gorfodi eraill a wrthodwyd neu nad ydynt wedi cael eu hystyried yn y Papur Gwyn.

Cwestiwn 35 – Ar hyn o bryd, mae gan y Comisiynydd bwerau i osod dirwy sifil o hyd at £5,000 ac, mewn rhai amgylchiadau, i ofyn am orchymyn llys i'w gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid cadw'r pwerau hyn?

Cytuno	☒	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ynghylch y ddirwy sifil uchaf y dylai'r Comisiwn arfaethedig allu ei gosod (os o gwbl).

Cwestiwn 36 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i gadw rôl y Tribiwnlys mewn perthynas â phenderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol

Cwestiwn 37 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Tribiwnlys hefyd ymdrin ag apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol

Cwestiwn 38 – Rydyn ni'n cynnig cyflwyno cam cyntaf gorfodol ar gyfer y Tribiwnlys mewn perthynas ag apelau yn erbyn penderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi Safonau. Byddai'r cam cyntaf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Tribiwnlys roi caniatâd ar y sail bod siawns rhesymol y bydd y cais yn llwyddo neu pan fo rheswm cryf arall pam y dylai'r cais gael ei glywed. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 39 – A ydych chi o'r farn y dylai'r cam cyntaf gorfodol arfaethedig fod yn gymwys i apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Ydw	☐	Nac ydw	X	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	---	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 40 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 3 y Papur Gwyn?

Rhan 4: Cwmpas y cyrff sy'n ddarostyngedig i ddeddfwriaeth y Gymraeg

Cwestiwn 41 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddileu'r cyfyngiadau yn y Mesur fel bod Llywodraeth Cymru'n meddu ar y pŵer i wneud Safonau'n gymwys i unrhyw gorff o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 42 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond mewn perthynas â'r gwasanaethau y maent yn eu cyflenwi i'w cwsmeriaid y dylai busnesau yn y sector preifat fod yn agored i orfod cydymffurfio â Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ynghylch unrhyw gyfyngiadau y dylid eu rhoi ar y pwerau i osod Safonau ar fusnesau preifat.

--

Cwestiwn 43 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond fel rhan o becyn ehangach o weithgarwch sy'n hybu'r Gymraeg ac yn cynyddu ymwybyddiaeth ohoni y dylid gosod Safonau ar fusnesau preifat?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 44 – Os rhoddir pwerau i Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar unrhyw gorff o fewn cymhwysedd y Cynulliad, a ydych chi o'r farn y dylai Safonau gael eu gosod ar unrhyw gorff neu sector nad yw ar hyn o bryd o fewn cwmpas deddfwriaeth ynghylch y Gymraeg?

Ydw	☒	Nac ydw	☐	Ansicr	☐
-----	-------------------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 45 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 4 y Papur Gwyn?

Rhan 5: Asesu effaith ein cynigion

Cwestiwn 46 – Rydym wedi asesu effaith ein cynigion ar gydraddoldeb, plant, pobl ifanc a'u teuluoedd, a'r Gymraeg. A oes gennych chi sylwadau ar unrhyw un o'r asesiadau hyn?

Cwestiwn 47 – Hoffem wybod eich barn ar yr effeithiau y byddai'r cynigion yn ein Papur Gwyn yn eu cael ar y Gymraeg, yn benodol ar:

- i) gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg
- ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Pa effeithiau fyddai, yn eich barn chi? Sut mae cynyddu effeithiau cadarnhaol neu liniaru effeithiau negyddol?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 48 – Eglurwch hefyd sut gellid ffurfio neu newid yr opsiynau arfaethedig:

- i fel eu bod yn cael effeithiau cadarnhaol neu fwy o effeithiau cadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg
- ii fel nad ydynt yn cael effeithiau andwyol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 49 – Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych chi faterion perthnasol nad ydym wedi rhoi sylw penodol iddynt, defnyddiwch y blwch isod i roi gwybod i ni amdanynt.

Mae ymatebion i ymgynghoriadau yn debygol o gael eu gwneud yn gyhoeddus, ar y rhynggrwyd neu mewn adroddiad. Os byddai'n well gennych i'ch ymateb aros yn ddienw, ticiwch yma:

Rhan 1: Hybu'r Gymraeg

Cwestiwn 1 – Ym mharagraffau 49–54, rydym wedi amlinellu'r rôl yr ydym yn cynnig y dylai Llywodraeth Cymru ei chwarae i hybu'r Gymraeg, h.y. swyddogaethau'r Llywodraeth i hybu'r Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys p'un a oes meysydd y dylid eu hychwanegu neu eu tynnu o'r rhestr ym mharagraff 53.

Cwestiwn 2 – Yn Nhabl 1, rydym wedi amlinellu'r adnoddau mewn perthynas â'r swyddogaethau cyffredinol i hybu'r Gymraeg yr ydym o'r farn y dylent fod ar gael i unrhyw goff neu gyrf sy'n helpu yn y gwaith o hybu'r Gymraeg a monitro a gofodi cydymffurfiaeth â'r Safonau. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 3 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefrir gennym (Opsiwn 4), sef un coff i fod yn gyffwrthol am hybu'r Gymraeg ac am fonitro a gofodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Os ydych yn anghytuno, nodwch pa opsiwn (gan gynnwys opsiynau nad ydym wedi'u trafod yn y Papur Gwyn) y dylem ei ystyried yn eich barn chi.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 4 – Rydym wedi seilio ein dewis, sef un coff, ar sail eglurder, cydnawsedd a gwerth am arian. A ydych chi'n cytuno â'n sail resymegol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 5 – Pa faterion perthnasol eraill y dylem eu hystyried wrth wneud ein cynnig terfynol ynghylch pa gorff neu gyff ddylai hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 6 – A oes gennych unrhyw sylwadau pellach ar Ran 1 y Papur Gwyn?

Rhan 2: Llywodraethiant ac atebolrwydd

Cwestiwn 7 – Ym mharaograffau 93–95, rydym wedi nodi rhai gofynion cyffredinol yn ymwneud â threfniadau llywodraethu ac atebolrwydd y corff. Beth yw eich barn chi am y gofynion cyffredinol hyn, ac a oes yna fesurau monitro a ffrwyro eraill a ddylai fod yn weithredol ar y corff arfaethedig?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 8 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefir gennym (Opsiwn 3), sef i sefydlu Comisiwn y Gymraeg i hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 9 – Beth yw eich barn chi am y dadansoddiad rydym wedi'i ddarparu sy'n cefnogi ein dewis ni, sef Opsiwn 3? A oes unrhyw ystyriaethau eraill y dylem eu hystyried wrth wneud unrhyw gynnig terfynol?

Cwestiwn 10 – A ydych chi'n credu bod Opsiwn 3 yn diogelu annibyniaeth y Comisiwn arfaethedig yn ddigonol yng nghyd-deslun arfer swyddogaethau ar gyfer monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyff â'r Safonau?

Ydw	☐	Nac ydw	X	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	---	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 11 – A oes unrhyw faterion ychwanegol i'r rhai a restrir ym mharagraffau 121–122 y dylem eu hystyried wrth ystyried trefniadau i sefydlu'r Comisiwn arfaethedig?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 12 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i symud y gofyniad ar Lywodraeth Cymru i lunio strategaeth ar gyfer y Gymraeg o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 i'r Bil y Gymraeg newydd?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 13 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru adrodd i'r Cynulliad ar strategaeth y Gymraeg bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 14 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi cynllun yn nodi sut y bydd yn gweithredu'r strategaeth bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 15 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Cyngor Partneriaeth y Gymraeg a rhoi'r pŵer i Lywodraeth Cymru geisio cyngor gan y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 16 – A oes gennych unrhyw sylwadau eraill ar Ran 2 y Papur Gwyn?

Rhan 3: Safonau'r Gymraeg

Cwestiwn 17 – Rydym yn cynnig y dylid mabwysiadu model diwygiedig o'r Safonau (Opsiwn 2) fel y ffordd orau o sicrhau hawliau pobl i dderbyn gwasanaethau Cymraeg. A ydych chi'n cytuno â'r cynnig hwn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ddiwygiadau pellach yr hoffech eu gweld i'r system bresennol, neu unrhyw ddulliau gweithredu eraill y dylem eu hystyried yn eich barn chi.

Cwestiwn 18 – Rydym wedi seilio'r cynnig rydym yn ei ffafrio i ddiwygio'r Safonau (Opsiwn 2) ar sail yr eglurder, y capasiti ar gyfer gwella a'r costau newid sy'n gysylltiedig â phob opsiwn (paragraffau 163–165). A ydych chi'n cytuno â'n dadansoddiad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ffactorau eraill y dylem eu hystyried wrth lunio unrhyw gynigion terfynol.

Cwestiwn 19 – A ydych chi'n cytuno â'r cynnig i ddiddymu'r dosbarthiadau presennol o Safonau, a gwahaniaethu rhwng 'Safonau' (a fyddai'n berthnasol i wasanaethau) a 'dyletswyddau cynllunio ieithyddol' (a fyddai'n berthnasol i ddyletswyddau corfforaethol)?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 20 – A ydych chi o'r farn y dylid cynnwys darpariaethau sy'n ymwneud â Chynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Ydw	☐	Nac ydw	X	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	---	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 21 – Oes yna unrhyw faterion eraill y dylid, yn eich barn chi, eu cynnwys yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 22 – A ydych chi'n cytuno y dylai fod gan y Comisiwn arfaethedig bwerau cyffredinol i gynnal ymchwiliadau i sut mae cyrff yn cyflawni eu dyletswyddau o ran y Gymraeg, a fyddai'n cynnwys y Safonau a'r dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 23 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Comisiwn arfaethedig fonitro a chefnogi cyrff mewn perthynas â'u dyletswyddau cynllunio ieithyddol, yn hytrach na'u gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 24 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i roi cyfrifoldeb am osod Safonau ar gyrf i Lywodraeth Cymru, p'un ai drwy hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 25 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai pob un o'r rheoliadau i wneud Safonau fod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus llawn cyn gofyn am gymeradwyaeth y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 26 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Ymchwiliadau Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 27 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid rhoi pwerau i gyhoeddi codau ymarfer neu ganllawiau mewn perthynas â'r Safonau i Lywodraeth Cymru?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 28 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gael pŵer i osod Safonau ar yr holl gyrrf mewn sector yn uniongyrchol drwy reoliadau, heb fod angen hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall gyffelyb?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ar y materion y dylem eu hystyried wrth lunio Safonau i'w gosod yn uniongyrchol ar gyrrf o fewn sector, p'un a ddylai cyrrf unigol barhau â'r hawl i herio Safon sydd wedi'i gosod arnynt, a ph'un a ddylid cael proses ymgynghori fwy trwyadl.

Cwestiwn 29 – Pa ffactorau y dylid eu cymryd i ystyriaeth neu pa weithdrefn y dylid ei dilyn er mwyn sicrhau bod y broses o osod Safonau ar Lywodraeth Cymru yn deg a thryloyw?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 30 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid gofod delio â chwynion drwy weithdrefn gwyno'r coff perthnasol cyn y caiff y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg, ymchwilio i fethiant honedig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 31 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig fod yn rhaid i gyrrf gadw at weithdrefn gwyno sydd wedi'i chymradwyo, fel y Polisi Pryderon a Chwynion Enghreifftiol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 32 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond os yw o'r farn fod yr achos honedig o domi Safon neu weithdrefn gwyno yn un ddirifol y dylai'r Comisiwn arfaethedig gael cymryd camau gweithredu pellach mewn perthynas â chwyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ar ein diffiniad o 'achos dirifol' ym mharagraff 219.

Cwestiwn 33 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ganiatáu i'r Comisiwn arfaethedig gynnal ymchwiliad ar ei llwt ei hun?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol

Cwestiwn 34 – A ydych chi'n cytuno fod y camau gweithredu a ddisgrifir ym mharagraff 225 yn darparu amrywiaeth effeithiol o gamau gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw syniadau yng Nghych camau gorfodi eraill a wrthodwyd neu nad ydynt wedi cael eu hystyried yn y Papur Gwyn.

Cwestiwn 35 – Ar hyn o bryd, mae gan y Comisiynydd bwerau i osod dirwy sifil o hyd at £5,000 ac, mewn rhai amgylchiadau, i ofyn am orchymyn llys i'w gwneud yn ofynnol i goff gydymffurfio. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid cadw'r pwerau hyn?

Cytuno	X	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	---	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau yng Nghych y ddirwy sifil uchaf y dylai'r Comisiwn arfaethedig allu ei gosod (os o gwbl).

Cwestiwn 36 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i gadw rôl y Tribiwnlys mewn perthynas â phenderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 37 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Tribiwnlys hefyd ymdrin ag apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 38 – Rydyn ni'n cynnig cyflwyno cam cyntaf gorfodol ar gyfer y Tribiwnlys mewn perthynas ag apelau yn erbyn penderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi Safonau. Byddai'r cam cyntaf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Tribiwnlys roi caniatâd ar y sail bod siawns thesymol y bydd y cais yn llwyddo neu pan fo rheswm cryf arall pam y dylai'r cais gael ei glywed. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 39 – A ydych chi o'r farn y dylai'r cam cyntaf gorfodol arfaethedig fod yn gymwys i apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 40 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 3 y Papur Gwyn?

Rhan 4: Cwmpas y cyrff sy'n ddarostyngedig i ddeddfwriaeth y Gymraeg

Cwestiwn 41 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddileu'r cyfyngiadau yn y Mesur fel bod Llywodraeth Cymru'n meddu ar y pŵer i wneud Safonau'n gymwys i unrhyw gorff o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 42 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond mewn perthynas â'r gwasanaethau y maent yn eu cyflenwi i'w cwsmeriaid y dylai busnesau yn y sector preifat fod yn agored i orfod cydymffurfio â Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ynghylch unrhyw gyfyngiadau y dylid eu rhoi ar y pwerau i osod Safonau ar fusnesau preifat.

Cwestiwn 43 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond fel rhan o becyn ehangach o weithgarwch sy'n hybu'r Gymraeg ac yn cynyddu ymwybyddiaeth ohoni y dylid gosod Safonau ar fusnesau preifat?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 44 – Os rhoddir pwerau i Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar unrhyw gorff o fewn cymhwysedd y Cynulliad, a ydych chi o'r farn y dylai Safonau gael eu gosod ar unrhyw gorff neu sector nad yw ar hyn o bryd o fewn cwmpas deddfwriaeth ynghylch y Gymraeg?

Ydw	X	Nac ydw	☐	Ansicr	☐
-----	---	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 45 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 4 y Papur Gwyn?

Rhan 5: Asesu effaith ein cynigion

Cwestiwn 46 – Rydym wedi asesu effaith ein cynigion ar gydraddoldeb, plant, pobl ifanc a'u teuluoedd, a'r Gymraeg. A oes gennych chi sylwadau ar unrhyw un o'r asesiadau hyn?

Cwestiwn 47 – Hoffem wybod eich barn ar yr effeithiau y byddai'r cynigion yn ein Papur Gwyn yn eu cael ar y Gymraeg, yn benodol ar:

- i) gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg
- ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Pa effeithiau fyddai, yn eich barn chi? Sut mae cynyddu effeithiau cadarnhaol neu liniaru effeithiau negyddol?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 48 – Eglurwch hefyd sut gellid ffurfio neu newid yr opsiynau arfaethedig:

i fel eu bod yn cael effeithiau cadarnhaol neu fwy o effeithiau cadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg
ii fel nad ydynt yn cael effeithiau andwyl ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 49 – Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych chi faterion perthnasol nad ydym wedi rhoi sylw penodol iddynt, defnyddiwch y bwlch isod i roi gwybod i ni amdanynt.

Mae ymatebion i ymgynghoriadau yn debygol o gael eu gwneud yn gyhoeddus, ar y rhyngrwyd neu mewn adroddiad. Os byddai'n well gennych i'ch ymateb aros yn ddienw, ticiwch yma:

Rhan 1: Hybu'r Gymraeg

Cwestiwn 1 – Ym mharagraffau 49–54, rydym wedi amlinellu'r rôl yr ydym yn cynnig y dylai Llywodraeth Cymru ei chwarae i hybu'r Gymraeg, h.y. swyddogaethau'r Llywodraeth i hybu'r Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys p'un a oes meysydd y dylid eu hychwanegu neu eu tynnu o'r rhestr ym mharagraff 53.

--

Cwestiwn 2 – Yn Nhabl 1, rydym wedi amlinellu'r adnoddau mewn perthynas â'r swyddogaethau cyffredinol i hybu'r Gymraeg yr ydym o'r farn y dylent fod ar gael i unrhyw gorff neu gyrff sy'n helpu yn y gwaith o hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 3 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffeirir gennym (Opsiwn 4), sef un corff i fod yn gyfrifol am hybu'r Gymraeg ac am fonitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Os ydych yn anghytuno, nodwch pa opsiwn (gan gynnwys opsiynau nad ydym wedi'u trafod yn y Papur Gwyn) y dylem ei ystyried yn eich barn chi.

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 4 – Rydym wedi seilio ein dewis, sef un corff, ar sail eglurder, cydnawsedd a gwerth am arian. A ydych chi'n cytuno â'n sail resymegol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 5 – Pa faterion perthnasol eraill y dylem eu hystyried wrth wneud ein cynnig terfynol ynghylch pa gorff neu gyrrff ddylai hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 6 – A oes gennych unrhyw sylwadau pellach ar Ran 1 y Papur Gwyn?

Rhan 2: Llywodraethiant ac atebolrwydd

Cwestiwn 7 – Ym mharagraffau 93–95, rydym wedi nodi rhai gofynion cyffredinol yn ymwneud â threfniadau llywodraethu ac atebolrwydd y corff. Beth yw eich barn chi am y gofynion cyffredinol hyn, ac a oes yna fesurau monitro a ffrwyno eraill a ddylai fod yn weithredo! ar y corff arfaethedig?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 8 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffeirir gennym (Opsiwn 3), sef i sefydlu Comisiwn y Gymraeg i hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 9 – Beth yw eich barn chi am y dadansoddiad rydym wedi'i ddarparu sy'n cefnogi ein dewis ni, sef Opsiwn 3? A oes unrhyw ystyriaethau eraill y dylem eu hystyried wrth wneud unrhyw gynnig terfynol?

Cwestiwn 10 – A ydych chi'n credu bod Opsiwn 3 yn diogelu annibyniaeth y Comisiwn arfaethedig yn ddigonol yng nghyd-destun arfer swyddogaethau ar gyfer monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrrff â'r Safonau?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 11 – A oes unrhyw faterion ychwanegol i'r rhai a restrir ym mharagraffau 121–122 y dylem eu hystyried wrth ystyried trefniadau i sefydlu'r Comisiwn arfaethedig?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 12 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i symud y gofyniad ar Lywodraeth Cymru i lunio strategaeth ar gyfer y Gymraeg o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 i'r Bil y Gymraeg newydd?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 13 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru adrodd i'r Cynulliad ar strategaeth y Gymraeg bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 14 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi cynllun yn nodi sut y bydd yn gweithredu'r strategaeth bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 15 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Cyngor Partneriaeth y Gymraeg a rhoi'r pŵer i Lywodraeth Cymru geisio cyngor gan y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 16 – A oes gennych unrhyw sylwadau eraill ar Ran 2 y Papur Gwyn?

Rhan 3: Safonau'r Gymraeg

Cwestiwn 17 – Rydym yn cynnig y dylid mabwysiadu model diwygiedig o'r Safonau (Opsiw 2) fel y ffordd orau o sicrhau hawliau pobl i dderbyn gwasanaethau Cymraeg. A ydych chi'n cytuno â'r cynnig hwn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ddiwygiadau pellach yr hoffech eu gweld i'r system bresennol, neu unrhyw ddulliau gweithredu eraill y dylem eu hystyried yn eich barn chi.

Cwestiwn 18 – Rydym wedi seilio'r cynnig rydym yn ei ffafrio i ddiwygio'r Safonau (Opsiw 2) ar sail yr eglurder, y capasiti ar gyfer gwella a'r costau newid sy'n gysylltiedig â phob opsiwn (paragraffau 163–165). A ydych chi'n cytuno â'n dadansoddiad?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ffactorau eraill y dylem eu hystyried wrth lunio unrhyw gynigion terfynol.

Cwestiwn 19 – A ydych chi'n cytuno â'r cynnig i ddiddymu'r dosbarthiadau presennol o Safonau, a gwahaniaethu rhwng 'Safonau' (a fyddai'n berthnasol i wasanaethau) a 'dyletswyddau cynllunio ieithyddol' (a fyddai'n berthnasol i ddyletswyddau corfforaethol)?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 20 – A ydych chi o'r farn y dylid cynnwys darpariaethau sy'n ymwneud â Chynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Ydw	☐	Nac ydw	X	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	---	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 21 – Oes yna unrhyw faterion eraill y dylid, yn eich barn chi, eu cynnwys yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 22 – A ydych chi'n cytuno y dylai fod gan y Comisiwn arfaethedig bwerau cyffredinol i gynnal ymchwiliadau i sut mae cyrff yn cyflawni eu dyletswyddau o ran y Gymraeg, a fyddai'n cynnwys y Safonau a'r dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 23 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Comisiwn arfaethedig fonitro a chefnogi cyrff mewn perthynas â'u dyletswyddau cynllunio ieithyddol, yn hytrach na'u gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 24 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i roi cyfrifoldeb am osod Safonau ar gyrff i Lywodraeth Cymru, p'un ai drwy hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 25 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai pob un o'r rheoliadau i wneud Safonau fod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus llawn cyn gofyn am gymeradwyaeth y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 26 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Ymchwiliadau Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 27 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid rhoi pwerau i gyhoeddi codau ymarfer neu ganllawiau mewn perthynas â'r Safonau i Lywodraeth Cymru?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 28 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gael pŵer i osod Safonau ar yr holl gyrff mewn sector yn uniongyrchol drwy reoliadau, heb fod angen hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall gyffelyb?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ar y materion y dylem eu hystyried wrth lunio Safonau i'w gosod yn uniongyrchol ar gyrff o fewn sector, p'un a ddylai gyrff unigol barhau â'r hawl i herio Safon sydd wedi'i gosod arnynt, a ph'un a ddylid cael proses ymgynghori fwy trwyadl.

Cwestiwn 29 – Pa ffactorau y dylid eu cymryd i ystyriaeth neu pa weithdrefn y dylid ei dilyn er mwyn sicrhau bod y broses o osod Safonau ar Lywodraeth Cymru yn deg a thryloyw?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 30 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid gorfod delio â chwynion drwy weithdrefn gwyno'r corff perthnasol cyn y caiff y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg, ymchwilio i fethiant honedig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 31 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig fod yn rhaid i gyrff gadw at weithdrefn gwyno sydd wedi'i chymeradwyo, fel y Polisi Pryderon a Chwynion Enghreifftiol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 32 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond os yw o'r farn fod yr achos honedig o dorri Safon neu weithdrefn gwyno yn un ddifrifol y dylai'r Comisiwn arfaethedig gael cymryd camau gweithredu pellach mewn perthynas â chwyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ar ein diffiniad o ‘achos difrifol’ ym mharagraff 219.

Cwestiwn 33 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ganiatáu i'r Comisiwn arfaethedig gynnal ymchwiliad ar ei liwt ei hun?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 34 – A ydych chi'n cytuno fod y camau gweithredu a ddisgrifir ym mharagraff 225 yn darparu amrywiaeth effeithiol o gamau gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw syniadau ynghylch camau gorfodi eraill a wrthodwyd neu nad ydynt wedi cael eu hystyried yn y Papur Gwyn.

Cwestiwn 35 – Ar hyn o bryd, mae gan y Comisiynydd bwerau i osod dirwy sifil o hyd at £5,000 ac, mewn rhai amgylchiadau, i ofyn am orchymyn llys i'w gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid cadw'r pwerau hyn?

Cytuno	☒	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ynghylch y ddirwy sifil uchaf y dylai'r Comisiwn arfaethedig allu ei gosod (os o gwbl).

Cwestiwn 36 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i gadw rôl y Tribiwnlys mewn perthynas â phenderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 37 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Tribiwnlys hefyd ymdrin ag apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 38 – Rydyn ni'n cynnig cyflwyno cam cyntaf gorfodol ar gyfer y Tribiwnlys mewn perthynas ag apelau yn erbyn penderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi Safonau. Byddai'r cam cyntaf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Tribiwnlys roi caniatâd ar y sail bod siawns rhesymol y bydd y cais yn llwyddo neu pan fo rheswm cryf arall pam y dylai'r cais gael ei glywed. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 39 – A ydych chi o'r farn y dylai'r cam cyntaf gorfodol arfaethedig fod yn gymwys i apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 40 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 3 y Papur Gwyn?

Rhan 4: Cwmpas y cyrff sy'n ddarostyngedig i ddeddfwriaeth y Gymraeg

Cwestiwn 41 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddileu'r cyfyngiadau yn y Mesur fel bod Llywodraeth Cymru'n meddu ar y pŵer i wneud Safonau'n gymwys i unrhyw gorff o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

ANWEN CYNNWYS YR HOLL SECTOR
BREIAT YN Y MESUR

Cwestiwn 42 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond mewn perthynas â'r gwasanaethau y maent yn eu cyflenwi i'w cwsmeriaid y dylai busnesau yn y sector preifat fod yn agored i orfod cydymffurfio â Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ynghylch unrhyw gyfyngiadau y dylid eu rhoi ar y pwerau i osod Safonau ar fusnesau preifat.

Cwestiwn 43 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond fel rhan o becyn ehangach o weithgarwch sy'n hybu'r Gymraeg ac yn cynyddu ymwybyddiaeth ohoni y dylid gosod Safonau ar fusnesau preifat?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 44 – Os rhoddir pwerau i Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar unrhyw gorff o fewn cymhwysedd y Cynulliad, a ydych chi o'r farn y dylai Safonau gael eu gosod ar unrhyw gorff neu sector nad yw ar hyn o bryd o fewn cwmpas deddfwriaeth ynghylch y Gymraeg?

Ydw	☒	Nac ydw	☐	Ansicr	☐
-----	-------------------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

BANCIAU / ARCHIFRECHUNGOLED / SIOPAU
STROD FAWR

Cwestiwn 45 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 4 y Papur Gwyn?

Rhan 5: Asesu effaith ein cynigion

Cwestiwn 46 – Rydym wedi asesu effaith ein cynigion ar gydraddoldeb, plant, pobl ifanc a'u teuluoedd, a'r Gymraeg. A oes gennych chi sylwadau ar unrhyw un o'r asesiadau hyn?

Cwestiwn 47 – Hoffem wybod eich barn ar yr effeithiau y byddai'r cynigion yn ein Papur Gwyn yn eu cael ar y Gymraeg, yn benodol ar:

- i) gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg
- ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Pa effeithiau fyddai, yn eich barn chi? Sut mae cynyddu effeithiau cadarnhaol neu liniaru effeithiau negyddol?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 48 – Eglurwch hefyd sut gallid ffurfio neu newid yr opsiynau arfaethedig:

- i fel eu bod yn cael effeithiau cadarnhaol neu fwy o effeithiau cadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg
- ii fel nad ydynt yn cael effeithiau andwyol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 49 – Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych chi faterion perthnasol nad ydym wedi rhoi sylw penodol iddynt, defnyddiwch y bwlch isod i roi gwybod i ni amdanynt.

Mae ymatebion i ymgynghoriadau yn debygol o gael eu gwneud yn gyhoeddus, ar y rhyngrwyd neu mewn adroddiad. Os byddai'n well gennych i'ch ymateb aros yn ddienw, ticwch yma:

☐

Rhan 1: Hybu'r Gymraeg

Cwestiwn 1 – Ym mharagraffau 49–54, rydym wedi amlinellu'r rôl yr ydym yn cynnig y dylai Llywodraeth Cymru ei chwarae i hybu'r Gymraeg, h.y. swyddogaethau'r Llywodraeth i hybu'r Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys p'un a oes meysydd y dylid eu hychwanegu neu eu tynnu o'r rhestr ym mharagraff 53.

--

Cwestiwn 2 – Yn Nhabl 1, rydym wedi amlinellu'r adnoddau mewn perthynas â'r swyddogaethau cyffredinol i hybu'r Gymraeg yr ydym o'r farn y dylent fod ar gael i unrhyw gorff neu gyrff sy'n helpu yn y gwaith o hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 3 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffeirir gennym (Opsiwn 4), sef un corff i fod yn gyfrifol am hybu'r Gymraeg ac am fonitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Os ydych yn anghytuno, nodwch pa opsiwn (gan gynnwys opsiynau nad ydym wedi'u trafod yn y Papur Gwyn) y dylem ei ystyried yn eich barn chi.

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 4 – Rydym wedi seilio ein dewis, sef un corff, ar sail eglurder, cydnawsedd a gwerth am arian. A ydych chi'n cytuno â'n sail resymegol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 5 – Pa faterion perthnasol eraill y dylem eu hystyried wrth wneud ein cynnig terfynol ynghylch pa gorff neu gyrff ddylai hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 6 – A oes gennych unrhyw sylwadau pellach ar Ran 1 y Papur Gwyn?

Rhan 2: Llywodraethiant ac atebolrwydd

Cwestiwn 7 – Ym mharagraffau 93–95, rydym wedi nodi rhai gofynion cyffredinol yn ymwneud â threfniadau llywodraethu ac atebolrwydd y corff. Beth yw eich barn chi am y gofynion cyffredinol hyn, ac a oes yna fesurau monitro a ffrwyno eraill a ddylai fod yn weithredol ar y corff arfaethedig?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 8 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefrir gennym (Opsiwn 3), sef i sefydlu Comisiwn y Gymraeg i hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 9 – Beth yw eich barn chi am y dadansoddiad rydym wedi'i ddarparu sy'n cefnogi ein dewis ni, sef Opsiwn 3? A oes unrhyw ystyriaethau eraill y dylem eu hystyried wrth wneud unrhyw gynnig terfynol?

Cwestiwn 10 – A ydych chi'n credu bod Opsiwn 3 yn diogelu annibyniaeth y Comisiwn arfaethedig yn ddigonol yng nghyd-destun arfer swyddogaethau ar gyfer monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 11 – A oes unrhyw faterion ychwanegol i'r rhai a restrir ym mharagraffau 121–122 y dylem eu hystyried wrth ystyried trefniadau i sefydlu'r Comisiwn arfaethedig?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 12 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i symud y gofyniad ar Lywodraeth Cymru i lunio strategaeth ar gyfer y Gymraeg o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 i'r Bîl y Gymraeg newydd?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 13 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru adrodd i'r Cynulliad ar strategaeth y Gymraeg bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 14 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi cynllun yn nodi sut y bydd yn gweithredu'r strategaeth bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 15 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Cyngor Partneriaeth y Gymraeg a rhoi'r pŵer i Lywodraeth Cymru geisio cyngor gan y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 16 – A oes gennych unrhyw sylwadau eraill ar Ran 2 y Papur Gwyn?

Rhan 3: Safonau'r Gymraeg

Cwestiwn 17 – Rydym yn cynnig y dylid mabwysiadu model diwygiedig o'r Safonau (Opsïwn 2) fel y ffordd orau o sicrhau hawliau pob! i dderbyn gwasanaethau Cymraeg. A ydych chi'n cytuno â'r cynnig hwn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol!) unrhyw ddiwygiadau pellach yr hoffech eu gweld i'r system bresennol, neu unrhyw ddulliau gweithredu eraill y dylem eu hystyried yn eich barn chi.

Cwestiwn 18 – Rydym wedi seilio'r cynnig rydym yn ei ffafrio i ddiwygio'r Safonau (Opsïwn 2) ar sail yr eglurder, y capasiti ar gyfer gwella a'r costau newid sy'n gysylltiedig â phob opsiwn (paragraffau 163–165). A ydych chi'n cytuno â'n dadansoddiad?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ffactorau eraill y dylem eu hystyried wrth lunio unrhyw gynigion terfynol.

Cwestiwn 19 – A ydych chi'n cytuno â'r cynnig i ddiddymu'r dosbarthiadau presennol o Safonau, a gwahaniaethu rhwng 'Safonau' (a fyddai'n berthnasol i wasanaethau) a 'dyletswyddau cynllunio ieithyddol' (a fyddai'n berthnasol i ddyletswyddau corfforaethol)?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 20 – A ydych chi o'r fam y dylid cynnwys darpariaethau sy'n ymwneud â Chynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Ydw	☐	Nac ydw	X	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	---	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 21 – Oes yna unrhyw faterion eraill y dylid, yn eich barn chi, eu cynnwys yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 22 – A ydych chi'n cytuno y dylai fod gan y Comisiwn arfaethedig bwerau cyffredinol i gynnal ymchwiliadau i sut mae cyrff yn cyflawni eu dyletswyddau o ran y Gymraeg, a fyddai'n cynnwys y Safonau a'r dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 23 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Comisiwn arfaethedig fonitro a chefnogi cyrff mewn perthynas â'u dyletswyddau cynllunio ieithyddol, yn hytrach na'u gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 24 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i roi cyfrifoldeb am osod Safonau ar gyrff i Lywodraeth Cymru, p'un ai drwy hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 25 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai pob un o'r rheoliadau i wneud Safonau fod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus llawn cyn gofyn am gymeradwyaeth y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 26 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Ymchwilladau Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 27 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid rhoi pwerau i gyhoeddi codau ymarfer neu ganllawiau mewn perthynas â'r Safonau i Lywodraeth Cymru?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 28 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gael pŵer i osod Safonau ar yr holl gyrff mewn sector yn uniongyrchol drwy reoliadau, heb fod angen hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall gyffelyb?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ar y materion y dylem eu hystyried wrth lunio Safonau i'w gosod yn uniongyrchol ar gyrff o fewn sector, p'un a ddylai cyrff unigol barhau â'r hawl i herio Safon sydd wedi'i gosod arnynt, a ph'un a ddylid cael proses ymgynghori fwy trwyadl.

Cwestiwn 29 – Pa ffactorau y dylid eu cymryd i ystyriaeth neu pa weithdrefn y dylid ei dilyn er mwyn sicrhau bod y broses o osod Safonau ar Lywodraeth Cymru yn deg a thryloyw?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 30 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid gorfod delio â chwynion drwy weithdrefn gwyno'r corff perthnasol cyn y caiff y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg, ymchwilio i fethiant honedig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 31 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig fod yn rhaid i gyrff gadw at weithdrefn gwyno sydd wedi'i chymeradwyo, fel y Polisi Pryderon a Chwynion Enghreifftiol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 32 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond os yw o'r farn fod yr achos honedig o dorri Safon neu weithdrefn gwyno yn un ddifrifol y dylai'r Comisiwn arfaethedig gael cymryd camau gweithredu pellach mewn perthynas â chwyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ar ein diffiniad o 'achos difrifol' ym mharagraff 219.

Cwestiwn 33 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ganiatáu i'r Comisiwn arfaethedig gynnal ymchwiliad ar ei liwt ei hun?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 34 – A ydych chi'n cytuno fod y camau gweithredu a ddisgrifir ym mharagraff 225 yn darparu amrywiaeth effeithiol o gamau gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw syniadau ynghylch camau gorfodi eraill a wrthodwyd neu nad ydynt wedi cael eu hystyried yn y Papur Gwyn.

Cwestiwn 35 – Ar hyn o bryd, mae gan y Comisiynydd bwerau i osod dirwy sifil o hyd at £5,000 ac, mewn rhai amgylchiadau, i ofyn am orchymyn liys i'w gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid cadw'r pwerau hyn?

Cytuno	☒	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ynghylch y ddirwy sifil uchaf y dylai'r Comisiwn arfaethedig allu ei gosod (os o gwbl).

Cwestiwn 36 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i gadw rôl y Tribiwnlys mewn perthynas â phenderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 37 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Tribiwnlys hefyd ymdrin ag apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 38 – Rydyn ni'n cynnig cyflwyno cam cyntaf gorfodol ar gyfer y Tribiwnlys mewn perthynas ag apelau yn erbyn penderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi Safonau. Byddai'r cam cyntaf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Tribiwnlys roi caniatâd ar y sail bod siawns rhesymol y bydd y cais yn llwyddo neu pan fo rheswm cryf arall pam y dylai'r cais gael ei glywed. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 39 – A ydych chi o'r farn y dylai'r cam cyntaf gorfodol arfaethedig fod yn gymwys i apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 40 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 3 y Papur Gwyn?

Rhan 4: Cwmpas y cyrff sy'n ddarostyngedig i ddeddfwriaeth y Gymraeg

Cwestiwn 41 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddileu'r cyfyngiadau yn y Mesur fel bod Llywodraeth Cymru'n meddu ar y pŵer i wneud Safonau'n gymwys i unrhyw gorff o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Angen cynnal yr holl sector preifat.

Cwestiwn 42 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond mewn perthynas â'r gwasanaethau y maent yn eu cyflenwi i'w cwsmeriaid y dylai busnesau yn y sector preifat fod yn agored i orfod cydymffurfio â Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ynghylch unrhyw gyfyngiadau y dylid eu rhoi ar y pwerau i osod Safonau ar fusnesau preifat.

Cwestiwn 43 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond fel rhan o becyn ehangach o weithgarwch sy'n hybu'r Gymraeg ac yn cynyddu ymwybyddiaeth ohoni y dylid gosod Safonau ar fusnesau preifat?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 44 – Os rhoddir pwerau i Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar unrhyw gorff o fewn cymhwysedd y Cynulliad, a ydych chi o'r farn y dylai Safonau gael eu gosod ar unrhyw gorff neu sector nad yw ar hyn o bryd o fewn cwmpas deddfwriaeth ynghylch y Gymraeg?

Ydw	☒	Nac ydw	☐	Ansicr	☐
-----	-------------------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Banai a reolau y styl fawr.

Cwestiwn 45 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 4 y Papur Gwyn?

Rhan 5: Asesu effaith ein cynigion

Cwestiwn 46 – Rydym wedi asesu effaith ein cynigion ar gydraddoldeb, plant, pobl ifanc a'u teuluoedd, a'r Gymraeg. A oes gennych chi sylwadau ar unrhyw un o'r asesiadau hyn?

Cwestiwn 47 – Hoffem wybod eich barn ar yr effeithiau y byddai'r cynigion yn ein Papur Gwyn yn eu cael ar y Gymraeg, yn benodol ar:

- i) gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg
- ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Pa effeithiau fyddai, yn eich barn chi? Sut mae cynyddu effeithiau cadarnhaol neu liniaru effeithiau negyddol?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 48 – Eglurwch hefyd sut gellid ffurfio neu newid yr opsiynau arfaethedig:

- i fel eu bod yn cael effeithiau cadarnhaol neu fwy o effeithiau cadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg
- ii fel nad ydynt yn cael effeithiau andwyol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 49 – Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych chi faterion perthnasol nad ydym wedi rhoi sylw penodol iddynt, defnyddiwch y blwch isod i roi gwybod i ni amdanynt.

Mae ymatebion i ymgynghoriadau yn debygol o gael eu gwneud yn gyhoeddus, ar y rhyngwyd neu mewn adroddiad. Os byddai'n well gennych i'ch ymateb aros yn ddienw, ticiwch yma:

☐

Cwestiwn 1 – Ym mharagraffau 49–54, rydym wedi amlinellu'r rôl yr ydym yn cynnig y dylai Llywodraeth Cymru ei chwarae i hybu'r Gymraeg, h.y. swyddogaethau'r Llywodraeth i hybu'r Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys p'un a oes meysydd y dylid eu hychwanegu neu eu tynnu o'r rhestr ym mharagraff 53.

Cwestiwn 2 – Yn Nhabl 1, rydym wedi amlinellu'r adnoddau mewn perthynas â'r swyddogaethau cyffredinol i hybu'r Gymraeg yr ydym o'r farn y dylent fod ar gael i unrhyw goffi neu gyff sy'n helpu yn y gwaith o hybu'r Gymraeg a monitro a gofodi cydymffurfiaeth â'r Safonau. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 3 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffeirir gennym (Opsiwn 4), sef un coff i fod yn gyfrifol am hybu'r Gymraeg ac am fonitro a gofodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Os ydych yn anghytuno, nodwch pa opsiwn (gan gynnwys opsiynau nad ydym wedi'u trafod yn y Papur Gwyn) y dylem ei ystyried yn eich barn chi.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 4 – Rydym wedi seilio ein dewis, sef un coff, ar sail eglurder, cydnawsedd a gwerth am arian. A ydych chi'n cytuno â'n sail resymegol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 5 – Pa faterion perthnasol eraill y dylem eu hystyried wrth wneud ein cynnig terfynol ynghylch pa gorff neu gyff ddylai hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 6 – A oes gennych unrhyw sylwadau pellach ar Ran 1 y Papur Gwyn?

Rhan 2: Llywodraethiant ac atebolrwydd

Cwestiwn 7 – Ym mharagraffau 93–95, rydym wedi nodi rhai gofynion cyffredinol yn ymwneud â threfniadau llywodraethu ac atebolrwydd y corff. Beth yw eich barn chi am y gofynion cyffredinol hyn, ac a oes yna fesurau monitro a ffrwyno eraill a ddylai fod yn weithredol ar y corff arfaethedig?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 8 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefrir gennym (Opsiwn 3), sef i sefydlu Comisiwn y Gymraeg i hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 9 – Beth yw eich barn chi am y dadansoddiad rydym wedi'i ddarparu sy'n cefnogi ein dewis ni, sef Opsiwn 3? A oes unrhyw ystyriaethau eraill y dylem eu hystyried wrth wneud unrhyw gynnig terfynol?

Cwestiwn 10 – A ydych chi'n credu bod OpSiwn 3 yn diogelu annibyniaeth y Comisiwn arfaethedig yn ddigonol yng nghyd-destun arfer swyddogaethau ar gyfer monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyriff â'r Safonau?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 11 – A oes unrhyw faterion ychwanegol i'r rhai a restrir ym mharagraffau 121–122 y dylem eu hystyried wrth ystyried trefniadau i sefydlu'r Comisiwn arfaethedig?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 12 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i symud y gofyniad ar Lywodraeth Cymru i lunio strategaeth ar gyfer y Gymraeg o Ddeddf Lywodraeth Cymru 2006 i'r Bil y Gymraeg newydd?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 13 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru adrodd i'r Cynulliad ar strategaeth y Gymraeg bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 14 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi cynllun yn nodi sut y bydd yn gweithredu'r strategaeth bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 15 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Cyngor Partneriaeth y Gymraeg a rhoi'r pŵer i Lywodraeth Cymru geisio cyngor gan y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 16 – A oes gennych unrhyw sylwadau eraill ar Ran 2 y Papur Gwyn?

Rhan 3: Safonau'r Gymraeg

Cwestiwn 17 – Rydym yn cynnig y dylid mabwysiadu model diwygledig o'r Safonau (Opsïwn 2) fel y ffordd orau o sicrhau hawliau pobl i dderbyn gwasanaethau Cymraeg. A ydych chi'n cytuno â'r cynnig hwn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ddiwygiadau pellach yr hoffech eu gweld i'r system bresennol, neu unrhyw ddulliau gweithredu eraill y dylem eu hystyried yn eich barn chi.

Cwestiwn 18 – Rydym wedi seilio'r cynnig rydym yn ei ffafrio i ddiwygio'r Safonau

(Opsïwn 2) ar sail yr eglurder, y capasiti ar gyfer gwella a'r costau newid sy'n gysylltiedig â phob opsiwn (paragraffau 163–165). A ydych chi'n cytuno â'n

dadansoddiad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ffactorau eraill y dylem eu hystyried wrth lunio unrhyw gynigion terfynol.

Cwestiwn 19 – A ydych chi'n cytuno â'r cynnig i ddiddymu'r dosbarthiadau presennol o Safonau, a gwahaniaethu rhwng 'Safonau' (a fyddai'n berthnasol i wasanaethau) a 'dyletswyddau cynllunio ieithyddol' (a fyddai'n berthnasol i ddyletswyddau corfforaethol)?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 20 – A ydych chi o'r farn y dylid cynnwys darpariaethau sy'n ymwneud â Chynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 21 – Oes yna unrhyw faterion eraill y dylid, yn eich barn chi, eu cynnwys yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 22 – A ydych chi'n cytuno y dylai fod gan y Comisiwn arfaethedig bwerau cyftredinol i gynnal ymchwiliadau i sut mae cyff yn cyflawni eu dyletswyddau o ran y Gymraeg, a fyddai'n cynnwys y Safonau a'r dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 23 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Comisiwn arfaethedig fonitro a chefnogi cyrff mewn perthynas â'u dyletswyddau cynllunio ielthyddol, yn hytrach na'u gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 24 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i roi cyfrifoldeb am osod Safonau ar gyrrff i Lywodraeth Cymru, p'un ai drwy hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 25 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai pob un o'r rheoliadau i wneud Safonau fod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus llawn cyn gofyn am gymeradwyaeth y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol

Cwestiwn 26 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Ymchwiliadau Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol

Cwestiwn 27 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid rhoi pwerau i gyhoeddi codau ymarfer neu ganllawiau mewn perthynas â'r Safonau i Lywodraeth Cymru?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 28 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gael pŵer i osod Safonau ar yr holl gyrrff mewn sector yn uniongyrchol drwy reoliadau, heb fod angen hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall gyffelyb?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
---------------	--------------------------	------------------	--------------------------	--	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ar y materion y dylem eu hystyried wrth lunio Safonau i'w gosod yn uniongyrchol ar gyrrff o fewn sector, p'un a ddylai gyrrff unigol barhau â'r hawl i herio Safon sydd wedi'i gosod arnynt, a p'un a ddylid cael proses ymgynghori fwy trwyadl.

Cwestiwn 29 – Pa ffactorau y dylid eu cymryd i ystyriaeth neu pa weithdrefn y dylid ei dilyn er mwyn sicrhau bod y broses o osod Safonau ar Lywodraeth Cymru yn deg a thryloyw?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 30 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid gofod delio â chwynion drwy weithdrefn gwyno'r corff perthnasol cyn y caiff y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg, ymchwilio i fethiant honedig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 31 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig fod yn rhaid i gyrrif gadw at weithdrefn gwyrno sydd wedi'i chymradwyo, fel y Polisi Pryderon a Chwyrnion Enghreifftiol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 32 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond os yw o'r farn fod yr achos honedig o dori Safon neu weithdrefn gwyrno yn un ddifrifol y dylai'r Comisiwn arfaethedig gael cymryd camau gweithredu pellach mewn perthynas â chwyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ar ein diffiniad o 'achos difrifol' ym mharagraff 219.

Cwestiwn 33 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ganiatáu i'r Comisiwn arfaethedig gynnal ymchwiliad ar ei liwt ei hun?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
---------------	--------------------------	------------------	--------------------------	--	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 34 – A ydych chi'n cytuno fod y camau gweithredu a ddisgrifir ym mharagraff 225 yn darparu amrywiaeth effeithiol o gamau gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	--------------------------	------------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw syriadau ynghylch camau gorfodi eraill a wrthodwyd neu nad ydynt wedi cael eu hystyried yn y Papur Gwyn.

Cwestiwn 35 – Ar hyn o bryd, mae gan y Comisiynydd bwerau i osod dirwy sifil o hyd at £5,000 ac, mewn rhai amgylchiadau, i ofyn am orchymyn llus i'w gwneud yn ofynnol i goff gydymffurfio. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid cadw'r pwerau hyn?

Cytuno	☒	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ynghylch y ddirwy sifil uchaf y dylai'r Comisiwn arfaethedig allu ei gosod (os o gwbl).

Cwestiwn 36 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i gadw rôl y Tribiwnlys mewn perthynas â phenderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gofodi cydymffurfiaeth cyff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 37 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Tribiwnlys hefyd ymdin ag apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar goff?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 38 – Rydyn ni'n cynnig cyflwyno cam cyntaf gofodol ar gyfer y Tribiwnlys mewn perthynas ag apelau yn erbyn penderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gofodi Safonau. Byddai'r cam cyntaf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Tribiwnlys roi caniatâd ar y sail bod siawns rhesymol y bydd y cais yn llwyddo neu pan fo rheswm cryf arall pam y dylai'r cais gael ei glywed. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno ¹⁰	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-------------------------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 39 – A ydych chi o'r farn y dylai'r cam cyntaf gorfodol arfaethedig fod yn gymwys i apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar goff?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 40 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 3 y Papur Gwyn?

Rhan 4: Cwmpas y cyrff sy'n ddarostyngedig i ddeddfwriaeth y Gymraeg

Cwestiwn 41 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddileu'r cyfyngiadau yn y Mesur fel bod Llywodraeth Cymru'n meddu ar y pŵer i wneud Safonau'n gymwys i unrhyw goff o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 42 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dlm ond mewn perthynas â'r gwasanaethau y maent yn eu cyflerwi i'w cwsmeriaid y dylai busnesau yn y sector preifat fod yn agored i ofod cydymffurfio â Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ynghylch unrhyw gyfyngiadau y dylid eu rhoi ar y pwerau i osod Safonau ar fusnesau preifat.

Cwestiwn 43 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond fel rhan o becyn ehangach o weithgarwch sy'n hybu'r Gymraeg ac yn cynyddu ymwybyddiaeth ohoni y dylid gosod Safonau ar fusnesau preifat?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 44 – Os rhoddir pwerau i Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar unrhyw goffi o fewn cymhwysedd y Cynulliad, a ydych chi o'r farn y dylai Safonau gael eu gosod ar unrhyw goffi neu sector nad yw ar hyn o bryd o fewn cwrpas deddfwriaeth ynghylch y Gymraeg?

Ydw	☒	Nac ydw	☐	Ansicr	☐
-----	-------------------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 45 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 4 y Papur Gwyn?

Rhan 5: Asesu effaith ein cynigion

Cwestiwn 46 – Rydym wedi asesu effaith ein cynigion ar gydraddoldeb, plant, pobl ifanc a'u teuluoedd, a'r Gymraeg. A oes gennych chi sylwadau ar unrhyw un o'r asesiadau hyn?

Cwestiwn 47 – Hoffem wybod eich barn ar yr effeithiau y byddai'r cynigion yn ein Papur Gwyn yn eu cael ar y Gymraeg, yn benodol ar:

- i) gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg
- ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Pa effeithiau fyddai, yn eich barn chi? Sut mae cynyddu effeithiau cadarnhaol neu liniau effeithiau negyddol?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 48 – Eglurwch hefyd sut gellid ffurfio neu newid yr opsiynau arfaethedig:

- fel eu bod yn cael effeithiau cadarnhaol neu fwy o effeithiau cadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg
- fel nad ydynt yn cael effeithiau andwyl ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 49 – Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau perodol. Os oes gennych chi faterion perthnasol nad ydym wedi rhoi sylw perodol iddynt, defnyddiwch y blwch isod i roi gwybod i ni amdanynt.

Mae ymatebion i ymgynghoriadau yn debygol o gael eu gwneud yn gyhoeddus, ar y rhyngrwyd neu mewn adroddiad. Os byddai'n well gennych i'ch ymateb aros yn ddiennw, ticiwch yma:

☐

Rhan 1: Hybu'r Gymraeg

Cwestiwn 1 – Ym mharagraffau 49–54, rydym wedi amlinellu'r rôl yr ydym yn cynnig y dylai Llywodraeth Cymru ei chwarae i hybu'r Gymraeg, h.y. swyddogaethau'r Llywodraeth i hybu'r Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys p'un a oes meysydd y dylid eu hychwanegu neu eu tynnu o'r rhestr ym mharagraff 53.

Cwestiwn 2 – Yn Nhabl 1, rydym wedi amlinellu'r adnoddau mewn perthynas â'r swyddogaethau cyffredinol i hybu'r Gymraeg yr ydym o'r farn y dylent fod ar gael i unrhyw gorff neu gyrff sy'n helpu yn y gwaith o hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 3 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefrir gennym (Opsiwn 4), sef un corff i fod yn gyfrifol am hybu'r Gymraeg ac am fonitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Os ydych yn anghytuno, nodwch pa opsiwn (gan gynnwys opsiynau nad ydym wedi'u trafod yn y Papur Gwyn) y dylem ei ystyried yn eich barn chi.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 4 – Rydym wedi seilio ein dewis, sef un corff, ar sail eglurder, cydnawsedd a gwerth am arian. A ydych chi'n cytuno â'n sail resymegol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 5 – Pa faterion perthnasol eraill y dylem eu hystyried wrth wneud ein cynnig terfynol ynghylch pa gorff neu gyrff ddylai hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 6 – A oes gennych unrhyw sylwadau pellach ar Ran 1 y Papur Gwyn?

Rhan 2: Llywodraethiant ac atebolrwydd

Cwestiwn 7 – Ym mharagraffau 93–95, rydym wedi nodi rhai gofynion cyffredinol yn ymwneud â threfniadau llywodraethu ac atebolrwydd y corff. Beth yw eich barn chi am y gofynion cyffredinol hyn, ac a oes yna fesurau monitro a ffrwyno eraill a ddylai fod yn weithredol ar y corff arfaethedig?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 8 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefrir gennym (Opsiwn 3), sef i sefydlu Comisiwn y Gymraeg i hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 9 – Beth yw eich barn chi am y dadansoddiad rydym wedi'i ddarparu sy'n cefnogi ein dewis ni, sef Opsiwn 3? A oes unrhyw ystyriaethau eraill y dylem eu hystyried wrth wneud unrhyw gynnig terfynol?

Cwestiwn 10 – A ydych chi'n credu bod Opsiwn 3 yn diogelu annibyniaeth y Comisiwn arfaethedig yn ddigonol yng nghyd-destun arfer swyddogaethau ar gyfer monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 11 – A oes unrhyw faterion ychwanegol i'r rhai a restrir ym mharagraffau 121–122 y dylem eu hystyried wrth ystyried trefniadau i sefydlu'r Comisiwn arfaethedig?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 12 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i symud y gofyniad ar Lywodraeth Cymru i lunio strategaeth ar gyfer y Gymraeg o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 i'r Bil y Gymraeg newydd?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 13 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru adrodd i'r Cynulliad ar strategaeth y Gymraeg bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 14 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi cynllun yn nodi sut y bydd yn gweithredu'r strategaeth bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 15 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Cyngor Partneriaeth y Gymraeg a rhoi'r pŵer i Lywodraeth Cymru geisio cyngor gan y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 16 – A oes gennych unrhyw sylwadau eraill ar Ran 2 y Papur Gwyn?

Rhan 3: Safonau'r Gymraeg

Cwestiwn 17 – Rydym yn cynnig y dylid mabwysiadu model diwygiedig o'r Safonau (Opsion 2) fel y ffordd orau o sicrhau hawliau pobl i dderbyn gwasanaethau Cymraeg. A ydych chi'n cytuno â'r cynnig hwn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ddiwygiadau pellach yr hoffech eu gweld i'r system bresennol, neu unrhyw ddulliau gweithredu eraill y dylem eu hystyried yn eich barn chi.

Cwestiwn 18 – Rydym wedi seilio'r cynnig rydym yn ei ffafrio i ddiwygio'r Safonau (Opsion 2) ar sail yr eglurder, y capasiti ar gyfer gwella a'r costau newid sy'n gysylltiedig â phob opsiwn (paragraffau 163–165). A ydych chi'n cytuno â'n dadansoddiad?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ffactorau eraill y dylem eu hystyried wrth lunio unrhyw gynigion terfynol.

Cwestiwn 19 – A ydych chi'n cytuno â'r cynnig i ddiddymu'r dosbarthiadau presennol o Safonau, a gwahaniaethu rhwng 'Safonau' (a fyddai'n berthnasol i wasanaethau) a 'dyletswyddau cynllunio ieithyddol' (a fyddai'n berthnasol i ddyletswyddau corfforaethol)?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 20 – A ydych chi o'r farn y dylid cynnwys darpariaethau sy'n ymwneud â Chynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Ydw	☐	Nac ydw	X	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	---	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 21 – Oes yna unrhyw faterion eraill y dylid, yn eich barn chi, eu cynnwys yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 22 – A ydych chi'n cytuno y dylai fod gan y Comisiwn arfaethedig bwerau cyffredinol i gynnal ymchwiliadau i sut mae cyrff yn cyflawni eu dyletswyddau o ran y Gymraeg, a fyddai'n cynnwys y Safonau a'r dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 23 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Comisiwn arfaethedig fonitro a chefnogi cyrff mewn perthynas â'u dyletswyddau cynllunio ieithyddol, yn hytrach na'u gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 24 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i roi cyfrifoldeb am osod Safonau ar gyrff i Lywodraeth Cymru, p'un ai drwy hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 25 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai pob un o'r rheoliadau i wneud Safonau fod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus llawn cyn gofyn am gymeradwyaeth y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 26 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Ymchwilladau Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 27 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid rhoi pwerau i gyhoeddi codau ymarfer neu ganllawiau mewn perthynas â'r Safonau i Lywodraeth Cymru?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 28 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gael pŵer i osod Safonau ar yr holl gyrff mewn sector yn uniongyrchol drwy reoliadau, heb fod angen hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall gyffelyb?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ar y materion y dylem eu hystyried wrth lunio Safonau i'w gosod yn uniongyrchol ar gyrff o fewn sector, p'un a ddylai gyrff unigol barhau â'r hawl i herio Safon sydd wedi'i gosod amynt, a ph'un a ddylid cael proses ymgynghori fwy trwyadl.

Cwestiwn 29 – Pa ffactorau y dylid eu cymryd i ystyriaeth neu pa weithdrefn y dylid ei dilyn er mwyn sicrhau bod y broses o osod Safonau ar Lywodraeth Cymru yn deg a thryloyw?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 30 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid gorfod delio â chwynion drwy weithdrefn gwyno'r corff perthnasol cyn y caiff y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg, ymchwilio i fethiant honedig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 31 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig fod yn rhaid i gyrff gadw at weithdrefn gwyno sydd wedi'i chymeradwyo, fel y Polisi Pryderon a Chwynion Enghreifftiol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 32 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond os yw o'r farn fod yr achos honedig o dorri Safon neu weithdrefn gwyno yn un ddifrifol y dylai'r Comisiwn arfaethedig gael cymryd camau gweithredu pellach mewn perthynas â chwyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ar ein diffiniad o 'achos difrifol' ym mharagraff 219.

Cwestiwn 33 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ganiatáu i'r Comisiwn arfaethedig gynnal ymchwiliad ar ei liwt ei hun?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 34 – A ydych chi'n cytuno fod y camau gweithredu a ddisgrifir ym mharagraff 225 yn darparu amrywiaeth effeithiol o gamau gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw syniadau ynghylch camau gorfodi eraill a wrthodwyd neu nad ydynt wedi cael eu hystyried yn y Papur Gwyn.

Cwestiwn 35 – Ar hyn o bryd, mae gan y Comisiynydd bwerau i osod dirwy sifil o hyd at £5,000 ac, mewn rhai amgylchiadau, i ofyn am orchymyn llys i'w gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid cadw'r pwerau hyn?

Cytuno	☒	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ynghylch y ddirwy sifil uchaf y dylai'r Comisiwn arfaethedig allu ei gosod (os o gwbl).

Cwestiwn 36 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i gadw rôl y Tribiwnlys mewn perthynas â phenderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 37 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Tribiwnlys hefyd ymdrin ag apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 38 – Rydyn ni'n cynnig cyflwyno cam cyntaf gorfodol ar gyfer y Tribiwnlys mewn perthynas ag apelau yn erbyn penderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi Safonau. Byddai'r cam cyntaf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Tribiwnlys roi caniatâd ar y sail bod siawns rhesymol y bydd y cais yn llwyddo neu pan fo rheswm cryf arall pam y dylai'r cais gael ei glywed. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 39 – A ydych chi o'r farn y dylai'r cam cyntaf gorfodol arfaethedig fod yn gymwys i apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 40 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 3 y Papur Gwyn?

Rhan 4: Cwmpas y cyrff sy'n ddarostyngedig i ddeddfwriaeth y Gymraeg

Cwestiwn 41 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddileu'r cyfyngiadau yn y Mesur fel bod Llywodraeth Cymru'n meddu ar y pŵer i wneud Safonau'n gymwys i unrhyw gorff o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 42 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond mewn perthynas â'r gwasanaethau y maent yn eu cyflenwi i'w cwsmeriaid y dylai busnesau yn y sector preifat fod yn agored i orfod cydymffurfio â Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ynghylch unrhyw gyfyngiadau y dylid eu rhoi ar y pwerau i osod Safonau ar fusnesau preifat.

Cwestiwn 43 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond fel rhan o becyn ehangach o weithgarwch sy'n hybu'r Gymraeg ac yn cynyddu ymwybyddiaeth ohoni y dylid gosod Safonau ar fusnesau preifat?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 44 – Os rhoddir pwerau i Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar unrhyw gorff o fewn cymhwysedd y Cynulliad, a ydych chi o'r fam y dylai Safonau gael eu gosod ar unrhyw gorff neu sector nad yw ar hyn o bryd o fewn cwmpas deddfwriaeth ynghylch y Gymraeg?

Ydw	☒	Nac ydw	☐	Ansicr	☐
-----	-------------------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 45 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 4 y Papur Gwyn?

Rhan 5: Asesu effaith ein cynigion

Cwestiwn 46 – Rydym wedi asesu effaith ein cynigion ar gydraddoldeb, plant, pobl ifanc a'u teuluoedd, a'r Gymraeg. A oes gennych chi sylwadau ar unrhyw un o'r asesiadau hyn?

Cwestiwn 47 – Hoffem wybod eich barn ar yr effeithiau y byddai'r cynigion yn ein Papur Gwyn yn eu cael ar y Gymraeg, yn benodol ar:

- i) gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg
- ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Pa effeithiau fyddai, yn eich barn chi? Sut mae cynyddu effeithiau cadarnhaol neu liniaru effeithiau negyddol?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 48 – Eglurwch hefyd sut gellid ffurfio neu newid yr opsiynau arfaethedig:

- i fel eu bod yn cael effeithiau cadarnhaol neu fwy o effeithiau cadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg
- ii fel nad ydynt yn cael effeithiau andwyol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 49 – Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych chi faterion perthnasol nad ydym wedi rhoi sylw penodol iddynt, defnyddiwch y blwch isod i roi gwybod i ni amdanynt.

Mae ymatebion i ymgynghoriadau yn debygol o gael eu gwneud yn gyhoeddus, ar y rhyngwrwyd neu mewn adroddiad. Os byddal'n well gennych i'ch ymateb aros yn ddienw, ticiwch yma: ☐

Rhan 1: Hybu'r Gymraeg

Cwestiwn 1 – Ym mharagraffau 49–54, rydym wedi amlinellu'r rôl yr ydym yn cynnig y dylai Llywodraeth Cymru ei chwarae i hybu'r Gymraeg, h.y. swyddogaethau'r Llywodraeth i hybu'r Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys p'un a oes meysydd y dylid eu hychwanegu neu eu tynnu o'r rhestr ym mharagraff 53.

--

Cwestiwn 2 – Yn Nhabl 1, rydym wedi amlinellu'r adnoddau mewn perthynas â'r swyddogaethau cyffredinol i hybu'r Gymraeg yr ydym o'r farn y dylent fod ar gael i unrhyw gorff neu gyrrff sy'n helpu yn y gwaith o hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 3 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefrir gennym (Opsiwn 4), sef un corff i fod yn gyfrifol am hybu'r Gymraeg ac am fonitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Os ydych yn anghytuno, nodwch pa opsiwn (gan gynnwys opsiynau nad ydym wedi'u trafod yn y Papur Gwyn) y dylem ei ystyried yn eich barn chi.

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 4 – Rydym wedi seilio ein dewis, sef un corff, ar sail eglurder, cydnawsedd a gwerth am arian. A ydych chi'n cytuno â'n sail resymegol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 5 – Pa faterion perthnasol eraill y dylem eu hystyried wrth wneud ein cynnig terfynol ynghylch pa gorff neu gyrff ddylai hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 6 – A oes gennych unrhyw sylwadau pellach ar Ran 1 y Papur Gwyn?

Rhan 2: Llywodraethiant ac atebolrwydd

Cwestiwn 7 – Ym mharagraffau 93–95, rydym wedi nodi rhai gofynion cyffredinol yn ymwneud â threfniadau llywodraethu ac atebolrwydd y corff. Beth yw eich barn chi am y gofynion cyffredinol hyn, ac a oes yna fesurau monitro a ffrwyno eraill a ddylai fod yn weithredol ar y corff arfaethedig?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 8 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffeirir gennym (Opsiwn 3), sef i sefydlu Comisiwn y Gymraeg i hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 9 – Beth yw eich barn chi am y dadansoddiad rydym wedi'i ddarparu sy'n cefnogi ein dewis ni, sef Opsiwn 3? A oes unrhyw ystyriaethau eraill y dylem eu hystyried wrth wneud unrhyw gynnig terfynol?

Cwestiwn 10 – A ydych chi'n credu bod Opsiwn 3 yn diogelu annibyniaeth y Comisiwn arfaethedig yn ddigonol yng nghyd-destun arfer swyddogaethau ar gyfer monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 11 – A oes unrhyw faterion ychwanegol i'r rhai a restrir ym mharagraffau 121–122 y dylem eu hystyried wrth ystyried trefniadau i sefydlu'r Comisiwn arfaethedig?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 12 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i symud y gofyniad ar Lywodraeth Cymru i lunio strategaeth ar gyfer y Gymraeg o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 i'r Bil y Gymraeg newydd?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 13 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru adrodd i'r Cynulliad ar strategaeth y Gymraeg bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 14 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi cynllun yn nodi sut y bydd yn gweithredu'r strategaeth bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 15 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Cyngor Partneriaeth y Gymraeg a rhoi'r pŵer i Lywodraeth Cymru geisio cyngor gan y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 16 – A oes gennych unrhyw sylwadau eraill ar Ran 2 y Papur Gwyn?

Rhan 3: Safonau'r Gymraeg

Cwestiwn 17 – Rydym yn cynnig y dylid mabwysiadu model diwygiedig o'r Safonau (Opswn 2) fel y ffordd orau o sicrhau hawliau pobl i dderbyn gwasanaethau Cymraeg. A ydych chi'n cytuno â'r cynnig hwn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ddiwygiadau pellach yr hoffech eu gweld i'r system bresennol, neu unrhyw ddulliau gweithredu eraill y dylem eu hystyried yn eich barn chi.

Cwestiwn 18 – Rydym wedi seilio'r cynnig rydym yn ei ffafrio i ddiwygio'r Safonau (Opswn 2) ar sail yr eglurder, y capasiti ar gyfer gwella a'r costau newid sy'n gysylltiedig â phob opsiwn (paragraffau 163–165). A ydych chi'n cytuno â'n dadansoddiad?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ffactorau eraill y dylem eu hystyried wrth lunio unrhyw gynigion terfynol.

Cwestiwn 19 – A ydych chi'n cytuno â'r cynnig i ddiddymu'r dosbarthiadau presennol o Safonau, a gwahaniaethu rhwng 'Safonau' (a fyddai'n berthnasol i wasanaethau) a 'dyletswyddau cynllunio ieithyddol' (a fyddai'n berthnasol i ddyletswyddau corfforaethol)?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 20 – A ydych chi o'r farn y dylid cynnwys darpariaethau sy'n ymwneud â Chynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Ydw	☐	Nac ydw	X	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	---	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 21 – Oes yna unrhyw faterion eraill y dylid, yn eich barn chi, eu cynnwys yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 22 – A ydych chi'n cytuno y dylai fod gan y Comisiwn arfaethedig bwerau cyffredinol i gynnal ymchwiliadau i sut mae cyrff yn cyflawni eu dyletswyddau o ran y Gymraeg, a fyddai'n cynnwys y Safonau a'r dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 23 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Comisiwn arfaethedig fonitro a chefnogi cyrff mewn perthynas â'u dyletswyddau cynllunio ieithyddol, yn hytrach na'u gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 24 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i roi cyfrifoldeb am osod Safonau ar gyrff i Lywodraeth Cymru, p'un ai drwy hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 25 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai pob un o'r rheoliadau i wneud Safonau fod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus llawn cyn gofyn am gymeradwyaeth y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 26 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Ymchwiliadau Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 27 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid rhoi pwerau i gyhoeddi codau ymarfer neu ganllawiau mewn perthynas â'r Safonau i Lywodraeth Cymru?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 28 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gael pŵer i osod Safonau ar yr holl gyrff mewn sector yn uniongyrchol drwy reoliadau, heb fod angen hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall gyffelyb?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich bam ar y materion y dylem eu hystyried wrth lunio Safonau i'w gosod yn uniongyrchol ar gyrff o fewn sector, p'un a ddylai gyrff unigol barhau â'r hawi i herio Safon sydd wedi'i gosod amynt, a ph'un a ddylid cael proses ymgynghori fwy trwyadl.

Cwestiwn 29 – Pa ffactorau y dylid eu cymryd i ystyriaeth neu pa weithdrefn y dylid ei dilyn er mwyn sicrhau bod y broses o osod Safonau ar Lywodraeth Cymru yn deg a thryloyw?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 30 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid gorfod delio â chwynion drwy weithdrefn gwyno'r corff perthnasol cyn y caiff y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg, ymchwilio i fethiant honedig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 31 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig fod yn rhaid i gyrff gadw at weithdrefn gwyno sydd wedi'i chymeradwyo, fel y Polisi Pryderon a Chwynion Enghreifftiol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 32 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond os yw o'r farn fod yr achos honedig o dorri Safon neu weithdrefn gwyno yn un ddifrifol y dylai'r Comisiwn arfaethedig gael cymryd camau gweithredu pellach mewn perthynas â chwyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ar ein diffiniad o 'achos difrifol' ym mharagraff 219.

Cwestiwn 33 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ganiatáu i'r Comisiwn arfaethedig gynnal ymchwiliad ar ei liwt ei hun?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 34 – A ydych chi'n cytuno fod y camau gweithredu a ddisgrifir ym mharagraff 225 yn darparu amrywiaeth effeithiol o gamau gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw syniadau ynghylch camau gorfodi eraill a wrthodwyd neu nad ydynt wedi cael eu hystyried yn y Papur Gwyn.

Cwestiwn 35 – Ar hyn o bryd, mae gan y Comisiynydd bwerau i osod dirwy sifil o hyd at £5,000 ac, mewn rhai amgylchiadau, i ofyn am orchymyn llys i'w gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid cadw'r pwerau hyn?

Cytuno	☒	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ynghylch y ddirwy sifil uchaf y dylai'r Comisiwn arfaethedig allu ei gosod (os o gwbl).

Cwestiwn 36 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i gadw rôl y Tribiwnlys mewn perthynas â phenderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 37 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Tribiwnlys hefyd ymdrin ag apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 38 – Rydyn ni'n cynnig cyflwyno cam cyntaf gorfodol ar gyfer y Tribiwnlys mewn perthynas ag apelau yn erbyn penderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi Safonau. Byddai'r cam cyntaf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Tribiwnlys roi caniatâd ar y sail bod siawns rhesymol y bydd y cais yn llwyddo neu pan fo rheswm cryf arall pam y dylai'r cais gael ei glywed. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 39 – A ydych chi o'r farn y dylai'r cam cyntaf gorfodol arfaethedig fod yn gymwys i apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 40 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 3 y Papur Gwyn?

Rhan 4: Cwmpas y cyrff sy'n ddarostyngedig i ddeddfwriaeth y Gymraeg

Cwestiwn 41 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddileu'r cyfyngiadau yn y Mesur fel bod Llywodraeth Cymru'n meddu ar y pŵer i wneud Safonau'n gymwys i unrhyw gorff o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Angen Lymys yr holl sector hyspwr

Cwestiwn 42 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond mewn perthynas â'r gwasanaethau y maent yn eu cyflenwi i'w cwsmeriaid y dylai busnesau yn y sector preifat fod yn agored i orfod cydymffurfio â Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ynghylch unrhyw gyfyngiadau y dylid eu rhoi ar y pwerau i osod Safonau ar fusnesau preifat.

Cwestiwn 43 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond fel rhan o becyn ehangach o weithgarwch sy'n hybu'r Gymraeg ac yn cynyddu ymwybyddiaeth ohoni y dylid gosod Safonau ar fusnesau preifat?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 44 – Os rhoddir pwerau i Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar unrhyw gorff o fewn cymhwysedd y Cynulliad, a ydych chi o'r farn y dylai Safonau gael eu gosod ar unrhyw gorff neu sector nad yw ar hyn o bryd o fewn cwmpas deddfwriaeth ynghylch y Gymraeg?

Ydw	☒	Nac ydw	☐	Ansicr	☐
-----	-------------------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Arlyfioedd, Beniam, Desparis llysoffwr

Cwestiwn 45 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 4 y Papur Gwyn?

Rhan 5: Asesu effaith ein cynigion

Cwestiwn 46 – Rydym wedi asesu effaith ein cynigion ar gydraddoldeb, plant, pobl ifanc a'u teuluoedd, a'r Gymraeg. A oes gennych chi sylwadau ar unrhyw un o'r asesiadau hyn?

Cwestiwn 47 – Hoffem wybod eich barn ar yr effeithiau y byddai'r cynigion yn ein Papur Gwyn yn eu cael ar y Gymraeg, yn benodol ar:

- i) gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg
- ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Pa effeithiau fyddai, yn eich barn chi? Sut mae cynyddu effeithiau cadarnhaol neu liniaru effeithiau negyddol?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 48 – Eglurwch hefyd sut gellid ffurfio neu newid yr opsiynau arfaethedig:

- i fel eu bod yn cael effeithiau cadarnhaol neu fwy o effeithiau cadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg
- ii fel nad ydynt yn cael effeithiau andwyol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 49 – Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych chi faterion perthnasol nad ydym wedi rhoi sylw penodol iddynt, defnyddiwch y blwch isod i roi gwybod i ni amdanynt.

Mae ymatebion i ymgynghoriadau yn debygol o gael eu gwneud yn gyhoeddus, ar y rhyngwyd neu mewn adroddiad. Os byddai'n well gennych i'ch ymateb aros yn ddienw, ticiwch yma: ☐

Rhan 1: Hybu'r Gymraeg

Cwestiwn 1 – Ym mharagraffau 49–54, rydym wedi amlinellu'r rôl yr ydym yn cynnig y dylai Llywodraeth Cymru ei chwarae i hybu'r Gymraeg, h.y. swyddogaethau'r Llywodraeth i hybu'r Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys p'un a oes meysydd y dylid eu hychwanegu neu eu tynnu o'r rhestr ym mharagraff 53.

Cwestiwn 2 – Yn Nhabl 1, rydym wedi amlinellu'r adnoddau mewn perthynas â'r swyddogaethau cyffredinol i hybu'r Gymraeg yr ydym o'r farn y dylent fod ar gael i unrhyw gorff neu gyrff sy'n helpu yn y gwaith o hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 3 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefrir gennym (Opsiwn 4), sef un corff i fod yn gyfrifol am hybu'r Gymraeg ac am fonitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Os ydych yn anghytuno, nodwch pa opsiwn (gan gynnwys opsiynau nad ydym wedi'u trafod yn y Papur Gwyn) y dylem ei ystyried yn eich barn chi.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 4 – Rydym wedi seilio ein dewis, sef un corff, ar sail eglurder, cydnawsedd a gwerth am arian. A ydych chi'n cytuno â'n sail resymegol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 5 – Pa faterion perthnasol eraill y dylem eu hystyried wrth wneud ein cynnig terfynol ynghylch pa gorff neu gyrff ddylai hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 6 – A oes gennych unrhyw sylwadau pellach ar Ran 1 y Papur Gwyn?

Rhan 2: Llywodraethiant ac atebolrwydd

Cwestiwn 7 – Ym mharagraffau 93–95, rydym wedi nodi rhai gofynlon cyffredinol yn ymwneud â threfniadau llywodraethu ac atebolrwydd y corff. Beth yw eich barn chi am y gofynion cyffredinol hyn, ac a oes yna fesurau monitro a ffrwyno eraill a ddylai fod yn weithredol ar y corff arfaethedig?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 8 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefrir gennym (Opsiwn 3), sef i sefydlu Comisiwn y Gymraeg i hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 9 – Beth yw eich barn chi am y dadansoddiad rydym wedi'i ddarparu sy'n cefnogi ein dewis ni, sef Opsiwn 3? A oes unrhyw ystyriaethau eraill y dylem eu hystyried wrth wneud unrhyw gynnig terfynol?

Cwestiwn 10 – A ydych chi'n credu bod Opsiwn 3 yn dlogelu annibyniaeth y Comisiwn arfaethedig yn ddigonol yng nghyd-destun arfer swyddogaethau ar gyfer monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Ydw	☐	Nac ydw	X	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	---	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 11 – A oes unrhyw faterion ychwanegol i'r rhai a restrir ym mharagraffau 121–122 y dylem eu hystyried wrth ystyried trefniadau i sefydlu'r Comisiwn arfaethedig?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 12 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i symud y gofyniad ar Lywodraeth Cymru i lunio strategaeth ar gyfer y Gymraeg o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 i'r Bil y Gymraeg newydd?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol

Cwestiwn 13 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru adrodd i'r Cynulliad ar strategaeth y Gymraeg bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 14 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi cynllun yn nodi sut y bydd yn gweithredu'r strategaeth bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 15 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Cyngor Partneriaeth y Gymraeg a rhoi'r pŵer i Lywodraeth Cymru geisio cyngor gan y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 16 – A oes gennych unrhyw sylwadau eraill ar Ran 2 y Papur Gwyn?

Rhan 3: Safonau'r Gymraeg

Cwestiwn 17 – Rydym yn cynnig y dylid mabwysiadu model diwygiedig o'r Safonau (Opsïwn 2) fel y ffordd orau o sicrhau hawliau pobl i dderbyn gwasanaethau Cymraeg. A ydych chi'n cytuno â'r cynnig hwn?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ddiwygiadau pellach yr hoffech eu gweld i'r system bresennol, neu unrhyw ddulliau gweithredu eraill y dylem eu hystyried yn eich barn chi.

Cwestiwn 18 – Rydym wedi seilio'r cynnig rydym yn ei ffafrio i ddiwygio'r Safonau (Opsïwn 2) ar sail yr eglurder, y capasiti ar gyfer gwellu a'r costau newid sy'n gysylltiedig â phob opsiwn (paragraffau 163–165). A ydych chi'n cytuno â'n dadansoddiad?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ffactorau eraill y dylem eu hystyried wrth lunio unrhyw gynigion terfynol.

Cwestiwn 19 – A ydych chi'n cytuno â'r cynnig i ddiddymu'r dosbarthiadau presennol o Safonau, a gwahaniaethu rhwng 'Safonau' (a fyddai'n berthnasol i wasanaethau) a 'dyletswyddau cynllunio ieithyddol' (a fyddai'n berthnasol i ddyletswyddau corfforaethol)?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 20 – A ydych chi o'r farn y dylid cynnwys darpariaethau sy'n ymwneud â Chynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Ydw	☐	Nac ydw	X	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	---	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 21 – Oes yna unrhyw faterion eraill y dylid, yn eich barn chi, eu cynnwys yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 22 – A ydych chi'n cytuno y dylai fod gan y Comisiwn arfaethedig bwerau cyffredinol i gynnal ymchwiliadau i sut mae cyrff yn cyflawni eu dyletswyddau o ran y Gymraeg, a fyddai'n cynnwys y Safonau a'r dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 23 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Comisiwn arfaethedig fonitro a chefnogi cyrff mewn perthynas â'u dyletswyddau cynllunio ieithyddol, yn hytrach na'u gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 24 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i roi cyfrifoldeb am osod Safonau ar gyrff i Lywodraeth Cymru, p'un ai drwy hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 25 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai pob un o'r rheoliadau i wneud Safonau fod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus llawn cyn gofyn am gymeradwyaeth y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 26 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Ymchwiliadau Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 27 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid rhoi pwerau i gyhoeddi codau ymarfer neu ganllawiau mewn perthynas â'r Safonau i Lywodraeth Cymru?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 28 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gael pŵer i osod Safonau ar yr holl gyrff mewn sector yn uniongyrchol drwy reoliadau, heb fod angen hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall gyffelyb?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ar y materion y dylem eu hystyried wrth lunio Safonau i'w gosod yn uniongyrchol ar gyrff o fewn sector, p'un a ddylai cyrff unigol barhau â'r hawl i herio Safon sydd wedi'i gosod arnynt, a ph'un a ddylid cael proses ymgynghori fwy trwyadl.

Cwestiwn 29 – Pa ffactorau y dylid eu cymryd i ystyriaeth neu pa weithdrefn y dylid ei dilyn er mwyn sicrhau bod y broses o osod Safonau ar Lywodraeth Cymru yn deg a thryloyw?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 30 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid gorfod delio â chwynion drwy weithdrefn gwyno'r corff perthnasol cyn y caiff y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg, ymchwilio i fethiant honedig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 31 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig fod yn rhaid i gyrff gadw at weithdrefn gwyno sydd wedi'i chymeradwyo, fel y Polisi Pryderon a Chwynion Enghreifftiol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 32 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond os yw o'r farn fod yr achos honedig o dorri Safon neu weithdrefn gwyno yn un ddifrifol y dylai'r Comisiwn arfaethedig gael cymryd camau gweithredu pellach mewn perthynas â chwyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ar ein diffiniad o ‘achos difrifol’ ym mharagraff 219.

Cwestiwn 33 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ganiatáu i'r Comisiwn arfaethedig gynnal ymchwiliad ar ei liwt ei hun?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 34 – A ydych chi'n cytuno fod y camau gweithredu a ddisgrifir ym mharagraff 225 yn darparu amrywiaeth effeithiol o gamau gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw syniadau ynghylch camau gorfodi eraill a wrthodwyd neu nad ydynt wedi cael eu hystyried yn y Papur Gwyn.

Cwestiwn 35 – Ar hyn o bryd, mae gan y Comisiynydd bwerau i osod dirwy sifil o hyd at £5,000 ac, mewn rhai amgylchiadau, i ofyn am orchymyn llys i'w gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid cadw'r pwerau hyn?

Cytuno	X	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	---	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ynghylch y ddirwy sifil uchaf y dylai'r Comisiwn arfaethedig allu ei gosod (os o gwbl).

Cwestiwn 36 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i gadw rôl y Tribiwnlys mewn perthynas â phenderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol

Cwestiwn 37 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Tribiwnlys hefyd ymdrin ag apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol

Cwestiwn 38 – Rydyn ni'n cynnig cyflwyno cam cyntaf gorfodol ar gyfer y Tribiwnlys mewn perthynas ag apelau yn erbyn penderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi Safonau. Byddai'r cam cyntaf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Tribiwnlys roi caniatâd ar y sail bod siawns rhesymol y bydd y cais yn llwyddo neu pan fo rheswm cryf arall pam y dylai'r cais gael ei glywed. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 39 – A ydych chi o'r farn y dylai'r cam cyntaf gorfodol arfaethedig fod yn gymwys i apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Ydw	☐	Nac ydw	X	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	---	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 40 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 3 y Papur Gwyn?

Rhan 4: Cwmpas y cyrff sy'n ddarostyngedig i ddeddfwriaeth y Gymraeg

Cwestiwn 41 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddileu'r cyfyngiadau yn y Mesur fel bod Llywodraeth Cymru'n meddu ar y pŵer i wneud Safonau'n gymwys i unrhyw gorff o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Yn cynnwys yr holl sector preifat

Cwestiwn 42 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond mewn perthynas â'r gwasanaethau y maent yn eu cyflenwi i'w cwsmeriaid y dylai busnesau yn y sector preifat fod yn agored i orfod cydymffurfio â Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ynghylch unrhyw gyfyngiadau y dylid eu rhoi ar y pwerau i osod Safonau ar fusnesau preifat.

Cwestiwn 43 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond fel rhan o becyn ehangach o weithgarwch sy'n hybu'r Gymraeg ac yn cynyddu ymwybyddiaeth ohoni y dylid gosod Safonau ar fusnesau preifat?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 44 – Os rhoddir pwerau i Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar unrhyw gorff o fewn cymhwysedd y Cynulliad, a ydych chi o'r farn y dylai Safonau gael eu gosod ar unrhyw gorff neu sector nad yw ar hyn o bryd o fewn cwmpas deddfwriaeth ynghylch y Gymraeg?

Ydw	☒	Nac ydw	☐	Ansicr	☐
-----	-------------------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Banciau, siopau ~~au~~ a.y.y.b. pŵl cwmni!

Cwestiwn 45 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 4 y Papur Gwyn?

Rhan 5: Asesu effaith ein cynigion

Cwestiwn 46 – Rydym wedi asesu effaith ein cynigion ar gydraddoldeb, plant, pobl ifanc a'u teuluoedd, a'r Gymraeg. A oes gennych chi sylwadau ar unrhyw un o'r asesiadau hyn?

Cwestiwn 47 – Hoffem wybod eich barn ar yr effeithiau y byddai'r cynigion yn ein Papur Gwyn yn eu cael ar y Gymraeg, yn benodol ar:

- i) gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg
- ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Pa effeithiau fyddai, yn eich barn chi? Sut mae cynyddu effeithiau cadarnhaol neu liniaru effeithiau negyddol?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 48 – Eglurwch hefyd sut geillid ffurfio neu newid yr opsiynau arfaethedig:

- i fel eu bod yn cael effeithiau cadarnhaol neu fwy o effeithiau cadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg
- ii fel nad ydynt yn cael effeithiau andwyol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 49 – Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych chi faterion perthnasol nad ydym wedi rhoi sylw penodol iddynt, defnyddiwch y blwch isod i roi gwybod i ni amdanynt.

Mae ymatebion i ymgynghoriadau yn debygol o gael eu gwneud yn gyhoeddus, ar y ☐ rhyngrwyd neu mewn adroddiad. Os byddai'n well gennych i'ch ymateb aros yn ddienw, ticiwch yma:

Rhan 1: Hybu'r Gymraeg

Cwestiwn 1 – Ym mharagraffau 49–54, rydym wedi amlinellu'r rôl yr ydym yn cynnig y dylai Llywodraeth Cymru ei chwarae i hybu'r Gymraeg, h.y. swyddogaethau'r Llywodraeth i hybu'r Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys p'un a oes meysydd y dylid eu hychwanegu neu eu tynnu o'r rhestr ym mharagraff 53.

Cwestiwn 2 – Yn Nhabl 1, rydym wedi amlinellu'r adnoddau mewn perthynas â'r swyddogaethau cyffredinol i hybu'r Gymraeg yr ydym o'r farn y dylent fod ar gael i unrhyw gorff neu gyrff sy'n helpu yn y gwaith o hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 3 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefrir gennym (Opsiwn 4), sef un corff i fod yn gyfrifol am hybu'r Gymraeg ac am fonitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Os ydych yn anghytuno, nodwch pa opsiwn (gan gynnwys opsiynau nad ydym wedi'u trafod yn y Papur Gwyn) y dylem ei ystyried yn eich barn chi.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 4 – Rydym wedi seilio ein dewis, sef un corff, ar sail eglurder, cydnawsedd a gwerth am arian. A ydych chi'n cytuno â'n sail resymegol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 5 – Pa faterion perthnasol eraill y dylem eu hystyried wrth wneud ein cynnig terfynol ynghylch pa gorff neu gyrff ddylai hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 6 – A oes gennych unrhyw sylwadau pellach ar Ran 1 y Papur Gwyn?

Rhan 2: Llywodraethiant ac atebolrwydd

Cwestiwn 7 – Ym mharagraffau 93–95, rydym wedi nodi rhai gofynion cyffredinol yn ymwneud â threfniadau llywodraethu ac atebolrwydd y corff. Beth yw eich barn chi am y gofynion cyffredinol hyn, ac a oes yna fesurau monitro a ffrwyno eraill a ddylai fod yn weithredol ar y corff arfaethedig?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 8 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefrir gennym (Opsiwn 3), sef i sefydlu Comisiwn y Gymraeg i hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 9 – Beth yw eich barn chi am y dadansoddiad rydym wedi'i ddarparu sy'n cefnogi ein dewis ni, sef Opsiwn 3? A oes unrhyw ystyriaethau eraill y dylem eu hystyried wrth wneud unrhyw gynnig terfynol?

Cwestiwn 10 – A ydych chi'n credu bod Opsiwn 3 yn diogelu annibyniaeth y Comisiwn arfaethedig yn ddigonol yng nghyd-destun arfer swyddogaethau ar gyfer monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 11 – A oes unrhyw faterion ychwanegol i'r rhai a restrir ym mharagraffau 121–122 y dylem eu hystyried wrth ystyried trefniadau i sefydlu'r Comisiwn arfaethedig?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 12 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i symud y gofyniad ar Lywodraeth Cymru i lunio strategaeth ar gyfer y Gymraeg o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 i'r Bil y Gymraeg newydd?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	X
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	---

Sylwadau ategol

Cwestiwn 13 – A ydych chi’n cytuno â’n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru adrodd i’r Cynulliad ar strategaeth y Gymraeg bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 14 – A ydych chi’n cytuno â’n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi cynllun yn nodi sut y bydd yn gweithredu’r strategaeth bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 15 – A ydych chi’n cytuno â’n cynnig i ddiddymu Cyngor Partneriaeth y Gymraeg a rhoi’r pŵer i Lywodraeth Cymru geisio cyngor gan y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 16 – A oes gennych unrhyw sylwadau eraill ar Ran 2 y Papur Gwyn?

Rhan 3: Safonau’r Gymraeg

Cwestiwn 17 – Rydym yn cynnig y dylid mabwysiadu model diwygiedig o’r Safonau (Opsïwn 2) fel y ffordd orau o sicrhau hawliau pobl i dderbyn gwasanaethau Cymraeg. A ydych chi’n cytuno â’r cynnig hwn?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ddiwygiadau pellach yr hoffech eu gweld i’r system bresennol, neu unrhyw ddulliau gweithredu eraill y dylem eu hystyried yn eich barn chi.

Cwestiwn 18 – Rydym wedi seilio’r cynnig rydym yn ei ffafrio i ddiwygio’r Safonau (Opsïwn 2) ar sail yr eglurder, y capasiti ar gyfer gwella a’r costau newid sy’n gysylltiedig â phob opsiwn (paragraffau 163–165). A ydych chi’n cytuno â’n dadansoddiad?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ffactorau eraill y dylem eu hystyried wrth lunio unrhyw gynigion terfynol.

Cwestiwn 19 – A ydych chi’n cytuno â’r cynnig i ddiddymu’r dosbarthiadau presennol o Safonau, a gwahaniaethu rhwng ‘Safonau’ (a fyddai’n berthnasol i wasanaethau) a ‘dyletswyddau cynllunio ieithyddol’ (a fyddai’n berthnasol i ddyletswyddau corfforaethol)?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 20 – A ydych chi o’r farn y dylid cynnwys darpariaethau sy’n ymwneud â Chynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Ydw	☐	Nac ydw	X	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	---	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 21 – Oes yna unrhyw faterion eraill y dylid, yn eich barn chi, eu cynnwys yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 22 – A ydych chi'n cytuno y dylai fod gan y Comisiwn arfaethedig bwerau cyffredinol i gynnal ymchwiliadau i sut mae cyrff yn cyflawni eu dyletswyddau o ran y Gymraeg, a fyddai'n cynnwys y Safonau a'r dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 23 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Comisiwn arfaethedig fonitro a chefnogi cyrff mewn perthynas â'u dyletswyddau cynllunio ieithyddol, yn hytrach na'u gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 24 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i roi cyfrifoldeb am osod Safonau ar gyrff i Lywodraeth Cymru, p'un ai drwy hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 25 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai pob un o'r rheoliadau i wneud Safonau fod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus llawn cyn gofyn am gymeradwyaeth y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 26 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Ymchwiliadau Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 27 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid rhoi pwerau i gyhoeddi codau ymarfer neu ganllawiau mewn perthynas â'r Safonau i Lywodraeth Cymru?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 28 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gael pŵer i osod Safonau ar yr holl gyrff mewn sector yn uniongyrchol drwy reoliadau, heb fod angen hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall gyffelyb?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ar y materion y dylem eu hystyried wrth lunio Safonau i'w gosod yn uniongyrchol ar gyrff o fewn sector, p'un a ddylai cyrff unigol barhau â'r hawl i herio Safon sydd wedi'i gosod arnynt, a ph'un a ddylid cael proses ymgynghori fwy trwyadl.

Cwestiwn 29 – Pa ffactorau y dylid eu cymryd i ystyriaeth neu pa weithdrefn y dylid ei dilyn er mwyn sicrhau bod y broses o osod Safonau ar Lywodraeth Cymru yn deg a thryloyw?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 30 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid gorfod delio â chwynion drwy weithdrefn gwyno'r corff perthnasol cyn y caiff y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg, ymchwilio i fethiant honedig?

Cytuno	☐	Anghytuno	X	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	---	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 31 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig fod yn rhaid i gyrff gadw at weithdrefn gwyno sydd wedi'i chymeradwyo, fel y Polisi Pryderon a Chwynion Enghreifftio?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 32 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond os yw o'r farn fod yr achos honedig o dorri Safon neu weithdrefn gwyno yn un ddifrifol y dylai'r Comisiwn arfaethedig gael cymryd camau gweithredu pellach mewn perthynas â chwyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ar ein diffiniad o 'achos difrifol' ym mharagraff 219.

Cwestiwn 33 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ganiatáu i'r Comisiwn arfaethedig gynnal ymchwiliad ar ei liwt ei hun?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 34 – A ydych chi'n cytuno fod y camau gweithredu a ddisgrifir ym mharagraff 225 yn darparu amrywiaeth effeithiol o gamau gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw syniadau ynghylch camau gorfodi eraill a wrthodwyd neu nad ydynt wedi cael eu hystyried yn y Papur Gwyn.

Cwestiwn 35 – Ar hyn o bryd, mae gan y Comisiynydd bwerau i osod dirwy sifil o hyd at £5,000 ac, mewn rhai amgylchiadau, i ofyn am orchymyn llys i'w gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid cadw'r pwerau hyn?

Cytuno	☒	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ynghylch y ddirwy sifil uchaf y dylai'r Comisiwn arfaethedig aliu ei gosod (os o gwbl).

Cwestiwn 36 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i gadw rôl y Tribiwnlys mewn perthynas â phenderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 37 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Tribiwnlys hefyd ymdrin ag apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 38 – Rydyn ni'n cynnig cyfiwyno cam cyntaf gorfodol ar gyfer y Tribiwnlys mewn perthynas ag apelau yn erbyn penderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi Safonau. Byddai'r cam cyntaf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Tribiwnlys roi caniatâd ar y sail bod siawns rhesymol y bydd y cais yn llwyddo neu pan fo rheswm cryf arall pam y dylai'r cais gael ei glywed. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 39 – A ydych chi o'r farn y dylai'r cam cyntaf gorfodol arfaethedig fod yn gymwys i apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 40 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 3 y Papur Gwyn?

Rhan 4: Cwmpas y cyrff sy'n ddarostyngedig i ddeddfwriaeth y Gymraeg

Cwestiwn 41 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddileu'r cyfyngiadau yn y Mesur fel bod Llywodraeth Cymru'n meddu ar y pŵer i wneud Safonau'n gymwys i unrhyw gorff o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

(Cynnwys) yr holl sector preifat
gydag amserlen

Cwestiwn 42 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond mewn perthynas â'r gwasanaethau y maent yn eu cyflenwi i'w cwsmeriaid y dylai busnesau yn y sector preifat fod yn agored i orfod cydymffurfio â Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ynghylch unrhyw gyfyngiadau y dylid eu rhoi ar y pwerau i osod Safonau ar fusnesau preifat.

Cwestiwn 43 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond fel rhan o becyn ehangach o weithgarwch sy'n hybu'r Gymraeg ac yn cynyddu ymwybyddiaeth ohoni y dylid gosod Safonau ar fusnesau preifat?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 44 – Os rhoddir pwerau i Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar unrhyw gorff o fewn cymhwysedd y Cynulliad, a ydych chi o'r farn y dylai Safonau gael eu gosod ar unrhyw gorff neu sector nad yw ar hyn o bryd o fewn cwmpas deddfwriaeth ynghylch y Gymraeg?

Ydw	☒	Nac ydw	☐	Ansicr	☐
-----	-------------------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

archfarchnadoedd banciau, siopau'r
stryd fawr a thelathen

Cwestiwn 45 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 4 y Papur Gwyn?

Rhan 5: Asesu effaith ein cynigion

Cwestiwn 46 – Rydym wedi asesu effaith ein cynigion ar gydraddoldeb, plant, pobl ifanc a'u teuluoedd, a'r Gymraeg. A oes gennych chi sylwadau ar unrhyw un o'r asesiadau hyn?

Cwestiwn 47 – Hoffem wybod eich barn ar yr effeithiau y byddai'r cynigion yn ein Papur Gwyn yn eu cael ar y Gymraeg, yn benodol ar:

- i) gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg
- ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Pa effeithiau fyddai, yn eich barn chi? Sut mae cynyddu effeithiau cadarnhaol neu liniaru effeithiau negyddol?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 48 – Eglurwch hefyd sut gellid ffurfio neu newid yr opsiynau arfaethedig:

- i fel eu bod yn cael effeithiau cadarnhaol neu fwy o effeithiau cadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg
- ii fel nad ydynt yn cael effeithiau andwyl ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 49 – Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych chi faterion perthnasol nad ydym wedi rhoi sylw penodol iddynt, defnyddiwch y blwch isod i roi gwybod i ni amdanynt.

Mae ymatebion i ymgynghoriadau yn debygol o gael eu gwneud yn gyhoeddus, ar y ☐ rhyngrwyd neu mewn adroddiad. Os byddai'n well gennych i'ch ymateb aros yn ddienw, ticiwch yma:

Rhan 1: Hybu'r Gymraeg

Cwestiwn 1 – Ym mharagraffau 49–54, rydym wedi amlinellu'r rôl yr ydym yn cynnig y dylai Llywodraeth Cymru ei chwarae i hybu'r Gymraeg, h.y. swyddogaethau'r Llywodraeth i hybu'r Gymraeg. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys p'un a oes meysydd y dylid eu hychwanegu neu eu tynnu o'r rhestr ym mharagraff 53.

--

Cwestiwn 2 – Yn Nhabl 1, rydym wedi amlinellu'r adnoddau mewn perthynas â'r swyddogaethau cyffredinol i hybu'r Gymraeg yr ydym o'r farn y dylent fod ar gael i unrhyw gorff neu gyrff sy'n helpu yn y gwaith o hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 3 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffefrir gennym (Opsiwn 4), sef un corff i fod yn gyfrifol am hybu'r Gymraeg ac am fonitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Os ydych yn anghytuno, nodwch pa opsiwn (gan gynnwys opsiynau nad ydym wedi'u trafod yn y Papur Gwyn) y dylem ei ystyried yn eich barn chi.

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 4 – Rydym wedi seilio ein dewis, sef un corff, ar sail eglurder, cydnawsedd a gwerth am arian. A ydych chi'n cytuno â'n sail resymegol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

--

Cwestiwn 5 – Pa faterion perthnasol eraill y dylem eu hystyried wrth wneud ein cynnig terfynol ynghylch pa gorff neu gyrff ddylai hybu'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth â'r Safonau?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 6 – A oes gennych unrhyw sylwadau pellach ar Ran 1 y Papur Gwyn?

Rhan 2: Llywodraethiant ac atebolrwydd

Cwestiwn 7 – Ym mharagraffau 93–95, rydym wedi nodi rhai gofynion cyffredinol yn ymwneud â threfniadau llywodraethu ac atebolrwydd y corff. Beth yw eich barn chi am y gofynion cyffredinol hyn, ac a oes yna fesurau monitro a ffrwyno eraill a ddylai fod yn weithredol ar y corff arfaethedig?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 8 – A ydych chi'n cytuno â'r opsiwn a ffeirir gennym (Opsiwn 3), sef i sefydlu Comisiwn y Gymraeg i hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg a monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 9 – Beth yw eich barn chi am y dadansoddiad rydym wedi'i ddarparu sy'n cefnogi ein dewis ni, sef Opsiwn 3? A oes unrhyw ystyriaethau eraill y dylem eu hystyried wrth wneud unrhyw gynnig terfynol?

Cwestiwn 10 – A ydych chi'n credu bod Opsiwn 3 yn diogelu annibyniaeth y Comisiwn arfaethedig yn ddigonol yng nghyd-destun arfer swyddogaethau ar gyfer monitro a gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 11 – A oes unrhyw faterion ychwanegol i'r rhai a restrir ym mharagraffau 121–122 y dylem eu hystyried wrth ystyried trefniadau i sefydlu'r Comisiwn arfaethedig?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 12 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i symud y gofyniad ar Lywodraeth Cymru i lunio strategaeth ar gyfer y Gymraeg o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2008 i'r Bili y Gymraeg newydd?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 13 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru adrodd i'r Cynulliad ar strategaeth y Gymraeg bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 14 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi cynllun yn nodi sut y bydd yn gweithredu'r strategaeth bob pum mlynedd yn lle bob blwyddyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 15 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Cyngor Partneriaeth y Gymraeg a rhoi'r pŵer i Lywodraeth Cymru geisio cyngor gan y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 16 – A oes gennych unrhyw sylwadau eraill ar Ran 2 y Papur Gwyn?

Rhan 3: Safonau'r Gymraeg

Cwestiwn 17 – Rydym yn cynnig y dylid mabwysiadu model diwygiedig o'r Safonau (Opsiwn 2) fel y ffordd orau o sicrhau hawliau pobl i dderbyn gwasanaethau Cymraeg. A ydych chi'n cytuno â'r cynnig hwn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ddiwygiadau pellach yr hoffech eu gweld i'r system bresennol, neu unrhyw ddulliau gweithredu eraill y dylem eu hystyried yn eich barn chi.

Cwestiwn 18 – Rydym wedi seilio'r cynnig rydym yn ei ffafrio i ddiwygio'r Safonau (Opsiwn 2) ar sail yr eglurder, y capasiti ar gyfer gwella a'r costau newid sy'n gysylltiedig â phob opsiwn (paragraffau 163–165). A ydych chi'n cytuno â'n dadansoddiad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys (os yn berthnasol) unrhyw ffactorau eraill y dylem eu hystyried wrth lunio unrhyw gynigion terfynol.

Cwestiwn 19 – A ydych chi'n cytuno â'r cynnig i ddiddymu'r dosbarthiadau presennol o Safonau, a gwahaniaethu rhwng 'Safonau' (a fyddai'n berthnasol i wasanaethau) a 'dyletswyddau cynllunio ieithyddol' (a fyddai'n berthnasol i ddyletswyddau corfforaethol)?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 20 – A ydych chi o'r farn y dylid cynnwys darpariaethau sy'n ymwneud â Chynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 21 – Oes yna unrhyw faterion eraill y dylid, yn eich barn chi, eu cynnwys yn y ddeddfwriaeth newydd fel dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Oes	☐	Nac oes	☐	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 22 – A ydych chi'n cytuno y dylai fod gan y Comisiwn arfaethedig bwerau cyffredinol i gynnal ymchwiliadau i sut mae cyrff yn cyflawni eu dyletswyddau o ran y Gymraeg, a fyddai'n cynnwys y Safonau a'r dyletswyddau cynllunio ieithyddol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 23 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Comisiwn arfaethedig fonitro a chefnogi cyrff mewn perthynas â'u dyletswyddau cynllunio ieithyddol, yn hytrach na'u gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 24 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i roi cyfrifoldeb am osod Safonau ar gyrff i Lywodraeth Cymru, p'un ai drwy hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 25 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai pob un o'r rheoliadau i wneud Safonau fod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus llawn cyn gofyn am gymeradwyaeth y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 26 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddiddymu Ymchwiladau Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 27 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid rhoi pwerau i gyhoeddi codau ymarfer neu ganllawiau mewn perthynas â'r Safonau i Lywodraeth Cymru?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 28 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai Llywodraeth Cymru gael pŵer i osod Safonau ar yr holl gyrff mewn sector yn uniongyrchol drwy reoliadau, heb fod angen hysbysiad cydymffurfio neu drefn arall gyffelyb?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ar y materion y dylem eu hystyried wrth lunio Safonau i'w gosod yn uniongyrchol ar gyrff o fewn sector, p'un a ddylai gyrff unigol barhau â'r hawl i herio Safon sydd wedi'i gosod arnynt, a ph'un a ddylid cael proses ymgynghori fwy trwyadl.

Cwestiwn 29 – Pa ffactorau y dylid eu cymryd i ystyriaeth neu pa weithdrefn y dylid ei dilyn er mwyn sicrhau bod y broses o osod Safonau ar Lywodraeth Cymru yn deg a thryloyw?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 30 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid gorfod delio â chwynion drwy weithdrefn gwyno'r corff perthnasol cyn y caiff y Comisiwn arfaethedig, sef Comisiwn y Gymraeg, ymchwilio i fethiant honedig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 31 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig fod yn rhaid i gyrff gadw at weithdrefn gwyno sydd wedi'i chymeradwyo, fel y Polisi Pryderon a Chwynion Enghreifftiol?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 32 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond os yw o'r farn fod yr achos honedig o dorri Safon neu weithdrefn gwyno yn un ddifrifol y dylai'r Comisiwn arfaethedig gael cymryd camau gweithredu pellach mewn perthynas â chwyn?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ar ein diffiniad o 'achos difrifol' ym mharagraff 219.

Cwestiwn 33 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ganiatáu i'r Comisiwn arfaethedig gynnal ymchwiliad ar ei liwt ei hun?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 34 – A ydych chi'n cytuno fod y camau gweithredu a ddisgrifir ym mharagraff 225 yn darparu amrywiaeth effeithiol o gamau gorfodi?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw syniadau ynghylch camau gorfodi eraill a wrthodwyd neu nad ydynt wedi cael eu hystyried yn y Papur Gwyn.

Cwestiwn 35 – Ar hyn o bryd, mae gan y Comisiynydd bwerau i osod dirwy sifil o hyd at £5,000 ac, mewn rhai amgylchiadau, i ofyn am orchymyn llys i'w gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylid cadw'r pwerau hyn?

Cytuno	☒	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys unrhyw sylwadau ynghylch y ddirwy sifil uchaf y dylai'r Comisiwn arfaethedig allu ei gosod (os o gwbl).

Cwestiwn 36 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i gadw rôl y Tribiwnlys mewn perthynas â phenderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi cydymffurfiaeth cyrff â'r Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 37 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig y dylai'r Tribiwnlys hefyd ymdrin ag apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☒
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	-------------------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 38 – Rydyn ni'n cynnig cyflwyno cam cyntaf gorfodol ar gyfer y Tribiwnlys mewn perthynas ag apelau yn erbyn penderfyniadau'r Comisiwn arfaethedig ynghylch gorfodi Safonau. Byddai'r cam cyntaf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Tribiwnlys roi caniatâd ar y sail bod siawns rhesymol y bydd y cais yn llwyddo neu pan fo rheswm cryf arall pam y dylai'r cais gael ei glywed. A ydych chi'n cytuno â'n cynnig?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 39 – A ydych chi o'r farn y dylai'r cam cyntaf gorfodol arfaethedig fod yn gymwys i apelau yn erbyn penderfyniad gan Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar gorff?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ansicr	☐
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 40 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 3 y Papur Gwyn?

Rhan 4: Cwmpas y cyrff sy'n ddarostyngedig i ddeddfwriaeth y Gymraeg

Cwestiwn 41 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig i ddileu'r cyfyngiadau yn y Mesur fel bod Llywodraeth Cymru'n meddu ar y pŵer i wneud Safonau'n gymwys i unrhyw gorff o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad?

Cytuno	☐	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Hoffwn i chi gynnwys y sector preifat i gyd heb eiddadau.

Cwestiwn 42 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond mewn perthynas â'r gwasanaethau y maent yn eu cyflenwi i'w cwsmeriaid y dylai busnesau yn y sector preifat fod yn agored i orfod cydymffurfio â Safonau?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol, gan gynnwys eich barn ynghylch unrhyw gyfyngiadau y dylid eu rhoi ar y pwerau i osod Safonau ar fusnesau preifat.

Cwestiwn 43 – A ydych chi'n cytuno â'n cynnig mai dim ond fel rhan o becyn ehangach o weithgarwch sy'n hybu'r Gymraeg ac yn cynyddu ymwybyddiaeth ohoni y dylid gosod Safonau ar fusnesau preifat?

Cytuno	☐	Anghytuno	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
--------	--------------------------	-----------	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------

Sylwadau ategol

Cwestiwn 44 – Os rhoddir pwerau i Lywodraeth Cymru i osod Safonau ar unrhyw gorff o fewn cymhwysedd y Cynulliad, a ydych chi o'r farn y dylai Safonau gael eu gosod ar unrhyw gorff neu sector nad yw ar hyn o bryd o fewn cwmpas deddfwriaeth ynghylch y Gymraeg?

Ydw	☒	Nac ydw	☐	Ansicr	☐
-----	-------------------------------------	---------	--------------------------	--------	--------------------------

Sylwadau ategol

Bancrian, archfarchnadoedd a'r Stryd Fawr.

Cwestiwn 45 – A oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol ar Ran 4 y Papur Gwyn?

Rhan 5: Asesu effaith ein cynigion

Cwestiwn 46 – Rydym wedi asesu effaith ein cynigion ar gydraddoldeb, plant, pobl ifanc a'u teuluoedd, a'r Gymraeg. A oes gennych chi sylwadau ar unrhyw un o'r asesiadau hyn?

Cwestiwn 47 – Hoffem wybod eich barn ar yr effeithiau y byddai'r cynigion yn ein Papur Gwyn yn eu cael ar y Gymraeg, yn benodol ar:

- i) gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg
- ii) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Pa effeithiau fyddai, yn eich barn chi? Sut mae cynyddu effeithiau cadarnhaol neu liniaru effeithiau negyddol?

Sylwadau ategol

Cwestiwn 48 – Eglurwch hefyd sut gellid ffurfio neu newid yr opsiynau arfaethedig:

- i fel eu bod yn cael effeithiau cadarnhaol neu fwy o effeithiau cadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg
- ii fel nad ydynt yn cael effeithiau andwyol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Sylwadau ategol

Cwestiwn 49 – Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych chi faterion perthnasol nad ydym wedi rhoi sylw penodol iddynt, defnyddiwch y blwch isod i roi gwybod i ni amdanynt.

Mae ymatebion i ymgynghoriadau yn debygol o gael eu gwneud yn gyhoeddus, ar y rhyngwyd neu mewn adroddiad. Os byddai'n well gennych i'ch ymateb aros yn ddienw, ticiwch yma: ☐

- Llywodraeth y Deyrnas Unedig i roi swm teiliwg o arian i Lywodraeth Cymru i ysgwyddo'r baich ychwanegol o hyrwyddo'r Gymraeg.

14. Ymroddiad myrdd o wirfoddolwyr. Nid llywodraeth; nid corff

swyddogol o dan nawdd y Llywodraeth; nid cyngor sirol na chyngor bro; nid ysgol a choleg; nid y cyfan hyn ar eu pennau eu hunain fydd yn ennill brwydr yr iaith, ond y rhain oll yn cydweithio'n ddiwyd, ddylfal gyda phobl Cymru. Dyhead ac argyhoeddiad gwerin gwlad, yn y pen-draw, sy'n achub iaith. Ond ni allant hwythau wneud hynny ar eu pennau eu hunain. Y mae arnynt angen cefnogaeth gyson, gant y cant, llywodraeth a chyngor. Yn eisiau, felly: myrdd a mwy o wirfoddolwyr brwd.

- I fod yn rhan o weithgarwch mudiadau iaith.
- I wasanaethu fel athro neu athrawes Gymraeg.
- I tagu hyder mewn dysgwyr drwy, er enghraifft, gyfarfod i gynnal sgysiau anffurfiol.
- I fabwysiadu teulu, neu un person, cymydog, dyweder, ac i gyflwyno'r Gymraeg i'r teulu neu'r person hwnnw.
- I gynorthwyo ymfudwyr di-Gymraeg: dewis enw ar y cartref; cyfieithu; benthyg llyfrau; cyflwyno i un neu ddwy gymdeithas leol.

Canmil diolch am ystyried y sylwadau caredig hyn.

Rwy'n cloi drwy ddyfynu un o'm hoff englynion. Englyn o eiddo Thomas Williams, 'Bryntab' (1848-1927), i Gymru. Gallwn innau fynegi cariad mawr Bryntab at ei wlad, a'i choffeidio, ac yn arbenig pan fo yn y wlad annwyl honno yr iaith Gymraeg a'i diwylliant yn ffynnu.

O! wlad fach, coffleidiaf hi; - angoraf

Long fy nghariad wrthi;

Boed i foroedd byd ferwi,

Nefoedd o'i mewn fydd i mi.

Robin Gwyndaf

31 Mawrth 2017

Cwm Eithin, 37 Heol Sant Mihangel, Llandaf, Caerdydd, CF5 2AL.
Tel. 02920 566249 rgwyndaf@sky.com

â thrigolion y Dyffryn. Ychydig filltiroedd yn uwch i fyny'r Dyffryn, wedi inni deithio drwy bentref Pontfadog deun at Bont Dôl-y-wern. Ar y dde y mae'r Hen Ffordd. Dyna'r enw arni bob amser. Yn ddiweddar, fodd bynnag, y mae Cyngor Bwrdeistref Wrecsam wedi gosod enw arall uwchben yr hen enw Cymraeg, sef 'The Old Road'. Ai oherwydd fod cymaint o bobl ddi-Gymraeg wedi symud i'r ardal i fw y gwnaed hynny? Cyfieithiad ydyw, wrth gwrs, ond yn fuan iawn fe ddaw yn enw swyddogol. Ac yn enw nad oedd angen amdanu.

Mewn sawl tref a phentref yng Nghymru erbyn hyn fe welwn y duedd hon: cyfieithu enwau strydoedd megis Stryd y Castell yn Castle Street, a Stryd y Capel yn Chapel Street. Cwbl ddiangen. Mewn gwlad megis Cymru, a chymaint o'r boblogaeth yn ddi-Gymraeg, fe fydd galw cyson, fel y gwyddom, am arfer dwyieithrwydd. Ond ym maes enwau lleoedd ac arwyddion ffyrdd, er enghraifft, y mae galw hefyd ar inni ymafer synnwyr cyffredin ac arddel mwy o barch tuag at y Gymraeg. Cyfle hefyd i'r Llywodraeth (drwy ei Phwyllgor Ymgynghorol ar Enwau Lleoedd) roi arweiniad pendant i ddiogelu yr agwedd gyfoethog hon ar ein diwylliant. Nid oes angen cyfieithu popeth i'r Saesneg, fel pe bai trigolion di-Gymraeg Cymru ac ymwelwyr â'n gwlad yn gwbl ddi-glem. Ond dyma un enghraifft deg sy'n fodd i godi calon : yr archfarchnad fawr, Tesco, yng Nghaerdydd yn gosod y gair 'Croeso' mewn llythrennau breision ger eu prif fynedfa, a dim sôn am y gair 'welcome'. Ac un sylw pellach. Y mae gweld yr enwau Cymraeg yn ein hatgoffa ein bod yn byw mewn gwlad sydd ronnyn bach, o leiaf, yn wahanol i bob gwlad arall yn y byd. A phrofiad braf iawn yw hynny

13. **Cefnogaeth deilwng y Llywodraeth.** Miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050; y Gymraeg yn gyntaf ar arwyddion, dogfennau, posterï, taflenni, ac ati. Mynydd o waith yn gofyn am ymroddiad nodedig iawn y Llywodraeth a'r cynghorau sirol. Yn eisiau: chwyldro. Angen cefnogaeth lwyr mewn adnoddau ac mewn arian - miliynau a bunnoedd. Yn bwysicach na dim, angen arweiniad clir a phendant fydd yn ysbrydoli ac yn calonogi pobl Cymru, yn fudiadau ac yn unigolion, i ddwyblu'u diwydrwydd o blaid hyrwyddo'r iaith

- Cefnogaeth ym myd addysg. Rhagor o ysgolion Cymraeg. Cynllun hyfforddi rhagor o athrawon Cymraeg. Cefnogaeth i athrawon a dosbarthiadau dysgwyr. Cyfrannu at gostau llogi stafelloedd a phrynu llyfrau.
- Cefnogaeth i Fentrau Iaith a mudladau iaith.
- Cynnal costau cyfieithu.

9. **Enwau lleoedd ag iddynt ffurfiau gwahanol, ond cyfelyb, yn Gymraeg a Saesneg.** Y mae'n hen bryd i roi terfyn ar yr arfer diangen hwn, a mabwysiadu'r ffurfiau Cymraeg fel y rhai swyddogol, a'r unig rai y dylid eu defnyddio. Er enghraifft, Merthyr Tydfil = Merthyr Tudful; Barry = (Y) Barri; Llanellen = Llanellen; Ruthin = Rhuthun.

Ceir rhai enghreifftiau, fodd bynnag, ble mae'r Llywodraeth eisoes wedi dyfarnu a dewis y ffurf Gymraeg fel yr un swyddogol. Enghraifft dda o hynny yw Llandaf. Dyna bellach yw'r ffurf a welir ar arwyddion ffyrdd, ond y mae'r pentrefwyr yn mynnu dal ati i ddefnyddio'r ffurf Saesneg: Llandaff.

10. **Colli enwau hanesyddol Cymraeg, ac enwau Saesneg yn cael eu mabwysiadu yn eu lle.** Dyma ddatblygiad trist iawn. Cofiw, er enghraifft, am yr ymdrech ddiweddar i geisio newid enw Plas Glynllifon i Wynnborn Mansion. Wrth gollir enwau cyfoethog hyn, collwn hefyd ddarn o'n hanes. Eisoes y mae'r Llywodraeth, yn sgîl Adran 34 Deddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru), 2016, wedi trefnu i Gomisiwn Brenhinol Cymru baratoi Rhestr o Enwau Hanesyddol. Ond, yn fy marn i, fe ddylai'r Llywodraeth wneud mwy na hynny. Fel aelod o Gyndeithas Enwau Lleoedd Cymru cytunaf â'i hymateb ac â barn personau megis Dr Dai Lloyd, AC, y dylai'r Llywodraeth wneud mwy na hynny. Yn benodol, dylai rhai enwau hanesyddol gael eu gosod drwy ddeddf ar gofrestr statudol nad oes hawl i'w newid.

11. **Talfyrru enwau lleoedd.** Dyma duedd anffodus arall y dylid ceisio ei hatal ar unwaith. Er enghraifft: Betws G G = Betws Gwerful Goch; Llanarmon D C = Llanarmon Dyffryn Ceiriog; Pen-y-bont (sawl enghraifft ohono yng nghanol Caerdydd) = Pen-y-bont ar Ogwr. Pandy (pentref bychan yn Nyffryn Ceiriog). Dyna sydd ar yr arwydd ers blynyddoedd lawer, a thrwy hynny collwyd yr enw cyfoethog cynhenid: Pandy Melin Deirw, yn cyfeirio at y felin flawd ar lan Afon Teirw. Ai er mwyn arbed lle ar arwyddion ffyrdd y talfyrrwyd yr enwau hyn a degau o rai tebyg iddynt? Ond pwy a roes yr hawl i swyddogion Cynghorau Sir i ymarfer y fath fwnglerwaith?

12. **Pla dwyleithrwydd: ychwanegu fersiwn Saesneg di-alw-amdano at hen enw lle Cymraeg.** Dyma eto fyth arfer ddiweddar arall sydd ar gynydd yng Nghymru ac yn destun tristwch mawr i rai ohonom. Cyfeiriais eisoes at ddau enw yn Nyffryn Ceiriog. Dyma ddau arall. 'Dyffryn Ceiriog' fu'r enw ar y dyffryn hardd hwn er cyn cof. Pan ffurfiwyd Clwyd fel un o'r siroedd newydd, fodd bynnag, dyma'r Cyngor yn gosod clamp o arwydd mawr yn y Waun, sef Glyn Valley. Ei osod uwchben yr enw Cymraeg, Glynceiriog. A'i osod heb ymgynghori o gwbl

cywilyddus hwn. Parchu'r amgylchedd – amharchu'r iaith. Dyma eto enghraifft lle gall Deddf Iaith fod o gymorth. Cwestiwn arall hefyd: a oes angen cynyddu pwerau'r Cynghorau Bro?

5. **Gwestau a thai gwely a brecwast.** Prin iawn yw'r enghreifftiau yng Nghymru, y mae'n ddrwg gennyf ddweud, sy'n arddangos parch at yr iaith, er bod amryw o'r mannau hynny yn aml o ran safon y bwyd, glanweithdra, ffordusrwydd a chroeso yn ardderchog. Yn y mwyafrif mawr, y mae bron yr holl arwyddion a chyfarwyddiadau yn uniaith Saesneg. Ie, hyd yn oed yng nghanol y Gymru Gymraeg, a'r perchnogion yn Gymry glân gloyw. Ceir hen gred fod y mwyafrif o'r gwesteion naill ai yn dod o Loegr, neu o dramor. Felly, darparu ar eu cyfer hwy yw'r amcan mawr. Cwbl gyfeiliornus, wrth gwrs, yw meddylfryd o'r fath. Hyd yn oed petai yn wir, y mae'r perchnogion yn anghofio unpeth pwysig iawn: y mae llawer iawn o'r ymwelwyr o dramor yn falch o weld y Gymraeg. Y mae'n ychwanegu at eu profiad o ymweld â gwlad megis Cymru. Y mae'n gyfle dilaafal hefyd i ninnau yng Nghymru roi gwybod iddynt fod gennym ein hiaith gynhenid ein hunain, ar wahân i'r Saesneg.

Dyma faes, felly, y mae mawr angen i'r adran o'r Llywodraeth sy'n gyfrifol am dwristiaeth roi ystyriaeth ddifrifol iddo ar unwaith. Dau awgrym:

- Anfon at bob gwesty i roi cyfarwyddyd caredig, ond manwl, iddynt parthed parchu'r Gymraeg.
- Rhoi gwybod iddynt y bydd hynny yn y dyfodol yn cael ei ystyried wrth eu graddoli / dyfarnu nifer o sêr iddynt.

6. **Tafleuni, mapiau, a llawlyfrau ar gyfer twristiaeth.** Yr un yw'r neges yma eto. Ychydig iawn o Gymraeg a gynhwysir. A'r un yw'r angen i'r cyhoeddiadau gwerthfawr hyn gael eu gweddwid.

7. **Ysbytai.** Yn y mwyafrif o ysbytai Cymru bellach gwelir cryn lawer o arwyddion Cymraeg, er mai lled brin yw'r arwyddion hynny lle mae'r Gymraeg yn gyntaf. Yn anffodus, fodd bynnag, yr hyn sydd fwyaf amlwg i'r llygad yw'r cant a mil o arwyddion uniaith Saesneg ar hysbysfyrddau a muriau'r ysbyty. Arwyddion mewn teip du trwm ar ddalennau A4 neu A3 yw llawer o'r rhain, wedi'u gosod gan y staff eu hunain.

8. **Sicrhau bod yna nifer o siaradwyr Cymraeg yn gwasanaethu mewn ysbytai, cartrefi preswyl, amgueddfeydd, banciau, a sefydliadau cyhoeddus cyffelyb.** Un enghraifft dda o hynny yw Sain Ffagan, Amgueddfa Werin Cymru. Er pan agorwyd y sefydliad hwn yn 1948, sicrhawyd fod yr holl Ofalwyr (tua 60 ohonynt) yn rhugl yn y Gymraeg.

mae'r Cymry Cymraeg eu hiaith yn teimlo fel dinasyddion eilradd yn eu gwlad eu hunain.

5. **Sut y mae lleadaenu prif neges yr ymgyrch hon?**

- Rhoi iddi'r cyhoeddusrwydd pennaf posibl.
- Llythyr i'w anfon at bob cartref yng Nghymru.
- Gwneud defnydd helaeth o'r wasg a'r cyfryngau cymdeithasol.
- Cydweithio gyda'r radio a'r teledu. Rhaglenni Cymraeg a Saesneg.
- Cydweithio rhwng y Llywodraeth, y cynghorau sir, y cynghorau bro, a mudiadau iaith.
- Cefnogaeth a chymorth parod torf o wirfoddolwyr ym mhob rhan o Gymru.
- Rhoi gwybodaeth am yr ymgyrch hon i wledydd Prydain, ond hefyd rhannu'r wybodaeth â'r byd. Dweud wrth y byd am ymdrech un genedl fechan y yr unfed ganrif ar hugain i adfer a hyrwyddo ei phriod iaith.

iaith ar Waith. Parch at iaith. Ymgyrraedd at y nod y cyfeiriwyd ati uchod. Rhai camau pellach.

1. Rheoli ymfudo. A oes modd gwneud hyn? Ai doeth ceisio gwneud hyn? Yn sicr, mae angen trefnu i roi **cyfarwyddyd i ymfudwyr**. Cynnig gwybodaeth am gefndir ieithyddol a diwyliannol y fro. Cymorth a chydweithio cymdogaol mewn ysbryd caredig. Cyfraniad cynghorau Bro, cymdeithasau diwyliannol lleol ac unigolion brwd.
2. **Ystadau newydd o dai**. Cwbl hanfodol: angen rhoi ystyriaeth fanwl i'r effaith ar y Gymraeg. (Hyn i'w gynnwys yn Neddf yr Iaith.)
3. **Caniatâd cynllunio. Sefydliadau a busnesau cenedlaethol a lleol, megis siopau**. Y caniatâd i gynnwys hefyd ymrwymiad i barchu'r iaith. (Gw. uchod.) Geiriad yr ymrwymiad hwn i'w osod mewn llythrennau breision yn y cytundeb. Y Llywodraeth / Cynghorau Sir i roi cyfarwyddyd hefyd mewn da bryd ynghylch gosod rhai arwyddion cyffredinol, megis drysau tân a drysau otomatig. (Awgrym rhif 3 hefyd i'w gynnwys yn Neddf yr Iaith.) Y mae'r geiriad ar y mwyafrif mawr o ddrysau tân a drysau otomatig adeiladau cyhoeddus yng Nghymru, ysywaeth, yn uniaith Saesneg. Nid oes esgus o gwbl am hyn.
4. **Caniatâd cynllunio: Cartrefi**. Teulu yn adfer neu yn adeiladu tŷ o'r newydd. Yn gorfod ufuddhau i lu mawr o reolau yn ymwneud â phensaernïaeth y cartref hwnnw, er mwyn parchu'r amgylchedd, ond yn cael perffaith ryddid i amharchu yr union amgylchedd hwnnw drwy osod arwyddion uniaith Saesneg. Y mae'n hen bryd rhoi pen ar yr arfer

Un awgrym: **iaith ar Waith.**

Wrth gorff cryf golygaf hyn. Dylai'r Bwrdd yr iaith, er enghraifft, fod wedi sefyll yn gadarn i wrthwynebu polisi'r Llywodraeth bryd hynny o roi caniatâd i gynghorau sir ddewis pa iaith i 'w gosod gyntaf ar arwyddion ffyrdd . Am flynyddoedd lawer ceisiais gael gan Gyngor Dinas Caerdydd i osod y Gymraeg yn gyntaf ar arwyddion. Ond na, a'r ateb a dderbyniwn yn ddiethriad: yr ydym eisoes wedi derbyn sêl bendith Bwrdd yr iaith a'r Llywodraeth. Wrecsam, Bro Morgannwg, Rhondda Cynon Taf ... yr un oedd yr ateb. (Da gweld Caerdydd yn ddiweddar wedi ymateb i dro pedol gan y Llywodraeth ac yn rhoi'r Gymraeg yn gyntaf ar eu harwyddion ffyrdd newydd.)

3. **Trefnu ymgyrch genedlaethol fawr, gyda chefnogaeth lwyr y Llywodraeth a chydweithrediad parod y mudiadau iaith. Pwrpas?**

Ennill calonnau pobl Cymru, pa iaith bynnag y maent ar hyn o bryd yn ei siarad. Er pwysiced deddf a choff gweithredu, y mae angen mwy na

hynny. Angen i bawb yng Nghymru - ac i'r miloedd o Gymry sydd ar hyn o bryd yn alltud o'u gwlad – angen iddynt deimlo ar eu calon fod yn rhaid iddynt gefnogi'r ymgyrch arbennig hon. Cefnogi yn llawen, o'u gwirfodd. Eu hysbrydoli i ystyried, efallai am y tro cyntaf, pam y dylent hwy siarad yr iaith a'i defnyddio wrth ysgrifennu? Pam ei chyflwyno i'w plant? Pam, dysgu'r iaith o'r newydd?

4. **Sut y gall ymgyrch fel hon lwyddo?**

- Yr angen pennaf: addysgu pobl Cymru a thu hwnt.

- A'r neges ganolog? Cymru yn genedl, ac **un o drysorau pennaf pob cenedl wâr yw ei hiaith frodorol**. Y mae'n gyfrwng cyfathrebu heb ei ail. Ond y mae'n fwy na hynny. Y mae'n fodd hefyd i agor drysau lawer.

Drws, er enghraifft, i'n gorffennol ac i'n hunaniaeth. A drws i gyfoeth diwylliannol y genedl.

- Mae'r trysor unigryw hwn mewn perygl o gael ei golli am byth, ac y mae'n ddydd brys i'w achub. Y mae arnom angen y miliwn a mwy o siaradwyr - yn fuan. Y mae arnom angen i bawb barchu'r Gymraeg drwy ei defnyddio ar arwyddion – yn fuan.

- Byddai ymgyrch o'r fath yn fodd i leddfu ofnau pobl. Nid oes dim i'w golli, ond popeth i'w ennill. Gellid, er enghraifft, egluro'r fantais fawr o siarad Cymraeg â phlant ar yr aelwyd a rhoi addysg Gymraeg iddynt o oedran ifanc iawn. Gellid hefyd egluro paham gosod y Gymraeg yn gyntaf ar arwyddion a dogfennau drwy Gymru Gyfan. I arddangos parch at yr iaith frodorol. Ie. Ond hyn hefyd: mae bron pawb yng Nghymru bellach yn gallu darllen Saesneg. Wedi darllen y geiriau Saesneg gyntaf, y

Ymgynghoriad Bil y Gymraeg Llywodraeth Cymru
Sylwadau at Alun Davies, Gweinidog y Gymraeg
Iaith ar Waith: Rhai Awgrymiadau

Robin Gwyndaf

Carwn gefnogi'n llwyr ymateb Dyfodol i'r iaith i'r Bil hwn. Hefyd *Manifesto Dyfodol i'r Iaith* a'r wyth cam allweddol a argymhellir. Yr un modd, y llu mawr o awgrymiadau gwerthfawr a gyflwynwyd gan Fudiadau Dathlu'r Gymraeg, Mentrau Iaith, a chan gyrrf ac unigolion lawer eraill sydd eisoes wedi cyflawni gwaith ardderchog yn hyrwyddo'r iaith.

Dyma rai sylwadau pellach.

Y Llywodraeth i wneud dau ddatganiad clir a phendant. Y nod yw:

1. Miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050. Arwyddair: 'Parchwn y Gymraeg: siaradwn Gymraeg'.
 2. Y Gymraeg yn gyntaf ar bob arwydd a dogfen, drwy Gymru gyfan, gan ddechrau nawr. Arwyddair: 'Parchwn y Gymraeg; gosodwn y Gymraeg yn gyntaf'.
- Golyga hynny osod y Gymraeg naill ai uwchben y Saesneg, neu ar y chwith, ac mewn llythrennau sydd o leiaf mor amlwg â'r Saesneg.

Nid dwy nod ar wahân yw rhain. Agweddau ydynt ar yr un amcan. Er mai cael pobl i siarad y Gymraeg sydd bwysicaf, y mae'n seicolegol bwysig hefyd fod pobl – yn oedolion a phlant – yn gweld y Gymraeg o flaen eu llygaid beunydd beunos. Nid cael eu brifo o weld yr iaith yn cael ei hesgeuluso, drwy beidio â'i defnyddio o gwbl, neu ei gosod yn eitradd ar arwyddion, dogfennau, posterï, ebyst, ac ati, ond yn ymhyfrydu o weld iaith frodorol Cymru yn cael ei gosod yn gyntaf, a thrwy hynny yn cael ei pharchu a'i hanrhydeddu.

Sut y mae gweithredu'r amcan aruchel hwn o arddangos parch i'r Gymraeg?

1. Deddf iaith gadarn.
2. Sefydlu corff cryf (cryfach na Bwrdd yr Iaith gynt; cryfach na chyfrifoldebau'r Comisiynydd Iaith) presennol, gyda'r hawl i weithredu polisïau, ac yn cynnwys cynrychiolaeth deg o'r mudiadau yng Nghymru heddiw sydd wedi ymroi i hyrwyddo'r Gymraeg. Enw ar gorff o'r fath?

Derbyniwyd yr ymateb hwn fel rhan o ymgyrch Cymdeithas yr Iaith Gymraeg. Rydym wedi nodi seren ‘*’ wrth ochr enwau'r ymatebwyr a ddarparodd yr ymateb hwn o fewn tudalennau cynnwys pecynnau'r ymatebion.

This response was received as part of a campaign by Cymdeithas yr Iaith Gymraeg. We have noted an asterisk ‘*’ next to the names of the respondents who supplied this response within the contents pages of the bundles of responses.

Annwyl Lywodraeth Cymru

Anghytunaf gyda phob un o'r cynigion yn y Papur Gwyn "Taro'r cydbwysedd iawn: cynigion ar gyfer Bil y Gymraeg" heblaw am eich cynnig i gadw'r pŵer i osod dirwy sifil ar gyrff a gofyn am orchymyn llys i sicrhau cydymffurfiaeth â'r Safonau. Yn wir, dylai fod pwerau gorfodi cryfach na sy'n bodoli ar hyn o bryd, a hynny yn nwylo Comisiynydd y Gymraeg fel rheoleiddiwr annibynnol.

Rwyf hefyd yn gwrthwynebu eich cynigion i atal pobl rhag cwyno'n syth wrth Gomisiynydd y Gymraeg ac i gyfyngu ymchwiliadau i rai cwynion yn unig. Bydden nhw'n ei gwneud yn anoddach i bobl dderbyn cyfiawnder ac yn lleihau'r tebygolrwydd y caiff pwerau cosbi eu defnyddio. Mae angen mwy o reoleiddio cadarn, nid llai.

Felly, dylech roi'r papur gwyn hwn yn y bin a dechrau o'r dechrau.

Yn lle mabwysiadu eich cynigion, rwy'n credu:

- Dylid estyn y Safonau i weddill y sector breifat drwy enwi sectorau ar wyneb y Mesur, gan ddechrau'n syth gydag archfarchnadoedd, banciau, mân-werthwyr a chwmnïau sydd â throsiant uwch na ffigwr benodol, gydag amserlen a hawl i gynnwys rhagor o sectorau drwy is-ddeddfwriaeth.
- Dylid cadw Comisiynydd y Gymraeg fel corff rheoleiddio ar wahân gan ei fod yn fodel a ddefnyddir yn rhyngwladol a bod Comisiynwyr Plant, Pobl Hŷn a Chenedlaethau'r Dyfodol. Byddai sefydlu Comisiwn yn lle Comisiynydd y Gymraeg yn gam mawr yn ôl ac yn gyfystyr ag ail-sefydlu Bwrdd yr Iaith – cyfundrefn a ddiddymwyd yn 2012 oherwydd ei methiannau.
- Mae angen hawliau cyffredinol i ddefnyddio'r Gymraeg ar wyneb y ddeddfwriaeth i gyd-fynd â'r Safonau, er eglurder i'r cyhoedd ac er mwyn llywio'r Safonau i sicrhau eu bod yn esblygu ac yn gwella ac er mwyn llenwi'r manau gwan ynddynt.